

Euroopan unionin virallinen lehti

L 80

Suomenkielinen laitos

Lainsäädäntö

58. vuosikerta

25. maaliskuuta 2015

Sisältö

II Muut kuin lainsäätämisyksessä hyväksyttävät säädökset

PÄÄTÖKSET

- ★ **Komission päätös (EU) 2015/454, annettu 9 päivänä heinäkuuta 2014, valtiontuesta SA.34823 (2012/C), SA.36004 (2013/NN), SA.37965 (2013/N), SA.37966 (2013/N), SA.37967 (2013/N), jonka Kreikka on myöntänyt Alpha Bank -konsernille liittyen Alpha Bank -konsernin pääomapoljan vahvistamiseen ja rakenneuudistukseen; – Cooperative Bank of Western Macedonian kriisinratkaisuun siirtomääräyksellä Alpha Bank SA:lle; – Evia Cooperative Bankin kriisinratkaisuun siirtomääräyksellä Alpha Bank SA:lle; – Cooperative Bank of Dodecanesen kriisinratkaisuun siirtomääräyksellä Alpha Bank SA:lle (tiedoksiannettu numerolla C(2014) 4662) ⁽¹⁾ 1**
- ★ **Komission päätös (EU) 2015/455, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, valtiontuesta SA.34826 (2012/C), SA.36005 (2013/NN), jonka Kreikka on myöntänyt Piraeus Bank -konsernille ja joka liittyy Piraeus Bank S.A:n pääomapoljan vahvistamiseen ja rakenneuudistukseen (tiedoksiannettu numerolla C(2014) 5217) ⁽¹⁾ 49**
- ★ **Komission päätös (EU) 2015/456, annettu 5 päivänä syyskuuta 2014, tukiohjelmasta N:o SA.26212 (11/C) (ex 11/NN – ex CP 176/A/08) ja SA.26217 (11/C) (ex 11/NN – ex CP 176/B/08), jonka Bulgarian tasavalta on pannut täytäntöön metsämaiden vaihtamisen yhteydessä (tiedoksiannettu numerolla C(2014) 6207) ⁽¹⁾ 100**

Oikaisuja

- ★ **Oikaisu Euroopan unionin, Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Georgian väliseen assosiaatiosopimukseen (EUVL L 261, 30.8.2014) 128**

⁽¹⁾ ETA:n kannalta merkityksellinen teksti

Säädökset, joiden otsikot on painettu laihalla kirjasintyyppillä, ovat maatalouspolitiikan alaan kuuluvia juoksevien asioiden hoitoon liittyviä säädöksiä, joiden voimassaoloaika on yleensä rajoitettu.

Kaikkien muiden säädösten otsikot on painettu lihavalla kirjasintyyppillä ja merkitty tähdellä.

II

(Muut kuin lainsäätämismääräyksessä hyväksyttävät säädökset)

PÄÄTÖKSET

KOMISSION PÄÄTÖS (EU) 2015/454,

annettu 9 päivänä heinäkuuta 2014,

valtioneuvoston päätöksen SA.34823 (2012/C), SA.36004 (2013/NN), SA.37965 (2013/N), SA.37966 (2013/N), SA.37967 (2013/N), jonka Kreikka on myöntänyt Alpha Bank -konsernille liittyen

- Alpha Bank -konsernin pääomapohjan vahvistamiseen ja rakenneuudistukseen;
- Cooperative Bank of Western Macedonian kriisinratkaisuun siirtomääräyksellä Alpha Bank SA:lle;
- Evia Cooperative Bankin kriisinratkaisuun siirtomääräyksellä Alpha Bank SA:lle;
- Cooperative Bank of Dodecanesen kriisinratkaisuun siirtomääräyksellä Alpha Bank SA:lle

(tiedoksiannettu numerolla C(2014) 4662)

(Ainoastaan englanninkielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut jäsenvaltioita ja muita asianomaisia esittämään huomautuksensa,

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY

1.1 ALPHA BANKIIN LIITTYVÄ MENETTELY

- (1) Marraskuun 19 päivänä 2008 tekemällään päätöksellä komissio hyväksyi ohjelman ”Kreikan luottolaitoksille suunnatut tukitoimenpiteet”, jäljempänä ’Kreikan pankkien tukiohjelma’, jolla pyrittiin varmistamaan Kreikan rahoitusjärjestelmän vakaus. Kreikan pankkien tukiohjelmassa tukea voidaan myöntää sen muodostavista kolmesta toimenpiteestä, jotka ovat pääomapohjan vahvistamistoimenpide, takaustoitimenpide ja valtion joukkovelkakirjojen lainaustoitimenpide⁽¹⁾. Toukokuussa 2009 Kreikka vahvisti Alpha Bank -konsernin, jäljempänä ’Alpha Bank’ tai ’pankki’, pääomapohjaa pääomapohjan vahvistamistoimenpiteestä.
- (2) Marraskuun 19 päivänä 2008 tehdyn päätöksen johdanto-osan 14 kappaleessa todettiin, että rakenneuudistus-suunnitelma ilmoitettaisiin komissiolle pääomapohjan vahvistamistoimenpiteen tuensaajien osalta.
- (3) Elokuun 2 päivänä 2010 Kreikan viranomaiset toimittivat pankkia koskevan rakenneuudistus-suunnitelman komissiolle. Komissio rekisteröi tämän suunnitelman ja sen myöhemmät päivitykset sekä Kreikan viranomaisten toimitamat lisätiedot asianumerolla SA.30342 (PN 26/2010) ja tämän jälkeen asianumerolla SA.32786 (2011/PN).

⁽¹⁾ Komission päätös, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, valtioneuvoston päätöksen N 560/2008 ”Kreikan luottolaitoksille suunnatut tukitoimenpiteet” (EUVL C 125, 5.6.2009, s. 6). Sille annettiin numero SA.26678 (N 560/2008). Tätä ohjelmaa jatkettiin ja muutettiin myöhemmin alaviitteessä 2 kuvatulla tavalla.

- (4) Pankki on toistuvasti saanut Kreikan pankkien tukiohjelmasta myönnettyjä valtiontakauksia velkainstrumenteille ja valtion joukkovelkakirjoja lainaksi ⁽²⁾. Se on myös saanut valtion takaamaa hätärahoitukseksi annettua maksuvalmiusapua, jäljempänä 'valtion takaama maksuvalmiusapu'.
- (5) Huhtikuun 20 päivänä 2012 Kreikan rahoitusvakausrahasto lähetti pankille kirjeen, jossa se sitoutui osallistumaan pankin osakepääoman korottamiseen. Toukokuun 28 päivänä 2012 Kreikan rahoitusvakausrahasto myönsi pankille 1 900 miljoonaa euroa väliaikaisrahoitusta, jäljempänä 'ensimmäinen väliaikaisrahoitus'.
- (6) Toukokuussa 2012 Kreikan viranomaiset ilmoittivat komissiolle Kreikan rahoitusvakausrahaston pankille toimittamasta sitoumuskirjeestä. Komissio rekisteröi sen ilmoittamattomana tukena (asianumero SA.34823 (2012/NN)), koska toimenpide oli jo toteutettu.
- (7) Komissio aloitti 27 päivänä heinäkuuta 2012 antamallaan päätöksellä muodollisen tutkintamenettelyn ensimmäisestä väliaikaisrahoituksesta, jäljempänä 'Alphaa koskevan menettelyn aloittamis päätös' ⁽³⁾.
- (8) Kreikan rahoitusvakausrahasto antoi 12 päivänä lokakuuta 2012 pankille luvan ostaa Emporiki Bankin Crédit Agricole SA:lta, jäljempänä 'Crédit Agricole'. Crédit Agricole ja pankki allekirjoittivat 16 päivänä lokakuuta 2012 osakkeiden ostosopimuksen.
- (9) Ennen sitä Kreikan viranomaiset olivat ilmoittaneet komission yksiköille prosessin arvioinnista ja Emporiki Bankin mahdollisen ostamisen ehdoista.
- (10) Komission yksiköt lähettivät 23 päivänä marraskuuta 2012 Kreikan viranomaisille kirjeen, jossa oli niiden alustava arvio ostopista.
- (11) Joulukuussa 2012 Kreikan rahoitusvakausrahasto myönsi pankille 1 042 miljoonaa euroa väliaikaisrahoitusta, jäljempänä 'toinen väliaikaisrahoitus'. Kreikan rahoitusvakausrahasto lähetti lisäksi 21 päivänä joulukuuta 2012 pankille sitoumuskirjeen osallistumisesta pankin osakepääoman korottamiseen ja liikkeeseen laskettaviin vaihdettaviin pääomainstrumentteihin yhteensä enintään 1 629 miljoonalla eurolla ⁽⁴⁾. Kreikan viranomaiset ilmoittivat näistä toimenpiteistä komissiolle 27 päivänä joulukuuta 2012 ⁽⁵⁾.

⁽²⁾ Syyskuun 2 päivänä 2009 Kreikka ilmoitti useista tukitoimenpiteiden muutoksista ja niiden jatkamisesta 31 päivään joulukuuta 2009 asti. Ilmoitetut toimenpiteet hyväksyttiin 18 päivänä syyskuuta 2009 (ks. komission päätös, annettu 18 päivänä syyskuuta 2009, valtiontuesta N 504/2009 "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen tukitoimenpiteiden jatkaminen ja muuttaminen" (EUVL C 264, 6.11.2009, s. 5)). Tammikuun 25 päivänä 2010 komissio hyväksyi tukitoimenpiteiden toisen jatkamisen 30 päivään kesäkuuta 2010 asti (ks. komission päätös, annettu 25 päivänä tammikuuta 2010, valtiontuesta N 690/2009 "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen tukitoimenpiteiden jatkaminen" (EUVL C 57, 9.3.2010, s. 6)). Kesäkuun 30 päivänä 2010 komissio hyväksyi joukon tarkistuksia tukitoimenpiteisiin ja tukitoimenpiteiden jatkamisen 31 päivään joulukuuta 2010 asti (ks. komission päätös, annettu 30 päivänä kesäkuuta 2010, valtiontuesta N 260/2010 "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen tukitoimenpiteiden jatkaminen ja muuttaminen" (EUVL C 238, 3.9.2010, s. 3)). Joulukuun 21 päivänä 2010 komissio hyväksyi tukitoimenpiteiden jatkamisen 30 päivään kesäkuuta 2010 asti (ks. komission päätös, annettu 21 päivänä joulukuuta 2010, valtiontuesta SA.31998 (2010/N) "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen tukitoimenpiteiden neljäs jatkaminen" (EUVL C 53, 19.2.2011, s. 2)). Huhtikuun 4 päivänä 2011 komissio hyväksyi muutoksen (ks. komission päätös, annettu 4 päivänä huhtikuuta 2011, valtiontuesta SA.32767 (2011/N) "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen tukitoimenpiteiden muuttaminen" (EUVL C 164, 2.6.2011, s. 8)). Kesäkuun 27 päivänä 2011 komissio hyväksyi tukitoimenpiteiden jatkamisen 31 päivään joulukuuta 2011 asti (ks. komission päätös, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2011, valtiontuesta SA.33153 (2011/N) "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen tukitoimenpiteiden viides jatkaminen" (EUVL C 274, 17.9.2011, s. 6)). Helmikuun 6 päivänä 2012 komissio hyväksyi tukitoimenpiteiden jatkamisen 30 päivään kesäkuuta 2012 asti (ks. komission päätös, annettu 6 päivänä helmikuuta 2012, valtiontuesta SA.34149 (2011/N) "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen tukitoimenpiteiden kuudes jatkaminen" (EUVL C 101, 4.4.2012, s. 2)). Heinäkuun 6 päivänä 2012 komissio hyväksyi tukitoimenpiteiden jatkamisen 31 päivään joulukuuta 2012 asti (ks. komission päätös, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2012, valtiontuesta SA.35002 (2012/N) – Kreikka "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen tukitoimenpiteiden jatkaminen" (EUVL C 77, 15.3.2013, s. 14)). Tammikuun 22 päivänä 2013 komissio hyväksyi takuujärjestelyn ja joukkovelkakirjajärjestelyn jatkamisen 30 päivään kesäkuuta 2013 asti (ks. komission päätös, annettu 22 päivänä tammikuuta 2013, valtiontuesta SA.35999 (2012/N) – Kreikka "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen takuujärjestelyn ja joukkovelkakirjajärjestelyn jatkaminen" (EUVL C 162, 7.6.2013, s. 6)). Heinäkuun 25 päivänä 2013 komissio hyväksyi takuujärjestelyn ja joukkovelkakirjajärjestelyn jatkamisen 31 päivään joulukuuta 2013 asti (ks. komission päätös, annettu 25 päivänä heinäkuuta 2013, valtiontuesta SA.36956 (2013/N) – Kreikka "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen takuujärjestelyn ja joukkovelkakirjajärjestelyn jatkaminen" (EUVL C 141, 9.5.2014, s. 3)). Tammikuun 14 päivänä 2014 komissio hyväksyi takuujärjestelyn ja joukkovelkakirjajärjestelyn jatkamisen 30 päivään kesäkuuta 2014 asti (ks. komission päätös, annettu 14 päivänä tammikuuta 2014, valtiontuesta SA.37958 (2013/N) – Kreikka "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen takuujärjestelyn ja joukkovelkakirjajärjestelyn jatkaminen", ei vielä julkaistu.)

⁽³⁾ Ks. komission päätös, annettu 27 päivänä heinäkuuta 2012, valtiontuesta SA.34823 (2012/C) (ex 2012 NN), "pääomapohjan vahvistaminen Kreikan rahoitusvakausrahastosta" (EUVL C 357, 20.11.2012, s. 36).

⁽⁴⁾ Kreikan rahoitusvakausrahaston lehdistötiedote, 24 päivänä joulukuuta 2012, saatavilla verkko-osoitteessa: http://www.hfsf.gr/files/press_release_20121224_en.pdf

⁽⁵⁾ Komissio rekisteröi nämä toimenpiteet asianumerolla SA.36004 (2013/NN).

- (12) Toukokuussa 2013 pankki ilmoitti 457,1 miljoonan euron uusannin onnistumisesta ja kaikkien tarjottujen osakkeiden merkitsemisestä 92,9 miljoonan euron suunnatussa osakeannissa. Kreikan rahoitusvakausrahasto muunsi 3 päivänä kesäkuuta 2013 ensimmäisen ja toisen väliaikaisrahoituksen omaksi pääomaksi ja sijoitti lisäksi 1 079 miljoonaa euroa pääomaa pankkiin, jäljempänä 'kevään 2013 pääomapohjan vahvistaminen'.
- (13) Kreikan viranomaiset toimittivat 19 päivänä joulukuuta 2013 komissiolle tietoja kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen ehdoista.
- (14) Kesäkuun 12 päivänä 2014 Kreikan viranomaiset toimittivat komissiolle pankkia koskevan lopullisen rakenneuudistussuunnitelman, jäljempänä 'rakenneuudistussuunnitelma'. Samana päivänä ne toimittivat tietoja valtion takaa-masta maksuvalmiusavusta. Ne ilmoittivat aikovansa antaa edelleen pankille tällaista maksuvalmiustukea sekä valtiontakuita velkainstrumenteille ja valtion joukkovelkakirjalainoille Kreikan pankkien tukiohjelman mukaisesti ⁽⁶⁾.
- (15) Komissio oli järjestänyt lukuisia kokouksia ja etäneuvotteluja ja käynyt kirjeenvaihtoa sähköpostitse Kreikan viran-omaisten ja pankin kanssa.
- (16) Kreikka hyväksyy, että tämä päätös annetaan poikkeuksellisesti vain englannin kielellä.

1.2 KOLMELLE OSUUSPANKILLE MYÖNNETTYYN VALTIONTUKEEN LIITTYVÄ MENETTELY

- (17) Joulukuun 3 päivänä 2013 Kreikka ilmoitti komissiolle kolmen osuuspankin, jäljempänä 'kolme osuuspankkia', nimittäin Co-operative Bank of Dodecanesen, jäljempänä 'Dodecanese Bank', Co-operative Bank of Evian, jäljem-pänä 'Evia Bank', ja Co-operative Bank of Western Macedonian, jäljempänä 'Western Macedonia Bank', ennakoi-dusta kriisinratkaisusta.
- (18) Joulukuun 4 päivänä 2013 komission yksiköt pyysivät Kreikkaa toimittamaan tietoja kolmen osuuspankin enna-koidusta kriisinratkaisusta.
- (19) Kreikka toimitti pyydetty tiedot komission yksiköille 5 päivänä joulukuuta 2013.
- (20) Joulukuun 8 päivänä 2013 Kreikan keskuspankki aloitti kolmen osuuspankin kriisinratkaisun ja kolmen osuus-pankin tiettyjen velkojen siirtämisen pankille.
- (21) Joulukuun 17 päivänä 2013 Kreikka ilmoitti valtiontuesta, jota annettiin kolmen osuuspankin kriisinratkaisuun liittyen.

2. KUVAUS

2.1 PANKKI JA SEN VAIKEUDET

2.1.1 Kreikan pankkialan yleinen toimintaympäristö

- (22) Kreikan reaalin bruttokansantuote (BKT) laski 20 prosenttia vuosina 2008–2012, kuten taulukko 1 osoittaa. Tämän seurauksena Kreikan pankit kärsivät kreikkalaisille kotitalouksille ja yrityksille myönnettyjen lainojen mak-suhäiriöiden nopeasta lisääntymisestä ⁽⁷⁾. Tämä kehitys on haitannut Kreikan pankkien varojen tuottoa ja aiheut-tanut pääoman tarvetta.

Taulukko 1

Kreikan BKT:n reaaliikasvu 2008–2013

Kreikka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
BKT:n reaaliikasvu, %	– 0,2	– 3,1	– 4,9	– 7,1	– 7,0	– 3,9

Lähde: Eurostat, saatavilla verkko-osoitteessa: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00115>

⁽⁶⁾ Ilmoitus rekisteröitiin asianumerolla SA.34823 (ex 2012/NN).

⁽⁷⁾ Euroopan komissio – Talouden ja rahoituksen pääosasto. *The Second Economic Adjustment Programme for Greece* – maaliskuu 2012, s. 17, saatavilla verkko-osoitteessa: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2012/pdf/ocp94_en.pdf

- (23) Lisäksi helmikuussa 2012 Kreikka toteutti yksityissektorin velkakirjojen vaihdon, jota kutsuttiin yksityissektorin osallistumiseksi, jäljempänä 'yksityissektorin osallistumisohjelma'. Kreikan pankit osallistuivat yksityissektorin osallistumisohjelmaan, jossa Kreikan hallitus tarjosi yksityisille velkakirjojen haltijoille uusia arvopapereita (muun muassa uusia Kreikan valtion joukkovelkakirjalainoja), BKT:hen kytkeytyjä arvopapereita sekä Euroopan rahoitusvakausvälineen (ERVV) liikkeeseen laskemia yksityissektorin osallistumisohjelman velkasitoumuksia silloisia Kreikan valtion joukkovelkakirjalainoja vastaan 53,5 prosentin nimellisalennuksella ja pidemmillä eräntymisajoilla⁽⁸⁾. Kreikan viranomaiset ilmoittivat tämän velkakirjojen vaihdon tulokset 9 päivänä maaliskuuta 2012⁽⁹⁾. Vaihto aiheutti velkakirjojen haltijoille huomattavia tappioita (Kreikan pankeille Kreikan keskuspankin arvion mukaan keskimäärin 78 prosenttia vanhojen Kreikan valtion joukkovelkakirjalainojen nimellisarvosta) ja pääomatarpeita, jotka kirjattiin takautuvasti Kreikan pankkien vuoden 2011 tilinpäätöksiin.

Taulukko 2

Yksityissektorin osallistumisen Kreikan suurimmille pankeille aiheuttamat kokonaistappiot (miljoonaa euroa)

Pankit	Kreikan valtion joukkovelkakirjojen nimellisarvo (1)	Valtion omistamille tai takaamille yhteisöille annettujen lainojen nimellisarvo (2)	Kokonaismellisarvo (3)=(1)+(2)	Yksityissektorin osallistumisen aiheuttamat tappiot Kreikan valtion joukkovelkakirjalainojen osalta (4)	Yksityissektorin osallistumisen aiheuttamat tappiot valtion omistamille tai takaamille yhtiöille annettujen lainojen osalta (5)	Yksityissektorin osallistumisen aiheuttamat bruttotappiot yhteensä (6)=(4)+(5)	Yksityissektorin osallistumisen aiheuttamat bruttotappiot yhteensä / rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuus ⁽¹⁾ (joulukuun 2011) (%)	Yksityissektorin osallistumisen aiheuttamat bruttotappiot yhteensä / kokonaisvarat (joulukuun 2011) (%)
NBG	13 748	1 001	14 749	10 985	751	11 735	161,0	11,0
Eurobank	7 001	335	7 336	5 517	264	5 781	164,5	7,5
Alpha	3 898	2 145	6 043	3 087	1 699	4 786	105,7	8,1
Piraeus	7 063	280	7 343	5 686	225	5 911	226,0	12,0
Emporiki	351	415	766	270	320	590	40,3	2,7

Lähde: Kreikan keskuspankki, *Report on the Recapitalisation and the Restructuring of the Greek Banking Sector*, joulukuun 2012, s. 14.

⁽¹⁾ Pankin rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuus on yksi lakisääteisistä tunnusluvusta, joita valvontaviranomainen seuraa vakavaraisuusdirektiivin puitteissa.

- (24) Koska Kreikan pankeille syntyi huomattavia pääoma-alijäämiä yksityissektorin osallistumisohjelman ja jatkuvan taantumun seurauksena, 11 päivänä maaliskuuta 2012 päivätyssä Kreikkaa koskevaan toiseen sopeutusohjelmaan liitettyssä Kreikan hallituksen, Euroopan unionin ja Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) ja Euroopan keskuspankin (EKP) välisessä talous- ja finanssipolitiikasta tehdyssä yhteisymmärryspöytäkirjassa myönnettiin varoja näiden pankkien pääomapohjan vahvistamiseen. Kreikan viranomaiset arvioivat, että kaikki tästä ohjelmasta rahoitettavat pankkien pääomistustarpeet ja kriisinratkaisukustannukset olivat 50 miljardia euroa⁽¹⁰⁾. Tähän määrään päädyttiin laskelmilla, jotka perustuivat Kreikan keskuspankin joulukuusta 2011 joulukuuhun 2014 ulottuvalta ajanjaksolta tekemään stressitestiin, jäljempänä 'vuoden 2012 stressitesti', joka pohjautui Blackrockin tekemään lainatappioennusteeseen⁽¹¹⁾. Varat Kreikan pankkien pääomapohjan vahvistamiseen myöntää Kreikan rahoitusvakausrahasto. Taulukko 3 sisältää yhteenvedon Kreikan suurimpien pankkien pääomatarpeita koskevasta laskelmista vuoden 2012 stressitestin perusteella.

⁽⁸⁾ Ks. luku II "The restructuring of the Greek Sovereign Debt" raportissa *Report on the Recapitalisation and Restructuring of the Greek Banking Sector*, Kreikan keskuspankki, joulukuun 2012, saatavilla verkko-osoitteessa: http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Report_on_the_recapitalisation_and_restructuring.pdf

⁽⁹⁾ Kreikan valtiovarainministeriön lehdistötiedote 9 päivänä maaliskuuta 2012, saatavilla verkko-osoitteessa: <http://www.pdma.gr/attachments/article/80/9%20MARCH%202012%20-%20RESULTS.pdf>

⁽¹⁰⁾ Ks. alaviite 7, s. 106.

⁽¹¹⁾ Ks. alaviite 8.

Taulukko 3

Vuoden 2012 stressitesti: Kreikan suurimpien pankkien pääomatarpeet (miljoonaa euroa)

Pankit	Rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen viiteosuus (joulukuu 2011) (1)	Yksityissektorin osallistumisen aiheuttamat bruttotappiot yhteensä (joulukuu 2011) (2)	Yksityissektorin osallistumiseen liittyvät varaukset (kesäkuu 2011) (3)	Kumulatiivinen bruttotappio Luottoriskiä koskevat ennusteet (4)	Luottotappiovaraukset (joulukuu 2011) (5)	Sisäisen tulon tuottaminen (6)	Rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen tavoiteosuus (joulukuu 2011) (7)	Pääomatarpeet (8) = (7) - [(1) + (2) + (3) + (4) + (5) + (6)]
NBG	7 287	- 11 735	1 646	- 8 366	5 390	4 681	8 657	9 756
Eurobank	3 515	- 5 781	830	- 8 226	3 514	2 904	2 595	5 839
Alpha	4 526	- 4 786	673	- 8 493	3 115	2 428	2 033	4 571
Piraeus	2 615	- 5 911	1 005	- 6 281	2 565	1 080	2 408	7 335
Emporiki	1 462	- 590	71	- 6 351	3 969	114	1 151	2 475
Postbank (TT Bank)	557	- 3 444	566	- 1 482	1 284	- 315	903	3 737

Lähde: Kreikan keskuspankki, *Report on the Recapitalisation and the Restructuring of the Greek Banking Sector*, joulukuu 2012, s. 8.

- (25) Talous- ja finanssipolitiikasta tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan mukaan pankeille, jotka toimittavat toteuttamiskelpoisia pääoman hankkimista koskevia suunnitelmia, annetaan mahdollisuus hakea ja saada julkista tukea siten, että samalla säilytetään yksityissektorin kannustimet sijoittaa pääomaa ja minimoidaan näin veronmaksajille koitua taakka⁽¹²⁾. Kreikan keskuspankki katsoi, että vain neljä suurinta pankkia (Eurobank, National Bank of Greece, Piraeus Bank ja Alpha Bank) toimitti toteuttamiskelpoisia pääoman hankkimista koskevia suunnitelmia⁽¹³⁾. Ne saivat ensimmäisen väliaikaisrahoituksen Kreikan rahoitusvakausrahosta toukokuussa 2012.
- (26) Kotimaiset talletukset Kreikan pankkeihin vähenivät yhteensä 37 prosenttia vuoden 2009 lopusta kesäkuuhun 2012 taantumana ja poliittisen epävarmuuden vuoksi. Näiden pankkien oli maksettava korkeampia korkoja yrittääkseen säilyttää talletukset. Talletusten kustannukset nousivat, mikä laski pankkien nettokorkomarginaalia. Koska Kreikan pankit suljettiin pois tukkurahoitusmarkkinoilta, niistä tuli täysin riippuvaisia eurojärjestelmän rahoituksesta⁽¹⁴⁾, josta yhä suurempi osa myönnettiin Kreikan keskuspankin antaman valtion takaaman maksuvalmiusavun muodossa.
- (27) Kreikka käynnisti 3 päivänä joulukuuta 2012 sijoittajien yksityissektorin osallistumisohjelman puitteissa saamien uusien Kreikan valtion joukkovelkakirjalainojen takaisinosto-ohjelman, jossa hinnat vaihtelivat 30,2 prosentista 40,1 prosenttiin niiden nimellisarvosta⁽¹⁵⁾. Kreikan pankit osallistuivat tähän takaisinosto-ohjelmaan, joka aiheutti lisää tappioita niiden taseeseen, koska suurimmasta osasta yksityissektorin osallistumisohjelman aikana näiden uusien joukkovelkakirjalainojen vuoksi kirjatusta kirjanpidollisesta tappiosta (joka muodostui markkina- ja nimellisarvon erosta) tuli lopullista ja peruuttamatonta⁽¹⁶⁾.
- (28) Joulukuussa 2012 Kreikan neljä suurinta pankkia saivat Kreikan rahoitusvakausrahosta toisen väliaikaisrahoituksen.
- (29) Keväällä 2013 näiden neljän pankin väliaikaisrahoitus muunnettiin kantaosakkein toteutetuksi pysyväksi pääoman vahvistamiseksi niin, että Kreikan rahoitusvakausrahoisto omistaa yli 80 prosenttia kunkin neljän pankin osakkeista. Kreikan rahoitusvakausrahoisto sai äänioikeudettomia osakkeita neljältä pankilta, jotka onnistuivat houkuttelemaan ennalta määritellyn määrän yksityistä pääomaa (pankki, Piraeus Bank SA ja National Bank of Greece SA), ja yksityisille sijoittajille annettiin Kreikan rahoitusvakausrahoiston osakkeisiin kytkettyjä warrantteja.

⁽¹²⁾ Ks. alaviite 7, s. 104.

⁽¹³⁾ Ks. alaviite 8.

⁽¹⁴⁾ Euroopan keskuspankki ja kansalliset keskuspankit muodostavat yhdessä eurojärjestelmän eli euroalueen keskuspankkijärjestelmän.

⁽¹⁵⁾ Kreikan valtiovarainministeriön lehdistötiedote 3 päivänä joulukuuta 2012, saatavilla verkko-osoitteessa: <http://www.pdma.gr/attachments/article/248/Press%20Release%20-%2020December%2003.pdf>

Tämä oman velan takaisinosto paljon nimellisarvoa alemmalla hinnalla vähensi huomattavasti Kreikan velkaa.

⁽¹⁶⁾ Ilman tällaista takaisinostoa näiden uusien joukkovelkakirjojen markkina-arvo olisi voinut nousta sen mukaan, miten korkojen ja Kreikan valtion maksukyvyttömyyden todennäköisyyden kaltaiset markkinamuuttujat kehittyvät.

- (30) Heinäkuussa 2013 Kreikan keskuspankki antoi neuvonantajan tehtäväksi tehdä diagnostinen tutkimus kaikkien Kreikan pankkien lainasalkuista. Kyseinen neuvonantaja teki luottotappioennusteet Kreikan pankkien kaikista kotimaista lainasalkuista sekä ulkomailla olevien sivuliikkeiden ja tytäryhtiöiden lainasalkuista, joihin liittyi Kreikan tilanteen muodostama riski, kolmen ja puolen vuoden aikavälille sekä lainojen kuolemusajaksi. Analyysissa tuotetut luottotappioennusteet perustuivat kahteen makrotaloudelliseen skenaarioon: perusskenaarioon ja epäedulliseen skenaarioon. Ulkomaisten lainasalkkujen luottotappioennusteet teki Kreikan keskuspankki käyttäen jonkin verran neuvonantajan apua.
- (31) Syksyllä 2013 Kreikan keskuspankki käynnisti neuvonantajan arvioinnin perusteella toisen stressitestin, jäljempänä 'vuoden 2013 stressitesti', arvioidakseen Kreikan pankkien pääomatilanteen vakautta sekä perusskenaariossa että epäedullisessa skenaariossa. Kreikan keskuspankki suoritti pääomatarpeiden arvioinnin, jossa se sai teknistä tukea eräältä toiselta neuvonantajalta.
- (32) Vuoden 2013 stressitestin puiteissa tehdyn pääomatarpeiden arvioinnin keskeiset osatekijät olivat i) luottotappioennusteet ⁽¹⁷⁾ pankkien lainasalkuista yhdistetyn Kreikkaan liittyvän riskin ja ulkomaisen riskin perusteella vähennettynä silloisilla luottotappiovarauksilla sekä ii) pankkien toiminnan arvioitu kannattavuus kesäkuusta 2013 joulukuuhun 2016 Kreikan keskuspankille vuoden 2013 neljännellä vuosineljänneksellä toimitettujen rakenneuudistussuunnitelmien varovaisen mukautuksen perusteella. Taulukko 4 sisältää yhteenvedon Kreikan suurimpien pankkien yhteenlaskettuja pääomatarpeita koskevista, vuoden 2013 stressitestin perusskenaarion mukaisista laskelmista.

Taulukko 4

Vuoden 2013 stressitesti: Kreikan pankkien yhteenlasketut pääomatarpeet perusskenaariossa (miljoonaa euroa)

Pankit	Rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen viiteosuus (kesäkuu 2013) (1)	Luottotappiovaraukset (kesäkuu 2013) (2)	Kreikkaan liittyvää riskiä koskevat luottotappioennusteet (3)	Ulkomaista riskiä koskevat luottotappioennusteet ⁽¹⁾ (4)	Sisäisen tulon tuottaminen (5)	Stressitestin rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuus (joulukuun 2016) (6)	Pääomatarpeet (7) = (6)-(1)-(2)-(3)-(4)-(5)
NBG ⁽²⁾	4 821	8 134	- 8 745	- 3 100	1 451	4 743	2 183
Eurobank ⁽³⁾	2 228	7 000	- 9 519	- 1 628	2 106	3 133	2 945
Alpha	7 380	10 416	- 14 720	- 2 936	4 047	4 450	262
Piraeus	8 294	12 362	- 16 132	- 2 342	2 658	5 265	425
Attica	225	403	- 888	0	106	243	397
Panellinia	61	66	- 237	0	- 26	31	169

Lähde: Kreikan keskuspankki, 2013 *Stress Test of the Greek Banking Sector*, maaliskuu 2014, s. 42.

⁽¹⁾ Ulkomaista riskiä koskevien luottotappioennusteiden vaikutus laskettiin ulkomailla perittävän veron jälkeen ja ottaen huomioon kilpailupolitiikasta vastaavan pääosaston tuolloin saamat myyntejä koskevat sitoumukset.

⁽²⁾ NBG:n luottotappiovarausta koskevat tiedot ovat 30 päiväältä kesäkuuta 2013 pro forma -tietoina, jotka kattavat First Business Bankin ja Probankin.

⁽³⁾ Eurobankin luottotappiovarausta koskevat tiedot ovat 30 päiväältä kesäkuuta 2013 pro forma -tietoina, jotka kattavat New Hellenic Postbankin ja New Proton Bankin, jotka ostettiin elokuussa 2013.

- (33) Kreikan keskuspankki julkisti vuoden 2013 stressitestin tulokset 6 päivänä maaliskuuta 2014 ja pyysi pankkeja toimittamaan pääoman hankkimista koskevat suunnitelmansa huhtikuun 2014 puoliväliin mennessä perusskenaarion mukaisten pääomatarpeiden kattamiseksi.
- (34) Pankit aloittivat pääoman korotukset maaliskuun 2013 ja toukokuun alun 2014 välisenä aikana.

⁽¹⁷⁾ Tähän sisältyvät Kreikan alulle panemista uusista lainoista kesäkuun 2013 ja joulukuun 2016 välisenä aikana odotetut tappiot.

2.1.2 Tuensaaja

- (35) Alpha Bank -konserni tarjoaa yleispankkipalveluja lähinnä Kreikassa ja Kaakkois-Euroopassa (Kypros, Romania, Bulgaria, Serbia, Albania ja Entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia) sekä Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Se tarjoaa täyden valikoiman pankki- ja rahoitustuotteita ja -palveluja kotitalouksille ja yrityksille. Sen toiminta kattaa vähittäispankkitoiminnan, yritys- ja yksityisasiakastoiminnan, omaisuudenhoidon, treasury-toiminnan ja investointipankkitoiminnan. Pankin kotipaikka on Kreikassa, ja sen osakkeet on listattu Ateenan arvopaperipörssissä. Pankilla oli 30 päivänä syyskuuta 2012 yhteensä 17 119 työntekijää, joista noin kolmasosa työskenteli Kaakkois-Euroopassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja loput kaksi kolmasosaa Kreikassa ⁽¹⁸⁾.
- (36) Pankki osallistui yksityissektorin osallistumisohjelmaan ja vaihtoi Kreikan valtion joukkovelkakirjalainoja ja valtion omistamille tai takaamille yhtiöille annettuja lainoja 6 043 miljoonan euron nimellisarvosta. Yhteensä sen yksityissektorin osallistumiseen liittyvä tappio oli noin 4 786 miljoonaa euroa ennen veroja, ja se kirjattiin kokonaisuudessaan pankin vuoden 2011 tilinpäätökseen ⁽¹⁹⁾. Joulukuun 2012 takaisinosto-ohjelman aikana pankki myi yksityissektorin osallistumisohjelman puitteissa saamansa uudet Kreikan valtion joukkovelkakirjalainat huomattavasti nimellisarvoa alemmalla hinnalla. Uusista Kreikan valtion joukkovelkakirjalainoista aiheutuneet tappiot realisoituivat tämän myynnin seurauksena.
- (37) Taulukossa 5 esitetään pankin keskeiset tunnusluvut joulukuulta 2010, joulukuulta 2011, joulukuulta 2012 ja joulukuulta 2013 (konsolidoidut tiedot).

Taulukko 5

Alpha Bankin keskeiset tunnusluvut 2010, 2011, 2012 ja 2013

Voitot ja tappiot (miljoonaa euroa)	2010	2011	2012	Pro forma 2012 (sis. Emporikin)	2013 (sis. Emporikin)
Korkokate	1 819	1 784	1 397	1 755	1 658
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	2 249	2 283	1 506	1 826	2 344
Liiketoiminnan kulut yhteensä	– 1 148	– 1 096	– 1 179	– 1 746	– 1 426
Tuotto ennen varauksia	1 101	1 187	327	80	918
Arvon alentumistappiot luottoriskin kattamiseksi	– 885	– 1 130	– 1 669	– 2 802	– 1 923
Kreikan valtion joukkovelkakirjalainoista aiheutuneet arvonalentumistappiot ja yksityissektorin osallistumisohjelmaan oikeutetut lainat	—	– 4 789	—	—	—
Negatiivinen liikearvo					3 283
Nettovoitto/nettotappio	86	– 3 810	– 1 086	tietoja ei saatavilla	2 922
Valikoidut volyymiluvut (milj. euroa)	2010	2011	2012	Pro forma 2012 (sis. Emporikin)	2013 (sis. Emporikin)
Luotot ja ennakkomaksut asiakkaille yhteensä (netto)	49 305	44 876	40 495	55 459	51 678
Talletukset	38 293	29 399	28 451	41 348	42 485
Varat yhteensä	66 798	59 148	58 357	76 518	73 697

⁽¹⁸⁾ http://www.alpha.gr/files/investorrelations/IFRS_Alphagroup_Q3_2013_en.pdf

⁽¹⁹⁾ Ks. taulukko 2.

Valikoidut volyymiluvut (milj. euroa)	2010	2011	2012	Pro forma 2012 (sis. Emporikin)	2013 (sis. Emporikin)
Oma pääoma yhteensä ⁽¹⁾	5 784	1 966	773	3 423	8 312

Lähteet: 2013: http://www.alpha.gr/files/investorrelations/Deltio_Typou_20140310EN.pdf

Pro forma 2012: Alpha Bankin rakenneuudistus suunnitelma, kesäkuu 2014, s. 24.

2012 ja 2011: Taloudellinen tulos 2012 – konsolidoidut tilinpäätökset: http://www.alpha.gr/files/investorrelations/IFRS_Alphagroup_FY_2012_en.pdf

2010: Taloudellinen tulos 2011 – konsolidoidut tilinpäätökset: http://www.alpha.gr/files/investorrelations/IFRS_Alphagroup_FY_2011_en.pdf

⁽¹⁾ Näihin oman pääoman määriin sisältyy vuosien 2010, 2011 ja 2012 osalta 940 miljoonaa euroa Kreikan vuonna 2009 myöntämiä etuoikeutettuja osakkeita; vuoden 2012 määriin eivät sisälly pankin vuonna 2012 saamat kaksi väliaikaisrahoitusta, joiden määrä oli 2 942 miljoonaa euroa. Oman pääoman määrään sisältyvät vuonna 2013 Kreikan rahoitusvakausrahaston sekä yksityisten sijoittajien pääomasijoitukset, joiden yhteismäärä oli 4 571 miljoonaa euroa vuonna 2012 ja 2013.

- (38) Taulukosta 5 ilmenee, että niiden valtavien tappioiden lisäksi, jotka pankki kirjasi vuonna 2011 yksityissektorin osallistumisohjelman vuoksi (4 786 miljoonaa euroa ⁽²⁰⁾), se kärsi tuottojen vähenemisestä (mikä johtui muun muassa talletusten korkeammista kustannuksista) sekä kreikkalaisten ja ulkomaisten lainasalkkujensa suurista ja kasvavista arvonalennustappioista. Pankin likviditeettiasema kärsi pahasti talletusten ulosvirtauksesta, ja sen lainojen suhde talletuksiin oli 152 prosenttia 31 päivänä joulukuuta 2011 ⁽²¹⁾ ja 34 prosenttia sen taseesta oli eurojärjestelmän rahoittamaa tuona päivänä ⁽²²⁾.
- (39) Vuoden 2013 stressitestissä Kreikan keskuspankki arvioi, että pankin pääomatarve oli perusskenaarion mukaan 262 miljoonaa euroa.
- (40) Maaliskuussa 2014 pankki korotti pääomaansa 1,2 miljardilla eurolla kattaakseen johdanto-osan 39 kappaleessa mainitun pääomatarpeen ja lunastaakseen takaisin Kreikan hallussa olevat 940 miljoonalla euron arvoiset etuoikeutetut osakkeet ⁽²³⁾. Toisin kuin Eurobankin pääoman korotuksessa huhtikuussa 2014 Kreikan rahoitusvakausrahasto ei sitoutunut sijoittamaan pääomaa pankin pääomakorotukseen siinä tapauksessa, että yksityistä kysyntää ei olisi riittävästi. Viimeksi mainitun pääomakorotus tehtiin osakeantina ilman merkintätuoikeuksia (eli pääomakorotuksena, jossa osakkeenomistajien merkintätuoikeudet on peruutettu) kansainvälisille sijoittajille ja yleisenä osakeantina Kreikassa. Merkintähinta oli 0,66 euroa osakkeelta.
- (41) Pääomakorotuksen jälkeen pankki ilmoitti 17 päivänä huhtikuuta 2014 lunastaneensa etuoikeutetut osakkeet Kreikalta yhteensä 940 miljoonalla eurolla.

2.2 PANKIN SUORITTAMAT KREIKAN PANKKITOIMINNAN OSTOT

2.2.1 Emporiki Bankin osto

- (42) Emporiki Bank perustettiin vuonna 1882.
- (43) Vuonna 2000 Crédit Agricole -konserni osti ensimmäisen kerran 6,7 prosentin osuuden Emporiki Bankista. Määräysvallan tuovan omistussosuuden ostamisen jälkeen Emporiki Bankista tuli vuonna 2006 Crédit Agricolen tytäryhtiö. Crédit Agricolen omistussuus Emporiki Bankista nousi tuolloin 94,99 prosenttiin.
- (44) Emporiki Bank harjoitti kaikkea pankkitoimintaa (vähittäispankkitoimintaa sekä yritys- ja yksityisasiakastoimintaa) sekä investointipankkitoimintaa, omaisuudenhoitoa, salkunhoitoa ja yleisiä rahoituspalveluja. Se tarjosi palvelujaan Kreikassa 323 konttorin verkoston kautta ja ulkomailla Kyproksessa sijaitsevan konttorinsa sekä Kyproksessa, Bulgariassa, Albaniassa ja Romaniassa toimivien tytäryhtiöidensä kautta ⁽²⁴⁾. Sillä oli 31 päivänä joulukuuta 2012 yhteensä 4 230 työntekijää.
- (45) Pankki osallistui yksityissektorin osallistumisohjelmaan ja vaihtoi Kreikan valtion joukkovelkakirjalainoja sekä muita hyväksyttyjä arvopapereita 766 miljoonan euron nimellisarvosta. Kuten taulukossa 2 esitetään, sen yksityissektorin osallistumiseen liittyvä tappio oli yhteensä noin 590 miljoonaa euroa ennen veroja, ja se kirjattiin kokonaisuudessaan pankin vuoden 2011 kirjanpitoon. Kuten taulukossa 3 esitetään, Emporiki Bankin pääomatarpeiden arvioitiin Kreikan keskuspankin vuonna 2012 tekemän stressitestin laskelmien mukaan olevan 31 päivän joulukuuta 2011 ja 31 päivän joulukuuta 2014 välisenä aikana 2 475 miljoonaa euroa, mikä perustui Blackrockin tekemään luottotappioennusteeseen.

⁽²⁰⁾ Ks. taulukko 2.

⁽²¹⁾ Alpha Bankin komissiolle 25 päivänä kesäkuuta 2013 antamat tiedot.

⁽²²⁾ Vuoden 2011 tilinpäätös, http://www.alpha.gr/files/investorrelations/GROUP_IAS_FY_2011_en1.pdf

⁽²³⁾ Ks. kohta 2.3.1.2 Pääoman vahvistamistoimenpiteestä myönnetty valtion pääomasijoitus.

⁽²⁴⁾ Emporiki Bankin konsolidoitu tilinpäätös 31 päivänä joulukuuta 2011, s. 9.

- (46) Lokakuun 12 päivänä 2012 Kreikan rahoitusvakausrahasto antoi pankille luvan ostaa Emporiki Bankin Crédit Agricolelta.
- (47) Lokakuun 16 päivänä 2012 Crédit Agricole ja pankki allekirjoittivat Crédit Agricole SA:n ja Alpha Bank SA:n välisen osakkeidenostosopimuksen Emporiki Bank of Greece SA:n ostamisesta ja myymisestä. Talouden due diligence -tarkastuksen jälkeen Crédit Agricole sijoitti 2 893 miljoonan euron kokonaispääoman ja merkitsi samanaikaisesti koko pankin liikkeeseen laskeman 150 miljoonaan euron vaihtovelkakirjalainan⁽²⁵⁾. Sen jälkeen pankki osti kokonaan uudelleen pääomitetun Emporiki Bankin yhdellä eurolla. Osakkeidenostosopimuksen mukaan pankki ei ostanut Emporiki Bankin ulkomaisia tytäryhtiöitä, jotka jäivät Crédit Agricolelle, lukuun ottamatta Emporiki Bankin Kyproksen konttoria, jonka varat olivat 0,5 miljardia euroa ja joka kuului pankin ostamaan osuuteen.
- (48) Crédit Agricolen pääomapohjan vahvistamisen jälkeen 31 päivänä joulukuuta 2012 Emporiki Bankin vakavaraisuussuhde oli 17,6 prosenttia ja rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuus 13,5 prosenttia.
- (49) Helmikuun 1 päivänä 2013 pankki ilmoitti, että Emporiki Bankin koko osakepääoma on siirretty pankille⁽²⁶⁾.
- (50) Taulukossa 6 esitetään Emporiki Bankin keskeiset tunnusluvut joulukuulta 2010, joulukuulta 2011, joulukuulta 2012 ja tammikuulta 2013.

Taulukko 6

Emporiki Bankin keskeiset tunnusluvut 2010, 2011, 2012 ja tammikuu 2013

Miljardia euroa	31. joulukuuta 2010 (konsolidoitu)	31. joulukuuta 2011 (konsolidoitu)	Joulukuu 2012 (pankin ostama osuus)	Tammikuu 2013 (pankin ostama osuus)
Varat yhteensä	26,78	21,7	19,5	18,2
Bruttolainat ja ennakkomak- sut asiakkaille yhteensä	24	23,48	19,85	19,8
Varaukset	2,8	4,4	5	5
Velat asiakkaille	12,2	11,3	12,68	12,9
Eurojärjestelmän rahoitus	0,3	1,77	1,2	1,2
Oma pääoma yhteensä	0,9	0,9	1,73	2,3
Tappio verojen jälkeen	- 0,87	- 1,76	- 1,5	
Lainojen nettosuhde talletuk- siin	173,8 %	169,1 %	117,2 %	114,1 %

Lähteet: Tammikuu 2013: Alpha Bank, tilikauden 2012 tulos, esitetty 27 päivänä maaliskuuta 2013 (saatavilla verkko-osoitteessa: http://www.alpha.gr/files/investorrelations/2012_FY_Financial_Report1.pdf).

Joulukuu 2012: Alpha Bankin ja Emporiki Bankin tunnusluvut, saatavilla verkko-osoitteessa: <http://www.alpha.gr/page/default.asp?id=9&la=2>

2011 ja 2010: Emporiki Bankin konsolidoitu tilinpäätös 31 päivänä joulukuuta 2011.

2.2.2 Kolmen osuuspankin tiettyjen velkojen ostaminen

- (51) Kreikan keskuspankki päätti 8 päivänä joulukuuta 2013 aloittaa kolmen osuuspankin, Dodecanese Bankin, Evia Bankin ja Western Macedonia Bankin, kriisiratkaisun.

⁽²⁵⁾ Kreikan rahoitusvakausrahasto, Annual Financial report for the period from 1 January 2012 to 31 December 2012, s. 8, saatavilla verkko-osoitteessa: http://www.hfsf.gr/files/hfsf_annual_report_2012_en.pdf

⁽²⁶⁾ http://www.alpha.gr/files/deltia_typou/Deltio_Typou_20130201EN.pdf

- (52) Kreikan keskuspankki käynnisti osto- ja sulautumismenettelyn⁽²⁷⁾, jossa ostajalle siirretään kaikki talletukset, myös pankkienväliset talletukset, sekä saamiset ja velat Kreikan talletus- ja investointitakausrahastolle, mutta ei lainoja. Kreikan keskuspankki otti yhteyttä neljään kreikkalaiseen järjestelmän kannalta merkittävään pankkiin, koska keskuspankin mukaan talletukset olisi siirrettävä laitoksille, jotka on pääomitettu kokonaan uudelleen. Vain Alpha Bank ja Eurobank tekivät sitovat tarjoukset 5 päivänä joulukuuta 2013. Kreikan keskuspankki piti pankin tarjouksen parhaana. Alpha Bank tarjosi vastikkeeksi summaa, joka vastasi 2,1:tä prosenttia siirretyistä talletuksista.

2.2.2.1 Dodecanese Bank

- (53) Dodecanese Bank perustettiin vuonna 1994.
- (54) Kreikan pankki vaati 22 päivänä heinäkuuta 2013 Dodecanese Bankia palauttamaan rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuutensa entiselleen. Dodecanese Bank aloitti pääoman korotuksen järjestämällä osuuskunnan osuuksien yleisöannin. Tarjousesitteen mukaan Dodecanese Bankin 30 päivän kesäkuuta 2013 rahoitustietojen perusteella lasketun rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuuden arvioitiin olevan 3,5 prosenttia, mikä alitti Kreikan keskuspankin vakavaraisuudelle asettamat vähimmäisvaatimukset. Pääoman hankinnalla ei kuitenkaan onnistuttu houkuttelemaan riittävästi sijoittajia.
- (55) Siksi Kreikan keskuspankki aloitti 8 päivänä joulukuuta 2013 Dodecanese Bankin kriisinratkaisun. Dodecanese Bankin toimilupa peruutettiin, ja pankki asetettiin selvitystilaan⁽²⁸⁾. Dodecanese Bankin tietyt velat siirrettiin pankille⁽²⁹⁾. Kreikan keskuspankin mukaan⁽³⁰⁾ siirrettyjen varojen käypä arvo oli noin 6 miljoonaa euroa ja siirrettyjen velkojen käypä arvo 255 miljoonaa euroa, joten rahoitusvaje⁽³¹⁾ oli 249 miljoonaa euroa. Kreikan rahoitusvakausrahasto kattoi rahoitusvajeen lain 3601/2007 63 D §:n 13 momentin nojalla. Joulukuussa 2013 Kreikan rahoitusvakausrahasto maksoi kaksi kolmasosaa kokonaisrahoitusvajeesta eli 166 miljoonaa euroa ERVV:n velkakirjoina ja sitoutui maksamaan loput 83 miljoonaa euroa sitten, kun rahoitusvaje on määritetty lopullisesti. Kesäkuun 16 päivänä 2014 Kreikan keskuspankki määritteli, että Dodecanese Bankin lopullinen rahoitusvaje oli 258,5 miljoonaa euroa. Kreikan rahoitusvakausrahasto kattaa maksamattoman osan rahoitusvajeesta.
- (56) Dodecanese Bankilla oli 30 päivänä syyskuuta 2013 yhteensä 132 työntekijää ja 11 konttoria. Kriisinratkaisun yhteydessä pankki ei ottanut haltuunsa yhtään Dodecanese Bankin konttoria vaan ilmoitti säilyttävänsä fyysisen läsnäolonsa alueilla, joilla verkostot eivät ole päällekkäisiä (neljällä saarella, joilla ei ole vaihtoehtoisia pankkitoimintaa), vuokraamalla neljä pientä konttoria, joita johtaa selvittäjä. Dodecanese Bankin työntekijät irtisanottiin, ja pankki palkkasi heistä osan takaisin.

2.2.2.2 Evia Bank

- (57) Evia Bank perustettiin vuonna 1995.
- (58) Kreikan pankki vaati 22 päivänä heinäkuuta 2013 Evia Bankia palauttamaan rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuutensa entiselleen. Evia Bank aloitti pääoman korotuksen järjestämällä osuuskunnan osuuksien yleisöannin. Tarjousesitteen mukaan Evia Bankin 30 päivän kesäkuuta 2013 rahoitustietojen perusteella lasketun rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuuden arvioitiin olevan 1,8 prosenttia, mikä alitti Kreikan keskuspankin vakavaraisuudelle asettamat vähimmäisvaatimukset. Pääoman hankinnalla ei kuitenkaan onnistuttu houkuttelemaan riittävästi sijoittajia.
- (59) Siksi Kreikan keskuspankki aloitti 8 päivänä joulukuuta 2013 Evia Bankin kriisinratkaisun. Evia Bankin toimilupa peruutettiin, ja Evia Bank asetettiin selvitystilaan⁽³²⁾. Evia Bankin tietyt velat siirrettiin pankille⁽³³⁾. Kreikan keskuspankin mukaan⁽³⁴⁾ siirrettyjen varojen käypä arvo oli 2 miljoonaa euroa ja siirrettyjen velkojen käypä arvo 98 miljoonaa euroa, joten rahoitusvaje oli 96 miljoonaa euroa. Kreikan rahoitusvakausrahasto kattoi rahoitusvajeen lain 3601/2007 63 D §:n 13 momentin nojalla. Joulukuussa 2013 Kreikan rahoitusvakausrahasto maksoi kaksi

⁽²⁷⁾ Osto- ja sulautumismenettely on kriisinratkaisumenettely, johon kuuluu selvitystilassa olevan oikeushenkilön korkealaatuisten varojen ja velkojen määrittely ja niiden myyminen huutokaupalla, jotta ne voidaan siirtää elinkelpoiselle yritykselle.

⁽²⁸⁾ Ks. Kreikan keskuspankin luotto- ja vakuutusasioiden komitean päätös 97/3/8.2.2013.

⁽²⁹⁾ Ks. Kreikan keskuspankin kriisinratkaisutoimenpidekomitean päätös 14/4/8.12.2013.

⁽³⁰⁾ Ks. Kreikan keskuspankin kriisinratkaisutoimenpidekomitean päätös 14/5/8.12.2013.

⁽³¹⁾ Termi "rahoitusvaje" voi näin ollen olla harhaanjohtava, koska se kuvaa pääomatukitoimenpidettä eikä maksuvalmiustukea.

⁽³²⁾ Ks. Kreikan keskuspankin luotto- ja vakuutusasioiden komitean päätös 97/2/8.2.2013.

⁽³³⁾ Ks. Kreikan keskuspankin kriisinratkaisutoimenpidekomitean päätös 14/1/8.12.2013.

⁽³⁴⁾ Ks. Kreikan keskuspankin kriisinratkaisutoimenpidekomitean päätös 14/2/8.12.2013.

kolmasosaa kokonaisrahoitusvajeesta eli 64 miljoonaa euroa ERVV:n velkakirjoina ja sitoutui maksamaan loput 32 miljoonaa euroa sitten, kun rahoitusvaje on määritetty lopullisesti. Kreikan keskuspankki määritteli 16 päivänä kesäkuuta 2014, että Evia Bankin lopullinen rahoitusvaje oli 105 miljoonaa euroa. Kreikan rahoitusvakausrahasto kattaa maksamattoman osan rahoitusvajeesta.

Evia Bankilla oli 30 päivänä syyskuuta 2013 yhteensä 59 työntekijää ja 4 konttoria. Pankki ei ottanut haltuunsa yhtään Evia Bankin konttoria. Evia Bankin työntekijät irtisanottiin, ja pankki palkkasi heistä osan takaisin.

2.2.2.3 Western Macedonia Bank

- (60) Development Credit Cooperative Society of Prefecture of Kozani perustettiin vuonna 1995. Osuuskunta toimi vuodesta 2008 lähtien uudella nimellä "Cooperative Bank of Western Macedonia".
- (61) Kreikan pankki vaati 22 päivänä heinäkuuta 2013 Western Macedonia Bankia palauttamaan rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuutensa entiselleen. Western Macedonia Bank aloitti pääoman korotuksen järjestämällä osuuskunnan osuuksien yleisöannin. Tarjousesitteen mukaan Western Macedonia Bankin 30 päivän syyskuuta 2013 rahoitustietojen perusteella lasketun rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuuden arvioitiin olevan – 11 prosenttia, mikä alitti Kreikan keskuspankin vakavaraisuudelle asettamat vähimmäisvaatimukset. Pääoman hankinnalla ei kuitenkaan onnistuttu houkuttelemaan riittävästi sijoittajia.
- (62) Siksi Kreikan keskuspankki aloitti 8 päivänä joulukuuta 2013 Western Macedonia Bankin kriisinratkaisun. Western Macedonia Bankin toimilupa peruutettiin, ja pankki asetettiin selvitystilaan⁽³⁵⁾. Western Macedonia Bankin tietyt velat siirrettiin pankille⁽³⁶⁾. Kreikan keskuspankin mukaan⁽³⁷⁾ siirrettyjen varojen käypä arvo oli 2 miljoonaa euroa ja siirrettyjen velkojen käypä arvo 84 miljoonaa euroa, joten rahoitusvaje oli 82 miljoonaa euroa. Kreikan rahoitusvakausrahasto kattoi rahoitusvajeen lain 3601/2007 63 D §:n 13 momentin nojalla. Joulukuussa 2013 Kreikan rahoitusvakausrahasto maksoi kaksi kolmasosaa kokonaisrahoitusvajeesta eli 55 miljoonaa euroa ERVV:n velkakirjoina ja sitoutui maksamaan loput 27 miljoonaa euroa, kun rahoitusvaje on määritetty lopullisesti.
- (63) Western Macedonia Bankilla oli 30 päivänä syyskuuta 2013 yhteensä 36 työntekijää ja kolme konttoria. Pankki ei ottanut haltuunsa yhtään Western Macedonia Bankin konttoria. Western Macedonia Bankin työntekijät irtisanottiin, ja pankki palkkasi heistä osan takaisin.
- (64) Taulukossa 7 esitetään kolmen osuuspankin keskeiset tunnusluvut.

Taulukko 7

Kolmen osuuspankin keskeiset tiedot (miljoonaa euroa)

	(A)	(B)	(C)	(D) = (B)-(A)	(E) = 2,1 % * (C)
	Siirrettyjen varojen käypä arvo	Siirrettyjen velkojen käypä arvo	Joista siirrettyjä talletuksia	Alkuperäinen rahoitusvaje	Vastike (2,1 % siirretyistä talletuksista)
Dodecanese Bank	6	255	255	249	5
Evia Bank	2	98	95	96	2
Western Macedonia Bank	2	84	82	82	2
Yhteensä				427	9

Lähteet: Kreikan keskuspankin luotto- ja vakuutusasioiden komitean 8 päivänä helmikuuta 2013 antamat päätökset 97/1, 97/2 ja 97/3.

Kreikan keskuspankin kriisinratkaisutoimenpidekomitean 8 päivänä joulukuuta 2013 antamat päätökset 14/1, 14/2, 14/3, 14/4, 14/5 14/6, 14/7 ja 14/8.

⁽³⁵⁾ Ks. Kreikan keskuspankin luotto- ja vakuutusasioiden komitean päätös 97/1/8.2.2013.

⁽³⁶⁾ Ks. Kreikan keskuspankin kriisinratkaisutoimenpidekomitean päätös 14/7/8.12.2013.

⁽³⁷⁾ Ks. Kreikan keskuspankin kriisinratkaisutoimenpidekomitean päätös 14/8/8.12.2013.

2.2.3 Citibank Grecen osto

- (65) Citibank International perustettiin vuonna 1812. Citibank perustettiin Kreikkaan vuonna 1964 ensisijaisesti vastamaan merenkulku- ja yrityssektorien tarpeisiin. Vuonna 1980 Citibank Greece alkoi laajentaa toimintaansa vähittäispankkipalveluihin. Tällä hetkellä Citibank Greece toimii sekä kuluttaja- että yritys pankkina ja sillä on 20 eri puolilla maata sijaitsevan konttorin verkosto.
- (66) Pankki pyysi 29 päivänä toukokuuta 2014 Kreikan rahoitusvakausrahastolta lupaa Citibank Grecen, mukaan lukien Diners Club Grecen, jäljempänä 'Diners' ⁽³⁸⁾, ostamiseen.
- (67) Pankki ilmaisi aikomuksensa ostaa Citibank Grecen toiminnot, joihin kuuluivat asiakkaiden lainat (nettoyhteis- summa 442 miljoonaa euroa ja 1 115 miljoonaa euroa järjestämättömiä lainoja, jotka on kirjattu kokonaan tappioksi), asiakkaiden talletukset (yhteensä 1 067 miljoonaa euroa), hoidettavana olevat varat (1 186 miljoonaa euroa), vähittäispankkikonttorit, pankkiautomaattiverkosto ⁽³⁹⁾ ja työntekijät ⁽⁴⁰⁾. Lisäksi pankki ilmoitti aikomuk- sestaan ostaa 100 prosenttia Dinersin osakepääomasta.
- (68) Hinnaksi on vahvistettu kaksi miljoonaa euroa.
- (69) Kreikan rahoitusvakausrahasto antoi 5 päivänä kesäkuuta 2014 pankille luvan Citibank Grecen ostamiseen.

2.3 TUKITOIMENPITEET

2.3.1 Kreikan pankkien tukiohjelmasta pankille myönnetty tukitoimenpiteet (toimenpiteet L1 ja A)

- (70) Pankki on saanut monenlaista tukea Kreikan pankkien tukiohjelman pääomapohjan vahvistamistoimenpiteestä, takaustoimenpiteestä ja valtion joukkovelkakirjalainatoimenpiteestä.

2.3.1.1 Takaustoimenpiteestä ja joukkovelkakirjojen lainaustoimenpiteestä myönnetty valtion maksuvalmiuslaki (toimenpide L1)

- (71) Pankki on saanut ja saa edelleen tukea takaustoimenpiteestä ja joukkovelkakirjalainatoimenpiteestä. Tätä tukea nimitetään tässä päätöksessä "toimenpiteeksi L1". Pankille oli 30 päivänä marraskuuta 2011 myönnetty takauksia 14,0 miljardia euroa. Syyskuun 30 päivänä 2011 pankki oli saanut valtion joukkovelkakirjalainoja yhteensä 1,6 miljardin euron arvosta ⁽⁴¹⁾.
- (72) Pankin rakenneuudistussuunnitelmassa, jonka Kreikan viranomaiset toimittivat komissiolle 12 päivänä kesäkuuta 2014, ne ilmoittivat aikovansa jatkaa takuiden myöntämistä ja valtion joukkovelkakirjojen lainaamista Kreikan pankkien tukiohjelman puitteissa rakenneuudistusvaiheen ajan.

2.3.1.2 Pääomapohjan vahvistamistoimenpiteestä myönnetty valtion pääomasijoitus (toimenpide A)

- (73) Toukokuussa 2009 pankki sai 940 miljoonan euron pääomasijoituksen (toimenpide A) Kreikan pankkien tuki- ohjelman pääomapohjan vahvistamistoimenpiteestä. Tämä pääomasijoitus vastasi noin kahta prosenttia pankin tuolloisista riskipainotetuista omaisuuseristä ⁽⁴²⁾.
- (74) Pääomapohjan vahvistaminen toteutettiin Kreikan merkitsemillä etuoikeutetuilla osakkeilla, joiden korko oli 10 prosenttia ja erääntymisaika viisi vuotta.
- (75) Pankki lunasti etuoikeutetut osakkeet 17 päivänä huhtikuuta 2014, kuten johdanto-osan 41 kappaleessa kuvattiin.

2.3.2 Valtion takaama maksuvalmiusapu (toimenpide L2)

- (76) Maksuvalmiusapu on poikkeuksellinen toimenpide, jonka avulla maksukykyinen rahoituslaitos, jolla on väliaikaisia maksukykyongelmia, voi saada eurojärjestelmän rahoitusta ilman, että tällainen toimenpide on osa yhteistä raha- politiikkaa. Rahoituslaitoksen maksuvalmiusavusta maksama korko on [...] korkopistettä korkeampi kuin sen normaalista keskuspankin rahoituksesta maksama korko.

⁽³⁸⁾ Diners Club International on luottokorttiyhtiö, joka perustettiin vuonna 1950 ja aloitti toiminnan Kreikassa vuonna 1959. Diners Club Grecen omistavat Citibank International ja Citibank Overseas Investment Corporation.

⁽³⁹⁾ Pankkiautomaatti on pankin sähköinen toimipaikka, jossa asiakkaat voivat ilman pankkivirkailijan apua käyttää peruspankkipalveluja, kuten nostaa käteistä rahaa.

⁽⁴⁰⁾ Kreikan viranomaisten 24 päivänä kesäkuuta 2014 antamat tiedot.

⁽⁴¹⁾ Alpha Bankin rakenneuudistussuunnitelma, kesäkuu 2014, s. 64.

⁽⁴²⁾ Termi 'riskipainotetut omaisuuserät' tarkoittaa erästä valvonnan tunnuslukua, jolla mitataan rahoituslaitoksen altistumista riskeille ja jota valvojat käyttävät rahoituslaitosten vakavaraisuuden seuraamiseen.

- (77) Kreikan keskuspankki on vastuussa maksuvalmiusohjelmasta, mikä tarkoittaa, että se vastaa maksuvalmiusavun myöntämisestä johtuvista kustannuksista ja riskeistä. Kreikka myönsi Kreikan keskuspankille valtiontakauksen, jota sovelletaan Kreikan keskuspankin myöntämän maksuvalmiusavun kokonaismäärään ⁽⁴³⁾. Hyväksymällä lain 3943/2011 50 §:n 7 momentti, jolla muutettiin lain 2362/1995 65 §:n 1 momenttia, annettiin Kreikan valtiovarainministeriölle mahdollisuus myöntää valtion puolesta takauksia Kreikan keskuspankille tämän luottolaitoksilta saatavien vaateiden suojaamiseksi. Maksuvalmiusapua saavien pankkien on maksettava valtiolle takausmaksu, joka on [...] (*) korkopistettä.
- (78) Pankki oli 31 päivänä joulukuuta 2011 saanut 6,7 miljardia euroa valtion takaamaa maksuvalmiusapua ⁽⁴⁴⁾, ja 31 päivänä joulukuuta 2012 se oli saanut 23,6 miljardia euroa valtion takaamaa maksuvalmiusapua ⁽⁴⁵⁾.

2.3.3 Pankille taatut Kreikan rahoitusvakausrahaston kautta toteutettavat tukitoimenpiteet (toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4)

- (79) Vuoden 2012 jälkeen pankki on saanut tukea useista Kreikan rahoitusvakausrahaston myöntämistä pääomatukitoimenpiteistä. Taulukossa 8 esitetään yleiskatsaus näistä tukitoimenpiteistä.

Taulukko 8

Pankille Kreikan rahoitusvakausrahaston kautta myönnetty tukitoimenpiteet

	1. väliaikaisrahoitus – toukokuu 2012	2. väliaikaisrahoitus – joulukuu 2012	Sitoumuskirje – jouluku- kuu 2012	Kreikan rahoitusvakausrahas- ton osallistuminen kevään 2013 pääoman vahvistami- seen – toukokuu 2013
Toimenpide	B1	B2	B3	B4
Määrä (miljoonaa euroa)	1 900	1 042	1 629	4 021

2.3.3.1 Ensimmäinen väliaikaisrahoitus (toimenpide B1)

- (80) Alphaa koskevan menettelyn aloittamispäätöksen johdanto-osan 14–32 kappaleessa ⁽⁴⁶⁾ kuvattiin yksityiskohtaisesti toukokuussa 2012 toteutettu ensimmäinen väliaikaisrahoitus (toimenpide B1). Tässä jaksossa esitetään kyseisen toimenpiteen tausta ja pääpiirteet.
- (81) Kreikan rahoitusvakausrahasto lähetti 20 päivänä huhtikuuta 2012 pankille kirjeen, jolla se sitoutui osallistumaan pankin suunniteltuun osakepääoman korottamiseen jopa 1,9 miljardilla eurolla.
- (82) Kreikan rahoitusvakausrahasto siirsi 28 päivänä toukokuuta 2012 toimenpiteessä B1 pankille 1,9 miljardin arvosta ERVV:n joukkovelkakirjoja Kreikan rahoitusvakausrahaston perustamisesta annetun lain, jäljempänä 'Kreikan rahoitusvakausrahastoa koskeva laki', 3864/2010 väliaikaisrahoitusta koskevien säännösten mukaisesti. Pankille siirretyt ERVV:n joukkovelkakirjat olivat ERVV:n vaihtuvakorkoisia velkakirjoja, joiden eräntymisaika oli kuusi ja kymmenen vuotta ja jotka oli laskettu liikkeeseen 19 päivänä huhtikuuta 2012. Komissio totesi Alphaa koskevan menettelyn aloittamispäätöksen johdanto-osan 48 kappaleessa, että 28 päivänä toukokuuta 2012 toteutetulla väliaikaisrahoituksella täytettiin sitoumuskirjeessä hyväksytty velvoite, joten väliaikaisrahoitus oli jatkoa samalle tuelle. Kreikan keskuspankki teki sekä sitoumuskirjeessä esitettyjä että ensimmäisessä väliaikaisrahoituksessa maksettuja määriä koskevat laskelmat varmistaakseen, että pankin kokonaispääomaosuus oli 8 prosenttia 31 päivänä joulukuuta 2011, jolloin väliaikaisrahoitus kirjattiin takautuvasti pankin kirjanpitoon. Kuten taulukosta 3 voidaan nähdä, toimenpide B1 kattoi vain rajoitetun osan vuoden 2012 stressitestissä havaitusta yhteenlasketusta pääomatarpeesta. Pankin oli määrä hankkia lisää pääomaa tulevilla pääomakorotuksella, ja väliaikaisrahoituksen tarkoituksena oli vain säilyttää pankin kelpoisuus saada EKP:n rahoitusta, kunnes pääomakorotus oli toteutettu.

⁽⁴³⁾ Kreikan keskuspankin 7 päivänä marraskuuta 2011 päivätyn kirjeen mukaan takaukset koskevat maksuvalmiusavun kokonaismäärää.

(*) Liikesalaisuus.

⁽⁴⁴⁾ Kreikan keskuspankin 7 päivänä huhtikuuta 2014 toimittamat tiedot.

⁽⁴⁵⁾ Alpha Bankin rakenneuudistussuunnitelman liitteenä olevat taloudelliset ennusteet, kesäkuu 2014.

⁽⁴⁶⁾ Ks. alaviite 4.

- (83) Pankin ja Kreikan rahoitusvakausrahaston välisessä ennakkomerkintäsopimuksessa vahvistettiin, että ensimmäisen väliaikaisrahoituksen päivämäärän ja sen päivämäärän, jona ensimmäinen väliaikaisrahoitus muunnettiin kantaosakkeiksi ja muiksi vaihdettaviksi rahoitusinstrumenteiksi, välisenä aikana pankki maksaisi Kreikan rahoitusvakausrahastolle vuosittaisena maksuna 1 prosentin ERVV:n joukkovelkakirjojen nimellisarvosta ja että kuponkimaksut ja ERVV:n joukkovelkakirjoille tältä ajalta kertynyt korko lasketaan Kreikan rahoitusvakausrahaston suorittamaksi lisäpääomasijoitukseksi ⁽⁴⁷⁾.

2.3.3.2 Toinen väliaikaisrahoitus (toimenpide B2)

- (84) Pankki kirjasi lisätappioita vuoden 2012 syksyllä. Sen vuoksi sen pääoma pieneni jälleen alle vakavaraisuudelle asetettujen vähimmäisvaatimusten, joita EKP:n rahoituksen saaminen edellyttää.
- (85) Tämän tuloksena tarvittiin toinen väliaikaisrahoitus. Kreikan rahoitusvakausrahasto toteutti 21 päivänä joulukuuta 2012 toisen, 1 042 miljoonan euron suuruisen väliaikaisrahoituksen (toimenpide B2), joka sekin maksettiin siirtämällä ERVV:n joukkovelkakirjoja pankille.

2.3.3.3 Joulukuun 21 päivänä 2012 päivätty sitoumuskirje (toimenpide B3)

- (86) Toisen väliaikaisrahoituksen lisäksi Kreikan rahoitusvakausrahasto lähetti 21 päivänä joulukuuta 2012 pankille sitoumuskirjeen osallistumisestaan pankin osakepääoman korottamiseen ja liikkeeseen laskettaviin vaihdettaviin pääomainstrumentteihin yhteensä jopa 1 629 miljoonalla eurolla (toimenpide B3).
- (87) Kaksi väliaikaisrahoitusta (toimenpiteet B1 ja B2) sekä joulukuussa 2012 sidottu lisämäärä (toimenpide 3) yhdessä merkitsivät, että Kreikan rahoitusvakausrahasto oli sitoutunut kattamaan vuoden 2012 stressitestissä havaitun pääomatarpeen (4 571 miljoonaa euroa ⁽⁴⁸⁾) kokonaisuudessaan.

2.3.3.4 Kreikan rahoitusvakausrahaston osallistuminen kevään 2013 pääomapohjan vahvistamiseen (toimenpide B4)

- (88) Pankin yhtiökokous hyväksyi 16 päivänä huhtikuuta 2013 pankin osakepääoman korotuksen. Toukokuun ensimmäisenä päivänä 2013 pankki ilmoitti, että 457 miljoonan euron uusanti oli merkitty täysimääräisesti ja 93 miljoonan euron suunnattu osakeanti oli käynnistetty hintaan 0,44 euroa uutta osaketta kohti ⁽⁴⁹⁾.
- (89) Pankki ilmoitti, että uusanti ja suunnattu osakeanti oli saatu täysimääräisesti päätökseen 3 päivänä kesäkuuta 2013 ⁽⁵⁰⁾. Yksityisten varojen osuus pankin osakepääoman korotuksesta oli siten yhteensä 550 miljoonaa euroa.
- (90) Pankki ilmoitti samana päivänä, että Kreikan rahoitusvakausrahasto merkitsee 9 138 636 364 osaketta hintaan 0,44 euroa osakkeelta. Sen seurauksena Kreikan rahoitusvakausrahasto sijoitti kevään 2013 pääomapohjan vahvistuksen yhteydessä pankin pääomaan yhteensä 4 021 miljoonaa euroa kantaosakkeina (toimenpide B4). Määrä vastaa toimenpiteiden B1, B2 ja B3 yhteissummaa sen jälkeen, kun on vähennetty yksityisten sijoittajien osuus. Kreikan rahoitusvakausrahaston omistuksessa olevat osakkeet antavat sille rajoitetun äänivallan, koska yksityisten sijoittajien osuus pääoman korotuksesta oli 12 prosenttia. Kreikan rahoitusvakausrahastoa koskevan lain mukaan yksityiset sijoittajat säilyttäisivät määräysvallan pankissa, jos he sijoittaisivat yli 10 prosenttia pankin tarvitsemasta pääomasta. Keskeisissä yhtiötä koskevissa päätöksissä Kreikan rahoitusvakausrahasto kuitenkin säilytti täysimääräiset äänioikeudet.
- (91) Kevään 2013 osakepääoman korottamisella (toimenpide B4) ensimmäinen ja toinen väliaikaisrahoitus (toimenpiteet B1 ja B2) muunnettiin pysyväksi pääomakorotukseksi ja sitoumus myöntää lisää pääomatukea (toimenpide B3) pantiin täytöntöön.
- (92) Uusien osakkeiden hinnaksi asetettiin 50 prosenttia osakkeiden volyymipainotetusta keskihinnasta tarjoushinnan määrittelyä edeltävien 50 kaupankäyntipäivän aikana. Ylimääräinen yhtiökokous päätti 16 päivänä huhtikuuta 2012 ⁽⁵¹⁾ peruuttaa osakkeiden jakamisen ⁽⁵²⁾, minkä tuloksena uusien osakkeiden hinnaksi asetettiin 0,44 euroa osakkeelta.

⁽⁴⁷⁾ Ennakkomerkintäsopimuksessa määrättiin, että pankille maksettavaan todelliseen riskiin sisältyvät ERVV:n joukkovelkakirjat sekä kuponkimaksut että ERVV:n joukkovelkakirjoille kertynyt korko velkakirjojen liikkeeseenlaskusta siihen asti, että ennakkomaksu muunnetaan osakepääomaksi ja muiksi vaihdettaviksi rahoitusinstrumenteiksi sopimuksessa määrätyn mukaisesti.

⁽⁴⁸⁾ Ks. taulukko 3.

⁽⁴⁹⁾ http://www.alpha.gr/files/investorrelations/deltio_typou_20130501EN.pdf

⁽⁵⁰⁾ http://www.alpha.gr/files/investorrelations/Deltio_Typou_20130603EN.pdf

⁽⁵¹⁾ <http://www.alpha.gr/files/investorrelations/EA20130416EN.pdf>

⁽⁵²⁾ Osakkeiden jakaminen on yrityksen toimi, jolla se jakaa olemassa olevat osakkeensa useammiksi osakkeiksi.

- (93) Välittömästi kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen jälkeen Kreikan rahoitusvakausrahastosta tuli pankin suurin osakkeenomistaja, jonka omistusosuus oli 83,66 prosenttia ⁽⁵³⁾. Kreikan rahoitusvakausrahasto laski liikkeeseen 1 233 503 482 warranttia ja antoi yksityisille sijoittajille yhden warrantin jokaista merkittyä osaketta kohti vastikkeetta ⁽⁵⁴⁾. Kukin warrantti antaa oikeuden ostaa 7,40 Kreikan rahoitusvakausrahaston osaketta tietyin väliajoin ja toteutushinnoin. Ensimmäinen lunastuspäivä oli 10 päivä joulukuuta 2013, minkä jälkeen warrantteja voi lunastaa kaksi kertaa vuodessa 10 päivään joulukuuta 2017 asti. Lunastushinta on sama kuin 0,44 euron merkintähinta lisättyinä vuotuisella korolla (4 prosenttia ensimmäisenä vuotena, 5 prosenttia toisena vuotena, 6 prosenttia kolmantena vuotena, 7 prosenttia neljäntenä vuotena ja sitten kuutena viimeisenä kuukautena 8 prosenttia vuotuisestuna) ⁽⁵⁵⁾.
- (94) Kreikan rahoitusvakausrahastoa koskevassa laissa, sellaisena kuin se on muutettuna vuonna 2014, säädetään, että vain warranttien toteutushintoja voidaan muuttaa uusannin ajankohtana. Lisäksi tällaiset muutokset tehdään jälkikäteen ja vain Kreikan rahoitusvakausrahaston merkintätuo-oikeuksien myynnistä saatujen tuottojen määrään. Muutosta ei voi tehdä, jos osakepääomaa korotetaan ilman warrantteja.

2.3.4 Kolmeen osuuspankkiin kohdistetut valtiontukitoimenpiteet

- (95) Kuten 2.2.2. kohdassa jo mainittiin, Kreikan keskuspankki arvioi Dodecanese Bankin rahoitusvajeen olevan 249 miljoonaa euroa, Evia Bankin 96 miljoonaa euroa ja Western Macedonia Bankin 82 miljoonaa euroa. Näin ollen rahoitusvajeen yhteismäärän arvioitiin olevan 427 miljoonaa euroa. Sen kattoi Kreikan rahoitusvakausrahasto, joka myönsi pankille vastaavan summan edestä ERVV:n joukkovelkakirjoja.

2.4 RAKENNEUUDISTUSSUUNNITELMA

- (96) Kreikka toimitti 12 päivänä kesäkuuta 2014 pankin rakenneuudistussuunnitelman, jossa esitetään, miten pankki aikoo Emporiki Bankin ja kolmen osuuspankin talletusten seurauksena syntyneenä yhteisökokonaisuutena palauttaa pitkän aikavälin elinkelpoisuutensa.

2.4.1 Kotimaan toiminnot

- (97) Rakenneuudistussuunnitelmansa avulla pankki aikoo keskittyä ydinpankkitoimintaansa Kreikassa. Sen kansainvälisten toimintojen osuus kokonaisvaroista oli yli 20 prosenttia joulukuussa 2009 ja 15 prosenttia kesäkuussa 2013 ⁽⁵⁶⁾, mutta tämä osuus pienenee noin [...] prosenttiin vuoden 2018 loppuun mennessä ⁽⁵⁷⁾.
- (98) Pankin keskeisenä prioriteettina on tehdä sen Kreikassa harjoittamasta pankkitoiminnasta jälleen kannattavaa ja elinkelpoista. Tätä varten rakenneuudistussuunnitelma sisältää joukon toimenpiteitä, joilla pyritään parantamaan pankin toiminnan tehokkuutta ja sen nettokorkomarginaalia, sekä toimenpiteitä, joilla parannetaan sen pääomaatilannetta ja taseen rakennetta.
- (99) Toiminnan tehokkuuden osalta pankki oli jo aloittanut laajan rationalisointiohjelman selvästi ennen Emporiki Bankin ja kolmen osuuspankin ostoja. Pankki vähensi fyysistä läsnäoloaan Kreikassa joulukuun 31 päivästä 2010 syyskuun 30 päivään 2012. Sen konttoreiden määrä pieneni vuoden 2010 458 konttorista 426 konttoriin vuonna 2012 ⁽⁵⁸⁾ ja myös sen henkilöstömäärä väheni samalla ajanjaksolla Kreikan pankkitoiminnoissa ja muissa kuin pankkitoiminnoissa usealla sadalla työntekijällä ⁽⁵⁹⁾.
- (100) Pankki suunnittelee konttorien määrän pienentämistä Kreikassa joulukuun 2012 ja joulukuun 2017 välisenä aikana edelleen 739 konttorista [...] konttoriin. Henkilöstömäärä pankkitoiminnoissa ja muissa kuin pankkitoiminnoissa pienenee Kreikassa 11 435 työntekijästä [...] työntekijään ⁽⁶⁰⁾.

⁽⁵³⁾ http://www.hfsf.gr/files/HFSF_activities_Jan_2013_Jun_2013_en.pdf

⁽⁵⁴⁾ http://www.alpha.gr/files/investorrelations/1306010_Warrants_en.pdf

⁽⁵⁵⁾ Ks. alaviite 38. Esimerkiksi 10 päivänä joulukuuta 2013 lunastushinta oli 0,4488 euroa, 10 päivänä kesäkuuta 2014 se on 0,4576 euroa, 10 päivänä joulukuuta 2014 se on 0,4686 euroa, 10 päivänä kesäkuuta 2015 se on 0,4796 euroa ja niin edelleen. Ks. Alpha Bankin 10 päivänä kesäkuuta 2013 antama ilmoitus "Final Terms of Listing and Characteristics of the Titles representing shares ownership rights (Warrants) that resulted from the concluded share capital increase", saatavilla verkko-osoitteessa: http://www.alpha.gr/files/investorrelations/1306010_Warrants_en.pdf

⁽⁵⁶⁾ Alpha Bankin rakenneuudistussuunnitelma, kesäkuu 2014, s. 22.

⁽⁵⁷⁾ Pankki sitoutui rajoittamaan ulkomaisten omaisuuserien arvon [...] miljardiin euroon, samalla kun pankin kokonaisvarat ovat taloudellisten ennusteiden mukaan [...] miljardia euroa vuonna 2018.

⁽⁵⁸⁾ Alpha Bankin rakenneuudistussuunnitelma, kesäkuu 2014, s. 132, ennen Emporiki Bankin ostamista.

⁽⁵⁹⁾ Alpha Bankin rakenneuudistussuunnitelma, kesäkuu 2014, s. 129.

⁽⁶⁰⁾ Alpha Bankin rakenneuudistussuunnitelma, kesäkuu 2014, s. 102–103. Konttorien ja työntekijöiden määrän kasvu syyskuun 2012 ja joulukuun 2013 välisenä aikana johtuu Emporiki Bankin ostamisesta.

- (101) Konttorien ja henkilöstön osalta parannettu tehokkuus auttaa pienentämään pankin Kreikassa harjoitettavien toimintojen kokonaiskustannuksia [...] prosenttia 1 345 miljoonasta eurosta pro forma -arvon mukaisesti vuodessa vuonna 2012 [...] miljoonaan euroon vuonna 2017 ⁽⁶¹⁾. Tämän tuloksena sen Kreikassa harjoittaman pankkitoiminnan odotettavissa oleva kulu/tuotto -suhde laskee alle [...] prosentin rakenneuudistusvaiheen lopussa.
- (102) Rakenneuudistussuunnitelmassa kuvaillaan myös, miten pankki aikoo vähentää rahoituskustannuksiaan, mikä on avaintekijä elinkelpoisuuden palauttamisessa. Pankki odottaa kykenevänsä maksamaan alempia korkoja talletuksilleen vakaamman toimintaympäristön ja etenkin Kreikan talouden ennustetun vakautuksen ja elpymisen ansiosta. Kreikan talouden odotetaan kasvavan jälleen vuodesta 2014 lähtien. Talletuksille maksettavan koron (määräaikaistalletusten, avistatalletusten ja talletuskorkojen keskiarvo) odotetaan laskevan Kreikassa. Tämä lasku on tarkoitus saavuttaa pääasiassa maksamalla paljon alempia korkoja määräaikaistalletuksista. Vastaavasti pankin turvautuminen valtion takaamaan maksuvalmiusapuun ja laajempaan eurojärjestelmän rahoitukseen vähenee 32 prosentista sen kokonaisvaroista vuonna 2012 vain [...] prosenttiin vuonna 2017 ⁽⁶²⁾.
- (103) Rakenneuudistussuunnitelmassa ennakoitaankin myös, että pankki vahvistaa tasettaan. Sen lainojen nettosuhde talletuksiin Kreikassa pienenee [...] prosenttiin vuonna 2018 (kun se vuonna 2012 oli 131 prosenttia ⁽⁶³⁾), kun taas sen vakavaraisuus paranee edelleen.
- (104) Toinen pankin prioriteetti on järjestämättömien lainojen hallinta. Pankin luottoprosessit tehostuvat sekä lainojen alullepanon (paremmat vakuudet, alhaisemmat limiitit) että järjestämättömien lainojen hallinnan suhteen. Järjestämättömien lainojen osuus kasvaa [...] prosenttiin vuonna 2014 ja alkaa sitten pienentyä niin, että sen odotetaan olevan rakenneuudistusvaiheen lopussa [...] prosenttia ⁽⁶⁴⁾. Riskikustannukset (arvon alentumiset) pienenevät vuoden 2012 pro forma -arvon mukaisista (eli Emporiki Bank mukaan lukien) 2 799 miljoonasta eurosta [...] miljoonaan euroon vuonna 2018 ⁽⁶⁵⁾ Kreikan talouden elpymisen ansiosta.
- (105) Toiminnan tehokkuuden parantumisen sekä nettokorkomarginaalin suurenemisen ja riskikustannusten pienemisen ansiosta pankki voi olla kannattava Kreikassa vuodesta 2015 lähtien. [...] Sen pääoman tuotto on Kreikassa [...] prosenttia vuonna 2018 ⁽⁶⁶⁾.

2.4.2 Kansainvälinen pankkitoiminta

- (106) Pankki on jo alkanut purkaa ja järjestellä uudelleen kansainvälistä verkostoaan. Se myi Ukrainan tytäryhtiönsä elokuussa 2013. Kaakkois-Euroopan konttorien määrää vähennettiin vuosien 2009 ja 2012 välisenä aikana 622 konttorista 488 konttoriin ⁽⁶⁷⁾.
- (107) Pankki aikoo jatkaa kansainvälisen verkostonsa uudelleenjärjestämistä ja purkamista. Pankki aikoo rajoittaa kansainvälisten omaisuusseriensä määrän [...] miljardiin euroon. Tavoitteen saavuttamiseksi pankki harkitsee kaikkia liiketoimintojen luovuttamisen ja salkkunsu purkamisen yhdistelmiä. Tämä pankin kansainvälisten varojen tavoitteena oleva koko vastaa ulkomaisten varojen pienentämistä [...] prosentilla verrattuna 31 päivään joulukuuta 2012 [...].
- (108) Rakenneuudistussuunnitelmassa korostetaan tarvetta vähentää ulkomaisten tytäryhtiöiden tukeutumista kreikkalaiseen emoyhtiönsä maksuvalmiustilanteen osalta. Ulkomaisten tytäryhtiöiden saama konsernin sisäinen rahoitus vähenee 4 172 miljoonasta eurosta [...] miljoonaan euroon vuodesta 2013 vuoteen 2017 ⁽⁶⁸⁾.
- (109) Pankki suunnittelee ulkomaisten toimintojensa kannattavuuden parantamiseksi huomattavan kustannustenvähennysohjelman toteuttamista kansainvälisessä verkostossaan, mikä tarkoittaa konttoreiden ja työntekijöiden vähentämistä. Esimerkiksi [...] suljetaan [...] konttoria [...] konttorista ja henkilöstöä vähennetään [...] työntekijällä (-(...)) vuosina 2012–2018 ⁽⁶⁹⁾.
- (110) Sen seurauksena pääoman tuotto tulee olemaan [...] ⁽⁷⁰⁾.

⁽⁶¹⁾ Alpha Bankin rakenneuudistussuunnitelma, kesäkuu 2014, s. 103.

⁽⁶²⁾ Alpha Bankin rakenneuudistussuunnitelman liitteessä olevat taloudelliset ennusteet, kesäkuu 2014, luvut koskevat Alpha Bank Greeceä.

⁽⁶³⁾ Alpha Bankin rakenneuudistussuunnitelma, kesäkuu 2014, s. 105.

⁽⁶⁴⁾ Alpha Bankin rakenneuudistussuunnitelma, kesäkuu 2014, s. 96.

⁽⁶⁵⁾ Alpha Bankin rakenneuudistussuunnitelma, kesäkuu 2014, s. 96.

⁽⁶⁶⁾ Alpha Bankin rakenneuudistussuunnitelman liitteessä olevat taloudelliset ennusteet, kesäkuu 2014, luvut koskevat Alpha Bank Greeceä.

⁽⁶⁷⁾ Alpha Bankin rakenneuudistussuunnitelma, kesäkuu 2014, s. 132.

⁽⁶⁸⁾ Alpha Bankin rakenneuudistussuunnitelman liitteessä olevat taloudelliset ennusteet, kesäkuu 2014.

⁽⁶⁹⁾ Alpha Bankin rakenneuudistussuunnitelma, kesäkuu 2014, kohta 5.4.2.

⁽⁷⁰⁾ Alpha Bankin rakenneuudistussuunnitelma, kesäkuu 2014, kohta 5.4.2.

2.4.3 Yksityisen pääoman hankinta ja nykyisten osakkeenomistajien ja huonommassa etuoikeusasemassa olevien velkojien panos

- (111) Pankki onnistui hankkimaan huomattavia määriä pääomaa markkinoilta ja vähensi siten tarvitsemaansa valtiontuen määrää.
- (112) Ensin pankki hankki vuonna 2009 yksityistä pääomaa 986 miljoonan euron uusannilla⁽⁷¹⁾. Kuten johdanto-osan 89 kappaleessa mainitaan, pankki onnistui myös hankkimaan pääomaa yksityisiltä sijoittajilta kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen avulla. Kevään 2013 pääomapohjan vahvistaminen heikensi myös huomattavasti aiempien osakkeenomistajien osakkeiden arvoa, sillä Kreikan rahoitusvakausrahoisto sai sen jälkeen 83,66 prosenttia pankin osakkeista ja heille jäi vain 4,9 prosentin osuus. Osinkoa ei ole maksettu käteissuorituksina vuoden 2008 jälkeen.
- (113) Pankki hankki maaliskuussa 2014 markkinoilta 1,2 miljardia euroa pääomaa täyttääkseen lisäpääomatarpeensa ja maksaakseen takaisin Kreikan hallussa olleet etuoikeutetut osakkeet. Näiden uusien osakkeiden hinta osakkeelta oli korkeampi kuin mitä Kreikan rahoitusvakausrahoisto maksoi kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen yhteydessä.
- (114) Huhtikuun 20 päivänä 2012 pankki tarjoutui ostamaan käteisellä takaisin Tier 1 -arvopaperit 40 prosentilla, Upper Tier 2 -arvopaperit 60 prosentilla ja Lower Tier 2 -arvopaperit 60 prosentilla niiden nimellisarvosta. Takaisinostohinta määritettiin instrumenttien markkina-arvon perusteella, ja se sisälsi enintään kymmenen prosenttiyksikön premion, joka lisättiin sijoittajien kannustamiseksi osallistumaan takaisinostoon. Toukokuun 7 päivänä 2012 pankki ilmoitti takaisinoston tulokset⁽⁷²⁾. Osallistumisprosentti oli kaikkiaan 66, ja pääomavoitto oli yhteensä 333 miljoonaa euroa. Huhtikuun 19 päivänä 2013 pankki ilmoitti toisesta velkojen hallintatoimesta, jonka nimellismäärä oli 316 miljoonaa euroa. Pankki tarjoutui ostamaan käteisellä takaisin Tier 1 -arvopaperit 35 prosentilla, Upper Tier 2 -arvopaperit 55 prosentilla ja Lower Tier 2 -arvopaperit 55 prosentilla niiden nimellisarvosta. Takaisinostohinta määritettiin instrumenttien markkina-arvon perusteella, ja se sisälsi enintään kymmenen prosenttiyksikön premion, joka lisättiin sijoittajien kannustamiseksi osallistumaan takaisinostoon. Tarjouksen hyväksymisaste oli 58 prosenttia, ja pääomavoitto oli 103 miljoonaa euroa.
- (115) Näiden kahden takaisinoston tuloksena huonommassa etuoikeusasemassa oleva velan ja hybridivelan määrä pieneni 985 miljoonasta 134 miljoonaan euroon.

2.5 KREIKAN VIRANOMAISTEN SITOUKUKSET

- (116) Kreikka antoi 12 päivänä kesäkuuta 2014 sitoumuksen siitä, että pankki ja sen sidosyritykset toteuttavat samana päivänä toimitetun rakenneuudistussuunnitelman sekä muita rakennerahaston toteuttamista koskevia sitoumuksia. Tässä jaksossa esitetään yhteenveto näistä muista sitoumuksista, jotka luetellaan liitteessä.
- (117) Ensinnäkin Kreikka antoi sitoumuksen siitä, että pankki järjestää uudelleen kaupalliset toimintonsa Kreikassa, ja asettanut konttoreille ja työntekijöille samoin kuin kokonaiskustannuksille enimmäismäärät, jotka on saavutettava viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2017⁽⁷³⁾.
- (118) Kreikka antoi myös sitoumuksen siitä, että pankki vähentää Kreikassa tehtyjen talletusten kustannuksia ja noudattaa nettolainojen ja talletusten suhteelle määrättyä enimmäisarvoa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2017⁽⁷⁴⁾.
- (119) Pankin ulkomaisten tytäryhtiöiden osalta Kreikka antoi sitoumuksen, jonka mukaan pankki ei myönnä niille lisää pääomatukea, elleivät ennakolta määritetyt ehdot täyty. Kreikka antoi myös sitoumuksen siitä, että pankki luopuu huomattavissa määrin kansainvälisistä omaisuuseristään viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2018⁽⁷⁵⁾.
- (120) Kreikka antoi sitoumuksen siitä, että pankki myy joukon arvopapereita ja pienentää pääomasijoitussalkkuaan. Lisäksi pankki ei – tietyin rajoitetuin poikkeuksin – osta sijoituskelvottomia arvopapereita⁽⁷⁶⁾.

⁽⁷¹⁾ <http://www.alpha.gr/files/investorrelations/EA20091130EN.pdf>

⁽⁷²⁾ <http://www.alpha.gr/files/investorrelations/EA20120507EN.pdf>

⁽⁷³⁾ Ks. liitteen II luku.

⁽⁷⁴⁾ Ks. liitteen II luku.

⁽⁷⁵⁾ Ks. liitteen II luku.

⁽⁷⁶⁾ Ks. liitteen II luku.

- (121) Kreikka antoi joukon pankin yrityshallintoa koskevia sitoumuksia. Se sitoutui rajoittamaan pankin työntekijöiden ja johtajien palkkioita, saamaan pankin noudattamaan hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevaa Kreikan lainsäädäntöä sekä luomaan tehokkaan ja asianmukaisen organisaattiorakenteen ⁽⁷⁷⁾.
- (122) Kreikka sitoutui myös siihen, että pankki harjoittaa korkeatasoista luottopoliittikkaa, jotta varmistetaan, että lainojen myöntämistä ja uudelleenjärjestelyä koskevilla päätöksillä pyritään maksimoimaan pankin elinkelpoisuus ja kannattavuus. Kreikka antoi sitoumuksen siitä, että pankki noudattaa luottoriskin seurantaa sekä lainojen uudelleenjärjestelyä koskevia tiukkoja vaatimuksia ⁽⁷⁸⁾.
- (123) Useat sitoumukset koskevat pankin toimia pankin kanssa etuyhteydessä olevien lainanottajien kanssa. Näillä sitoumuksilla pyritään varmistamaan, että pankki noudattaa varovaisia pankkikäytäntöjä myöntäessään lainoja työntekijöilleen, johtajilleen ja osakkeenomistajilleen sekä julkisille elimille, poliittisille puolueille tai media-alan yrityksille tai järjestäessään niitä uudelleen ⁽⁷⁹⁾.
- (124) Lopuksi Kreikka antoi sitoumuksensa siitä, että pankki noudattaa joitakin toimintaan liittyviä rajoituksia, kuten kuponkikorko-, osingonjako- ja ostokieltoa sekä valtiontuen mainostamiskieltoa ⁽⁸⁰⁾.
- (125) Toimitsijamies seuraa näitä sitoumuksia 31 päivään joulukuuta 2018 asti.
- (126) Kreikka on ilmoittanut erikseen hakevansa komissiolta hyväksynnän, ennen kuin pankki tai jokin muu valtion elin, kuten Kreikan rahoitusvakausrahoisto, ostaa warrantteja takaisin ⁽⁸¹⁾.

3. SYYT ENSIMMÄISTÄ VÄLIAIKAISRAHOITUSTA KOSKEVAN MUODOLLISEN TUTKINTAMENETTELYN ALOITTAMISEEN

- (127) Komissio aloitti 27 päivänä heinäkuuta 2012 muodollisen tutkintamenettelyn todetakseen, täyttyivätkö vuoden 2008 pankkitiedonannon ⁽⁸²⁾ vaatimukset Kreikan rahoitusvakausrahoiston pankin hyväksi myöntämän ensimmäisen väliaikaisrahoituksen (toimenpide B1) asianmukaisuuden, tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden osalta.
- (128) Koska tuki annettiin edeltävän pääomapohjan vahvistamisen ja maksuvalmiustuen jälkeen ja pelastamiskausi oli pitkä, komissio ilmaisi toimenpiteen asianmukaisuuden osalta epäilynsä sen suhteen, oliko pankki tehnyt kaiken voitavansa välttääkseen tuen tarvetta tulevaisuudessa ⁽⁸³⁾. Lisäksi komission mielestä ei ollut selvyyttä siitä, kenen määräysvallassa pankki olisi sen jälkeen, kun väliaikaisrahoitus on korvattu pysyvällä pääomarakenteen vahvistamisella ⁽⁸⁴⁾, sillä pankki voisi joutua joko valtion tai yksityisten vähemmistöosakkaiden määräysvaltaan. Komissio totesi haluavansa molemmissa tapauksissa varmistaa, että pankin johtamisen ja erityisesti sen lainanantoprosessin laatu ei heikkene.
- (129) Ensimmäisen väliaikaisrahoituksen tarpeellisuuden osalta komissio kyseenalaisti Alpha Bankia koskevan menettelyn aloittamispäätöksen johdanto-osan 66 kappaleessa, oliko kaikki mahdolliset toimenpiteet toteutettu, jotta pankki ei tarvitsisi uudelleen tukea tulevaisuudessa. Koska väliaikaisrahoituksen kesto oli epäselvä, komissio ei myöskään voinut arvioida, oliko se riittävä ja valtiontukisääntöjen korvaus- ja vastuunjakoperiaatteiden mukainen. Lisäksi ehdot, joilla ensimmäisen väliaikaisrahoituksen muunnettiin pysyväksi pääomarakenteen vahvistamiseksi, eivät olleet tiedossa silloin, kun Alpha Bankia koskevan menettelyn aloittamispäätös hyväksyttiin, ja tästä syystä komissio ei voinut arvioida niitä.

⁽⁷⁷⁾ Ks. liitteen III luvun A jakso.

⁽⁷⁸⁾ Ks. liitteen III luvun A jakso.

⁽⁷⁹⁾ Ks. liitteen III luvun A jakso.

⁽⁸⁰⁾ Ks. liitteen III luvun C jakso.

⁽⁸¹⁾ Kreikan mukaan se katsoo, että Kreikan rahoitusvakausrahoiston liikkeeseen laskemien warranttien suhteen on selvennettävä, että Helleenien tasavalta hakee Euroopan komissiolta hyväksynnän, ennen kuin Alpha Bank tai jokin muu valtion elin (mukaan lukien Kreikan rahoitusvakausrahoisto) ostaa warrantteja takaisin, jotta Euroopan komissio voi varmentaa, että suunniteltu takaisinosto ei ole valtiontukisääntöjen mukaisten valtion korvauksia koskevien vaatimusten vastainen.

⁽⁸²⁾ Komission tiedonanto – Valtiontukisääntöjen soveltaminen maailmanlaajuisen finanssikriisin seurauksena rahoituslaitosten suhteen toteutettuihin toimenpiteisiin (EUVL C 270, 25.10.2008, s. 2).

⁽⁸³⁾ Alpha Bankia koskevan menettelyn aloittamispäätöksen johdanto-osan 59 kappale.

⁽⁸⁴⁾ Alpha Bankia koskevan menettelyn aloittamispäätöksen johdanto-osan 63 kappale.

- (130) Toimenpiteen oikeasuhteisuuden osalta komissio ilmaisi epäilyksensä siitä olivatko suojakeinot (valtiontuen mainostamiskielto, kuponkikorko- ja osingonjakokieltö, osto-oikeuksien hyödyntämiskielto ja takaisinostokieltö, jotka kuvataan Alpha Bankia koskevan menettelyn aloittamispäätöksen johdanto-osan 71 kappaleessa) riittäviä suhteessa ensimmäiseen väliaikaisrahoitukseen. Lisäksi Alpha Bankia koskevan menettelyn aloittamispäätöksen johdanto-osan 72 kappaleessa komissio totesi, että kilpailun vääristymät saattoivat johtua sellaisten sääntöjen puutteesta, jotka estivät Kreikan rahoitusvakausrahastoa koordinoimasta Kreikan neljää suurinta pankkia (jotka olivat pankki, Eurobank, National Bank of Greece ja Piraeus Bank), sekä sellaisten riittävien suojakeinojen puutteesta, joilla olisi estetty niitä jakamasta kaupallisesti arkaluontoisia tietoja. Tästä syystä komissio ehdotti, että nimitettäisiin toimitsijamies, joka olisi fyysisesti läsnä pankissa.

4. ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSET ENSIMMÄISTÄ VÄLIAIKAISRAHOITUSTA KOSKEVASTA MUODOLLISESTA TUTKINTAMENETTELYSTÄ

4.1 PANKIN HUOMAUTUKSET

- (131) Komissio sai 30 päivänä elokuuta 2012 Alpha pankin huomautukset sitä koskevan menettelyn aloittamispäätöksestä.
- (132) Liittyen tämän toimenpiteen asianmukaisuuteen pankki totesi, että se on järjestelmän kannalta merkittävä sekä Kreikassa että pankkimarkkinoilla, joilla pankki toimii. Pankki lisäsi myös, että sen liiketoimintamalli on elinkel-poinen, mikä on käynyt ilmi sen pitkän menestyksekkään historian aikana.
- (133) Pankki huomautti myös, että kumpikin pääomapohjan vahvistuskierros oli vakavasti heikentyneen taloudellisen toimintaympäristön sivutuote ja lisätukitoimenpiteet olivat syvenevän rahoituskriisin seurausta. Se totesi, että se on saanut tähän mennessä Kreikan pankeista suhteessa vähiten valtiontukea. Pankki huomautti, että sen selvittämiseksi, oliko toteutettu välittömästi kaikki mahdolliset toimenpiteet pankin lisätukitarpeiden välttämiseksi tulevaisuudessa, rakenneuudistussuunnitelmassa on tarkat tiedot jo toteutetuista, kesken olevista ja suunnitelluista vastuunjakoon liittyvistä toimenpiteistä. Lisäksi pankki huomautti, että näillä toimenpiteillä varmistettiin, että kaikki sidosryhmät oli otettu huomioon. Ne varmistaisivat yhdessä olemassa olevan vahvan liiketoimintaperustan ja pääoman vakau-den arviointiprosessin kanssa sen, että pankilla on riittävästi pääomaa, minkä seurauksena se on jälleen elinkel-poinen eikä tarvitse enää valtiontukea.
- (134) Pankki oli myös tyytyväinen pysyvän pääomapohjan vahvistamisen selviin ehtoihin, joiden pitäisi sen näkemyksen mukaan vastata täysin syitä, joiden perusteella se tarvitsi valtiontukea. Se myös totesi, että pääomapohjan vahvis-taminen kohdistuu pääoman menetykseen, mikä johtuu sen osallistumisesta yksityissektorin osallistumisohjelmaan, joka oli hyvin poikkeuksellinen ja ennakoimaton tapahtuma. Se tuki näkemystä siitä, että se ei ollut ottanut liikaa riskejä ottaessaan valtionvelkaa Kreikan ja eurooppalaisia vaatimuksia noudattaen. Se totesi, että ilman yksityissek-torin osallistumisohjelmaa sillä ei olisi ollut tarvetta pääomapohjan vahvistamiseen vuonna 2012 ja se olisi pystynyt hyvin maksamaan takaisin etuoikeutetut osakkeet niiden sopimusehtojen mukaisesti. Lisäksi pankki huomautti, että senkin jälkeen, kun se menetti yksityissektorin osallistumisohjelmaan osallistumisen seurauksena huomattavasti pääomaa, sen nettovarallisuusarvo oli yhä positiivinen.
- (135) Pankki lisäsi, että sen toimintaperusta on hyvin vahva ja se on toteuttanut erittäin ennakoivasti täytäntöönpano-toimenpiteitä selvittääkseen menestyksellä vaikeasta stressivaiheesta. Se huomautti, että se ei kriisin alusta lähtien osallistunut mihinkään aggressiiviseen kauppapolitiikkaan tai epätarkoituksenmukaiseen riskinottoon vaan keskittyi luottoriskien hallintaan, se puuttui rahoitusprofiiliensa epätasapainoon hallitulla velkavivun purkamisella ja se piti kustannusperustansa aktiivisesti hallinnassa rationalisoimalla toiminta-alustaa ja optimoimalla hankintamenoja.
- (136) Lisäksi se painotti huomattavaa vastuunjakoa sidosryhmien välillä. Se viittasi myös siihen, että julkisella sektorilla on käytettävissä huomattavia suojatoimenpiteitä, joilla voidaan estää pääomapohjansa vahvistaneiden pankkien liiallinen riskinotto ja seurata tiiviisti rakenneuudistussuunnitelmien asianmukaista toteuttamista, kuten valtiova-rainministeriön ja Kreikan rahoitusvakausrahaston edustajien nimeäminen pankin hallitukseen ja vastaaviin komi-teoihin. Se korosti myös, että Kreikan rahoitusvakausrahasto seuraa rakenneuudistussuunnitelman toteutumista ja että Kreikan rahoitusvakausrahaston äänioikeuksien pidättäminen kumotaan, jos paljastuu huomattavia laiminly-öntejä.
- (137) Näistä syistä pankki uskoi, että pysyvän pääomapohjan vahvistamisen arkkitehtuuri ja ehdot toimisivat voimak-kaina kannustimina sille, että olemassa olevat ja uudet osakkeenomistajat osallistuisivat tuleviin pääoman koro-tuksiin.

- (138) Tukitoimenpiteen välttämättömyydestä pankki totesi, että se kohdistui yksityissektorin osallistumisohjelman aiheuttamaan pääomavajeeseen niin, että pankki täytti Kreikan keskuspankin asettamat vakavaraisuussuhteen vähimmäisvaatimukset, sai edelleen käyttää EKP:n rahoitusoperaatioita ja pystyi tukemaan asiakkaitaan ja Kreikan taloutta vaikeassa vaiheessa.
- (139) Toimenpiteen oikeasuhteisuuden suhteen pankki ilmoitti, että sen ei ole tarkoitus vääristää kilpailua tukensa avulla. Se korosti myös, että se ei ollut harjoittanut aggressiivista kauppapolitiikkaa valtiontuen saamisen jälkeen. Lisäksi se totesi, että koska kaikki Kreikan suuret pankit saivat tukea ja ulkomaisten toimijoiden kiinnostus Kreikan markkinoilla Kreikan riskiä kohtaan oli vähenemässä, tuensaat eivät pystyneet vääristämään kilpailua niin, että siitä olisi ollut haittaa ilman tukea toimiville.

4.2 TOISEN KREIKKALAISEN PANKIN HUOMAUTUKSET

- (140) Komissio vastaanotti 3 päivänä tammikuuta 2013 erään kreikkalaisen pankin huomautukset Alpha Bankia koskevan menettelyn aloittamispäätöksestä. Kyseinen kreikkalainen pankki huomautti, että Kreikan pankkien pääomapohjan vahvistaminen Kreikan rahoitusvakausrahastosta oli periaatteessa tervetullut askel kohti terveempää ja elinkelpoisempaa pankkijärjestelmää, eikä vastustanut Alpha Bankin pääomapohjan vahvistamista.
- (141) Vaikka kyseinen kreikkalaispankki ilmaisi täyden tukensa periaatteelle vahvistaa Kreikan pankkien pääomapohjaa Kreikan rahoitusvakausrahastosta, se huomautti kuitenkin, että kilpailun vääristymisen minimoimiseksi ja syrjinnän välttämiseksi se edellytti, että kaikkien Kreikassa toimivien pankkien on mahdollista saada Kreikan rahoitusvakausrahaston pääomasijoituksia samoin ehdoin.

5. KREIKAN HUOMAUTUKSET ENSIMMÄISTÄ VÄLIAIKAISRAHOITUSTA KOSKEVASTA MUODOLLISESTA TUTKINTAMENETTELYSTÄ

- (142) Kreikka toimitti 5 päivänä syyskuuta 2012 Kreikan keskuspankin ja Kreikan rahoitusvakausrahaston laatimia huomautuksia Alpha Bankia koskevan menettelyn aloittamispäätöksestä.

5.1 KREIKAN KESKUSPANKIN HUOMAUTUKSET

- (143) Ensimmäisen väliaikaisrahoituksen asianmukaisuuteen liittyen Kreikan keskuspankki huomautti, että se oli väliaikaista edellyttäen, että pääomapohjan vahvistamisprosessi saatettaisiin päätökseen neljän asianomaisen pankin osakepääoman korotuksilla.
- (144) Kreikan keskuspankki totesi myös, että Kreikan suurimpien pankkien pääomapohjan vahvistaminen on osa Kreikan pankkisektorin pidemmän aikavälin rakenneuudistusta. Se huomautti, että pankin pysyessä yksityisomistuksessa johto todennäköisesti säilyy samana, mutta jos pankki siirtyisi valtion (eli Kreikan rahoitusvakausrahaston) omistukseen, Kreikan rahoitusvakausrahasto voisi nimittää uuden johdon, jonka Kreikan keskuspankki joka tapauksessa arvioisi. Kreikan keskuspankki huomautti, että se arvioi jokaisen pankin hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää, johtamistavan asianmukaisuutta ja riskiprofilia jatkuvasti varmistaakseen, että liiallisia riskejä ei oteta. Se korosti myös, että Kreikan rahoitusvakausrahasto oli jo nimittänyt edustajia pääomasijoituksia saaneiden pankkien hallituksiin.
- (145) Ensimmäisen väliaikaisrahoituksen tarpeellisuuden osalta Kreikan keskuspankki huomautti, että pankin pääomapohjan vahvistaminen oli rajoitettu sen varmistamiseen, että sovellettavat vähimmäispääomavaatimukset (8 prosenttia) täyttyivät. Se totesi myös, että pääomasijoituksia edeltänyt pitkä aika johtui Kreikan toimintaympäristön jyrkästä huononemisesta ja yksityissektorin osallistumisohjelman vaikutuksesta, koko hankkeen monitahoisuudesta sekä tarpeesta maksimoida yksityisten sijoittajien osallistuminen osakepääoman korotuksiin.
- (146) Ensimmäisen väliaikaisrahoituksen oikeasuhteisuuden osalta Kreikan keskuspankki huomautti, että komissiolle toimitetun rakenneuudistussuunnitelman täysmittainen täytäntöönpano olisi turvattu, jos Kreikan rahoitusvakausrahaston äänioikeudet poistettaisiin siinä tapauksessa, että rakenneuudistussuunnitelmaa rikottaisiin merkittävästi. Kreikan keskuspankki totesi myös, että pankin vaikeudet eivät johtuneet siitä, että pankin johto olisi aliarvioinut riskit, eikä kaupallisesti aggressiivisista toimista.

5.2 KREIKAN RAHOITUSVAKAUSRAHASTON HUOMAUTUKSET

- (147) Ensimmäisen väliaikaisrahoituksen asianmukaisuuden osalta sen suhteen, onko kyse valtion puuttumisesta, jos valtio antaa suuria määriä valtiontukea Kreikan rahoitusvakausrahaston kautta ja Kreikan rahoitusvakausrahastolla

on täysimääräiset äänioikeudet, Kreikan rahoitusvakausrahasto totesi, että sen rahoittamia pankkeja ei katsota julkisiksi eikä valtio-omisteisiksi yhteisöiksi ja että ne eivät ole valtion määräysvallassa sen jälkeen, kun Kreikan rahoitusvakausrahasto on pysyvästi vahvistanut niiden pääomapohjaa. Kreikan rahoitusvakausrahasto huomautti, että se on täysin riippumaton yksityisoikeudellinen oikeushenkilö, jolla on itsenäinen päätösvalta. Se ei ole julkishallinnon valvonnassa Kreikan rahoitusvakausrahastosta annetun lain 16 C §:n 2 momentin nojalla. Tämän säännöksen mukaan luottolaitokset, joille Kreikan rahoitusvakausrahasto on antanut pääomatukea, eivät kuulu laajempaan julkissektoriin. Se viittasi myös Kreikan rahoitusvakausrahaston hallintorakenteeseen.

- (148) Kreikan rahoitusvakausrahaston puuttumisesta pankin johtamiseen Kreikan rahoitusvakausrahasto huomautti, että se kunnioittaisi pankin itsemääräämisoikeutta eikä puuttuisi sen päivittäiseen johtamiseen, sillä sen rooli rajoittuu siihen, mitä Kreikan rahoitusvakausrahastosta annetussa laissa säädetään. Se totesi, että mitään valtion puuttumista tai koordinoitua ei tapahdu ja että pankin lainanantoprosessia (muun muassa vakuuksia, hinnoittelua ja lainanottajien maksukykyä) koskevat päätökset tehtäisiin kaupallisin perustein.
- (149) Kreikan rahoitusvakausrahasto huomautti, että Kreikan rahoitusvakausrahastosta annetussa laissa ja ennakkomerkintäsovimuksessa vahvistetaan tarvittavat suojakeinot, joilla estetään nykyisiä yksityisiä osakkeenomistajia ottamasta liiallisia riskejä. Se viittasi muun muassa siihen, että i) Kreikan rahoitusvakausrahaston edustajat nimitetään riippumattomiksi toimivaan johtoon kuulumattomiksi pankin hallituksen jäseniksi ja he osallistuvat komiteoiden kokouksiin, ii) Kreikan rahoitusvakausrahasto suorittaa asianmukaiset tarkastukset pankissa ja iii) lopullisen pääomapohjan vahvistamisen jälkeen sen äänioikeuksia rajoitetaan vain niin kauan kuin pankki noudattaa rakenneuudistussuunnitelman ehtoja.
- (150) Kreikan rahoitusvakausrahasto totesi, että on toteutettu riittävät toimenpiteet sen varmistamiseksi, että pankit, joihin Kreikan rahoitusvakausrahasto osallistuu, eivät jaa keskenään kaupallisesti arkaluonteisia tietoja. Niitä ovat muun muassa Kreikan rahoitusvakausrahaston erilaisten edustajien nimittäminen kyseisiin pankkeihin, näille edustajille annetut toimeksiannot, joilla nimenomaisesti estetään tietojen virtaus edustajalta toiselle, sekä kyseisille edustajille annetut selvät sisäiset määräykset olla välittämättä pankkien kaupallisesti arkaluonteisia tietoja. Lisäksi Kreikan rahoitusvakausrahasto totesi, että se ei käytä pankkeihin liittyviä oikeuksiaan tavalla, joka voisi ehkäistä, rajoittaa, vääristää tai merkittävästi vähentää tai estää tehokasta kilpailua. Lopuksi Kreikan rahoitusvakausrahasto huomautti, että sen hallituksen jäsenet ja työntekijät ovat tiukkojen luottamuksellisuussääntöjen ja luottamusvelvollisuuksien alaisia ja sen asioita koskevien ammattisalaisuusmääräysten sitomia.

6. KOLMEN OSUUSPANKIN TIETTYJEN VELKOJEN OSTAMISEEN LIITTYVÄN VALTIONTUEN ARVIOIMINEN

- (151) Komission on ensin arvioitava, onko kolmen osuuspankin kriisinratkaisuun liittyvä valtiontuki (mikä tarkoittaa rahoitusvajeiden rahoitusta, joka mahdollisti talletusten siirron, mukaan lukien pankkien väliset velat, sekä saamia Kreikan talletus- ja investointitakausrahastolta ja velkoja sille) perustamissopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Kyseisen kohdan mukaan jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suuressa määrin, on valtiontukea siltä osin, kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (152) Komissio arvioi ensin, ovatko seuraavat mahdolliset tuensaajat saaneet etua vai eivät: i) osuuspankit ja mahdolliset pankille siirretyt "toiminnot" ja ii) pankki.
- i) Tuen olemassaolo osuuspankeille ja pankille mahdollisesti siirrettävät "toiminnot"
- (153) Osuuspankkien osalta komissio toteaa, että Dodecanese Bank, Evia Bank ja Western Macedonia Bank on asetettu selvitystilaan ja niiden pankkiluvat on peruutettu. Siksi ne eivät enää harjoita taloudellista toimintaa pankkimarkkinoilla.
- (154) Valtiontuki eli rahoitusvajeen rahoittaminen olisi perustamissopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua siirrettyihin saamisiin ja velkoihin annettavaa valtiontukea vain, jos ne muodostaisivat yhdessä yrityksen. Yrityksen käsite kattaa kaikki taloudellista toimintaa harjoittavat yksiköt riippumatta niiden oikeudellisesta muodosta ja rahoitustavasta. Taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tavaroita tai palveluja tarjotaan tietyillä markkinoilla. Näin ollen on arvioitava, tarkoittaako saamisten ja velkojen siirtäminen taloudellisen toiminnan siirtämistä, jotta voidaan päätellä, onko kyse yritykselle annettavasta valtiontuesta.

- (155) Kuten 2.2.2 kohdassa mainittiin, osuuspankkien kriisinratkaisun jälkeen pankille siirrettiin vain talletukset, pankkien väliset velat sekä saamiset Kreikan talletus- ja investointitakausrahastolta ja velat sille. Kolmella osuuspankilla oli yhteensä 227 työntekijää ja 18 konttoria. On syytä huomata, että konttoreita, työsopimuksia tai lainoja ei siirretty automaattisesti osuuspankeilta pankille. Näin ollen siitä, että lainoja ei ole siirretty pankille vaan ne jäävät kolmelle selvitystilassa olevalle osuuspankille, että yhtään konttoria ei ole siirretty ja että työsopimuksia ei ole siirretty automaattisesti⁽⁸⁵⁾, voidaan päätellä, että taloudellista toimintaa ei ole siirretty. Siirrettyjen velkojen (eli talletusten) ei voida katsoa olevan valtiontuen tuensaaja, koska ne eivät muodosta ”yritystä”.
- (156) Yhteenvedon voidaan todeta, että kolme olemassa olevaa oikeushenkilöä on asetettu selvitystilaan eivätkä ne enää harjoita mitään pankkitoimintaa. Siirretyt varat ja velat eivät myöskään ole taloudellista toimintaa.
- (157) Siksi voidaan päätellä, että Kreikan rahoitusvakausrahaston ERVV:n joukkovelkakirjojen myöntäminen pankille kolmen osuuspankin ostettujen varojen ja velkojen rahoitusvajeen kattamiseksi ei mahdollista viimeksi mainittujen taloudellisen toiminnan jatkamista. Siksi Kreikan rahoitusvakausrahaston tuki ei ole tukea selvitystilassa oleville oikeushenkilöille eikä siirretyille varoille ja veloille.

ii) Tuen olemassaolo pankille

- (158) Sen suhteen, onko kolmen osuuspankin varojen ja velkojen myynti valtiontukea pankille, komission on arvioitava, täytyvätkö tietyt vaatimukset ja erityisesti i) onko myyntiprosessi avoin, rajoitukseton ja syrjimätön, ii) toteuttaanko myynti markkinaehdoin ja iii) maksimoiko valtio kaupan kohteena olevien varojen ja velkojen myyntihinnan⁽⁸⁶⁾.
- (159) Kuten johdanto-osan 52 kappaleessa todetaan, Kreikan keskuspankki otti yhteyttä vain neljään järjestelmän kannalta merkittävään kreikkalaiseen pankkiin kolmen osuuspankin tiettyjen varojen ja velkojen myymiseksi huutokaupalla, koska sen mukaan talletukset olisi siirrettävä rahoituslaitoksille, jotka on päämäärätty kokonaan uudelleen. Vain Alpha Bank ja Eurobank tekivät sitovat tarjoukset. Alpha Bankin tarjous valittiin parhaaksi tarjoukseksi kriisinratkaisuviranomaisen järjestämässä tarjouskilpailussa, jossa otettiin huomioon ehdotettu hinta ja kyky ottaa vastuulleen ja integroida ostetut talletukset saumattomasti ja nopeasti.
- (160) Myytävänä olleeseen pakettiin kuului vain talletuksia eikä lainkaan infrastruktuuria. Ostajan täytyi siksi olla pankki, jolla on infrastruktuuri ja konttoriverkosto Kreikassa tallettajia palvelemista varten.
- (161) Koska komissiolla ei ole mitään syytä epäillä, että myynti ei olisi toteutunut markkinaehdoin, se toteaa vuoden 2013 pankkitiedonannon 80 kohdan, rakenneuudistustiedonannon 20 kohdan ja komission päätöskäytännön nojalla, että tuki pankille voidaan sulkea pois⁽⁸⁷⁾.

iii) Päätelmä tuen olemassaolosta

- (162) Kolmen osuuspankin myymiseen liittyvällä valtiontuella ei suositeta mitään taloudellista toimintaa tai yritystä. Siksi toimenpide ei ole perustamissopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

7. PANKILLE MYÖNNETYN TUEN ARVIOINTI

7.1 TUEN OLEMASSAOLO JA MÄÄRÄ

- (163) Komission on todettava perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua pankille myönnetyn valtiontuen olemassaolo.

⁽⁸⁵⁾ Ks. komission 12 päivänä marraskuuta 2008 valtiontuesta SA. 510/2008 – Italia ”Vendita dei beni della compagnia aerea ALITALIA” antaman päätöksen johdanto-osan 146 kappale (EUVL C 46, 25.2.2009, s. 6).

⁽⁸⁶⁾ Komission 1 päivänä elokuuta 2013 antaman tiedonannon 80 kohta – Valtiontukisääntöjen soveltaminen maailmanlaajuisen finanssikriisin seurauksena rahoituslaitosten suhteen toteutettuihin toimenpiteisiin, jäljempänä ’vuoden 2013 pankkitiedonanto’ (EUVL C 216, 30.7.2013, s. 1).

⁽⁸⁷⁾ Ks. komission 25 päivänä tammikuuta 2010 antama päätös valtiontukiasiassa NN 19/2009, Restructuring aid to Dunfermline Building Society, johdanto-osan 47 kappale; komission 25 päivänä lokakuuta 2010 antama päätös valtiontukiasiassa N 560/2009 – Aid for the liquidation of Fionia bank, johdanto-osan 55 kappale; komission 8 päivänä marraskuuta 2010 antama päätös valtiontukiasiassa N 392/2010 – Restructuring of CajaSur, johdanto-osan 52 kappale.

7.1.1 Tuen olemassaolo Kreikan pankkien tukiohjelmasta myönnettyissä toimenpiteissä (toimenpiteet L1 ja A)

7.1.1.1 Takaustoimenpiteestä ja joukkovelkakirjojen lainaustoimenpiteestä myönnetty valtion maksuvalmiustuki (toimenpide L1)

- (164) Komissio on Kreikan pankkien tukiohjelman hyväksymistä ja jatkamista koskevissa päätöksissään⁽⁸⁸⁾ jo todennut, että ohjelmasta myönnetty maksuvalmiustuki on valtiontukea. Ohjelmasta tulevaisuudessa myönnettävä maksuvalmiustuki olisi myös valtiontukea.

7.1.1.2 Pääomapohjan vahvistamistoimenpiteestä myönnetty valtion pääomasijoitus (toimenpide A)

- (165) Jo marraskuun 19 päivänä 2008 antamassaan päätöksessä Kreikan pankkien tukiohjelmasta komissio totesi, että sen pääomapohjan vahvistamistoimenpiteestä myönnettävät pääomasijoitukset ovat valtiontukea. Pankki sai 940 miljoonaa euroa etuoikeutettuina osakkeina, mikä määrä on 2 prosenttia pankin riskipainotetuista omaisuuseristä kyseisenä päivänä.

7.1.2 Tuen olemassaolo valtion takaamassa maksuvalmiusavussa (toimenpide L2)

- (166) Komissio selvensi vuoden 2008 pankkitiedonannon 51 kohdassa, että keskuspankkien varoista rahoituslaitoksille myönnetty tuki ei ole valtiontukea, mikäli neljä kumulatiivista ehtoa täyttyy. Ne koskevat rahoituslaitoksen vakavaraisuutta, järjestelylle asetettua vakuutta, rahoituslaitokselta perittävää korkoa sekä valtion vastatakauksen puuttumista. Koska pankille myönnetty valtion takaama maksuvalmiusapu ei täytä näitä neljää kumulatiivista ehtoa erityisesti siksi, että se on valtion takaama ja myönnettiin yhdessä muiden tukitoimenpiteiden kanssa, se on valtiontukea.
- (167) Valtion takaama maksuvalmiusapu täyttää perustamissopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa säädetyt vaatimukset. Ensinnäkin kyseinen toimenpide sisältää valtiontakauksen Kreikan keskuspankin hyväksi, ja siksi valtio vastaa mahdollisista tappioista. Näin ollen toimenpiteeseen liittyy valtion varoja. Maksuvalmiusavun avulla pankit voivat saada rahoitusta aikana, jolloin ne on suljettu tukkurahoitusmarkkinoiden ja eurojärjestelmän säännönmukaisten rahoitustoimien ulkopuolelle. Näin ollen valtion takaama maksuvalmiustuki antaa pankille edun. Koska maksuvalmiusapu on rajoitettu pankkisektoriin, toimenpide on valikoiva. Koska valtion takaama maksuvalmiusapu myös antaa pankille mahdollisuuden jatkaa toimintaansa markkinoilla ja välttää maksukyvyttömyys ja markkinoilta poistuminen, se vääristää kilpailua. Koska pankki toimii muissa jäsenvaltioissa ja koska muiden jäsenvaltioiden rahoituslaitokset toimivat tai ovat mahdollisesti kiinnostuneita toimimaan Kreikassa, pankille myönnetty etu vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (168) Valtion takaama maksuvalmiusapu (toimenpide L2) on valtiontukea. Valtion takaaman maksuvalmiusavun määrä on vaihdellut ajan mittaan. Joulukuun 31 päivänä 2012 se oli noin 23,6 miljardia euroa.

7.1.3 Tuen olemassa olo Kreikan rahoitusvakausrahastosta myönnettyissä toimenpiteissä (toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4)

7.1.3.1 Ensimmäinen väliaikaisrahoitus (toimenpide B1)

- (169) Alpha Bankia koskevan menettelyn aloittamispäätöksen 5.1 kohdassa komissio on jo päättänyt, että ensimmäinen väliaikaisrahoitus on valtiontukea. Tukena saadun pääoman määrä oli 1,9 miljardia euroa.

7.1.3.2 Toinen väliaikaisrahoitus (toimenpide B2)

- (170) Toimenpide B2 toteutettiin Kreikan rahoitusvakausrahaston varoilla, joten se sisältää valtion varojen käyttöä, kuten Alpha Bankia koskevan menettelyn aloittamispäätöksen johdanto-osan 47 kappaleessa selitettiin.
- (171) Edun olemassaolon osalta voidaan todeta, että toimenpide B2 nosti pankin vakavaraisuussuhteen tasolle, joka mahdollisti sen toiminnan jatkumisen markkinoilla ja eurojärjestelmän rahoituksen saannin. Lisäksi toimenpiteen B2 korvaus muodostui ERVV:n velkakirjoille tältä ajalta kertyneestä korosta ja lisäksi 1 prosentin maksusta. Koska tämä korvaus on selvästi pienempi kuin vastaavien markkinoilla olevien pääomainstrumenttien tuottama vastike, pankki ei varmasti olisi pystynyt hankkimaan tällaista pääomamäärää näillä ehdoilla markkinoilta. Tästä syystä toimenpide B2 antoi pankille valtion varoin rahoitetun edun. Koska toimenpide myönnettiin vain pankille, se oli luonteeltaan valikoiva.

⁽⁸⁸⁾ Ks. alaviitteet 1 ja 2.

- (172) Toimenpiteen B2 seurauksena pankin asema vahvistui, sillä sille annettiin pääomavaatimusten jatkuvan noudattamisen edellyttämät rahoitusvarat, mikä johti kilpailun vääristymiseen. Koska pankki toimii aktiivisesti Euroopan unionin muilla pankkimarkkinoilla ja koska muiden jäsenvaltioiden rahoituslaitokset toimivat Kreikassa toimenpide B2 vaikuttaa todennäköisesti myös jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (173) Komissio katsoo, että toimenpide B2 on valtiontukea. Kansalliset viranomaiset ilmoittivat sen valtiontukea. Tukea saadun pääoman määrä oli 1 042 miljoonaa euroa.

7.1.3.3 Sitoumuskirje (toimenpide B3)

- (174) Toimenpiteellä B3 Kreikan rahoitusvakausrahasto sitoutui myöntämään lisäpääoman, joka tarvittiin pankin pääomapohjan vahvistamiseen siihen määrään, jota Kreikan keskuspankki vaati vuoden 2012 stressitestin puitteissa. Rahoitusvakausrahasto saa varansa valtiolta. Tästä syystä komissio päättää, että kirjeellä sidotaan valtion varoja. Olosuhteet, joissa Kreikan rahoitusvakausrahasto voi myöntää tukea rahoituslaitoksille, on määritelty ja rajattu tarkasti lainsäädännössä. Näin ollen kyseisten valtion varojen käyttö on katsottava valtion toimenpiteeksi. Kreikan rahoitusvakausrahasto sitoutui myöntämään jopa 1 629 miljoonaa euroa lisäpääomaa.
- (175) Sitoumuskirje antoi pankille edun, koska se vakuutti tallettajat siitä, että pankki pystyisi hankkimaan koko sen pääomamäärän, joka sen oli hankittava, toisin sanoen että Kreikan rahoitusvakausrahasto myöntäisi pääoman, jos pankki ei onnistuisi hankkimaan sitä markkinoilta. Sitoumus myös helpotti yksityisen pääoman hankintaa markkinoilta, koska sijoittajat vakuutuivat siitä, että jos pankki ei saisi hankittua osaa pääomasta markkinoilta, Kreikan rahoitusvakausrahasto myöntäisi sen. Mikään yksityinen sijoittaja ei olisi suostunut sitoutumaan sijoitukseen, ennen kuin pääomapohjan vahvistamisen ehdot olisivat olleet tiedossa, ja tuona ajankohtana pankki oli suljettu pois pääomamarkkinoilta. Tällainen etu on valikoivaa, koska sitä ei myönnetty kaikille Kreikassa toimiville pankeille.
- (176) Koska pankki toimii aktiivisesti Euroopan unionin muilla pankkimarkkinoilla ja koska muiden jäsenvaltioiden rahoituslaitokset toimivat Kreikassa toimenpide B3 vaikuttaa todennäköisesti myös jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (177) Näin ollen toimenpide B3 on tukea ja Kreikan viranomaiset ilmoittivat sen valtiontukea 27 päivänä joulukuuta 2012.

7.1.3.4 Kreikan rahoitusvakausrahaston osallistuminen kevään 2013 pääomapohjan vahvistamiseen (toimenpide B4)

- (178) Kreikan rahoitusvakausrahaston osallistumisella kevään 2013 pääomapohjan vahvistamiseen (toimenpide B4) ensimmäinen ja toinen väliaikaisrahoitus (toimenpiteet B1 ja B2) sekä sitoumuskirjeen osittainen täytäntöönpano (toimenpide B3) muunnettiin pysyväksi 4 021 miljoonan euron pääomakorotukseksi, joka toteutettiin kantaosakeilla. Se, että koko pääomasummaa, johon sitouduttiin toimenpiteellä B3, ei tosiasiasa jouduttu sijoittamaan, johtuu siitä, että yksityisiltä sijoittajilta hankittiin 550 miljoonan euroa pääomaa. Koska toimenpide B4 on jo myönnetyn tuen muuntaminen, siihen yhä sisältyy valtion varojen käyttöä, mutta se ei lisää tuen nimellismäärää. Se kuitenkin lisää pankille koituvaa etua (ja siten kilpailun vääristymistä), koska se on pysyvä eikä väliaikainen pääomapohjan vahvistaminen, kuten toimenpiteet B1 ja B2. Verrattuna toimenpiteeseen B3, joka on vain sitoumus eikä varsinainen pääomakorotus, toimenpiteellä B4 lisättiin pankin vakavaraisuutta ja se antoi siten suuremman edun.
- (179) Komissio huomauttaa, että tällaista tukea ei myönnetty kaikille Kreikassa toimiville pankeille. Näin ollen pankille myönnetty etu on valikoiva. Kilpailun vääristymisen ja kaupan kohdistuvien vaikutusten osalta komissio huomauttaa esimerkiksi, että tuen avulla pankki saattoi jatkaa toimintaansa muissa jäsenvaltioissa. Pankin asettaminen selvitystilaan olisi johtanut sen ulkomaantoimintojen päättymiseen joko niiden selvitystilaan asettamisen tai niiden myynnin kautta. Tästä syystä toimenpide vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Toimenpide on valtiontukea.

7.1.3.5 Päätelmä toimenpiteistä B1, B2, B3 ja B4

- (180) Toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4 ovat perustamissopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Toimenpiteisiin B1, B2, B3 ja B4 sisältyvän valtiontuen määrä on 4 571 miljoonaa euroa. Kuten kohdassa 7.1.3.4 todettiin, vain osa summasta, johon sitouduttiin joulukuussa 2012 (toimenpide B3), muunnettiin todelliseksi pääomasijoitukseksi (toimenpide B4). Todellisuudessa maksetun valtiontuen määrä oli siten vain 4 021 miljoonaa euroa.

- (181) Rakenneuudistustiedonannon 31 kohdassa todetaan, että tuen absoluuttisen määrän lisäksi komission on otettava huomioon tuki ”suhteessa pankin riskipainotettuihin omaisuuseriin”. Toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4 myönnettiin yhden vuoden aikana, huhtikuusta 2012 toukokuuhun 2013. Tänä ajanjaksona pankin riskipainotettujen omaisuuserien määrä muuttui ja nousi Emporiki Bankin ostamisen jälkeen. Siksi herää kysymys, missä määrin riskipainotettuja omaisuuseriä pitäisi käyttää ja erityisesti pitäisikö valtiontukea arvioida ajanjakson alussa ja lopussa olemassa olevien riskipainotettujen omaisuuserien perusteella. Toimenpiteillä B1, B2, B3 ja B4 pyritään kattamaan Kreikan keskuspankin maaliskuussa 2012 (vuoden 2012 stressitesti) havaitsema pääomatarve. Toisin sanoen näiden toimenpiteiden kattamat pääomatarpeet olivat olemassa jo maaliskuussa 2012. Tästä syystä komissio katsoo, että toimenpiteisiin B1, B2, B3 ja B4 sisältyvää tukimäärää olisi verrattava pankin riskipainotettujen omaisuuserien 31 päivänä maaliskuuta 2012 vallinneeseen tasoon. Sen, että pankki osti Emporiki Bankin kauan maaliskuun 2012 jälkeen, ei pitäisi johtaa siihen, että tuen osuus riskipainotetuista omaisuuseristä pienenesi. Tuki ei siis ole vähemmän vääristävää siksi, että pankin tekemä yritysosto suurentaa sen riskipainotettuja omaisuuseriä. On myös syytä muistaa, että Kreikan keskuspankki ei maaliskuun 2012 jälkeen ja kevään 2013 pääomapolun vahvistamiseen asti ottanut huomioon ostoja, joita Kreikan pankit tekivät mukauttaakseen pääomatarpeitaan ylös- tai alaspäin. Tämä tekijä on lisäosoitus siitä, että toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4 olivat pankin lähialueeseen liittyviä tukitoimenpiteitä sellaisena kuin se oli olemassa 31 päivänä maaliskuuta 2012.
- (182) Ensimmäisen ja toisen väliaikaisrahoituksen sekä sitoumuskirjeen yhteenlaskettu määrä oli 4 571 miljoonaa euroa. Tämä määrä vastaa 10,3:a prosenttia pankin riskipainotetuista omaisuuseristä 31 päivänä maaliskuuta 2012 ⁽⁸⁹⁾.
- (183) Koska pankki onnistui houkuttelemaan yksityistä pääomaa, Kreikan rahoitusvakausrahaston pankkiin sijoittama todellinen summa oli vain 4 021 miljoonaa euroa, mikä oli 9,1 prosenttia pankin riskipainotetuista omaisuuseristä 31 päivänä maaliskuuta 2012.

7.1.4 Päätelmä valtiontuen olemassaolosta ja tuen kokonaismäärästä

- (184) Toimenpiteet a, B1, B2, B3 ja B4 ovat perustamissopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

Viite	Toimenpide	Toimenpidetyyppi	Tuen määrä	Pääomakorotustuki / Riskipainotetut omaisuuserät
A	Etuoikeutetut osakkeet	Pääomatuki	940 miljoonaa euroa	2 %
B1 B2 B3 B4	Ensimmäinen väliaikaisrahoitus Toinen väliaikaisrahoitus Sitoumuskirje Kreikan rahoitusvakausrahaston osallistuminen kevään 2013 pääomapolun vahvistamiseen	Pääomatuki	4 571 miljoonaa euroa (Kreikan rahoitusvakausrahaston maksamat: 4 021 miljoonaa euroa)	10,3 % (Kreikan rahoitusvakausrahaston maksamat: 9,1 %)
Pankille myönnetty pääomatuki yhteensä			5 511 miljoonaa euroa (Kreikan rahoitusvakausrahaston maksamat: 4 961 miljoonaa euroa)	12,3 % (Kreikan rahoitusvakausrahaston maksamat: 11,1 %)
Viite	Toimenpide	Toimenpidetyyppi	Tuen nimellismäärä	
L1	Maksuvalmiustuki	Takaus Joukkovelkakirjojen lainaus	Takaukset: 14 miljardia euroa 30. marraskuuta 2011 Joukkovelkakirjojen lainaus: 1,6 miljardia euroa 30. syyskuuta 2011	
L2	Valtion takaama maksuvalmiusapu	Rahoitus ja takaus	23,6 miljardia euroa 31. joulukuuta 2012	
Pankille myönnetty maksuvalmiusapu yhteensä			39,2 miljardia euroa	

7.2 TUEN SOVELTUVUUDEN ARVIOINNIN OIKEUSPERUSTA

- (185) Perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaan komissio voi katsoa tuen soveltuvan sisämarkkinoille, jos se on tarkoitettu ”jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen”.

⁽⁸⁹⁾ Pankin riskipainotetut omaisuuserät olivat 31 päivänä maaliskuuta 2012 arvoltaan 44,2 miljoonaa euroa.

- (186) Komissio on myöntänyt, että maailmanlaajuinen finanssikriisi voi aiheuttaa vakavan häiriön jäsenvaltion taloudessa ja että pankkien tukitoimenpiteillä voidaan poistaa tällainen häiriö. Tämä on vahvistettu vuoden 2008 pankkitiedonannossa, pääomapohjan vahvistamista koskevassa tiedonannossa ja rakenneuudistustiedonannossa. Komissio katsoo, että edellytykset valtiontuen hyväksymiselle SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla täyttyvät edelleen, koska rahoitusmarkkinoilla on ilmennyt uusia paineita. Komissio vahvisti tämän näkemyksen hyväksymällä vuonna 2011 voimassaolon jatkamista koskevan tiedonannon⁽⁹⁰⁾ ja vuoden 2013 pankkitiedonannon.
- (187) Kreikan talouden osalta komissio on Kreikan pankkien tukiohjelman hyväksymistä ja jatkamista koskevissa päätöksissään ja Kreikan yksittäisille pankeille myöntämien valtiontukitoimenpiteiden hyväksymisissään⁽⁹¹⁾ myöntänyt, että Kreikan taloudessa on vakavan häiriön uhka ja että pankeille annettava valtiontuki soveltuu tämän häiriön poistamiseen. Näin ollen toimenpiteiden arvioinnin oikeusperustana olisi käytettävä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdtaa.
- (188) Finanssikriisin aikana komissio on kehittänyt soveltuvuutta koskevia ehtoja erityyppisille tukitoimenpiteille. Tukitoimenpiteiden arviointiperiaatteet vahvistettiin ensimmäisen kerran vuoden 2008 pankkitiedonannossa.
- (189) Vuoden 2008 pankkitiedonannon 15 kohdan mukaan tukea voidaan pitää sisämarkkinoille soveltuvana perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla vain, jos se täyttää yhdenmukaisuutta koskevat yleiset ehdot:
- a) Asianmukaisuus: Tukitoimenpiteiden on oltava oikein kohdennettuja, jotta niillä voidaan päästä tavoitteeseen ja poistaa taloudessa oleva vakava häiriö. Tämä ei ole mahdollista, jos tukitoimenpide ei sovellu häiriön poistamiseen.
 - b) Tarpeellisuus: Tukitoimenpiteen on määrän ja muodon perusteella oltava toimenpiteen tavoitteen saavuttamisen kannalta tarpeellinen. Siksi tuen määrän on oltava tavoitteen saavuttamiseksi tarvittava pienin välttämätön määrä ja sen muodon on oltava sopivin häiriön poistamisen kannalta.
 - c) Oikeasuhteisuus: Toimenpiteen positiivisten vaikutusten on oltava oikeassa suhteessa kilpailun vääristymiseen nähden, jotta tavoitteen saavuttamisen kannalta tarpeelliset kielteiset vaikutukset olisivat mahdollisimman vähäisiä.
- (190) Pääomapohjan vahvistamistoimenpiteitä koskevia ohjeita on pääomapohjan vahvistamista koskevassa tiedonannossa ja vuonna 2011 annetussa voimassaolon jatkamista koskevassa tiedonannossa.
- (191) Rakenneuudistustiedonannossa määritellään komission rakenneuudistussuunnitelmien arvioinnissa noudattama lähestymistapa erityisesti elinkelpoisuuden palauttamisen tarpeen, tuensajaan asianmukaisen maksuosuuden varmistamisen sekä kilpailun vääristymisen rajoittamisen osalta.
- (192) Tätä kehystä täydennettiin vuoden 2013 pankkitiedonannolla, jota sovelletaan 31 päivän heinäkuuta 2013 jälkeen ilmoitettuihin tukitoimenpiteisiin.

7.2.1 Pankille myönnetyn maksuvalmiustuen soveltuvuuden arvioinnin oikeusperusta (toimenpide L1)

- (193) Pankin jo saama maksuvalmiustuki on hyväksytty lopullisesti peräkkäisillä päätöksillä, joilla hyväksyttiin Kreikan pankkien tukiohjelman toimenpiteet ja sen muutokset ja jatkamiset⁽⁹²⁾. Tulevaisuudessa pankille mahdollisesti myönnettävä maksuvalmiustuki on myönnettävä ohjelmasta, jonka komissio on asianmukaisesti hyväksynyt. Komission on hyväksyttävä tällaisen tuen ehdot, ennen kuin sitä myönnetään, ja siksi sitä ei tarvitse arvioida lähemmin tässä päätöksessä.

7.2.2 Etuoikeutettujen osakkeiden soveltuvuuden arvioinnin oikeusperusta (toimenpide A)

- (194) Vuonna 2009 etuoikeutettujen osakkeiden muodossa myönnetty pääomapohjan vahvistaminen (toimenpide A) myönnettiin pääomapohjan vahvistamistoimenpiteestä, joka hyväksyttiin vuonna 2008 osana vuoden 2008 pankkitiedonannon mukaista Kreikan pankkien tukiohjelmasta. Tästä syystä sitä ei tarvitse arvioida uudelleen vuoden 2008 pankkitiedonannon perusteella, vaan pelkkä rakenneuudistustiedonannon mukainen arviointi riittää.

⁽⁹⁰⁾ Komission 1 päivänä tammikuuta 2012 antama tiedonanto – Valtiontukisääntöjen soveltaminen maailmanlaajuisen finanssikriisin seurauksena rahoituslaitosten suhteen toteutettuihin toimenpiteisiin, jäljempänä '2011 voimassaolon jatkamista koskeva tiedonanto' (EUVL C 356, 6.12.2011, s. 7).

⁽⁹¹⁾ Ks. alaviite 6.

⁽⁹²⁾ Ks. alaviite 6.

7.2.3 Valtion takaaman maksuvalmiusavun soveltuvuuden arvioinnin oikeusperusta (toimenpide L2)

- (195) Valtion takaaman maksuvalmiusavun (toimenpide L2) soveltuvuutta olisi ensin arvioitava vuoden 2008 pankkitiedonannon ja vuonna 2011 annetun voimassaolon jatkamista koskevan tiedonannon perusteella. Valtion takaama maksuvalmiusapu, joka on myönnetty 1 päivänä elokuuta 2013 jälkeen, kuuluu vuoden 2013 pankkitiedonannon soveltamisalaan.

7.2.4 Kreikan rahoitusvakausrahaston toteuttamien pääomapohjan vahvistamisten soveltuvuuden arvioinnin oikeusperusta (toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4)

- (196) Kreikan rahoitusvakausrahaston toteuttamien pääomapohjan vahvistamisten (toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4) soveltuvuutta erityisesti korvauksen osalta, olisi ensin arvioitava vuoden 2008 pankkitiedonannon, pääomapohjan vahvistamista koskevan tiedonannon ja vuonna 2011 annetun voimassaolon jatkamista koskevan tiedonannon perusteella. Alpha Bankia koskevan menettelyn aloittamispäätöksessä komissio suhtautui epäillen toimenpiteen B1 yhdenmukaisuuteen näiden tiedonantojen kanssa. Koska nämä toimenpiteet toteutettiin ennen 31 päivää heinäkuuta 2013, ne eivät kuulu vuoden 2013 pankkitiedonannon soveltamisalaan. Kreikan rahoitusvakausrahaston toteuttamien pääomapohjan vahvistamisten (toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4) soveltuvuutta olisi arvioitava myös rakenneuudistustiedonannon perusteella.

7.3 TOIMENPITEEN L2 YHTEENSOPIVUUS VUODEN 2008 PANKKITIEDONANNON, VUONNA 2011 ANNETUN VOIMASSAOLON JATKAMISTA KOSKEVAN TIEDONANNON JA VUODEN 2013 PANKKITIEDONANNON KANSSA

- (197) Jotta tukea voidaan pitää sisämarkkinoille soveltuvana perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla, sen on täytettävä yhdenmukaisuutta koskevat yleiset ehdot, jotka ovat asianmukaisuus, tarpeellisuus ja oikeasuhteisuus.
- (198) Koska Kreikan pankit oli suljettu tukkurahoitusmarkkinoiden ulkopuolelle ja niistä tuli täysin riippuvaisia keskuspankin rahoituksesta, kuten johdanto-osan 26 kappaleessa todettiin, ja koska pankki ei voinut lainata riittävästi varoja tavanomaisten rahoitusoperaatioiden avulla, pankki tarvitsi valtion takaamaa maksuvalmiusapua hankkiakseen riittävän likviditeetin ja välttääkseen siten maksukyvyttömyyden. Komissio katsoo, että toimenpide L2 on asianmukainen mekanismi sen vakavan häiriön poistamiseksi, jonka pankin maksukyvyttömyys olisi aiheuttanut.
- (199) Koska valtion takaama maksuvalmiusapu aiheuttaa pankille suhteellisen korkeat rahoituskustannukset, pankilla on riittävä kannustin välttää turvautumista tähän rahoituslähteeseen toimintojensa kehittämiseksi. Pankin oli maksettava korkoa, joka oli [...] korkopistettä korkeampi kuin eurojärjestelmän tavanomaisista rahoitusoperaatioista maksettava korko. Lisäksi pankin oli maksettava [...] korkopisteen suuruinen takausmaksu valtiolle. Tämän tuloksesta valtion takaaman maksuvalmiusavun kokonaiskustannukset pankille ovat paljon korkeammat kuin EKP:n rahoituksen normaalit kustannukset. Erityisesti edellisen ja jälkimmäisen välinen ero on suurempi kuin vuonna 2011 annetussa voimassaolon jatkamista koskevassa tiedonannossa vaaditun takausmaksun taso. Näin ollen valtion perimää kokonaiskorvausta voidaan pitää riittävänä. Kreikan keskuspankki ja EKP tarkastelevat säännöllisesti valtion takaaman maksuvalmiusavun määrää pankin todellisten tarpeiden perusteella. Ne seuraavat tarkasti sen käyttöä ja varmistavat, että se rajataan välttämättömään. Tästä syystä toimenpiteellä L2 ei anneta pankille ylimääräistä likviditeettiä, jota voitaisiin käyttää kilpailua vääristävien toimien rahoittamiseen. Sen määrä on rajattu välttämättömään.
- (200) Tällaisella valtion takaaman maksuvalmiusavun käytön tiukalla valvonnalla ja sen välttämättömään rajaamisen säännöllisellä todentamisella varmistetaan myös, että kyseinen likviditeetti on oikeasuhteista eikä aiheuta kohtuutonta kilpailun vääristymistä. Komissio huomauttaa myös, että Kreikka on sitoutunut siihen, että pankki toteuttaa rakenneuudistustoimenpiteitä, joilla vähennetään sen riippuvuutta keskuspankin rahoituksesta, ja että pankki noudattaa käyttäytymiseen liittyviä rajoituksia, joita analysoidaan 7.6 kohdassa. Nämä tekijät varmistavat, että maksuvalmiustuen käyttö loppuu mahdollisimman pian ja että tällainen tuki on suhteellista.
- (201) Näin ollen toimenpide L2 on vuoden 2008 pankkitiedonannon ja vuonna 2011 annetun voimassaolon jatkamista koskevan tiedonannon mukainen. Koska vuoden 2013 pankkitiedonannossa ei asetettu takauksia koskevia lisävaatimuksia, toimenpide L2 on myös vuoden 2013 pankkitiedonannon mukainen.

7.4 TOIMENPITEIDEN B1, B2, B3 JA B4 YHTEENSOPIVUUS VUODEN 2008 PANKKITIEDONANNON, PÄÄOMAPOHJAN VAHVISTAMISTA KOSKEVAN TIEDONANNON JA VUONNA 2011 ANNETUN VOIMASSAOLON JATKAMISTA KOSKEVAN TIEDONANNON KANSSA

- (202) Kuten johdanto-osan 189 kappaleessa todettiin, vuoden 2008 pankkitiedonannon 15 kohdan mukaan tukea voidaan pitää sisämarkkinoille soveltuvana perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla vain, jos se täyttää yhdenmukaisuutta koskevat yleiset ehdot ⁽⁹³⁾: asianmukaisuus, tarpeellisuus ja oikeasuhteisuus.

⁽⁹³⁾ Ks. komission päätös asiassa NN 51/2008, Tanskan pankkien takausjärjestelmä, johdanto-osan 41 kappale (EUVL C 273, 28.10.2008, s. 2).

- (203) Pääomapohjan vahvistamista koskevassa tiedonannossa ja vuonna 2011 annetussa voimassaolon jatkamista koskevassa tiedonannossa käsitellään tarkemmin valtion pääomasijoituksia varten vaadittavaa korvaustasoa.

7.4.1 Toimenpiteiden asianmukaisuus

- (204) Komissio katsoo, että Kreikan rahoitusvakausrahaston pääomapohjan vahvistamistoimenpiteet (B1, B2, B3 ja B4) ovat asianmukaisia, koska niiden avulla pankki pystyy täyttämään vakavaraisuusvaatimukset. Ilman Kreikan rahoitusvakausrahaston pääomapohjan vahvistamista pankki ei olisi kyennyt harjoittamaan toimintaansa eivätkä EKP:n rahoitusoperaatiot olisi olleet enää sen käytettävissä.
- (205) Komissio huomauttiikin Alpha Bankia koskevan menettelyn aloittamispäätöksessä, että pankki on sekä lainanannon että talletusten suhteen yksi Kreikan suurimmista pankeista. Tästä syystä pankki on Kreikan kannalta systeemisesti merkittävä pankki. Näin ollen pankin maksukyvyttömyys olisi aiheuttanut Kreikan taloudessa vakavan häiriön. Silloisissa olosuhteissa Kreikan rahoituslaitosten oli vaikeaa saada rahoitusta. Rahoituksen puute rajoitti niiden kykyä antaa lainoja Kreikan taloudelle. Tässä toimintaympäristössä pankin maksukyvyttömyys olisi pahentanut talouden häiriötä. Lisäksi toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4 johtuivat lähinnä yksityissektorin osallistumisohjelmasta, joka oli hyvin poikkeuksellinen ja ennakoimaton tapahtuma, eivätkä pankin huonosta johtamisesta tai liiallisesta riskinotosta. Näin ollen toimenpiteillä vastataan lähinnä yksityissektorin osallistumisohjelman tuloksiin ja ylläpidetään rahoitusvakautta Kreikassa.
- (206) Alpha Bankia koskevan menettelyn aloittamispäätöksessä komissio ilmaisi epäilyksensä siitä, oliko kaikki mahdolliset toimenpiteet toteutettu välittömästi sen välttämiseksi, että pankki tarvitsee uudelleen tukea tulevaisuudessa. Kuten tämän päätöksen johdanto-osan 121–122 kappaleessa todettiin, Kreikka sitoutui toteuttamaan joukon pankin hallinto- ja ohjausjärjestelmään ja kaupallisiin toimintoihin liittyviä toimia. Kuten johdanto-osan 99 ja 106 kappaleessa kuvailtiin, pankki on myös järjestänyt toimintonsa perusteellisesti uudelleen ja toteuttanut jo monia kustannusten karsimisia. Näin ollen komission epäilykset on hälvennetty.
- (207) Alpha Bankia koskevan menettelyn aloittamispäätöksessä komissio ilmaisi epäilyksensä myös siitä, oliko olemassa riittävät suojakeinot siltä varalta, että pankki joutuisi valtion määräysvaltaan, tai siltä varalta, että määräysvalta säilyisi yksityisillä osakkeenomistajilla, mutta suurin omistusosuus olisi valtiolla. Tämän päätöksen johdanto-osan 121 ja 122 kappaleessa kuvailluilla sitoumuksilla varmistetaan, että pankin luotto-operaatioita hoidetaan kaupallisin perustein ja että päivittäinen liiketoiminta suojataan valtion puuttumista vastaan. Kreikan rahoitusvakausrahaston ja pankin välillä sovittu niiden suhdetta koskeva kehys varmistaa myös, että valtion edut suurimpana osakkeenomistajana suojataan pankin johdon liiallista riskinottoa vastaan.
- (208) Näin ollen toimenpiteillä B1, B2, B3 ja B4 varmistetaan Kreikan rahoitusvakauden säilyttäminen. Merkittäviä toimia toteutetaan tulevien tappioiden minimoimiseksi ja sen varmistamiseksi, että epäasianmukainen hallinnointi ei vaaranna pankin toimintoja. Tällä perusteella komissio katsoo, että toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4 ovat asianmukaisia.

7.4.2 Tarpeellisuus – tuen rajaaminen välttämättömään

- (209) Vuoden 2008 pankkitiedonannon mukaan tukitoimenpiteen on määrän ja muodon perusteella oltava sen tavoitteen saavuttamisen kannalta tarpeellinen. Tämä merkitsee sitä, että pääomasijoituksen määrän on oltava tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarvittava pienin välttämätön määrä.
- (210) Kreikan pankki laski pääomatuen määrän stressitestin puitteissa varmistaakseen, että rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuus pysyi tietyn tason yläpuolella vuosina 2012–2014, kuten taulukossa 3 esitettiin. Tästä syystä se ei anna pankille ylimääräistä pääomaa. Kuten johdanto-osan 206 kappaleessa selitettiin, on toteutettu toimia, joilla vähennetään riskiä siitä, että pankki tarvitsisi lisätukea tulevaisuudessa.
- (211) Ensimmäisen ja toisen väliaikaisrahoituksen (toimenpiteet B1 ja B2) korvauksen osalta komissio muistuttaa, että ne myönnettiin toukokuussa 2012 ja joulukuussa 2012 ja maksettiin luontoissuorituksina ERVV:n velkakirjoina. Kreikan rahoitusvakausrahasto on saanut korvauksena ERVV:n velkakirjojen suorituspäivämäärästä kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen päivämäärään asti ERVV:n velkakirjoille kertyneen koron sekä 1 prosentin suuruisen

maksun⁽⁹⁴⁾. Kuten Alpha Bankia koskevan menettelyn aloittamispäätöksessä korostettiin, tämä korvaus on pienempi kuin pääomapohjan vahvistamista koskevassa tiedonannossa määritelty 7–9 prosentin vaihteluväli. Matalan korvauksen ajanjakso oli kuitenkin rajattu yhteen vuoteen toimenpiteen B1 ja viiteen kuukauteen toimenpiteen B2 osalta (eli siihen asti, että väliaikaisrahoitus muunnettiin kantaosakkein toteutetuksi tavalliseksi pääomapohjan vahvistamiseksi eli toimenpiteeksi B4). Vaikka ensimmäinen ja toinen väliaikaisrahoitus eivät laukaisseet olemassa olevien osakkaiden omistamien osakkeiden arvon laimentumista, kevään 2013 pääomapohjan vahvistaminen, joka muodostui ensimmäisen ja toisen väliaikaisrahoituksen muuntamisesta, laimensi vahvasti näiden osakkaiden aiemmin omistamien osakkeiden arvoa, koska niiden omistusosuus pankin pääomasta putosi 4,9 prosenttiin. Näin ensimmäisen väliaikaisrahoituksen päivämäärästä lähtien vallinnut epänormaali tilanne saatiin päättymään. Näin ollen Alpha Bankia koskevan menettelyn aloittamispäätöksessä esitetyt epäilyt on hälvennetty.

- (212) Kun lisäksi otetaan huomioon pankin vaikeuksien epätyypillinen lähde, jossa tappiot johtuivat lähinnä valtion hyväksi tehdystä velan mitätöinnistä (yksityissektorin osallistumisohjelma ja velan takaisinosto, joka antoi valtiolle huomattavan edun eli velan vähennyksen) ja pitkittyneen taantumun seurauksista pankin kotimaan taloudessa, komissio voi hyväksyä tällaisen väliaikaisen poikkeuksen pääomapohjan vahvistamista koskevassa tiedonannossa asetetuista vakiokorvausta koskevista vaatimuksista⁽⁹⁵⁾.
- (213) Toimenpide B3 oli sitoumus pääoman myöntämisestä. Tämä sitoumus annettiin joulukuussa 2012 ja pantiin täytäntöön tosiasiallisena pääomasijoituksena touko-kesäkuussa 2013, vain viisi kuukautta myöhemmin. Tästä syystä ja johdanto-osan 212 kappaleessa esitetystä syistä on hyväksyttävää, että tästä sitoumuksesta ei maksettu korvausta.
- (214) Toimenpiteen B4 osalta voidaan todeta, että vuonna 2011 annetun voimassaolon jatkamista koskevan tiedonannon 8 kohdan mukaisesti pääomasijoitukset olisi merkittävästi alennettuna osakkeen hinnalla, jossa on otettu huomioon laimentumisvaikutus, jotta voidaan kohtuudella varmistaa, että valtio saa riittävän tuoton. Vaikka tässä pääomapohjan vahvistamisessa ei käytetty laimentumisvaikutukseen mukautettua merkittävästi alennettua osakkeen hintaa, oli tosiasiallisesti mahdotonta saada aikaan merkittävää alennusta merkintäoikeuksien jälkeisestä teoreettisesta hinnasta⁽⁹⁶⁾. Ennen kevään 2013 pääoman vahvistamista pankki oli saanut markkinoilta pääomaa vain muutama sata miljoonaa euroa. Tällaisessa tilanteessa herää kysymys, olisiko olemassa olevat osakkeenomistajat pitänyt ”pyyhkiä täysin kartalta”. Komissio huomauttaa, että liikkeeseenlaskuhinta asetettiin 50 prosenttiin keskimääräisestä markkinahinnasta liikkeeseenlaskuhinnan määrittämistä edeltäneiden 50 päivän aikana. Komissio huomauttaa myös, että olemassa olevien osakkaiden omistamien osakkeiden arvo on laimentunut valtavasti, koska pääomapohjan vahvistamisen jälkeen niiden omistusosuus pankin osakkeista oli vain 4,9 prosenttia. Näin ollen markkinahinnan lisälennuksella olisi ollut vain pieni vaikutus Kreikan rahoitusvakausrahaston korvaukseen. Kun otetaan huomioon johdanto-osan 212 kappaleessa selitetty Kreikan pankkien erityistilanne sekä se, että tuen tarve johtuu valtion hyväksi tehdystä velan mitätöinnistä, komissio katsoo, että valtion merkitsemien osakkeiden liikkeeseenlaskuhinta on riittävän alhainen.
- (215) Kreikan rahoitusvakausrahasto laski liikkeeseen myös warrantteja ja luovutti yhden warrantin jokaisesta kevään 2013 pääoman vahvistamiseen osallistuvan yksityisen sijoittajan merkitsemästä uudesta osakkeesta. Kreikan rahoitusvakausrahasto luovutti nämä warrantit vastikkeetta. Kuten johdanto-osan 93 kappaleessa selitetään, kukin warrantti sisältää oikeuden ostaa 7,40 osaketta Kreikan rahoitusvakausrahastolta tietyin väliajoin ja toteutushinnoin. Lunastushinta on sama kuin Kreikan rahoitusvakausrahaston merkintähinta lisättynä vuotuisella ja kumulatiivisella marginaalilla (4 prosenttia ensimmäisenä vuotena, 5 prosenttia toisena vuotena, 6 prosenttia kolmantena vuotena, 7 prosenttia neljäntenä vuotena ja sitten 8 prosenttia vuotuistettuna kuutena viimeisenä kuukautena). Kreikan rahoitusvakausrahaston sen omistamista osakkeista saama korvaus on tosiasiallisesti rajattu näille tasoille. Tämä korvaus on pienempi kuin pääomapohjan vahvistamista koskevassa tiedonannossa määritelty 7–9 prosentin vaihteluväli. Koska nämä warrantit olivat pankin ennen kevään 2013 pääomapohjan vahvistamista käynnistämisen uusannin ja suunnatun osakeannin kannalta ratkaisevia tekijöitä, komissio katsoo, että niiden ansiosta pankin tukisummaa pystyttiin pienentämään 550 miljoonalla eurolla. Koska pankin vakavaraisuussuhde oli ennen pääomapohjan vahvistamista alhainen ja tuona aikana vallitsi suuri epävarmuus, silloin käytettävissä olleet simulaatiot osoittivatkin, että ilman warrantteja sijoittajat eivät saisi riittävää tuottoa eivätkä osallistuisi. Koska Kreikan rahoitusvakausrahasto saisi hyvin pienen positiivisen korvauksen, jos warrantit käytettäisiin, ja koska talous- ja finanssipolitiikasta tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan yhtenä tavoitteena oli houkutella yksityisiä sijoittajia eräiden pankkien säilyttämiseksi yksityisessä hallinnassa ja sellaisten tilanteiden välttämiseksi, joissa koko pankkisektori olisi Kreikan rahoitusvakausrahaston määräysvallassa, komissio voi johdanto-osan 205 ja 212 kappaleessa esitettyjen syiden perusteella hyväksyä, että pääomapohjan vahvistamista koskevan tiedonannon vakiokorvausvaatimuksista

⁽⁹⁴⁾ Ks. johdanto-osan 83 kappale: kertyneet korot lasketaan Kreikan rahoitusvakausrahaston maksamaksi lisämaksusuudeksi ja vähennettiin siksi siitä maksusta, joka Kreikan rahoitusvakausrahaston oli suoritettava pankille kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen maksamiseksi.

⁽⁹⁵⁾ Ks. myös 7.5.1 kohta.

⁽⁹⁶⁾ Merkintäoikeuksien jälkeinen teoreettinen hinta (TERP) on yleisesti hyväksytty markkinamenetelmä pääomakorotuksen laimentumisvaikutuksen määrälliseksi mittaamiseksi.

tehdään tällainen poikkeus. Tämä hyväksyminen perustuu myös siihen, että Kreikan rahoitusvakausrahastoa koskevassa laissa, sellaisena kuin se on muutettuna maaliskuussa 2014, ei säädetä warranttien muuttamisesta silloin, kun osakepääomaa korotetaan ilman merkintäetuoikeuksia, ja että uusannissa vain merkintäoikeuksien toteutus hintaa voidaan muuttaa ja se voidaan tehdä vain jälkikäteen ja enintään Kreikan rahoitusvakausrahaston merkintäoikeuksien myynnistä saatujen tuottojen määrään. Koska Kreikka on antanut sitoumuksensa siitä, että se hakee komissiolta hyväksynnän ennen Kreikan rahoitusvakausrahaston liikkeeseen laskemien warranttien takaisinostoa, komissio voi lisäksi varmistaa, että tulevat takaisinostot eivät enää pienennä Kreikan rahoitusvakausrahasto korvausta ja suurena warranttien haltijoiden korvausta.

- (216) Komissio muistuttaa, että koska Kreikan rahoitusvakausrahaston osakkeet ovat äänioikeudettomia, tukitarve ei johdu pelkästään liiallisesta riskinotosta. Lisäksi talous- ja finanssipolitiikasta tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan tavoitteena oli säilyttää eräät pankit yksityisessä hallinnassa. Suhteisiin sovellettava kehys ja äänioikeuksien automaattinen palauttaminen silloin, jos rakenneuudistussuunnitelmaa ei toteuteta, suojaavat myös yksityisten hallintojen liialliselta riskinotolta tulevaisuudessa. Yksityissektorin osallistuminen ja joulukuun 2012 takaisinosto ovat eräänlainen korvaus valtiolle, koska sen velka pankille pieneni useilla miljardeilla euroilla. Kaikista näistä syistä komissio voi hyväksyä, että Kreikan rahoitusvakausrahasto saa äänioikeudettomia osakkeita. Komission päätelmän mukaan toimenpide B4 oli siten tarpeellinen.

Näin ollen toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4 ovat sekä määränsä että muotonsa perusteella tarpeellisia pelastamistukena.

7.4.3 Oikeasuhteisuus – toimenpiteet kielteisten heijastusvaikutusten rajoittamiseksi

- (217) Komissio toteaa, että pankki on saanut hyvin suuren määrän valtiontukea. Tästä syystä tilanne voi aiheuttaa vakavaa kilpailun vääristymistä. Kreikka on kuitenkin sitoutunut toteuttamaan joukon toimenpiteitä, joilla pyritään vähentämään kielteisiä heijastusvaikutuksia. Näiden sitoumusten mukaan pankin toimintoja hoidetaan edelleen kaupalliselta pohjalta, kuten johdanto-osan 121 ja 122 kappaleessa selitetään. Kreikka on myös sitoutunut kieltämään yritysostot sekä myymään useita toimintoja, kuten johdanto-osan 123 ja 124 kappaleessa kuvataan. Kilpailun vääristymisen rajoittamista arvioidaan lähemmin 7.6 kohdassa.
- (218) Pankkiin on myös nimitetty toimitsijamies valvomaan hallinto- ja ohjausjärjestelmään ja kaupallisiin toimintoihin liittyvien sitoumusten asianmukaista täytäntöönpanoa. Näin vältetään haitalliset muutokset pankin kaupallisissa käytännöissä ja vähennetään siten mahdollisia kielteisiä heijastusvaikutuksia.
- (219) Komissiolle toimitettiin 12 päivänä kesäkuuta 2014 uusi kattava rakenneuudistussuunnitelma. Tätä rakenneuudistussuunnitelmaa arvioidaan 7.6 kohdassa.
- (220) Lisäksi Alpha Bankia koskevan menettelyn aloittamispäätöksessä esitetyt epäilyt on hälvennetty. Toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4 ovat vuoden 2008 pankkitiedonannon 15 kohdan valossa oikeasuhteisia.

7.4.4 Kreikan rahoitusvakausrahaston toteuttamien pääomapohjan vahvistamisten yhteensopivuus vuoden 2008 pankkitiedonannon, pääomapohjan vahvistamista koskevan tiedonannon ja vuonna 2011 annetun voimassaolon jatkamista koskevan tiedonannon kanssa

- (221) Tämän vuoksi on tultu siihen lopputulokseen, että Kreikan rahoitusvakausrahaston toteuttamat pääomapohjan vahvistamiset (toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4) ovat vuoden 2008 pankkitiedonannon 15 kohdan, pääomapohjan vahvistamista koskevan tiedonannon sekä vuonna 2011 annetun voimassaolon jatkamista koskevan tiedonannon valossa asianmukaisia, tarpeellisia ja oikeasuhteisia.

7.5 YRITYSOSTOJEN YHDENMUKAISUUS RAKENNEUUDISTUSTIEDONANNON KANSSA

- (222) Rakenneuudistustiedonannon 23 kohdassa selitetään, että tukea saaneiden pankkien suorittamia yritysostoja ei voida rahoittaa valtiontuella, ellei se ole yrityksen elinkelpoisuuden säilyttämisen kannalta ratkaisevan tärkeää. Lisäksi rakenneuudistustiedonannon 40 ja 41 kohdassa todetaan, että pankkien ei pitäisi käyttää valtiontukea kilpailevien likeyritysten ostamiseen, ellei osto ole osa rahoitusjärjestelmän vakauden palauttamisen tai tehokkaan kilpailun varmistamisen vuoksi välttämätöntä vakauttamisprosessia. Lisäksi ostot voivat vaarantaa elinkelpoisuuden palauttamisen tai vaikeuttaa sitä. Tästä syystä komission on arvioitava, voidaanko pankin tekemien yritysostojen katsoa olevan rakenneuudistustiedonannon mukaisia.

7.5.1 Emporiki Bankin oston yhdenmukaisuus rakenneuudistustiedonannon kanssa

7.5.1.1 Emporiki Bankin oston vaikutus pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuuteen

- (223) Toiminnan kannattavuuden osalta Emporiki Bankin osto edistää pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamista, koska kahden samoilla maantieteellisillä markkinoilla toimivan pankin sulautuminen antaa pankille mahdollisuuden luoda merkittävää synergiaa esimerkiksi henkilöstön vähentämisen, konttorien sulkemisen ja yleiskustannusten karsimisen muodossa. Pankki ostaa asiakkaat ja talletukset ja vähentää samalla merkittävästi jakelukustannuksia. Päätoimipaikan toimintojen rationalisoinnin lisäksi se sulkee huomattavan määrän yhteisökokonaisuuden konttoreita.
- (224) Likviditeettiaseman osalta ostolla on myönteinen vaikutus pankkiin. Ostetun yhteisökokonaisuuden lainojen suhde talletuksiin oli noin 115 prosenttia, mikä on huomattavasti pienempi kuin pankin hyvin korkea lainojen suhde talletuksiin ⁽⁹⁷⁾. Siksi se parantaa huomattavasti pankin lainojen ja talletusten välistä suhdetta.
- (225) Staattisesta näkökulmasta transaktio vaikuttaa myönteisesti myös pankin vakavaraisuuteen, koska pankki ostaa yhden euron vastikkeella pankin, joka on pääomaltaan erittäin vahva. Maaliskuun 31 päivänä 2012 yhteisökokonaisuuden pro forma -arvon mukainen vakavaraisuussuhde oli 11,8 prosenttia, kun taas pankin vakavaraisuussuhde oli vain 8,8 prosenttia. Vastaavasti yhteisökokonaisuuden pro forma -arvon mukainen rajoituksettomien ensisijaisien omien varojen osuus oli 11,1 prosenttia, kun pankin rajoituksettomien ensisijaisien omien varojen osuus oli 7,9 prosenttia. Emporiki Bankin suuri pääoma suojelee tulevilta tappioilta, jotka voisivat toteutua stressitestissä, kuten taulukossa 3 esitetään. Pankin vakavaraisuussuhteen suurenemisen staattisessa tarkastelussa yliarvioitiin myönteinen vaikutus sen pääomatilanteeseen pitkällä aikavälillä. Tästä syystä osto vaikuttaa myönteisesti pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamiseen.

7.5.1.2 Oston vaikutus pankin tarvitseman tuen määrään

- (226) Rakenneuudistustiedonannon 23 kohdan mukaan rakenneuudistustukea ei saisi käyttää muiden yritysten ostoon, vaan ainoastaan sellaisten rakenneuudistuskustannusten kattamiseen, jotka ovat välttämättömiä pankin elinkelpoisuuden palauttamiseksi. Vaikka tässä tapauksessa osto on vaikuttanut myönteisesti pankin elinkelpoisuuteen, se ei ole sen elinkelpoisuuden kannalta ratkaisevan tärkeää rakenneuudistustiedonannon 23 kohdan merkityksessä.
- (227) Pankki maksoi Emporiki Bankista vain yhden euron vastikkeen. Näin ollen ostohintaa ei rahoitettu valtiontuella. Se tosiseikka tarkoittaa myös sitä, että ostohinnan maksaminen ei aiheuttanut pankille pääomatarvetta. Lisäksi Emporiki Bankin pääoma oli riittävä (tarkoittaa taulukossa 3 kuvatun vuoden 2012 stressitestin vaatimusten mukaista tasoa). Osto ei siten todennäköisesti luo pankille mitään pääomatarvetta tulevaisuudessa.
- (228) Näin ollen voidaan todeta, että epätyypillisten ehtojen vuoksi (kokonaan pääomitetun pankin osto yhdellä eurolla stressitestin vaatimusten täyttämiseksi) Emporiki Bankin poikkeuksellinen ostaminen ei ole tuen minimointivaatimuksen vastaista.

7.5.1.3 Ostojen kilpailua vääristävä vaikutus

- (229) Rakenneuudistustiedonannon 39 ja 40 kohdan mukaan rakenneuudistustukea ei saisi käyttää tukea saamattomien yritysten vahingoksi eikä varsinkaan kilpailevien yritysten ostoon. Rakenneuudistustiedonannon 41 kohdassa todetaan myös, että ostoihin voidaan antaa valtuudet, jos ne ovat osa vakauttamisprosessia, joka on rahoitusjärjestelmän vakauden palauttamisen tai tehokkaan kilpailun varmistamisen vuoksi välttämätön. Tällaisissa olosuhteissa ostoprosessin olisi oltava oikeudenmukainen ja ostolla olisi varmistettava tehokas kilpailu kyseisillä markkinoilla.
- (230) Kreikan keskuspankki ei ulkopuolisen konsultin vuoden 2012 alussa tekemän elinkelpoisuuden kartoituksen perusteella katsonut Emporiki Bankin olevan elinkelpoinen yksinään. Se aiheutti suuria tappioita Crédit Agricolelle, joka halusi siksi myydä sen. Jos myyminen ei olisi ollut mahdollista, Crédit Agricole olisi voinut harkita, miten sen olisi voinut antaa tehdä konkurssi. Transaktiota voidaan siten pitää osana rakenneuudistustiedonannon 41 kohdassa kuvatun kaltaista rahoitusvakauden palauttamiseksi välttämätöntä vakauttamisprosessia.

⁽⁹⁷⁾ Ks. taulukko 5.

- (231) Mikään tukea saamaton tarjoaja ei toiminut käypää tarjousta Emporiki Bankin ostamiseksi, ja myyntimenettely oli avoin ja syrjimätön. Näin ollen pankki ei syrjäyttänyt mitään tukea saamatonta tarjoajaa. Koska Kreikan kilpailuviranomainen hyväksyi oston, myyntimenettelyn lopputulos ei vaaranna tehokasta kilpailua Kreikassa.
- (232) Pankin tuentarve ei johdu myöskään huonosta johtamisesta tai epäasianmukaisesta riskinotosta. Kuten johdanto-osan 227 kappaleessa todetaan, tämän oston (Kreikan keskuspankin stressitestin läpäisemiseen vaaditun tason saavuttavan pääomatasen omaavan pankin ostaminen yhdellä eurolla) rahoittamiseen ei käytetty valtiontukea.
- (233) Näiden tekijöiden perusteella voidaan päätellä, että Emporiki Bankin osto on rakenneuudistustiedonannon 4 osan mukainen.

7.5.1.4 Pöytäkirja Emporiki Bankin oston

- (234) Kreikan pankkien ainutkertaisen tilanteen ja Emporiki Bankin oston erityispiirteiden valossa voidaan päätellä, että osto on rakenneuudistustiedonannossa asetettujen vaatimusten mukainen.

7.5.2 Kolmen osuuspankin tiettyjen varojen ja velkojen oston yhdenmukaisuus rakenneuudistustiedonannon kanssa

7.5.2.1 Ostojen vaikutus pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuuteen

- (235) Kolmen osuuspankin tiettyjen varojen ja vastuiden ostaminen parantaa pankin elinkelpoisuutta pitkällä aikavälillä.
- (236) Tarkemmin sanottuna kolmen osuuspankin talletusten sisällyttäminen pankin taseeseen paransi sen maksuvalmiusprofiilia. Alpha Bank SA lainojen nettosuhde talletuksiin pieneni noin 1,5 prosentilla, ja Alpha Bank SA:n riippuvuus eurojärjestelmästä väheni.
- (237) Lisäksi osto tarjosi pankille mahdollisuuden parantaa tuottojaan laajentamalla sen asiakaspohjaa useilla maantieteellisillä alueilla. Pankille ei siirtynyt kalliiksi käyvää infrastruktuuria tai konttoriverkostoa. Pankille ei myöskään siirtynyt lainoja. Näin ollen sen riskit tai vakavaraisuusvaatimukset eivät kasvaneet.

7.5.2.2 Oston vaikutus pankin tarvitseman tuen määrään

- (238) Rakenneuudistustiedonannon 23 kohdan mukaan rakenneuudistustukea ei saisi käyttää muiden yritysten ostoon, vaan ainoastaan sellaisten rakenneuudistuskustannusten kattamiseen, jotka ovat välttämättömiä pankin elinkelpoisuuden palauttamiseksi. Vaikka tässä tapauksessa osto on vaikuttanut myönteisesti pankin elinkelpoisuuteen, se ei ole sen elinkelpoisuuden kannalta ratkaisevan tärkeää rakenneuudistustiedonannon 23 kohdan merkityksessä.
- (239) Pankin kaikkien kolmen osuuspankin siirrettyjen varojen ja velkojen ostamisesta maksama vastike määriteltiin 2,1 prosentiksi siirrettyjen talletusten arvosta. Se oli yhteensä noin 9 miljoonaa euroa, mikä vastaa 0,01:tä prosenttia pankin taseen loppusummasta ostoajankohtana. Tämän vastikkeen voidaan näin ollen katsoa olevan hyvin pieni. Lisäksi pankki oli jo hankkinut 550 miljoonaa euroa yksityistä pääomaa kevään 2013 pääomapolun vahvistuksen aikana.
- (240) Komissio toteaa, että kolmen osuuspankin siirrettyjen varojen ja velkojen (pääasiassa talletusten) ostohinta oli niin alhainen, että se ei estänyt tuen rajoittamista mahdollisimman pieneksi.

7.5.2.3 Ostojen kilpailua vääristävä vaikutus

- (241) Kuten johdanto-osan 229 kappaleessa todetaan, rakenneuudistustiedonannon 39 ja 40 kohdan mukaan rakenneuudistustukea ei saisi käyttää tukea saamattomien yritysten vahingoksi eikä varsinkaan kilpailevien yritysten ostoon muuten kuin erityisissä olosuhteissa.
- (242) Kreikan keskuspankki katsoi, että kolme osuuspankkia eivät ole elinkelpoisia ja että kriisinratkaisutoimenpiteiden hyväksyminen on välttämätöntä rahoitusjärjestelmän vakauden säilyttämiseksi. Ostoja voidaan siten pitää osana rakenneuudistustiedonannon 41 kohdassa kuvatun kaltaista rahoitusvakauden palauttamiseksi välttämätöntä vakauttamisprosessia.

(243) Lisäksi mikään tukea saamaton tarjoaja ei toiminut käypää tarjousta kolmen osuuspankin varojen ja velkojen ostamisesta, ja ainoan muun tarjouksen teki pankki, joka oli saanut jopa enemmän tukea. Ostettujen varojen ja velkojen määrä oli myös pieni eikä muuttanut markkinarakennetta ⁽⁹⁸⁾.

(244) Näin ollen komissio katsoo, että nämä poikkeukselliset olosuhteet oikeuttavat valtuuttamaan ostot rakenneuudistuksen 41 kohdan mukaisesti.

7.5.2.4 Päätelmä kolmen osuuspankin tiettyjen varojen ja velkojen ostosta

(245) Pankin kolmen osuuspankin tiettyjen varojen ja velkojen ostojen erityispiirteiden valossa voidaan päätellä, että nämä ostot ovat rakenneuudistustiedonannossa asetettujen vaatimusten mukaisia.

7.5.3 Citibank Grecen oston yhdenmukaisuus rakenneuudistustiedonannon kanssa

7.5.3.1 Oston vaikutus pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuuteen

(246) Citibank Grecen, Diners mukaan lukien, ostaminen parantaa pankin elinkelpoisuutta pitkällä aikavälillä. Pankki osti erittäin hyvin rahoitetun lainapankin. Lisäksi nettolainakanta on paljon pienempi kuin ostetut talletukset.

(247) Kreikan keskuspankin talletusten yhdistäminen pankin taseeseen parantaa pankin rahoitusprofiilia keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä lisäten samanaikaisesti pankin kannattavuutta.

(248) Oston ansiosta pankilla on myös paremmat mahdollisuudet ja valmiudet hankkia talletuksia ja sen liiketoimintamallista tulee näin tasapainoinen ja kestävä.

(249) Lopuksi odotetut huomattavat synergiat – keskitetyt toiminnot, IT-palvelut ja käyttökustannukset – lisäävät pankin elinkelpoisuutta pitkällä aikavälillä.

(250) Tästä syystä osto vaikuttaa myönteisesti pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamiseen.

7.5.3.2 Oston vaikutus pankin tarvitseman tuen määrään

(251) Rakenneuudistustiedonannon 23 kohdan mukaan rakenneuudistustukea ei saisi käyttää muiden yritysten ostoon, vaan ainoastaan sellaisten rakenneuudistuskustannusten kattamiseen, jotka ovat välttämättömiä pankin elinkelpoisuuden palauttamiseksi. Vaikka tässä tapauksessa osto on vaikuttanut myönteisesti pankin elinkelpoisuuteen, se ei ole sen elinkelpoisuuden kannalta ratkaisevan tärkeää rakenneuudistustiedonannon 23 kohdan merkityksessä.

(252) Pankki maksoi Citibank Greecestä ja Dinersista vain 2 miljoonan euron vastikkeen ⁽⁹⁹⁾.

(253) Ostettu salkku sisältää suuren määrän lainoja, jotka on kirjattu kokonaan tappioksi. Tämän uuden lainasalkun arvonmääritys voisikin kompensoida rajallista pääomatarvetta, joka johtuu niiden yhdistämisestä pankin taseeseen.

(254) Lisäksi pankki on hankkinut 1,2 miljardia euroa yksityistä pääomaa osakekohtaisella hinnalla, joka on korkeampi kuin se hinta, jolla Kreikan rahoitusvakausrahasto merkitsi osakkeita kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen yhteydessä.

(255) Kun olosuhteet olivat niin erityiset, ei voida väittää, että osto olisi rahoitettu valtiontuella. Osto ei lisää tuen tarvetta eikä pienennä olemassa olevan tuen vastiketta.

7.5.3.3 Oston kilpailua vääristävä vaikutus

(256) Kuten johdanto-osan 241 kappaleessa todetaan, valtiontukea ei pitäisi käyttää tukea saamattomien yritysten vahingoksi eikä varsinkaan kilpailevien yritysten ostamiseen.

⁽⁹⁸⁾ Western Macedonia Bankin ja Evia Bankin siirrettyjen varojen ja vastuiden ostosta ei ilmoitettu Kreikan kilpailuviranomaiselle, koska kummankin osuuspankin siirretyn osa liikevaihto ei ylittänyt lain 3959/2011 6 §:n 1 momentin ja saman lain 10 §:n 3 momentin a kohdan mukaista 15 miljoonan euron rajaa.

⁽⁹⁹⁾ Vastike laskettiin olettaen, että liiketoimen allekirjoittamisen ja päättämisen välinen talletusten ulosvirtaus on 30 prosenttia. Vastiketta muutetaan jälkikäteen sen mukaan, mikä on todellinen ulosvirtaus ennen liiketoimen päättämistä.

- (257) Kreikan keskuspankin maksama ostohinta oli erittäin pieni, ja pankki sai suuren määrän yksityistä pääomaa korkealla osakekohtaisella hinnalla. Siksi ei voida katsoa, että tukea olisi käytetty kyseisen oston rahoittamiseen.
- (258) Koska mikään tukea saamaton tarjoaja ei toimittanut tarjousta pankin hankkimien toimintojen ostamisesta, ei myöskään ole syrjäytetty mitään tukea saamattomia sijoittajia.
- (259) Näin ollen voidaan todeta, että johdanto-osan 257 ja 258 kappaleen osatekijät huomioiden rakenneuudistustiedonannon 39 ja 40 kohdan kieltä ei koske ostoa. Lisäksi komissio muistuttaa, että pankin tuentarve ei johdu huonosta hallinnosta tai epätarkoituksenmukaisesta riskinotosta.

7.5.3.4 Päätelmä Citibank Grecen ostosta

- (260) Pankin ainutkertaisen tilanteen⁽¹⁰⁰⁾ ja Citibank Grecen oston erityispiirteiden valossa voidaan päätellä, että ostoa on rakenneuudistustiedonannossa asetettujen vaatimusten mukainen.

7.6 TOIMENPITEIDEN A, B1, B2, B3, B4 JA C YHDENMUKAISUUS RAKENNEUUDISTUSTIEDONANNON KANSSA

7.6.1 Vaikeuksien lähteet ja vaikutukset rakenneuudistustiedonantoon perustuvaan arviointiin

- (261) Kuten 2.1.1 ja 2.1.2 kohdassa todettiin, pankin vaikeudet johtuvat lähinnä Kreikan valtionvelkakriisistä ja Kreikan ja Etelä-Euroopan syvästä taantumasta. Ensin mainitun tekijän osalta voidaan todeta, että Kreikan hallitus suljettiin rahoitusmarkkinoiden ulkopuolelle ja joutui neuvottelemaan kotimaisten ja kansainvälisten velkojien kanssa sopimuksen, yksityissektorin osallistumisohjelman, joka johti valtioon kohdistuvien vaatimusten aliarvostukseen 53,3 prosentilla. Lisäksi 31,5 prosenttia vaatimuksista vaihdettiin uusiin Kreikan valtion joukkovelkakirjoihin, joiden korot olivat alempia ja erääntymisajat pidempiä. Valtio osti joulukuussa 2012 nämä uudet Kreikan valtion joukkovelkakirjat takaisin Kreikan pankeilta hinnalla, joka oli 30,2–40,1 prosenttia niiden nimellisarvosta ja konkreettisesti siten lisätappion Kreikan pankeille. Yksityissektorin osallistumisohjelman pankin pääomatilanteeseen ja velan takaisinostoon aiheuttaman vaikutuksen lisäksi pankki myös kärsi vuoden 2010 ja vuoden 2012 puolivälin välillä valtavasta talletusten ulosvirtauksesta, joka johtui riskistä, että Kreikka saattaisi joutua jättämään euroalueen kesämättömän julkisen velan ja taloudellisen taantumien seurauksena.
- (262) Toimenpiteiden B1, B2, B3 ja B4 määrä on 4 571 miljoonaa euroa, mikä on suurin piirtein sama kuin yksityissektorin osallistumisohjelman seurauksena kirjattujen tappioiden määrä (4 786 miljoonaa euroa). Tällaisessa tapauksessa, jos vaikeudet eivät ensisijaisesti johdu liiallisesta riskinotosta, komissio keventää vaatimuksiaan vuonna 2011 annetun voimassaolon jatkamista koskevan tiedonannon 14 kohdan mukaisesti.
- (263) Suurin osa pääomatarpeesta johtuu rahoituslaitoksen normaalista altistumisesta sen kotivaltion valtionvelkariskille. Tähän seikkaan viitattiin myös Alpha Bankia koskevan menettelyn aloittamispäätöksen johdanto-osan 58 ja 69 kappaleessa. Komissio katsoo myös, että pankki altistui Kreikan valtionvelkariskille vähemmän kuin muut suuret kreikkalaiset pankit, joten ei voida katsoa, että sille olisi kertynyt liiallisia valtionvelkariskejä. Näin ollen pankin tarve puuttua moraalikatokysymyksiin rakenneuudistussuunnitelmassaan on pienempi kuin muiden tukea saaneiden rahoituslaitosten, joille oli kertynyt liiallisia riskejä. Koska tukitoimenpiteiden kilpailua vääristävä vaikutus on vähäisempi, kilpailun vääristymistä rajoittavia toimenpiteitä olisi vastaavasti lievennettävä. Koska yksityissektorin osallistumisohjelma ja velan takaisinosto muodostavat velan mitätöinnin valtion hyväksi, valtion saama korvaus pankkien pääomapohjan vahvistamisesta voi olla pienempi.
- (264) Koska Kreikan talous on supistunut noin 25 prosenttia vuodesta 2008 ja pankki on ostanut Emporiki Bankin, joka on sitä vähemmän elinkelpoinen, pankin on kuitenkin mukautettava organisaatiotaan, kustannusrakennettaan ja kaupallista verkostoaan tähän uuteen toimintaympäristöön kannattavuuden palauttamiseksi. Vaikka moraalikatoa ei ole, pankin on tästä syystä järjestettävä uudelleen toimintansa Kreikassa varmistaakseen pitkän aikavälin elinkelpoisuutensa.

⁽¹⁰⁰⁾ Ks. myös 7.5.1 ja 7.5.2 kohta.

- (265) Toinen tärkeä pankin tappioiden lähde on sen Kreikan kotitalouksille ja yrityksille antamien luottojen aiheuttamat tappiot. Komissio katsoo, että nämä tappiot johtuvat lähinnä BKT:n poikkeuksellisen jyrkästä ja pitkäaikaisesta noin 25 prosentin taantumasta viiden vuoden kuluessa eivätkä pankin riskialttiista lainauskäytännöistä. Tämän seurauksena näiden tappioiden kattamiseksi myönnetty tuki ei aiheuta moraalikatoa, kuten tapahtuu, jos tuella suojellaan pankkia aikaisemman riskialttiin toiminnan seurauksilta. Tästä syystä tuki vääristää kilpailua vähemmän⁽¹⁰¹⁾.
- (266) Osa pankin pääomatarpeista ja luottotappioista tulee kuitenkin eräistä kansainvälisistä tytäryhtiöistä. Esimerkiksi vuonna 2012 Kyproksen, Romanian, Serbian, entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian ja Bulgarian toiminnot tuottivat tappiota, kun taas Albanian toiminnot olivat juuri ja juuri kannattavia. Vuonna 2012 pankin pääomatarpeiden määrittämiseksi tehdyt stressitestit osoittivat, että ulkomaisten velkojen luottotappioennusteet olivat perusskenaariossa 921 miljoonaa euroa ja epäedullisessa skenaariossa 1 201 miljoonaa euroa. Ulkomaiset omaisuuserät heikensivät myös maksukykyä, koska konsernin sisäinen rahoitus oli useita miljardeja euroa.
- (267) Koska pankki omisti yksityissektorin osallistumisohjelman aikana yhtenä neljästä suurimmasta kreikkalaisesta pankista vähiten Kreikan valtion joukkovelkakirjoja ja koska yksityissektorin osallistumisohjelman aiheuttama tappio oli suurempi kuin toimenpiteistä B, B2, B3 ja B4 saatu tuki, voidaan päätellä, että suurinta osaa tappioista ja tuentarpeesta koskee vuonna annetun 2011 voimassaolon jatkamista koskevan tiedonannon 14 kohta, jonka mukaan komissio voi keventää vaatimuksiaan. Osa tukitarpeesta on peräisin Kreikkaan myönnettyjen lainojen luottotappioista, jotka johtuvat poikkeuksellisen syvästä ja pitkästä lamasta eivätkä riskiluotoista. Tällainen tuki ei aiheuta moraalikatoa ja vääristää siksi kilpailua vähemmän.
- (268) Lisäksi pieni osa tukitarpeesta johtuu pankin omasta riskinotosta sen ulkomaisten tytäryhtiöiden osalta.

7.6.2 Elinkelpoisuus

- (269) Rakenneuudistussuunnitelmalla on varmistettava, että rahoituslaitos pystyy palauttamaan pitkän aikavälin elinkelpoisuutensa rakenneuudistusvaiheen loppuun mennessä (rakenneuudistustiedonannon 2 osa). Käsillä olevassa tapauksessa rakenneuudistusvaiheeksi määritellään tämän päätöksen hyväksymispäivämäärän ja 31 päivän joulukuuta 2018 välinen ajanjakso.
- (270) Rakenneuudistustiedonannon 9–11 kohdan mukaisesti Kreikka toimitti kattavan ja yksityiskohtaisen rakenneuudistussuunnitelma, jossa annetaan täydelliset tiedot pankin liiketoimintamallista. Suunnitelmassa myös yksilöidään pankin vaikeuksien syyt sekä sen kaikkien elinkelpoisuutta koskevien ongelmien ratkaisemiseksi toteutetut toimenpiteet. Rakenneuudistussuunnitelmassa kuvaillaan erityisesti valittu strategia pankin toiminnan tehokkuuden säilyttämiseksi ja järjestämättömien lainojen suuren määrän torjumiseksi, sen haavoittuva maksuvalmius ja pääomatilanne sekä sen ulkomaiset yritykset, jotka ovat viime vuosina turvautuneet rahoituksensa ja pääomansa osalta emoyhtiönsä.

7.6.2.1 Kreikassa harjoitettava pankkitoiminta

- (271) Maksuvalmiuden ja pankin eurojärjestelmän rahoituksesta riippuvuuden osalta rakenneuudistussuunnitelmassa enustetaan taseen vähäistä kasvua Kreikassa, kun taas talletuskannan odotetaan kasvavan jälleen. Jo vähentynyt riippuvuus valtion takaamasta maksuvalmiusavusta vähenee edelleen, mikä myös auttaa pankkia vähentämään rahoituskustannuksiaan.
- (272) Johdanto-osan 118 kappaleessa mainitulla lainojen ja talletusten suhdetta koskevalla sitoumuksella varmistetaan, että pankin taserakenne saadaan kestäväksi rakenneuudistusvaiheen loppuun mennessä. Arvopaperien ja muiden ydintoiminnan ulkopuolisten toimintojen myynti vahvistaa myös pankin kassatilannetta. Pankin edelleen heikon kassatilanteen vuoksi komissio voi hyväksyä Kreikan viranomaisten pyynnön saada myöntää pankille likviditeettiä Kreikan pankkien tukiohjelman takaustoimenpiteestä ja valtion joukkovelkakirjalainatoimenpiteestä sekä valtion takaamasta maksuvalmiusavusta.
- (273) Rahoituskustannustensa pienentämiseksi Kreikka on myös antanut sitoumuksen siitä, että pankki jatkaa talletuksista maksamiensa korkojen alentamista Kreikassa, kuten johdanto-osan 118 kappaleessa kuvailtiin. Tällainen talletuskustannusten pienentäminen on keskeinen tekijä, jotta voidaan parantaa pankin kannattavuutta ennen varauksia.

⁽¹⁰¹⁾ Ks. rakenneuudistustiedonannon 28 kohta sekä komission päätöksen 2011/823/EU, annettu 5 päivänä huhtikuuta 2011, toimenpiteestä C 11/09 (ex NN 53b/08, NN 2/10 ja N 19/10), jonka on toteuttanut Alankomaiden valtio ABN AMRO Group NV:n (perustettu Fortis Bank Nederlandin ja ABN AMRO N:n fuusiossa) hyväksi, johdanto-osan 320 kohta (EUVL L 333, 15.12.2011, s. 1).

- (274) Kriisin alusta lähtien pankki on alkanut rationalisoida kaupallista verkostoaan Kreikassa vähentämällä konttorien ja työntekijöiden määrää⁽¹⁰²⁾. Vuoteen 2017 mennessä pankin kokonaiskustannukset vähenevät vielä [...] prosenttia vuoteen 2013 verrattuna. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi Kreikka on sitoutunut siihen, että pankki vähentää konttoreitaan [...] konttoriin ja henkilöstönsä [...] työntekijään Kreikassa 31 päivänä joulukuuta 2017, niin että enimmäiskustannukset⁽¹⁰³⁾ ovat Kreikassa yhteensä [...] miljoonaa euroa. Odotettavissa oleva kulu/tuotto -tuotto-suhde laskee alle [...] prosenttiin rakenneuudistusvaiheen lopussa. Komissio katsoo, että rakenneuudistussuunnitelmalla säilytetään pankin tehokkuus uudessa markkinaympäristössä.
- (275) Toinen keskeinen ala on järjestämättömien lainojen hoito, sillä ne muodostivat 32,4 prosenttia lainasalkusta 31 päivänä joulukuuta 2013⁽¹⁰⁴⁾. Pankki aikoo tehostaa luottopoliittikaansa (luottorajat, vakuudet) ja keskittyä ydintoimintaan tappioidensa minimoimiseksi. Kreikka on myös sitoutunut siihen, että pankki noudattaa tiukkoja vaatimuksia luottopoliittikaansa osalta hallitakseen riskejään ja maksimoidakseen pankille syntyvän lisäarvon luottoprosessin jokaisessa vaiheessa, kuten johdanto-osan 122 kappaleessa kuvattiin.

7.6.2.2 Hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä

- (276) Toinen huomion kohde on pankin hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä ottaen huomioon sen, että vaikka Kreikan rahoitusvakausrahaisto omistaa 69,9 prosenttia⁽¹⁰⁵⁾ pankin osakkeista vuoden 2014 osakepääoman korottamisen jälkeen, sillä on rajoitettu äänivalta. Lisäksi eräät yksityiset sijoittajat, joilla on määräysvalta pankissa, omistavat myös warrantteja ja saivat siten täyden hyödyn, jos osakkeen hinta nousisi paljon rakenneuudistusvaiheen aikana. Koska tämä tilanne voisi aiheuttaa moraalikatoa, pankki ja Kreikan rahoitusvakausrahaisto sopivat vuonna 2013 erityisestä suhteisiin sovellettavasta kehyksestä. Sopimuksella suojataan pankin päivittäinen liiketoiminta sen suurimpien osakkaiden kaikenlaiselta puuttumiselta ja varmistetaan samalla, että Kreikan rahoitusvakausrahaisto voi valvoa rakenneuudistussuunnitelman täytäntöönpanoa ja estää pankin johdon liiallisen riskinoton asianmukaisilla kuulemismenettelyillä. Pankki on myös sitoutunut seuraamaan tarkasti altistumistaan pankin kanssa etuyhteydessä olevien lainanottajien riskille. Komissio panee tyytyväisenä merkille, että Kreikan rahoitusvakausrahaisto saa täydet äänioikeutensa takaisin, jos pankki ei pane rakenneuudistussuunnitelmaansa täytäntöön.

7.6.2.3 Kansainväliset toiminnot

- (277) Jotkin pankin kansainvälisistä toiminnoista ovat menneisyydessä imeneet pankin pääomaa, likviditeettiä ja kannattavuutta, kuten johdanto-osan 266 kappaleessa on selitetty.
- (278) Rakenneuudistussuunnitelmassa ennakoitaan myös, että pankki kohdentaa toimintonsa uudelleen kotimarkkinoihinsa. Pankki on jo myynyt kannattamattoman ukrainalaisen tytäryhtiönsä. Se on myös aloittanut muiden tytäryhtiöiden rationalisoinnin, luotonmyöntöprosessin vahvistamisen ja tytäryhtiöiden rahoitusvajeen supistamisen. Se suunnittelee jäljelle jääneiden tytäryhtiöidensä verkoston rationalisointia edelleen, kuten johdanto-osan 109 kappaleessa kuvattiin.
- (279) Ulkomaisten varojen kokonaismäärä pienenee vielä vähintään [...] prosenttia 31 päivään joulukuuta 2017 mennessä (verrattuna 31 päivään joulukuuta 2012).
- (280) Kansainvälisten toimintojen yleinen kannattavuus palautetaan [...] lähtien.
- (281) Tästä syystä komissio uskoo, että pankki on tuolloin riittävästi uudistanut näiden ulkomaisten yritysten rakennetta ja pienentänyt niiden kokoa välttääkseen altistumisen lisäpääoman tarpeelle ja maksuvalmiusvajeille tulevaisuudessa. Johdanto-osan 119 kappaleessa kuvatulla sitoumuksella olla sijoittamatta suuria pääomamääriä pankin kansainvälisiin tytäryhtiöihin varmistetaan myös, että ulkomaiset tytäryhtiöt eivät muodosta uhkaa pääomalle tai maksuvalmiudelle.

7.6.2.4 Päätelmä elinkelpoisuudesta

- (282) Edellä 2.4 kohdassa kuvattu perusskenaario osoittaa, että rakenneuudistusvaiheen lopussa pankki pystyy tuottamaan voittoa, jonka avulla se voi kattaa kaikki kustannuksensa ja tarjota riittävän pääoman tuoton sen riskiprofiili huomioon ottaen. Samanaikaisesti pankin pääomatilanteen ennustetaan pysyvän tyydyttävällä tasolla.

⁽¹⁰²⁾ Ks. johdanto-osan 99 kappale.

⁽¹⁰³⁾ Mukaan lukien maksut talletus- ja investointitakausrahaistoon ("TEKE").

⁽¹⁰⁴⁾ Alpha Bankin rakenneuudistussuunnitelman liitteenä olevat taloudelliset ennusteet, kesäkuu 2014, luvut koskevat Alpha Bank SA:ta.

⁽¹⁰⁵⁾ Ks. Kreikan rahoitusvakausrahaiston *Annual Financial Report for the year ended 31 December 2013*, s. 68, saatavilla verkko-osoitteessa: http://www.hfsf.gr/files/hfsf_annual_report_2013_en.pdf

- (283) Komissio panee merkille Kreikan viranomaisten toimittamassa rakenneuudistussuunnitelmassa kuvaillun epäedullisen skenaarion. Tämä epäedullinen skenaario perustuu joukkoon Kreikan rahoitusvakausrahaston kanssa sovittuja oletuksia. Siinä otetaan huomioon pidempi ja syvempi taantuma sekä vakavampi kiinteistöhintojen deflaatio⁽¹⁰⁶⁾. Rakenneuudistussuunnitelma osoittaa, että pankki kykenee kestämään kohtuullisen määrän stressiä ja että pankki on epäedullisemmassa skenaariossa edelleen kannattava ja hyvin pääomitettu rakenneuudistusvaiheen lopussa.
- (284) Vuonna 2014 hankittu 1,2 miljardin euron lisäpääoma riittää kattamaan vuoden 2013 stressitestin perusskenaarion rakenneuudistusvaiheessa ja etuoikeutettujen osakkeiden takaisin maksamisen, minkä pankki toteutti huhtikuussa 2014⁽¹⁰⁷⁾. Pankki toimittaa Kreikan keskuspankille myös varapääomasuunnitelman, joka sisältää toimenpiteitä, jotka toteutetaan, mikäli taloudellinen toimintaympäristö heikkenee edelleen. Komissio muistuttaa, että perusskenaarion mukaisten pääomatarpeiden arvioinnissa Kreikan keskuspankki otti jo huomioon useita mukautuksia, jotka johtivat arvioitujen pääomatarpeiden kasvuun verrattuna pankin omassa perusskenaariossa arvioituihin pääomatarpeisiin. Siksi komissio katsoo, että Kreikan keskuspankin arvioimat perusskenaarion mukaiset pääomatarpeet aiheuttavat tietyn stressitason. Voidakseen päätellä pankin olevan elinkelpoinen komissio ei edellytä, että pankilla on etukäteen riittävästi pääomaa Kreikan keskuspankin arvioimien stressiskenaarion pääomatarpeiden kattamiseksi, koska tähän arvioituun tasoon sisältyy paljon stressitekijöitä ja maaliskuun 2014 pääoman hankinta osoittaa, että pankki on päässyt takaisin pääomamarkkinoille.
- (285) Lisäksi on myönteistä, että pankki ei tee lisäsijoituksia sijoituskelvottomiin arvopapereihin, mikä auttaa sitä säilyttämään pääoma- ja maksuvalmiustilanteensa.
- (286) Tämän vuoksi komissio toteaa, että pankki on toteuttanut riittävästi toimenpiteitä elinkelpoisuutensa säilyttämiseksi pitkällä aikavälillä.

7.6.3 Oma osallistuminen ja vastuunjako

- (287) Kuten rakenneuudistustiedonannossa todetaan, pankkien ja niiden sidosryhmien on osallistuttava rakenneuudistuksen kustannuksiin niin pitkälti kuin mahdollista sen varmistamiseksi, että tuki rajataan välttämättömään. Näin ollen pankkien olisi käytettävä omia varojaan rakenneuudistuksen rahoittamiseksi esimerkiksi myymällä omaisuuseriä, ja sidosryhmien olisi katettava pankin tappiot mahdollisuuksien mukaan.

7.6.3.1 Pankin oma osallistuminen: liiketoimintojen luovuttamiset ja kustannusten karsiminen

- (288) Pankki on jo luopunut joistakin pienistä ulkomaisista yrityksistä (Ukraina) ja purkanut osan salkustaan vakavaraisuutensa ja maksuvalmiutensa parantamiseksi. Pankki on esimerkiksi purkanut ulkomaisia omaisuuseriään 1,9 miljardin euron edestä vuosina 2009–2013⁽¹⁰⁸⁾.
- (289) Rakenneuudistussuunnitelma edellyttää, että myös Kaakkois-Euroopassa myydään omaisuuseriä, kuten johdanto-osan 107 kappaleessa kuvattiin. Ottaen huomioon jo toteutetut purkamiset ja luovuttamiset pankki on näiden sitoumusten täytäntöönpanon jälkeen vähentänyt merkittävästi maantieteellistä läsnäoloaan Kaakkois-Euroopassa. Pankin kansainvälisten omaisuuserien pienentäminen vähentää myös huomattavasti sitä riskiä, että tukea tarvitaan tulevaisuudessa. Näin ollen se auttaa pienentämään tuen määrän minimiin.
- (290) Pankki myi vakuutustoimintonsa vuonna 2007. Siksi sillä ei ole niillä markkinoilla merkittävää toimintaa, joka voitaisiin myydä varojen lisäämiseksi.
- (291) Rajoittaakseen pääomatarvettaan pankki ei käytä pääomaa ulkomaisten tytäryhtiöidensä tukemiseen tai kasvattamiseen, kuten johdanto-osan 119 kappaleessa kuvattiin. Pankki ei myöskään Kreikan tekemien sitoumusten mukaan tee uusia yritysostoja.
- (292) Pankki on myös aloittanut kauaskantoisen kustannustenkarsintaohjelman, kuten 2.4.2 kohdassa todettiin. Sen kustannukset vähenevät edelleen vuoteen 2017 asti. Sen henkilöstöä vähennetään ja palkkoja alennetaan. Kreikka on myös sitoutunut rajoittamaan pankin johtajien palkitsemista, [...].

⁽¹⁰⁶⁾ Rakenneuudistussuunnitelmassa ilmoitetut taloudelliset ennusteet poikkeavat Kreikan keskuspankin stressitestin tuloksista, sillä jälkimmäinen ei perustunut samoihin oletuksiin ja siinä otettiin huomioon muita Kreikan keskuspankin tekemiä mukautuksia.

⁽¹⁰⁷⁾ http://www.alpha.gr/files/deltia_typou/deltio_typou_170414EN.pdf

⁽¹⁰⁸⁾ Alpha Bankin rakenneuudistussuunnitelma, kesäkuu 2014, s. 107.

7.6.3.2 Perinteisten osakkeenomistajien osallistuminen vastuunjakoon ja markkinoilta hankittu uusi pääoma

- (293) Pankin perinteisten osakkeenomistajien osakkeiden arvo heikkeni ensin vuonna 2009 toteutetun uusannin⁽¹⁰⁹⁾ ja sitten uudelleen Kreikan rahoitusvakausrahaston pääoman vahvistamisen (toimenpide B4) sekä yksityisen pääoman hankinnan yhteydessä vuonna 2013 ja maaliskuussa 2014. Esimerkiksi pankin osakkeenomistajien hallussa oleva osuus, joka sisälsi tuolloin vuonna 2009 rahaa sijoittaneiden osuuden, pieneni 100 prosentista ennen kevään 2013 pääoman vahvistamista vain 4,9 prosenttiin pääoman vahvistuksen jälkeen. Pankki ei myöskään ole maksanut käteisosinkoja vuoden 2008 jälkeen. Perinteisten osakkeenomistajien vastuunjaon lisäksi pankki on sen jälkeen, kun kriisi alkoi vuonna 2008, hankkinut huomattavan määrän yksityistä pääomaa: 986 miljoonaa euroa vuonna 2009, 550 miljoonaa euroa vuonna 2013 ja 1 200 miljoonaa euroa vuonna 2014.

7.6.3.3 Huonommassa etuoikeusasemassa olevien velkojen vastuunjako

- (294) Pankin huonommassa etuoikeusasemassa olevat velkojat ovat osallistuneet pankin rakenneuudistuskustannuksiin. Pankki toteutti useita velkojen hallintatoimia pääoman tuottamiseksi. Vaihdetun velkojen kokonaismäärä oli 828 miljoonaa euroa ja pääomavoitto 436 miljoonaa euroa, kuten johdanto-osan 114 kappaleessa kuvattiin.
- (295) Yhä voimassa olevia instrumentteja koskee johdanto-osan 124 kappaleessa mainittu kuponkikorkokielto. Näin ollen komissio katsoo, että pankin yksityisten hybridisijoittajien asianmukainen vastuunjako on varmistettu ja näin rakenneuudistustiedonannon tätä koskevat vaatimukset on täytetty.

7.6.3.4 Päätelmä omasta osallistumisesta ja vastuunjaosta

- (296) Verrattuna valtiolta saatuun yhteenlaskettuun pääomapohjan vahvistamiseen, oma osallistuminen ja vastuunjako erityisesti omaisuuserien myynnin ja lainakannan pienentämisen muodossa on paljon vähäisempää, kuin mitä komissio tavallisesti pitäisi riittävänä. Lainakannan pienentäminen koskee vain ulkomaisia toimintoja⁽¹¹⁰⁾, joiden osuus pankista on pieni⁽¹¹¹⁾, eikä rakenneuudistuksessa ole tarkoitus pienentää laina- ja talletuskantoja Kreikassa. Ottaen kuitenkin huomioon 7.6.1 kohdassa käsitellyt tekijät ja erityisesti sen, että Alpha Bank on suurista kreikkalaisista pankeista saanut vähiten tukea ja sen saamaa tukea koskee kaikilta osin vuonna annetun 2011 voimassaolon jatkamista koskevan tiedonannon 14 kohta, jonka mukaan komissio voi hyväksyä pienemmän oman rahoitusosuuden ja vastuunjaon, voidaan katsoa, että rakenneuudistussuunnitelmalla varmistetaan riittävä oma rahoitusosuus ja riittävät vastuunjakotoimenpiteet.

7.6.4 Toimenpiteet kilpailun vääristymisen rajoittamiseksi

- (297) Rakenneuudistustiedonannossa edellytetään, että rakenneuudistussuunnitelmassa ehdotetaan toimenpiteitä kilpailun vääristymisen rajoittamiseksi ja pankkialan kilpailukyvyyn varmistamiseksi. Lisäksi näillä toimenpiteillä olisi myös puututtava moraalikatoon liittyviin kysymyksiin ja varmistettava, että valtiontukea ei käytetä kilpailun vastaisen toiminnan rahoittamiseen.
- (298) Rakenneuudistustiedonannon 31 kohdassa todetaan, että arvioidessaan tuen määrää ja siitä aiheutuvaa kilpailun vääristymistä komission on otettava huomioon sekä myönnetyn valtiontuen absoluuttinen että suhteellinen määrä samoin kuin vastuunjakoaste ja rahoituslaitoksen asema markkinoilla rakenneuudistuksen jälkeen. Tässä suhteessa komissio muistuttaa, että pankki on saanut valtiolta pääomatukea määrän, joka vastaa 12:ta prosenttia sen riskipainotetuista omaisuuseristä⁽¹¹²⁾. Lisäksi pankki on saanut maksuvalmiustakauksia, joiden määrä oli 14 miljardia euroa 30 päivänä marraskuuta 2011, ja valtion joukkovelkakirjalainoja, joiden määrä oli 1,6 miljardia euroa 30 päivänä syyskuuta 2011, jotka vastasivat yhteensä 25:ttä prosenttia pankin taseesta tuona päivämääränä. Lisäksi pankki sai valtion takaamaa maksuvalmiusapua. Toimenpiteet mahdollisen kilpailun vääristymisen rajoittamiseksi ovat siis perusteltuja, kun otetaan huomioon tämä tuen suuri määrä. Lisäksi pankin markkinaosuus Kreikassa on suuri, sillä sen markkinaosuus lainoista oli 15 prosenttia ja talletuksista 13 prosenttia 31 päivänä joulukuuta 2012. Emporiki Bankin sekä paljon pienemmässä määrin kolmen osuuspankin ja Citibankin Kreikan toimintojen ostaminen kasvattivat pankin markkinaosuutta. Emporiki Bankin ostamisen jälkeen pankin markkinaosuus Kreikassa oli

⁽¹⁰⁹⁾ Ks. johdanto-osan 116 kappale.

⁽¹¹⁰⁾ Kuten sitoumuksissa (ks. liitteen 2 luvun 7 kohta) ilmoitetaan, tämä voidaan toteuttaa pienentämällä pankin omistukseen jätettyjen ulkomaisten yritysten taseita ja/tai myymällä ulkomaisia yrityksiä.

⁽¹¹¹⁾ Ehdotetun oman rahoitusosuuden suuruutta on verrattava pankin kokoon ennen Emporiki Bankin, kolmen osuuspankin talletusten ja Citibankin ostamista 7.1.3.5 kohdassa esitetyistä syistä.

⁽¹¹²⁾ Kun otetaan huomioon vain tosiasialisesti maksettu tuki, joka on edullisinta ja siksi eniten kilpailua vääristävää, tuen määrä on pienennetty 11 prosenttiin pankin riskipainotetuista omaisuuseristä.

30 päivänä kesäkuuta 2013 talletuksista 21 prosenttia, asuntolainoista 23 prosenttia, kuluttajaluotoista 20 prosenttia ja yritysainoista 21 prosenttia⁽¹¹³⁾. Citibankin Kreikan toimintojen ostamisen jälkeen pankin markkinaosuus talletuksista kasvoi alle 1 prosenttia.

- (299) Komissio ottaa huomioon, että pankin vaikeudet johtuivat lähinnä ulkoisista häiriöistä, kuten Kreikan valtionvelkakriisistä ja pitkästä taantumasta, joka on häirinnyt Kreikan taloutta vuodesta 2008, kuten Alphaa koskevan menettelyn aloittamispäätöksen johdanto-osan 69 kappaleessa jo huomautettiin. Tarve puuttua moraalikatokysmyysiin on vähentynyt, koska pankki ei ottanut liiallisia riskejä. Kuten tämän päätöksen 7.6.1 kohdassa esitettiin, tukitoimenpiteiden vääristävä vaikutus ja siten myös kilpailun vääristymistä rajoittavien toimenpiteiden tarve on näiden tekijöiden valossa pienempi. Näiden syiden perusteella komissio voi poikkeuksellisesti hyväksyä, että huolimatta tuen suuresta määrästä ja suuresta markkinaosuudesta rakenneuudistussuunnitelmassa ei kaavalla mitään taseen pienentämistä tai Kreikan lainojen vähentämistä.
- (300) Komissio huomauttaa kuitenkin, että valtion toteuttamat pääomapoljan vahvistamiset antoivat pankille mahdollisuuden jatkaa pankkitoimintaansa ulkomaanmarkkinoilla.
- (301) Tässä suhteessa komissio panee merkille, että jo toteutetun purkamisen ja rakenneuudistuksen lisäksi pankki jatkaa ulkomaisten omaisuuseriensä purkamista ja rakenneuudistusta 30 päivään kesäkuuta 2018 mennessä⁽¹¹⁴⁾ ja sitoutuu olemaan käyttämättä tukea näiden toimintojen kasvun rahoittamiseen. Tukea ei näin ollen käytetä kilpailun vääristämiseen ulkomaanmarkkinoilla.
- (302) Kreikka on myös sitoutunut yritysostokieltoon, jolla varmistetaan, että pankki ei käytä myönnettyä valtiontukea uusien yritysten ostamiseen. Tämän kiellon avulla varmistetaan, että tukea käytetään ainoastaan tukemaan Kreikassa harjoitettavan pankkitoiminnan elinkelpoisuuden palauttamista eikä esimerkiksi kasvuun ulkomaanmarkkinoilla.
- (303) Sitoumuksella laskea kreikkalaisista talletuksista maksettavaa korkoa sen kestävämmän korkealta tasolta varmistetaan myös, että tukea ei käytetä rahoittamaan kestävämpiä talletustenhankintastrategioita, jotka vääristävät kilpailua Kreikan markkinoilla. Vastaavasti sitoumuksella soveltaa uusien lainojen hinnoittelun osalta tiukkoja suuntaviivoja, jotka perustuvat asianmukaiseen luottoriskin arviointiin, estetään pankkia vääristämästä kilpailua Kreikan markkinoilla asiakkaille myönnettävien lainojen sopimattomilla hinnoittelustrategioilla.
- (304) Kun otetaan huomioon 7.6.1 kohdassa kuvattu erityistilanne ja rakenneuudistussuunnitelman sisältämät toimenpiteet, komissio katsoo, että suojakeinot kilpailun vääristymisen rajoittamiseksi ovat riittävät.

7.7 SEURANTA

- (305) Rakenneuudistustiedonannon 5 osan mukaan tarvitaan säännöllisesti annettavia kertomuksia, jotta komissio voi tarkistaa, että rakenneuudistussuunnitelmaa toteutetaan moitteettomasti. Kuten Kreikan antamissa sitoumuksissa todetaan⁽¹¹⁵⁾, Kreikka varmistaa, että toimitsijamies, jonka pankki on jo nimittänyt ja jonka nimityksen komissio on hyväksynyt, seuraa Kreikan antamia sitoumuksia Kreikassa ja ulkomailla harjoitettavan toiminnan rakenneuudistuksesta sekä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä ja kaupallisista toiminnoista rakenneuudistusvaiheen loppuun eli 31 päivään joulukuuta 2018 asti. Näin ollen voidaan todeta, että rakenneuudistussuunnitelman toteuttamista seurataan asianmukaisesti.

8. PÄÄTELMÄ

- (306) Loppupäätelmänä on, että Kreikka on pannut tukitoimenpiteet B1, B2, B3 ja B4 täytäntöön perustamissopimuksen 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti, koska ne pantiin täytäntöön ennen, kuin komissio oli hyväksynyt ne muodollisesti. Komissio katsoo kuitenkin, että rakenneuudistussuunnitelma yhdessä liitteessä esitettyjen sitoumusten kanssa varmistaa pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamisen, on vastuunjaon ja oman osallistumisen osalta riittävä ja asianmukainen ja oikeasuhteinen tasapainottamaan tässä päätöksessä tarkasteltujen tukitoimenpiteiden kilpailua vääristävät vaikutukset. Rakenneuudistussuunnitelma ja toimitetut sitoumukset täyttävät rakenneuudistustiedonannon kriteerit, ja siksi tukitoimenpiteiden voidaan katsoa soveltuvan sisämarkkinoille,

⁽¹¹³⁾ Alpha Bankin rakenneuudistussuunnitelma, kesäkuu 2014, s. 36.

⁽¹¹⁴⁾ Ks. liitteen II luku.

⁽¹¹⁵⁾ Ks. johdanto-osan 129 kappale.

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Seuraavat Kreikan toteuttamat toimenpiteet ovat perustamissopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea:

- a) Kreikan keskuspankin Alpha Bank SA:lle myöntämä ja Kreikan valtion takaama maksuvalmiusapu (toimenpide L2);
- b) Kreikan rahoitusvakausrahaston Alpha Bank SA:lle joulukuussa 2012 myöntämä 1 042 miljoonan euron suuruinen toinen väliaikaisrahoitus (toimenpide B2);
- c) Kreikan rahoitusvakausrahaston Alpha Bank SA:lle 21 päivänä joulukuuta 2012 myöntämä 1 629 miljoonan euron suuruinen sitoumuskirje (toimenpide B3);
- d) Kreikan rahoitusvakausrahaston Alpha Bank SA:lle keväällä 2013 myöntämä 4 021 miljoonan euron suuruinen pääomapohjan vahvistaminen (toimenpide B4).

2. Kreikan rahoitusvakausrahaston Alpha Bank SA:lle Cooperative Bank of Dodecanesen, Evia Cooperative Bankin ja Cooperative Bank of Western Macedonian tiettyjen varojen ja velkojen siirtämisen yhteydessä joulukuussa 2013 myöntämä yhteensä 427 miljoonan euron suuruinen kokonaisrahoitusvajeen rahoitus ei ole perustamissopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

3. Kesäkuun 12 päivänä 2014 toimitetun Alpha Bank -konsernia (Alpha Bank ja kaikki sen tytäryhtiöt ja konttorit) koskevan rakenneuudistussuunnitelman sekä Kreikan samana päivänä toimittamien huomautusten valossa seuraava valtiontuki soveltuu sisämarkkinoille:

- a) Kreikan toukokuussa 2009 pääomapohjan vahvistamistoimenpiteestä Alpha Bank SA:lle myöntämä 940 miljoonan euron suuruinen pääomasijoitus (toimenpide A);
- b) Kreikan keskuspankin Alpha Bank SA:lle heinäkuusta 2011 lähtien myöntämä ja Kreikan takaama maksuvalmiusapu, jonka määrä oli 23,6 miljardia euroa 31 päivänä joulukuuta 2012 (toimenpide L2);
- c) Kreikan rahoitusvakausrahaston Alpha Bank SA:lle toukokuussa 2012 myöntämä 1 900 miljoonan euron suuruinen ensimmäinen väliaikaisrahoitus (toimenpide B1);
- d) Kreikan rahoitusvakausrahaston Alpha Bank SA:lle joulukuussa 2012 myöntämä 1 042 miljoonan euron suuruinen toinen väliaikaisrahoitus (toimenpide B2);
- e) Kreikan rahoitusvakausrahaston Alpha Bank SA:lle 21 päivänä joulukuuta 2012 myöntämä 1 629 miljoonan euron suuruinen sitoumuskirje (toimenpide B3);
- f) Kreikan rahoitusvakausrahaston Alpha Bank SA:lle toukokuussa 2013 myöntämä 4 021 miljoonan euron suuruinen pääomapohjan vahvistaminen (toimenpide B4);

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Helleenien tasavallalle.

Tehty Brysselissä 9 päivänä heinäkuuta 2014.

Komission puolesta

Joaquín ALMUNIA

Varapuheenjohtaja

LIITE

ALPHA BANK – HELLEENIEN TASAVALLAN SITOUKUKSET

Helleenien tasavalta varmistaa, että Alpha Bank, jäljempänä '**pankki**', toteuttaa kesäkuussa 2014 toimitettua rakenneuudistussuunnitelmaa. Rakenneuudistussuunnitelma perustuu Euroopan komission, jäljempänä 'komissio', lisäyksessä I esitettyihin makrotaloudellisiin oletuksiin sekä sääntelyyn liittyviin oletuksiin.

Helleenien tasavalta antaa täten seuraavat sitoumukset, jäljempänä 'sitoumukset', jotka ovat kiinteä osa rakenneuudistussuunnitelmaa. Sitoumukset sisältävät rakenneuudistussuunnitelmaan liittyvät sitoumukset, jäljempänä 'rakenneuudistussitoumukset', sekä hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää ja kaupallisia toimintoja koskevat sitoumukset.

Sitoumukset tulevat voimaan rakenneuudistussuunnitelman hyväksymistä koskevan komission päätöksen, jäljempänä 'päättös', hyväksymispäivänä.

Rakenneuudistusjakso päättyy 31 päivänä joulukuuta 2018. Sitoumuksia sovelletaan koko rakenneuudistusjakson ajan, ellei yksittäisessä sitoumuksessa toisin ilmoiteta.

Teksti on tulkittava päätöksen valossa unionin lainsäädännön yleisessä kehityksessä ja viitaten neuvoston asetukseen (EY) N:o 659/1999 ⁽¹⁾.

I LUKU. MÄÄRITELMÄT

Näissä sitoumuksissa käytetyillä termeillä on seuraavat merkitykset:

- (1) **Pankki:** Alpha Bank SA ja kaikki sen tytäryhtiöt. Siihen sisältyy näin ollen koko Alpha Bank -konserni ja kaikki sen sekä kreikkalaiset että muut tytäryhtiöt ja konttorit, sekä pankkialalla että sen ulkopuolella toimivat.
- (2) **Pääomaa tuottava tarjous pankkialalla:** tarjous, joka johtaa pankin lakisääteisen vakavaraisuussuhteen paranemiseen ottaen huomioon kaikki merkitykselliset tekijät, erityisesti transaktiosta kirjattu voitto/tappio ja myynnistä seuraava riskipainotettujen omaisuuserien väheneminen (tarvittaessa korjattuna jäljelle jäävistä rahoitusyhteyksistä johtuva riskipainotettujen omaisuuserien lisäys).
- (3) **Myynnin toteutuspäivä:** päivämäärä, jona myytävän liiketoiminnon laillinen omistusoikeus siirtyy ostajalle.
- (4) **Myytävä liiketoiminto:** kaikki liiketoiminnot ja omaisuuserät, jotka pankki sitoutuu myymään.
- (5) **Voimaantulo:** päätöksen hyväksymispäivämäärä.
- (6) **Rakenneuudistusjakson loppu:** 31 päivä joulukuuta 2018.
- (7) **Ulkomaiset omaisuuserät tai Kreikan ulkopuoliset omaisuuserät:** omaisuuserät, jotka liittyvät Kreikan ulkopuolisten asiakkaiden toimintoihin, riippumatta siitä, missä maassa omaisuuserät on kirjattu. Esimerkiksi Luxemburgissa kirjatut, mutta Kreikassa toimivien asiakkaiden toimintoihin liittyvät omaisuuserät eivät sisälly tähän määritelmään. Sitä vastoin Luxemburgissa tai Kreikassa kirjatut, mutta muissa Kaakkois-Euroopan valtioissa toimivien asiakkaiden toimintoihin liittyvät omaisuuserät katsotaan ulkomaisiksi omaisuuseriksi ja sisältyvät tähän määritelmään.
- (8) **Ulkomaiset liiketoiminnot:** pankin pankkialalla ja sen ulkopuolella toimivat tytäryhtiöt ja konttorit.
- (9) **Ulkomaiset tytäryhtiöt:** kaikki pankin pankkialalla ja sen ulkopuolella toimivat tytäryhtiöt Kreikan ulkopuolella.
- (10) **Kreikassa harjoitettava pankkitoiminta:** pankin Kreikassa sijaitsevat pankkitoiminnot riippumatta siitä, missä omaisuuserät on kirjattu.
- (11) **Kreikan ulkopuolella harjoitettava pankkitoiminta:** pankin Kreikan ulkopuolella sijaitsevat pankkitoiminnot riippumatta siitä, missä omaisuuserät on kirjattu.
- (12) **Kreikkalaiset tytäryhtiöt:** kaikki pankin pankkialalla ja sen ulkopuolella toimivat tytäryhtiöt Kreikassa.
- (13) **Valvonnasta vastaava toimitsijamies:** yksi tai useampi pankista riippumaton komission hyväksymä ja pankin nimittämä luonnollinen tai oikeushenkilö; toimitsijamiehen tehtävänä on valvoa, että pankki noudattaa sitoumuksia.

⁽¹⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 659/1999, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1999, Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä (EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1).

- (14) **Ostaja:** yksi tai useampi luonnollinen tai oikeushenkilö, joka ostaa koko myytävän liiketoiminnon tai osan siitä.
- (15) **Myynti:** pankin omistaman omistusosuuden 100-prosenttinen myynti, ellei yksittäisessä sitoumuksessa toisin ilmoiteta.

Sitoumuksissa näiden termien yksikkömuoto käsittää myös monikon (ja päinvastoin), ellei sitoumuksissa toisin ilmoiteta.

II LUKU. RAKENNEUUDISTUSSITOUKSET

- (1) **Konttorien määrä Kreikassa:** Konttorien määrä Kreikassa on enintään [...] 31 päivänä joulukuuta 2017.
- (2) **Työntekijöiden määrä Kreikassa:** Kokoaikaisten työntekijöiden määrä Kreikassa (Kreikassa harjoitettavat pankki- ja muut toiminnot) on enintään [...] 31 päivänä joulukuuta 2017.
- (3) **Kokonaiskustannukset Kreikassa:** Kokonaiskustannukset Kreikassa (Kreikassa harjoitettavat pankki- ja muut toiminnot) ovat enintään [...] miljoonaa euroa 31 päivänä joulukuuta 2017.
- (4) **Talletusten kustannukset Kreikassa:** Palauttaakseen kannattavuutensa ennen varauksia Kreikan markkinoilla pankki vähentää rahoituskustannuksia vähentämällä Kreikassa tehtyjen talletusten kustannuksia (mukaan lukien säästötalletukset, avistatalletukset ja määräaikaistalletukset sekä muut asiakkaille tarjottavat vastaavat tuotteet, joiden kustannuksista pankki vastaa) [...].
- (5) **Nettolainojen ja talletusten suhde Kreikassa:** Kreikassa harjoitettavan pankkitoiminnan osalta nettolainojen ja talletusten suhde on enintään 119 prosenttia 31 päivänä joulukuuta 2017. [...]
- (6) **Tuki ulkomaisille tytäryhtiöille:** Kumulatiivisesti voimaantulosta 30 päivään kesäkuuta 2018 pankki ei myönnä millekään ulkomaiselle tytäryhtiölle lisäpääomaa tai huonommassa etuoikeusasemassa olevaa pääomaa enemmän kuin i) [...] prosenttia kyseisen tytäryhtiön riskipainotetuista omaisuuseristä 31 päivänä joulukuuta 2012 tai ii) [...] miljoonaa euroa, sen mukaan, kumpi määrä on suurempi. Jos pankki aikoo sijoittaa pääomaa tai huonommassa etuoikeusasemassa olevaa velkaa ulkomaiseen tytäryhtiöön määritettyä kynnysarvoa enemmän, sen on pyydettävä Kreikan viranomaisia hakemaan komission päätöstä rakenneuudistussuunnitelman muuttamisesta.
- [...]:
- a. [...].
- b. [...].
- c. [...].
- d. [...].
- e. [...].
- f. [...].
- (...)
- (7) **Kreikan ulkopuolisten omaisuuserien purkaminen 30 päivään kesäkuuta 2018 mennessä:** Ulkomaisten omaisuuserien yhteenlaskettua salkkua pienennetään enintään [...] miljardiin euroon 30 päivään kesäkuuta 2018 mennessä (ulkomaisten omaisuuserien yläraja).

(7.1) [...]

(7.2) [...]

- (8) **Julkisesti noteerattujen arvopapereiden myynti:** [...] luopuu seuraavassa eritellystä julkisesti noteerattujen arvopapereiden salkusta, kun taas [...] luopuu noteeraamattomien arvopapereiden salkusta: tämä salkku sisältää kaikki yli [...] miljoonan euron pääomasijoitukset sekä kaikki sijoitukset toissijaisiin velkakirjoihin ja hybridijoukkovelkakirjoihin. Tämä sitoumus ei koske [...] osakkeita ([...] miljoonaa euroa). Jos pankki on [...] mennessä etsinyt ydin toimintoihin kuulumattomille tytär- ja osakkuusyhtiöille ([...]) aktiivisesti mahdollisia ostajia eikä mitään pääoma-neutraaleja tai pääomaa tuottavia liiketoimia voida toteuttaa, näistä osuuksista luopumisen määräaika siirretään [...] asti.

(9) **Yksityisen osakesalkun koko:** Yksityistä osakesalkkua pienennetään [...] miljoonaan euroon 31 päivään joulukuuta 2017 mennessä.

(10) Kaikkien myyntien osalta Helleenien tasavalta sitoutuu seuraavaan:

- a. Ostaja on pankista riippumaton, eikä sillä ole yhteyttä pankkiin.
- b. Ostaja ei saa myytävän liiketoiminnon ostamiseksi suoraa tai välillistä rahoitusta pankilta. Tämä ei koske kiinteistön myymistä, jolloin pankki voi tarjota ostajalle rahoitusta, jos uusi luotto on varovaisten luotonantokäytäntöjen mukaista. Tarkistettaessa yhdenmukaisuutta muiden kuin kreikkalaisten omaisuuserien purkamista koskevan sitoumuksen kanssa otetaan huomioon uudet luotot, jotka kuuluvat muiden kuin kreikkalaisten omaisuuserien määritelmän piiriin.
- c. Pankki ei saa 5 vuoden ajan myynnin toteutumisen jälkeen hankkia suoraa tai välillistä vaikutusvaltaa koko myytävään yritykseen tai osaan siitä ilman komission ennakolta antamaa hyväksyntää.

(11) **Investointipolitiikka:** Kesäkuun 30 päivään 2017 asti pankki ei osta sijoituskelvottomia arvopapereita.

Sitoumus ei koske seuraavia arvopapereita (ulkopuolelle jäävät arvopaperit):

- i. [...]
- ii. [...];
- iii. [...];
- iv. [...];
- v. [...];
- vi. [...].

(12) **Palkkakatto:** [...] asti pankki ei maksa kenellekään työntekijälle tai johtajalle vuotuista kokonaispalkkaa (palkka, eläkemaksu, bonus), joka on suurempi kuin [...]. Jos Kreikan rahoitusvakausrahasto tekee pääomasijoituksen, palkkakattoa arvioidaan uudelleen 1 päivänä elokuuta 2013 annetun pankkitiedonannon mukaisesti.

III LUKU. HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄÄ JA KAUPALLISIA TOIMINTOJA KOSKEVAT SITOUKSET – VOIMASSAOLON JATKAMINEN JA MUUTOKSET

- (1) Pankki jatkaa Helleenien tasavallan 20 päivänä marraskuuta 2012 toimittamien hallinto- ja ohjausjärjestelmää ja kaupallisia toimintoja koskevien sitoumusten sekä sitoumusten III luvussa tehtyjen myöhempien muutosten täytäntöönpanoa 30 päivään kesäkuuta 2018.
- (2) Mikäli jotain yksittäistä sitoumusta ei sovelleta pankin tasolla, pankki ei saa käyttää kyseisen yksittäisen sitoumuksen soveltamisalaan kuulumattomia tytäryhtiöitä tai toimintoja kyseisen sitoumuksen kiertämiseen.

A jakso. Tehokkaan ja asianmukaisen sisäisen organisaation perustaminen

- (3) Pankki, sen ulkomaiset tytäryhtiöt pois lukien, noudattaa kaikkina aikoina hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annetun lain 3016/2002 ja osakeyhtiöistä annetun lain 2190/1920 kaikkia säännöksiä ja etenkin yhtiökokouksen ja hallituksen kaltaisiin yrityselimiin liittyviä säännöksiä taatakseen selvän tehtävänjaon ja avoimuuden. Yhtiö- tai osakekokouksen valtuudet rajoitetaan osakeyhtiöitä koskevan lainsäädännön mukaisiin yhtiökokouksen tehtäviin erityisesti tiedonsaantioikeuksien osalta. Asiattoman vaikuttamisen liikkeenjohtoon mahdollistavat laajemmat valtuudet, jotka ulottuvat edellä mainittuja valtuuksia pidemmälle, kumotaan. Vastuu päivittäisestä operatiivisesta liikkeenjohtodesta on yksiselitteisesti pankin toimivalla johdolla.
- (4) Pankki, sen ulkomaiset tytäryhtiöt pois lukien, noudattaa kaikkina aikoina Kreikan rahoitusvakausrahaston suhteisiin sovellettavaa kehystä.

- (5) Pankki noudattaa Kreikan keskuspankin pääjohtajan päätöstä 2577/9.3.2006, sellaisena kuin se on voimassa, ylläpitääkseen erillisten yksikköjen ja konsernin tasolla tehokasta organisaatorakennetta ja asianmukaista sisäisen valvonnan järjestelmää, joka sisältää kolme keskeistä pilaria, sisäisen tarkastuksen, riskinhallinnan ja valvontatoiminnot, sekä hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevia parhaita kansainvälisiä käytänteitä.
- (6) Pankilla on oltava tehokas sisäinen organisaatorakenne, jotta varmistetaan, että sisäisestä tarkastuksesta ja riskinhallinnasta vastaavat osastot ovat täysin riippumattomia kaupallisista verkoista ja raportoivat suoraan hallitukselle. Tarkastuskomitea ja riskikomitea – jotka perustetaan hallitukseen – arvioivat kaikkia näiden osastojen esiin tuomia kysymyksiä. Asianmukaisessa sisäisen tarkastuksen perussäännössä ja riskinhallinnan perussäännössä täsmennetään näiden osastojen roolit, tehtävät ja resurssit. Näiden perussääntöjen on oltava kansainvälisten standardien mukaisia ja varmistettava osastojen täydellinen riippumattomuus. Luottopolitiikalla annetaan ohjeita ja määräyksiä lainojen myöntämisestä, lainojen hinnoittelu ja uudelleenjärjestely mukaan lukien.
- (7) Pankki julkaisee toimivaltaisille viranomaisille luettelon osakkeenomistajista, jotka omistavat vähintään 1 prosentin kantaosakkeista.

B jakso. Kaupalliset menettelyt ja riskien seuranta

Yleiset periaatteet

- (8) Luottopolitiikassa täsmennetään, että kaikkia asiakkaita on kohdeltava tasapuolisesti muilla kuin luottoriskiin ja maksukykyyn liittyvillä syrjimättömillä menettelyillä. Luottopolitiikassa määritellään kynnysarvot, jotka ylittävä lainananto on hyväksyttävä korkeammalla johdon tasolla. Samanlaisia kynnysarvoja määritellään lainojen uudelleenjärjestelyä ja vaateiden ja riita-asioiden käsittelyä varten. Luottopolitiikalla keskitetään kansallisen tason päätöksenteko valikoituihin keskuksiin ja määrätään selvistä takeista, joilla varmistetaan sen määräysten johdonmukainen täytäntöönpano kaikessa Kreikassa harjoitettavassa pankkitoiminnassa.
- (9) Kaiken Kreikassa harjoitettavien pankkitoimintojen osalta pankki sisällyttää luottopolitiikan säännöt täysimääräisesti niiden lainojen myöntämis- ja rahoitusvirtaan ja maksujärjestelmiin.

Erityiset määräykset

- (10) Sitoumusten II luvun 11–18 kohdissa luetellut erityisiä määräyksiä sovelletaan Kreikassa harjoitettaviin pankkitoimintoihin, ellei nimenomaisesti toisin ole mainittu.
- (11) Luottopolitiikassa on edellytettävä, että lainojen ja asuntolainojen hinnoittelun on noudatettava tiukkoja suuntaviivoja. Näihin suuntaviivoihin on sisällyttävä velvollisuus noudattaa tiukasti korkojen vaihteluvälejä koskevia vakio- taulukoita sen mukaan, millaisia lainan erääntymisaika, asiakkaan arvioitu luottoriskin, toimitettujen vakuuksien odotettavissa oleva takaisinperittävyys (mukaan lukien mahdollisen likvidaation aikataulu), yleinen suhde pankkiin (talletusten määrä ja vakuus, maksurakenne ja muut ristikkäismyyntitoiminnot) ja pankin rahoituskustannukset ovat. Luodaan erityisiä lainattujen varojen luokkia (esimerkiksi markkinaehtoinen laina, asuntolaina tai vakuudellinen/vakuudeton laina), ja niiden hinnoittelukehys taulukoidaan asianmukaiseen luottopolitiikan taulukkoon, jota luottokomitea päivittää säännöllisesti. Mahdolliset poikkeukset on hyväksyttävä asianmukaisesti luottokomiteassa tai alemmalla tasolla, jos tämä sallitaan luottopolitiikassa. Räätelöidyissä transaktioissa, kuten syndikaattilainoissa tai hanke- rahoituksessa, on noudatettava samoja periaatteita ja otettava asianmukaisesti huomioon, että ne eivät ehkä sovi vakionuotoisiin luottopolitiikan taulukoihin. Tämän hinnoittelupolitiikan rikkomiset on ilmoitettava toimitsijamiehelle.
- (12) Riskinhallintaosasto vastaa luottoriskin arvioinnista ja vakuuden arvostuksesta. Arvioidessaan lainan laatua riskinhallintaosasto toimii riippumattomasti, ja se antaa kirjallisen lausunnon varmistaakseen, että arvioinnissa käytettyjä perusteita sovelletaan johdonmukaisesti kaikkina aikoina ja kaikkiin asiakkaisiin pankin luottopolitiikan mukaisesti.
- (13) Yksityishenkilöille ja oikeushenkilöille myönnettävien lainojen suhteen pankki soveltaa kaikkien Kreikassa harjoitettavien pankkitoimintojen osalta parhaiden kansainvälisten käytäntöjen perusteella tiukkoja yksittäisiä ja yhteenlaskettuja rajoja, jotka koskevat suurinta sallittua yhdelle luottoriskille myönnettävää lainamäärää (edellyttäen, että se on ylipäätään sallittua Kreikan ja EU:n lainsäädännön nojalla). Näissä rajoissa on otettava huomioon lainan erääntymisaika sekä toimitetun vakuuden laatu, ja niitä on verrattava keskeisiin vertailuarvoihin, muun muassa pääomaan.

- (14) Lainojen myöntäminen⁽¹⁾ siihen tarkoitukseen, että lainanottajat voivat ostaa pankin ja muiden pankkien⁽²⁾ osakkeita tai hybridi-instrumentteja, on kielletty, oli lainanottaja⁽³⁾ kuka tahansa. Tästä määräystä sovelletaan ja sen noudattamista seurataan pankin tasolla.
- (15) Kaikki samaan etuyhteyteen kuulumattomien lainanottajien lainapyynnöt, jotka ovat suurempia kuin [...] prosenttia pankin riskipainotetuista omaisuuseristä] tai lainat, joihin liittyvä altistuminen yhdelle ryhmälle (joka määritellään yhden luottoriskin muodostavana pankin kanssa etuyhteydessä olevien lainanottajien ryhmänä) on yli [...] prosenttia pankin riskipainotetuista omaisuuseristä], on ilmoitettava toimitsijamiehelle, joka voi, mikäli ehtoja ei ilmeisesti ole asetettu puhtaasti liiketaloudellisiin perusteisiin tai mikäli toimitsijamiehelle ei ole toimitettu riittäviä tietoja, lykätä luottosopimuksen tai lainan myöntämistä [...] työpäivällä. Häätapauksissa tämä aika voidaan lyhentää [...] työpäivään, mikäli toimitsijamiehelle on toimitettu riittävät tiedot. Tämän lykkäyksen avulla toimitsijamies voi ilmoittaa tapauksen komissiolle ja Kreikan rahoitusvakausrahastolle, ennen kuin pankki tekee lopullisen päätöksen.
- (16) Luottopolitiikassa annetaan selviä ohjeita lainojen uudelleenjärjestämisestä. Siinä määritellään selvästi, mitkä lainat voivat tulla kyseeseen ja missä olosuhteissa, ja esitetään ehdot, joita voidaan tarjota uudelleenjärjestelykelpoisille asiakkaille. Pankki varmistaa kaikkien Kreikassa harjoitettavien pankkitoimintojen osalta, että kaikilla uudelleenjärjestelyillä pyritään lisäämään pankin tulevia takaisinperimiä ja turvaamaan siten pankin etu. Uudelleenjärjestelytoimi ei missään tapauksessa saa vaarantaa pankin tulevaa kannattavuutta. Tätä varten pankin riskinhallintaosaston tehtävänä on kehittää ja ottaa käyttöön asianmukaisten rakenneuudistuksen tehokkuutta koskevia raportointimekanismeja, tehdä perusteellisia analyysejä sisäisistä ja/tai ulkoisista parhaista käytänteistä, raportoida havaintonsa vähintään neljännesvuosittain luottokomitealle ja hallituksen riskikomitealle, ehdottaa toteuttamiskelpoisia parannuksia asiaan liittyviin menettelyihin ja käytäntöihin sekä raportoida niiden täytäntöönpanosta luottokomitealle ja hallituksen riskikomitealle.
- (17) Pankki ottaa kaikkien Kreikassa harjoitettavien pankkitoimintojen osalta käyttöön vaateita ja riita-asioita koskevan politiikan, jolla pyritään maksimoimaan takaisinperintä ja estämään syrjintä tai suosiva kohtelu riita-asioiden hallinnoinnissa. Pankki varmistaa, että kaikki tarvittavat toimenpiteet toteutetaan pankin takaisinperinnän maksimimiseksi ja sen rahoitustilanteen suojelemiseksi pitkällä aikavälillä. Tämän politiikan täytäntöönpanon rikkomisista on ilmoitettava toimitsijamiehelle.
- (18) Pankki seuraa luottoriskiä kehittyneiden varoitusten ja raporttien avulla, joiden ansiosta riskinhallintaosasto voi: i) tunnistaa lainojen arvonalentumisen ja maksukyvyttömyyden varhaiset merkit; ii) arvioida lainasalkun takaisinperitävyyttä (muun muassa vaihtoehtoisia takaisinmaksulähteitä, kuten yhteisvelallisia ja takaajia, sekä toimitettua vakuutta tai saatavilla olevaa, mutta toimittamatonta vakuutta); iii) arvioida pankin yleinen altistuminen yksittäisen asiakkaan tai tietyn salkun riskille, ja iv) ehdottaa tarvittaessa korjaavia ja parannustoimia hallitukselle. Nämä tiedot asetetaan toimitsijamiehen saataville.

Pankkiin etuyhteydessä olevia lainanottajia koskevat määräykset

- (19) Kaikkia pankkiin etuyhteydessä olevia lainanottajia koskevia määräyksiä sovelletaan pankin tasolla.
- (20) Luottopolitiikassa omistetaan erityinen jakso säännöille, joilla säännellään suhteita pankkiin etuyhteydessä oleviin lainanottajiin. Pankkiin etuyhteydessä olevia lainanottajia ovat muun muassa työntekijät, osakkeenomistajat ja johtajat ja näiden puoliset, lapset ja sukulaiset sekä keskeisten työntekijöiden (eli luottopolitiikkaa koskevaan päätöksentekoon osallistuvien työntekijöiden), osakkeenomistajien tai johtajien tai näiden puolisoitten, lasten tai sukulaisien suoraan tai välillisesti hallitsevat oikeushenkilöt. Myös julkiset elimet tai valtion hallinnassa olevat organisaatiot, julkiset osakeyhtiöt tai valtion virastot katsotaan pankkiin etuyhteydessä oleviksi lainanottajiksi. Myös poliittisia puolueita kohdellaan luottopolitiikassa pankkiin etuyhteydessä olevina lainanottajina. Erityistä huomiota on kiinnitettävä päätöksiin, jotka koskevat nykyisille tai entisille työntekijöille, johtajille ja osakkeenomistajille ja näiden sukulaisille myönnettyjen lainojen uudelleenjärjestelyjä ja alaskirjauksia sekä asianmukaisuuden, arvostuksen, pidätys-oikeuksien kirjauksen ja lainan vakuuden ulosmittauksen osalta noudatettavia toimintalinjoja. Pankkiin etuyhteydessä olevien lainanottajien määritelmää on täsmennetty lähemmin erillisessä asiakirjassa.
- (21) Riskinhallintaosasto vastaa kaikkien sellaisten pankkiin etuyhteydessä olevien lainanottajaryhmien kartoittamisesta, jotka muodostavat yhden luottoriskin, seuratakseen asianmukaisesti luottoriskin keskittymistä.

⁽¹⁾ Tässä sitoumuksessa termiä 'lainat' on tulkittava laajasti kaikenlaiseksi rahoitukseksi, kuten luottojärjestelyksi ja takaukseksi.

⁽²⁾ Selvennyksen vuoksi todettakoon, että 'muilla pankeilla' tarkoitetaan mitä tahansa pankkia tai rahoituslaitosta maailmassa.

⁽³⁾ Selvennyksen vuoksi todettakoon, että sitoumus koskee kaikkia lainanottajia, pankin yksityisasiakkaat mukaan lukien.

- (22) Yksityishenkilöille ja oikeushenkilöille myönnettävien lainojen suhteen pankki soveltaa parhaiden kansainvälisten käytäntöjen perusteella tiukkoja yksittäisiä ja yhteenlaskettuja rajoja, jotka koskevat suurinta sallittua pankkiin etuhyteydessä oleviin lainanottajiin liittyvälle yhdelle luottoriskille myönnettävää lainamäärää (edellyttäen, että se on ylipäättään sallittua Kreikan ja EU:n lainsäädännön nojalla).
- (23) Pankki seuraa erikseen altistumistaan pankkiin yhteydessä olevien lainanottajien riskille, julkissektorin yhteisöt ja poliittiset puolueet mukaan lukien. Uusien pankkiin etuhyteydessä oleville lainanottajille myönnettävien lainojen tuotanto ⁽¹⁾ (vuotuinen prosenttiosuus vuoden Y–1 lainakannasta ⁽²⁾) ei saa olla suurempi kuin uusien lainojen kokonaistuotanto Kreikassa (vuotuinen prosenttiosuus vuoden Y–1 lainakannasta). Sitoumusta on noudatettava kunkin pankkiin etuhyteydessä olevan lainanottajan (työntekijät, osakkeenomistajat, johtajat, julkisyhteisöt, poliittiset puolueet) osalta erikseen. Pankkiin etuhyteydessä olevien lainanottajien luottoluokitus sekä hinnoitteluehdot ja heille mahdollisesti tarjottava uudelleenjärjestely eivät saa olla edullisempia kuin samanlaisille lainanottajille, jotka eivät ole etuhyteydessä pankkiin, tarjottavat ehdot, jotta taataan yhdenvertaiset toimintaedellytykset Kreikan taloudessa. Tämä velvoite ei koske olemassa olevia työntekijöiden eduksi perustettuja yleisiä ohjelmia, joilla näille tarjotaan tuettuja lainoja. Pankki raportoi kuukausittain tämän riskille altistumisen kehityksestä, uuden lainatuotannon määrästä ja luottokomiteassa käsiteltävistä viimeaikaisista lainapyyntöistä, jotka ovat suurempia kuin [...] prosenttia pankin riskipainotetuista omaisuuseristä].
- (24) Työntekijöihin/johtajiin/osakkeenomistajiin sovellettavien lainanantoperusteiden on oltava yhtä tiukkoja kuin muihin lainanottajiin, jotka eivät ole etuhyteydessä pankkiin, sovellettavien perusteiden. Jos yhden työntekijän/johtajan/osakkeenomistajan kokonaisluottoriski on vakuudellisten lainojen osalta suurempi kuin [...] kiinteää palkkaa vastaava määrä ja vakuudettomien lainojen osalta suurempi kuin [...] kiinteää palkkaa vastaava määrä, riskistä on ilmoitettava viipymättä toimitsijamiehelle, joka voi puuttua asiaan ja lykätä lainan myöntämistä sitoumusten III luvun 25 kohdassa kuvatun menettelyn nojalla.
- (25) Kaikki pankkiin etuhyteydessä olevien lainanottajien lainapyyntöt, jotka ovat suurempia kuin [...] prosenttia pankin riskipainotetuista omaisuuseristä] tai lainat, joihin liittyy altistuminen yhdelle ryhmälle (joka määrittellään yhden luottoriskin muodostavana pankkiin etuhyteydessä olevien lainanottajien ryhmänä) on yli [...] prosenttia pankin riskipainotetuista omaisuuseristä], on ilmoitettava toimitsijamiehelle, joka voi, mikäli ehtoja ei ilmeisesti ole asetettu puhtaasti liiketaloudellisin perustein tai mikäli toimitsijamiehelle ei ole toimitettu riittäviä tietoja, lykätä luottosopimuksen tai lainan myöntämistä [...] työpäivällä. Häätapauksissa tämä aika voidaan lyhentää [...] työpäivään, mikäli toimitsijamiehelle on toimitettu riittävät tiedot. Tämän lykkäyksen avulla toimitsijamies voi ilmoittaa tapauksen komissiolle ja Kreikan rahoitusvakausrahastolle, ennen kuin pankki tekee lopullisen päätöksen.
- (26) Sellaisten lainojen uudelleenjärjestelyssä, joihin liittyy pankkiin etuhyteydessä olevia lainanottajia, on noudatettava samoja vaatimuksia kuin muiden lainanottajien osalta. Lisäksi ongelmallisten omaisuuserien käsittelyä varten perusteita puitteita ja toimintalinjoja arvioidaan ja parannetaan tarvittaessa. Tästä huolimatta edellytetään, että pankkiin etuhyteydessä olevien lainanottajien järjestämättömistä lainoista raportoidaan erikseen vähintään lainattujen varojen luokan ja etuhyteydessä olevan lainanottajan tyyppin mukaan eriteltyinä.

C jakso: Muut rajoitukset

- (27) **Osingonjakokielto, kuponkikorkokielto, takaisinostokielto ja osto-oikeuksien hyödyntämiskielto:** Ellei komissio erikseen myönnä poikkeusta, Helleenien tasavalta sitoutuu seuraavaan:
- a) Pankki ei maksa kuponkikorkoja hybridipääomainstrumenteista (eikä muista instrumenteista, joiden osalta kuponkikoron maksaminen on harkinnanvaraista) eikä osinkoa omien varojen instrumenteista tai toissijaisista velkainstrumenteista, ellei sillä lain mukaan ole velvollisuutta siihen. Pankki ei saa purkaa rahastojaan asettaakseen itsensä tällaiseen asemaan. Mikäli tässä sitoumuksessa tarkoitetun laillisen velvoitteen olemassaolosta on epäilyksiä, pankki toimittaa ehdotetun kuponkikoron tai osingon maksun komissiolle hyväksyttäväksi.
- b) Pankki ei osta takaisin omia osakkeitaan eikä hyödynnä osto-oikeuttaan tällaisten omien varojen instrumenttien ja toissijaisen velkainstrumenttien osalta.
- c) Pankki ei osta takaisin hybridipääomainstrumentteja.

⁽¹⁾ Selvyyden vuoksi todettakoon, että uusi lainatuotanto kattaa myös lainojen pidentämisen ja olemassa olevien lainojen uudelleenjärjestelyn.

⁽²⁾ Selvyyden vuoksi todettakoon, että "vuotuinen prosenttiosuus vuoden Y–1 lainakannasta" tarkoittaa uutta lainatuotantoa prosenttiosuutena edellisen vuoden lopussa vallinneesta lainakannasta. Riskipainotettujen omaisuuserien määrä on kyseinen määrä vuoden lopussa.

- (28) **Yritystostokielto:** Helleenien tasavalta sitoutuu siihen, että pankki ei hanki omistuosuuksia mistään yhtiöstä sen paremmin omaisuuserien kuin osakkeiden vaihtona. Yritystostokieltoa sovelletaan sekä yhtiöihin, joilla on yrityksen oikeudellinen asema, että omaisuuserien paketteihin, jotka muodostavat yhtiön ⁽¹⁾.
- a) **Komission ennakkohyväksyntää edellyttävä poikkeus:** Kiellosta huolimatta pankki voi komission hyväksynnän saatuaan ja tarvittaessa Kreikan rahoitusvakausrahasto ehdotuksesta hankkia liiketoimintoja ja yrityksiä, jos se on poikkeuksellisissa olosuhteissa välttämätöntä rahoitusvakauden palauttamiseksi tai tehokkaan kilpailun varmistamiseksi.
- b) **Poikkeus, joka ei edellytä komission ennakkohyväksyntää:** Pankki voi hankkia omistuosuuksia yhtiöistä edellyttäen, että
- 1) pankin maksama hankinnan ostohinta on alle [...] prosenttia pankin sitoumusten ⁽²⁾ voimaantulopäivän taseesta ⁽³⁾; ja
 - 2) pankin kaikista hankinnoista maksama kumulatiivinen hinta sitoumusten voimaantulosta rakenneuudistusjakson loppuun on alle [...] prosenttia pankin sitoumusten voimaantulopäivän taseesta.
- c) **Toiminnot, jotka eivät kuulu yritystostokiellon piiriin:** Yritystostokieltoa ei sovelleta hankintoihin, jotka ovat osa tavanomaista pankkitoimintaa sellaisten omistuosuuksien hallinnan osalta, jotka koskevat heikentyviä yrityksiä, kuten nykyisen velan muuntamista pääomainstrumenteiksi.
- (29) **Mainostamiskielto:** Helleenien tasavalta sitoutuu siihen, että pidättäytyy mainonnasta, jossa viitataan valtiontukeen ja käyttämästä aggressiivisia kaupallisia strategioita, joita ei käytettäisi ilman Helleenien tasavallan tukea.

IV LUKU. VALVONNASTA VASTAAVA TOIMITSIJAMIES

- (1) Helleenien tasavalta sitoutuu siihen, että pankki muuttaa komission hyväksymän ja pankin 16 päivänä tammikuuta 2013 nimittämän toimitsijamiehen toimeksiantoa ja jatkaa sitä rakenneuudistusjakson loppuun asti. Pankki myös laajentaa tätä toimeksiantoa niin, että se kattaa i) rakenneuudistussuunnitelman ja ii) kaikkien tässä luettelossa esitettyjen sitoumusten seurannan.
- (2) Neljä viikkoa sitoumusten voimaantulon jälkeen Helleenien tasavalta toimittaa komissiolle muutetun toimeksiannon täysimääräiset ehdot, joihin sisältyvät kaikki määräykset, joiden avulla toimitsijamies voi hoitaa näiden sitoumusten mukaiset velvollisuutensa.
- (3) Toimitsijamiestä koskevia lisämääräyksiä annetaan erillisessä asiakirjassa.

Pääsihteeri

Christina PAPAKONSTANTINOU

⁽¹⁾ Selvyiden vuoksi todettakoon, että pankin pääomasijoituksista/riskipääomasta vastaava liiketoiminto ei kuulu tämän sitoumuksen soveltamisalaan. Niiden suhteen pankki esittää komissiolle virallisen pyynnön, johon sisältyy kyseisen yksikön liiketoimintasuunnitelma.

⁽²⁾ Selvyiden vuoksi todettakoon, että jos komission hyväksyntä yritystostokiellon poistamiselle on saatu sitoumusten III luvun 28 kohdan a alakohdan mukaisesti, pankin sitoumusten voimaantulopäivän tase lasketaan siten, että se sisältää myös hankittujen yksikköjen omaisuuserät tai hankitut omaisuuserät hankintapäivämääränä.

⁽³⁾ Selvyiden vuoksi todettakoon, että tässä sitoumuksessa tarkoitettu tase on yhtä kuin pankin kokonaisvarat.

Lisäys

Kreikan kotimaantoimintoja koskevat makrotaloudelliset ennusteet

%:n vuotuinen kasvu (ellei muuta mainita)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Kumulatiivinen kasvuvuhti 2013–2017
Reaalinen BKT	– 6,4	– 4,2	0,6	2,9	3,7	3,5	6,4
Lainojen nimelliskasvu Kreikassa	– 6,4	– 4,2	0,6	2,9	3,7	3,5	6,4
BKT-deflaattori	– 0,8	– 1,1	– 0,4	0,4	1,1	1,3	1,3
Kiinteistöjen hinnat	– 11,7	– 10	– 5	0	2	3,5	
Kotitalouksien käytettävissä oleva nimellistulo	– 8,8	– 9,5	– 0,3	– 0,4	2,6	3,6	– 4,5
Yksityissektorin talletukset	– 7	1,3	1	3,4	5	5	16,6
Työttömyys (%)	24,2	27	26	24	21	18,6	
EKP:n rahoitusoperaatioiden korko (%)	0,75	0,5	0,5	1	1,5	1,75	
Järjestämättömien lainojen muodostumishuippu			Vuoden 2014 jälkipuolisko				
3 kuukauden Euribor (%)		0,24	0,43	0,75	1,25	1,80	
Pääsy pääomamarkkinoille – repot		KYLLÄ – Ei ylärajaa					
Pääsy pääomamarkkinoille – vakuudellisen/etuoiikeutettu vakuudeton		KYLLÄ – enintään 500 miljoonaa euroa	KYLLÄ – enintään 1 miljardi euroa	KYLLÄ – Ei ylärajaa			

KOMISSION PÄÄTÖS (EU) 2015/455,**annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014,****valtiontuesta SA.34826 (2012/C), SA.36005 (2013/NN), jonka Kreikka on myöntänyt Piraeus Bank -konsernille ja joka liittyy Piraeus Bank S.A:n pääomapohjan vahvistamiseen ja rakenneuudistukseen***(tiedoksiannettu numerolla C(2014) 5217)***(Ainoastaan englanninkielinen teksti on todistusvoimainen)****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut jäsenvaltioita ja muita asianomaisia esittämään huomautuksensa ⁽¹⁾,

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY**1.1 PIRAEUS BANKIIN LIITTYVÄ MENETTELY**

- (1) Komissio hyväksyi 19 päivänä marraskuuta 2008 tekemällään päätöksellä ohjelman "Kreikan luottolaitoksille suunnatut tukitoimenpiteet", jäljempänä 'Kreikan pankkien tukiohjelma', jolla pyrittiin varmistamaan Kreikan rahoitusjärjestelmän vakaus. Kreikan pankkien tukiohjelmassa tukea voidaan myöntää sen muodostavista kolmesta toimenpiteestä, jotka ovat pääomapohjan vahvistamistoimenpide, takaustoimenpide ja valtion joukkovelkakirjojen lainaustoimenpide ⁽²⁾. Toukokuussa 2009 Kreikka vahvisti Piraeus Bankin, jäljempänä 'pankki' ⁽³⁾, pääomapohjaa pääomapohjan vahvistamistoimenpiteestä.
- (2) Marraskuun 19 päivänä 2008 tehdyn päätöksen johdanto-osan 14 kappaleessa todettiin, että komissiolle ilmoitettaisiin pääomapohjan vahvistamistoimenpiteen tuensaajia koskeva rakenneuudistussuunnitelma.
- (3) Kreikan viranomaiset toimittivat 23 päivänä heinäkuuta 2010 rakenneuudistussuunnitelman komissiolle. Komissio rekisteröi tämän suunnitelman ja sen myöhemmät päivitykset sekä Kreikan viranomaisten toimittamat lisätiedot asianumerolla SA.30342 (PN 26/2010) ja tämän jälkeen asianumerolla SA.32787 (2011/PN).

⁽¹⁾ Ks. komission päätös, tehty 27 päivänä heinäkuuta 2012, valtiontuesta SA.34826 (2012/C, ex 2012/NN), "Piraeus Bankin pääomapohjan vahvistaminen Kreikan rahoitusvakausrahastosta" (EUVL C 359, 21.11.2012, s. 43).

⁽²⁾ Komission päätös, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, valtiontuesta N 560/2008 "Kreikan luottolaitoksille suunnatut tukitoimenpiteet" (EUVL C 125, 5.6.2009, s. 6). Sille annettiin numero SA.26678 (N 560/2008). Tätä ohjelmaa jatkettiin ja muutettiin myöhemmin alaviitteessä 4 kuvatulla tavalla.

⁽³⁾ 'Pankilla' tarkoitetaan Piraeus Bank -konsernia.

- (4) Pankki on toistuvasti saanut Kreikan pankkien tukiohjelmasta myönnettyjä valtiontakauksia ja valtion joukkovelkakirjalainoja ⁽⁴⁾. Se on myös saanut valtion takaamaa hätärahoituksena annettua maksuvalmiusapua, jäljempänä 'valtion takaama maksuvalmiusapu'.
- (5) Kreikan rahoitusvakausrahasto lähetti 20 päivänä huhtikuuta 2012 pankille kirjeen, jossa se sitoutui osallistumaan sen osakepääoman korottamiseen. Kreikan rahoitusvakausrahasto myönsi 28 päivänä toukokuuta 2012 pankille 4 700 miljoonaa euroa väliaikaisrahoitusta, jäljempänä 'ensimmäinen väliaikaisrahoitus'.
- (6) Kreikan viranomaiset tekivät 10 päivänä toukokuuta 2012 virallisen ilmoituksen komissiolle Kreikan rahoitusvakausrahaston pankille toimittamasta sitoumuskirjeestä. Komissio rekisteröi sen ilmoittamattomana tukena (asianumero SA.34825 (2012/NN)), koska toimenpide oli jo toteutettu.
- (7) Komissio aloitti 27 päivänä heinäkuuta 2012 antamallaan päätöksellä muodollisen tutkintamenettelyn ensimmäisestä väliaikaisrahoituksesta, jäljempänä 'Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätös' ⁽⁵⁾.
- (8) Joulukuussa 2012 Kreikan rahoitusvakausrahasto myönsi pankille 1 553 miljoonaa euroa väliaikaisrahoitusta, jäljempänä 'toinen väliaikaisrahoitus'. Kreikan rahoitusvakausrahasto lähetti lisäksi 21 päivänä joulukuuta 2012 pankille sitoumuskirjeen osallistumisesta pankin osakepääoman korottamiseen ja liikkeeseen laskettaviin vaihdettaviin pääomainstrumentteihin yhteensä jopa 1 082 miljoonalla eurolla ⁽⁶⁾. Kreikan viranomaiset ilmoittivat näistä toimenpiteistä komissiolle 20 päivänä joulukuuta 2012 ⁽⁷⁾.
- (9) Syyskuussa 2012 pankki ilmoitti aikeestaan ostaa Geniki-pankki yritykseltä Société Générale SA, jäljempänä 'Société Générale'. Komissio järjesti syyskuussa ja lokakuussa lukuisia etäneuvotteluja ja kävi kirjeenvaihtoa sähköpostitse Kreikan viranomaisten ja pankin edustajien kanssa Genikin ostoon liittyen.
- (10) Pankki allekirjoitti 19 päivänä lokakuuta 2012 Société Générale'n kanssa osakkeidenostosopimuksen, joka koski Société Générale'n koko Genikin osakekannan (99,08 %) hankintaa.
- (11) Komission yksiköt lähettivät 12 päivänä joulukuuta 2012 Kreikalle kirjeen, joka sisälsi myös komission yksiköiden alustavan arvion Genikin ostosta.
- (12) Pankki ilmoitti 26 päivänä helmikuuta 2013 komissiolle aikeestaan ostaa yritys Millennium Bank Greece SA, jäljempänä 'MBG'. Komissio järjesti lukuisia etäneuvotteluja ja kävi kirjeenvaihtoa sähköpostitse Kreikan viranomaisten ja pankin kanssa MBG:n ostoon liittyen.
- (13) Komission yksiköt lähettivät 25 päivänä maaliskuuta 2013 Kreikalle kirjeen, joka sisälsi myös komission yksiköiden alustavan arvion MBG:n ostosta.

⁽⁴⁾ Kreikka ilmoitti 2 päivänä syyskuuta 2009 useista tukitoimenpiteiden muutoksista ja niiden jatkamisesta 31 päivään joulukuuta 2009 asti. Ilmoitetut toimenpiteet hyväksyttiin 18 päivänä syyskuuta 2009 (ks. komission päätös, annettu 18 päivänä syyskuuta 2009, valtiontuesta N 504/2009 "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen tukitoimenpiteiden jatkaminen ja muuttaminen" (EUVL C 264, 6.11.2009, s. 5)). Komissio hyväksyi 25 päivänä tammikuuta 2010 tukitoimenpiteiden toisen jatkamisen 30 päivään kesäkuuta 2010 asti (ks. komission päätös, annettu 25 päivänä tammikuuta 2010, valtiontuesta N 690/2009 "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen tukitoimenpiteiden jatkaminen ja muuttaminen" (EUVL C 57, 9.3.2010, s. 6)). Komissio hyväksyi 30 päivänä kesäkuuta 2010 joukon tarkistuksia tukitoimenpiteisiin ja tukitoimenpiteiden jatkamisen 31 päivään joulukuuta 2010 asti (ks. komission päätös, annettu 30 päivänä kesäkuuta 2010, valtiontuesta N 260/2010 "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen tukitoimenpiteiden jatkaminen" (EUVL C 238, 3.9.2010, s. 3)). Komissio hyväksyi 21 päivänä joulukuuta 2010 tukitoimenpiteiden jatkamisen 30 päivään kesäkuuta 2011 asti (ks. komission päätös, annettu 21 päivänä joulukuuta 2010, valtiontuesta SA.31998 (2010/N) "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen tukitoimenpiteiden neljäs jatkaminen" (EUVL C 53, 19.2.2011, s. 2)). Komissio hyväksyi 4 päivänä huhtikuuta 2011 muutoksen (ks. komission päätös, annettu 4 päivänä huhtikuuta 2011, valtiontuesta SA.32767 (2011/N) "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen tukitoimenpiteiden muuttaminen" (EUVL C 164, 2.6.2011, s. 8)). Komissio hyväksyi 27 päivänä kesäkuuta 2011 tukitoimenpiteiden jatkamisen 31 päivään joulukuuta 2011 asti (ks. komission päätös, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2011, valtiontuesta SA.33153 (2011/N) "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen tukitoimenpiteiden viides jatkaminen" (EUVL C 274, 17.9.2011, s. 5)). Komissio hyväksyi 6 päivänä helmikuuta 2012 tukitoimenpiteiden jatkamisen 30 päivään kesäkuuta 2012 asti (ks. komission päätös, annettu 6 päivänä helmikuuta 2012, valtiontuesta SA.34149 (2011/N) "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen tukitoimenpiteiden kuudes jatkaminen" (EUVL C 101, 4.4.2012, s. 2)). Komissio hyväksyi 6 päivänä heinäkuuta 2012 tukitoimenpiteiden jatkamisen 31 päivään joulukuuta 2012 asti (ks. komission päätös, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2012, valtiontuesta SA.35002 (2012/N) – Kreikka "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen tukitoimenpiteiden jatkaminen" (EUVL C 77, 15.3.2013, s. 14)). Komissio hyväksyi 22 päivänä tammikuuta 2013 takuujärjestelyn ja joukkovelkakirja järjestelyn jatkamisen 30 päivään kesäkuuta 2013 asti (ks. komission päätös, annettu 22 päivänä tammikuuta 2013, valtiontuesta SA.35999 (2012/N) – Kreikka "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen takuujärjestelyn ja joukkovelkakirja järjestelyn jatkaminen" (EUVL C 162, 7.6.2013, s. 6)). Komissio hyväksyi 25 päivänä heinäkuuta 2013 takuujärjestelyn ja joukkovelkakirja järjestelyn jatkamisen 31 päivään joulukuuta 2013 asti (ks. komission päätös, annettu 25 päivänä heinäkuuta 2013, valtiontuesta SA.36956 (2013/N) – Kreikka "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen takuujärjestelyn ja joukkovelkakirja järjestelyn jatkaminen", ei vielä julkaistu. Komissio hyväksyi 14 päivänä tammikuuta 2014 takuujärjestelyn ja joukkovelkakirja järjestelyn jatkamisen 30 päivään kesäkuuta 2014 asti (ks. komission päätös, annettu 14 päivänä tammikuuta 2014, valtiontuesta SA. 37958 (2013/N) – Kreikka "Kreikan luottolaitoksille suunnattujen takuujärjestelyn ja joukkovelkakirja järjestelyn jatkaminen", ei vielä julkaistu).

⁽⁵⁾ Ks. alaviite 1.

⁽⁶⁾ Kreikan rahoitusvakausrahaston lehdistötiedote, 24. joulukuuta 2012, saatavilla verkko-osoitteessa: http://www.hfsf.gr/files/press_release_20121224_en.pdf.

⁽⁷⁾ Toimenpiteet rekisteröitiin komissiossa asianumerolla SA.36005 (2013/NN).

- (14) Pankki ilmoitti 22 päivänä huhtikuuta 2013 tehneensä yrityksen Millennium Banco Comercial Portugues, jäljempänä 'BCP', kanssa sopimuksen, joka koski MBG:n koko osakepääoman hankintaa ja BCP:n osallistumista Piraeus-pankin tulevaan pääomapohjan vahvistamiseen.
- (15) Kreikan rahoitusvakausrahasto muunsi 3 päivänä kesäkuuta 2013 ensimmäisen ja toisen väliaikaisrahoituksen yhteensä 5 891 miljoonan euron omaksi pääomaksi. Kreikan rahoitusvakausrahasto sijoitti pankkiin lisäksi 1 094 miljoonaa euroa pääomaa, mihin se oli sitoutunut pankin ostaessa huomattavan osuuden yrityksestä Agricultural Bank of Greece, jäljempänä 'ATE', ja kolmen kyproslaisen pankin Kreikan sivuliikkeistä (ks. 1.2 kohta). Lisäksi yksityiset sijoittajat sijoittivat pankkiin 1 444 miljoonaa euroa. Pääomapohjaa vahvistettiin yhteensä 8 429 miljoonalla eurolla ("kevään 2013 pääomapohjan vahvistaminen").
- (16) Kreikan viranomaiset toimittivat 19 päivänä joulukuuta 2013 komissiolle tietoja kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen ehdoista.
- (17) Kreikan viranomaiset toimittivat 25 päivänä kesäkuuta 2014 komissiolle pankkia koskevan lopullisen rakenneuudistussuunnitelman, jäljempänä 'rakenneuudistussuunnitelma'. Samana päivänä ne toimittivat myös tietoja valtion takaamasta maksuvalmiusavusta. Ne ilmoittivat haluavansa antaa edelleen pankille tällaista maksuvalmiustukea sekä valtiontakuita velkainstrumenteille ja valtion joukkovelkakirjalainoille Kreikan pankkien tukiohjelman mukaisesti.
- (18) Komissio järjesti hallinnollisen prosessin aikana lukuisia kokouksia ja etäneuvotteluja ja kävi kirjeenvaihtoa sähköpostitse Kreikan viranomaisten ja pankin edustajien kanssa.
- (19) Kreikka hyväksyy, että tämä päätös annetaan poikkeuksellisesti vain englannin kielellä.

1.2 OSTETTUIHIN YRITYKSIIN LIITTYVÄ MENETTELY

1.2.1 ATEen liittyvä menettely

- (20) Huhtikuussa 2011 Kreikka sijoitti 1 445 miljoonaa euroa lisää pääomaa ATEen (kyseisestä summasta 675 miljoonaa euroa oli alun perin myönnetty Kreikan pankkien pääomapohjan vahvistamistoimenpiteestä). Lisäksi ATE sai maksuvalmiustukea yhteensä 6 103 miljoonaa euroa. Komissio hyväksyi asianomaiset toimenpiteet 23 päivänä toukokuuta 2011 antamallaan päätöksellä ATEa koskevan rakenneuudistussuunnitelman, jäljempänä 'ATEN rakenneuudistusta koskeva päätös' ⁽⁸⁾.
- (21) Kreikka osallistui 29 päivänä joulukuuta 2011 ATEn osakepääoman uusmerkintään 290 miljoonalla eurolla.
- (22) Kreikka toimitti 22 päivänä maaliskuuta 2012 Kreikan keskuspankin laatiman raportin, jossa ehdotettiin ATEn kriisintarkkaisuun toteuttamalla niin sanottu Purchase & Assumption -menettely ⁽⁹⁾ ATEn valikoitujen omaisuus- ja velkaerien, jäljempänä 'ATEN siirrettävät toiminnot', osalta. Jäljelle jäävät omaisuus- ja velkaerät siirrettäisiin ros-kapankkiin.
- (23) Heinäkuussa 2012 pankki ilmoitti hankkineensa absorptiomenettelyä soveltaen huomattavan osuuden selvitystilassa olevasta ATEsta.
- (24) Tuolloin Kreikan rahoitusvakausrahasto sitoutui kattamaan pankin pääomatarpeet, jotka johtuivat ostetuista omaisuuseristä. Kreikan keskuspankki totesi 27 päivänä tammikuuta 2013, että ATEn siirrettävien toimintojen ostosta aiheutuva sääntelyn edellyttämä pääomatarve olisi yhteensä 570 miljoonaa euroa, ja sen kattaisi Kreikan rahoitusvakausrahasto.
- (25) Komissio katsoi 3 päivänä toukokuuta 2013 ⁽¹⁰⁾ antamassaan päätöksessä, jäljempänä 'ATEN likvidointia koskeva päätös', että ATEn siirrettävien toimintojen siirtämisen yhteydessä myönnetty tukitoimenpiteet eivät ole valtiontukea pankille vaan ne ovat tukea ATEn siirrettäville toiminnoille. Lisäksi komissio katsoi, että tuki soveltuu sisämarkkinoille, mikäli pankin rakenneuudistussuunnitelma, joka sisälsi nyt myös ATEn siirrettävät toiminnot, mahdollistaa pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamisen.
- (26) Kesäkuussa 2013 Kreikan rahoitusvakausrahasto sijoitti 570 miljoonaa euroa pankkiin kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen ⁽¹¹⁾ puitteissa.

⁽⁸⁾ Komission päätös, annettu 23 päivänä toukokuuta 2011, valtiontuesta SA.31154 "Yrityksen Agricultural Bank of Greece rakenneuudistus" (EUVL C 317, 29.10.2011, s. 4).

⁽⁹⁾ Purchase & Assumption on kriisintarkkaisuun menetelmä, jossa tunnustetaan selvitystilassa olevan oikeushenkilön korkealaatuiset omaisuus- ja velkaerät ja huutokaupataan ne elinkelpoiselle yritykselle.

⁽¹⁰⁾ Komission päätös, annettu 3 päivänä toukokuuta 2013, valtiontuesta SA.35460 "ATE Bankin kriisintarkkaisuun varten myönnetty likvidaatiotuki" (EUVL C 261, 10.9.2013, s. 1).

⁽¹¹⁾ Ks. 2.3.3.3 jakso.

1.2.2 Pankkien Bank of Cyprus, Cyprus Popular Bank ja Hellenic Bank, jäljempänä 'kolme kyproslaista pankkia', Kreikan toimintoihin liittyvä menettely

- (27) Maaliskuun 15 päivänä 2013 järjestetyn ylimääräisen euroryhmän kokouksen ⁽¹²⁾ jälkeen Kyproksen viranomaiset, Euroopan unioni, Kansainvälinen valuuttarahasto, jäljempänä 'IMF', ja Euroopan keskuspankki, jäljempänä 'EKP', pääsivät poliittisen yhteisymmärryksen tulevan makrotalouden sopeutusohjelman taustalla olevasta politiikasta. Osapuolet sopivat erityisesti muun muassa siitä, että kolmen kyproslaisen pankin Kreikan toiminnot siirrettäisiin kreikkalaiselle pankille.
- (28) Pankki ja eräät muut kreikkalaiset pankit ilmaisivat olevansa kiinnostuneita ostamaan kolmen kyproslaisen pankin Kreikan toiminnot.
- (29) Kreikan rahoitusvakausrahasto suostui 22 päivänä maaliskuuta 2013 siihen, että pankki tekee tarjouksen kolmen kyproslaisen pankin Kreikan sivuliikkeiden, talletusten ja lainojen ostosta. Pankin tarjouksen ehtona oli, että Kreikan rahoitusvakausrahasto myöntää sille pääomaa, jonka määrä vastaa ostetun liiketoiminnan pääomasta maksettua hintaa.
- (30) Kreikan viranomaiset ja Kreikan rahoitusvakausrahasto pitivät komission yksiköitä tiiviisti ajan tasalla menettelyn edistymisestä sekä kaupan ehdoista.
- (31) Pankki allekirjoitti 26 päivänä maaliskuuta 2013 kunkin kolmen kyproslaisen pankin kanssa niiden Kreikan toimintoja (talletukset, lainat ja konttoriverkosto) koskevan myynti- ja siirtosopimuksen.
- (32) Kuten maaliskuussa 2013 oli sovittu, Kreikan rahoitusvakausrahasto sijoitti 524 miljoonaa euroa lisää pääomaa pankkiin ⁽¹³⁾ kattaakseen asianomaisten omaisuuserien hankinnasta johtuvan pääomatarpeen.

2. KUVAAUS

2.1 PANKKI JA SEN VAIKEUDET

2.1.1 Kreikan pankkialan yleinen toimintaympäristö

- (33) Kreikan reaalin bruttokansantuote (BKT) laski 20 prosenttia vuosina 2008–2012, kuten taulukko 1 osoittaa. Tämän seurauksena Kreikan pankit kärsivät kreikkalaisille kotitalouksille ja yrityksille myönnettyjen lainojen maksumäärien nopeasta lisääntymisestä ⁽¹⁴⁾. Tämä kehitys on haitannut Kreikan pankkien varojen tuottoa ja aiheuttanut pääoman tarvetta.

Taulukko 1

Kreikan BKT:n reaaliakasvu vuosina 2008–2013

Kreikka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
BKT:n reaaliakasvu, %	– 0,2	– 3,1	– 4,9	– 7,1	– 7,0	– 3,9

Lähde: Eurostat, saatavilla verkko-osoitteessa: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00115>

- (34) Lisäksi helmikuussa 2012 Kreikka toteutti yksityissektorin velkakirjojen vaihdon, jota kutsuttiin yksityissektorin osallistumiseksi, jäljempänä 'yksityissektorin osallistumishjelma'. Kreikan pankit osallistuivat yksityissektorin osallistumishjelmaan, jossa Kreikka tarjosi yksityisille velkakirjojen haltijoille uusia arvopapereita (muun muassa uusia Kreikan valtion joukkovelkakirjalainoja), BKT:hen kytkeytyviä arvopapereita sekä Euroopan rahoitusvakaussäätöjärjestelmän (ERVV) liikkeesen laskemia yksityissektorin osallistumishjelman velkasitoumuksia silloisia Kreikan valtion joukkovelkakirjalainoja vastaan 53,5 prosentin nimellisalennuksella ja pidemmällä erääntymisajalla ⁽¹⁵⁾. Kreikan viranomaiset ilmoittivat tämän velkakirjojen vaihdon tulokset 9 päivänä maaliskuuta 2012 ⁽¹⁶⁾. Vaihto aiheutti velkakirjojen haltijoille huomattavia tappioita (Kreikan pankeille Kreikan keskuspankin arvion mukaan keskimäärin 78 prosenttia vanhojen Kreikan valtion joukkovelkakirjalainojen nimellisarvosta) ja pääomatarpeita, jotka kirjattiin takautuvasti Kreikan pankkien vuoden 2011 tilinpäätöksiin. Yksityissektorin osallistumisen Kreikan suurimmille pankeille aiheuttamat kokonaistappiot on kuvattu taulukossa 2.

⁽¹²⁾ Euroryhmän kokouksiin kokoontuvat euroalueen eli niiden jäsenvaltioiden, jotka ovat ottaneet euron viralliseksi valuutakseen, valtionvarainministerit.

⁽¹³⁾ Ks. 2.3.3.3 jakso.

⁽¹⁴⁾ Euroopan komissio – Talouden ja rahoituksen pääosasto. The Second Economic Adjustment Programme for Greece – maaliskuuta 2012, s. 17, saatavilla verkko-osoitteessa: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2012/pdf/ocp94_en.pdf

⁽¹⁵⁾ Ks. luku II "The restructuring of the Greek Sovereign Debt" raportissa Report on the Recapitalisation and Restructuring of the Greek Banking Sector, Kreikan keskuspankki, joulukuuta 2012, saatavilla verkko-osoitteessa: http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Report_on_the_recapitalisation_and_restructuring.pdf

⁽¹⁶⁾ Kreikan valtiovarainministeriön lehdistötiedote, 9.3.2012, saatavilla verkko-osoitteessa: <http://www.pdma.gr/attachments/article/80/9%20MARCH%202012%20-%20RESULTS.pdf>

Taulukko 2

Yksityissektorin osallistumisen Kreikan suurimmille pankeille aiheuttamat kokonaistappiot (milj. euroa)

Pankit	Kreikan valtion joukkovelkakirjalainojen nimellisarvo	Valtion omistamille tai takaamille yhtiöille annettujen lainojen nimellisarvo	Kokonaisnimellisarvo	Yksityissektorin osallistumisen aiheuttamat tappiot Kreikan valtion joukkovelkakirjalainojen osalta	Yksityissektorin osallistumisen aiheuttamat tappiot valtion omistamille tai takaamille yhtiöille annettujen lainojen osalta	Yksityissektorin osallistumisen aiheuttamat bruttotappiot yhteensä	Yksityissektorin osallistumisen aiheuttamat bruttotappiot yhteensä/rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuus (%)	Yksityissektorin osallistumisen aiheuttamat bruttotappiot yhteensä/kokonaisvarat (%)
NBG	13 748	1 001	14 749	10 985	751	11 735	161,0	11,0
Eurobank	7 001	335	7 336	5 517	264	5 781	164,5	7,5
Alpha	3 898	2 145	6 043	3 087	1 699	4 786	105,7	8,1
Piraeus	7 063	280	7 343	5 686	225	5 911	226,0	12,0
ATEbank	5 164	608	5 772	3 873	456	4 329	1 144	17,1
Geniki	384	7	391	287	5	292	78,1	8,9
MBG	185	0	185	137	0	137	29	2,2

Lähde: Kreikan keskuspankki, Report on the Recapitalisation and the Restructuring of the Greek Banking Sector, joulukuu 2012, s. 14.

- (35) Koska Kreikan pankeille syntyi huomattavia pääoma-alijäämiä yksityissektorin osallistumisohjelman ja jatkuvan taantuman seurauksena, 11 päivänä maaliskuuta 2012 päivätyssä, Kreikkaa koskevaan toiseen sopeutusohjelmaan liitettyssä Kreikan hallituksen, Euroopan unionin ja Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) ja Euroopan keskuspankin (EKP) välisessä talous- ja finanssipolitiikasta tehdyssä yhteisymmärryspöytäkirjassa myönnettiin varoja näiden pankkien pääomapoljan vahvistamiseen. Kreikan viranomaiset arvioivat, että kaikki tästä ohjelmasta rahoitettavat pankkien pääomistustarpeet ja kriisinratkaisukustannukset olivat 50 miljardia euroa ⁽¹⁷⁾. Tähän määrään päädyttiin laskelmilla, jotka perustuivat Kreikan keskuspankin joulukuusta 2011 joulukuuhun 2014 ulottuvalta ajanjaksolta tekemään stressitestiin, jäljempänä 'vuoden 2012 stressitesti', joka pohjautui Blackrockin tekemään lainatappioennusteeseen ⁽¹⁸⁾. Varat Kreikan pankkien pääomapoljan vahvistamiseen myöntää Kreikan rahoitusvakauserärahasto. Taulukko 3 sisältää yhteenvedon Kreikan suurimpien pankkien pääomatarpeita koskevista laskelmista vuoden 2012 stressitestin perusteella.

Taulukko 3

Vuoden 2012 stressitesti: Kreikan suurimpien pankkien pääomatarpeet (milj. euroa)

Pankit	Rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen viiteosuus (joulukuu 2011)	Yksityissektorin osallistumisen aiheuttamat bruttotappiot yhteensä (joulukuu 2011)	Yksityissektorin osallistumiseen liittyvät varaukset (kesäkuu 2011)	Kumulatiivinen bruttotappio Luottoriskistä koskevat ennusteet	Luottotappiovaraukset (joulukuu 2011)	Sisäisen tulon tuottaminen	Rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen tavoiteosuus (joulukuu 2014)	Pääomatarpeet
NBG	7 287	- 11 735	1 646	- 8 366	5 390	4 681	8 657	9 756
Eurobank	3 515	- 5 781	830	- 8 226	3 514	2 904	2 595	5 839
Alpha	4 526	- 4 786	673	- 8 493	3 115	2 428	2 033	4 571

⁽¹⁷⁾ Ks. alaviite 14, s. 106.

⁽¹⁸⁾ Katso alaviite 15.

Pankit	Rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen viiteosuus (joulukuu 2011)	Yksityissektorin osallistumisen aiheuttamat bruttotappiot yhteensä (joulukuu 2011)	Yksityissektorin osallistumiseen liittyvät varaukset (kesäkuu 2011)	Kumulatiivinen bruttotappio Luottoriskiä koskevat ennusteet	Luottotappiovaraukset (joulukuu 2011)	Sisäisen tulon tuottaminen	Rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen tavoiteosuus (joulukuu 2014)	Pääomatarpeet
Piraeus	2 615	– 5 911	1 005	– 6 281	2 565	1 080	2 408	7 335
ATE Bank	378	– 4 329	836	– 3 383	2 344	468	1 234	4 920
Geniki	374	– 292	70	– 1 552	1 309	– 40	150	281
MBG	473	– 137	0	– 638	213	– 79	230	399

Lähde: Kreikan keskuspankki, Report on the Recapitalisation and the Restructuring of the Greek Banking Sector, joulukuu 2012, s. 8.

- (36) Maaliskuussa 2012 talous- ja finanssipolitiikasta tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan mukaan pankeille, jotka toimittavat toteuttamiskelpoisia pääoman hankkimista koskevia suunnitelmia, annetaan mahdollisuus hakea ja saada julkista tukea siten, että samalla säilytetään yksityissektorin kannustimet sijoittaa pääomaa ja minimoidaan näin veronmaksajille koitua taakka⁽¹⁹⁾. Kreikan keskuspankki katsoi, että vain neljä suurinta pankkia (Eurobank, National Bank of Greece, Piraeus Bank ja Alpha Bank) esittivät toteuttamiskelpoisia pääoman hankkimista koskevia suunnitelmia⁽²⁰⁾. Niiden pääomaa vahvistettiin ensimmäisen kerran Kreikan rahoitusvakausrahastosta toukokuussa 2012.
- (37) Kotimaiset talletukset Kreikan pankkeihin vähenivät yhteensä 37 prosenttia vuoden 2009 lopusta kesäkuuhun 2012 taantumana ja poliittisen epävarmuuden vuoksi. Näiden pankkien oli maksettava korkeampia korkoja yrittääkseen säilyttää talletukset. Talletusten kustannukset nousivat, mikä laski pankkien nettokorkomarginaalia. Koska Kreikan pankit suljettiin pois tukkurahoitusmarkkinoilta, niistä tuli täysin riippuvaisia eurojärjestelmän⁽²¹⁾ rahoituksesta, josta yhä suurempi osa myönnettiin Kreikan keskuspankin hätärahoituksena antaman maksuvalmiusavun muodossa.
- (38) Kreikka käynnisti 3 päivänä joulukuuta 2012 yksityissektorin osallistumisohjelman puitteissa saatujen uusien Kreikan valtion joukkovelkakirjalainojen takaisinosto-ohjelman, jossa hinnat vaihtelivat 30,2 prosentista 40,1 prosenttiin niiden nimellisarvosta⁽²²⁾. Kreikan pankit osallistuivat tähän takaisinosto-ohjelmaan, joka aiheutti lisää tappioita niiden taseeseen, koska yksityissektorin osallistumisohjelman aikana kirjatusta kirjanpidollisesta tappiosta (joka muodostui markkina- ja nimellisarvon erosta) tuli lopullinen ja peruuttamaton⁽²³⁾.
- (39) Joulukuussa 2012 Kreikan neljä suurinta pankkia saivat Kreikan rahoitusvakausrahastolta toisen pääomapohjaa vahvistavan sijoituksen.
- (40) Keväällä 2013 kyseisten neljän pankin väliaikaisrahoitus muunnettiin pysyväksi pääomarakenteen vahvistamiseksi kantaosakkeilla; Kreikan rahoitusvakausrahaston omistusosuus kunkin neljän pankin osakekannasta oli yli 80 prosenttia. Niiden pankkien osalta, jotka onnistuivat hankkimaan etukäteen määrätyn määrän yksityistä pääomaa (pankki, Alpha Bank ja National Bank of Greece), Kreikan rahoitusvakausrahasto sai äänioikeudettomia osakkeita ja yksityisille sijoittajille myönnettiin optio-oikeuksia Kreikan rahoitusvakausrahaston osakkeisiin.
- (41) Heinäkuussa 2013 Kreikan keskuspankki antoi neuvonantajan tehtäväksi tehdä diagnostinen tutkimus kaikkien Kreikan pankkien lainsäädännön. Kyseinen neuvonantaja teki luottotappioennusteet Kreikan pankkien kaikista kotimaisista lainasalkuista sekä ulkomailla olevien sivuliikkeiden ja tytäryhtiöiden lainasalkuista, joihin liittyi Kreikan tilanteen muodostama riski, kolmen ja puolen vuoden aikavälille sekä lainojen kuolemusajaksi. Analyysissä tuotetut luottotappioennusteet perustuivat kahteen makrotaloudelliseen skenaarioon: perusskenaarioon ja epäedulliseen skenaarioon. Ulkomaisten lainasalkkujen luottotappioennusteet teki Kreikan keskuspankki käyttäen jonkin verran neuvonantajan apua.

⁽¹⁹⁾ Ks. alaviite 14, s. 104.

⁽²⁰⁾ Katso alaviite 15.

⁽²¹⁾ Euroopan keskuspankki ja kansalliset keskuspankit muodostavat yhdessä eurojärjestelmän eli euroalueen keskuspankkijärjestelmän.

⁽²²⁾ Kreikan valtiovarainministeriön lehdistötiedote 3 päivästä joulukuuta 2012, saatavilla verkko-osoitteessa: <http://www.pdma.gr/attachments/article/248/Press%20Release%20-%20December%202012.pdf>

Tämä oman velan takaisinosto paljon nimellisarvoa alemmalla hinnalla vähensi huomattavasti Kreikan velkaa.

⁽²³⁾ Ilman tällaista takaisinostoa näiden joukkovelkakirjojen markkina-arvo olisi voinut nousta sen mukaan, miten korkojen ja Kreikan valtion maksukyvyttömyyden todennäköisyyden kaltaiset markkinamuutokset kehittyvät.

- (42) Neuvonantajan luottotappioennusteita koskevan arvion perusteella Kreikan keskuspankki suoritti syksyllä 2013 uuden stressitestin, jäljempänä 'vuoden 2013 stressitesti', arvioidakseen Kreikan pankkien pääomatilanteen vahvuutta sekä perusskenaariossa että epäedullisessa skenaariossa. Kreikan keskuspankki suoritti pääomatarpeiden arvioinnin toisen neuvonantajan teknisen tuen avulla.
- (43) Vuoden 2013 stressitestin puitteissa tehdyn pääomatarpeiden arvioinnin keskeiset osatekijät olivat i) pankkien lainasalkkua koskevat luottotappioennusteet ⁽²⁴⁾ yhdistetyn Kreikkaan liittyvän riskin ja ulkomaisen riskin perusteella vähennettynä silloisilla luottotappiovarauksilla sekä ii) pankkien toiminnan arvioitu kannattavuus kesäkuusta 2013 joulukuuhun 2016 Kreikan keskuspankille vuoden 2013 neljännellä vuosineljänneksellä toimitettujen rakennuudistussuunnitelmien varovaisen mukautuksen perusteella. Taulukko 4 sisältää yhteenvedon Kreikan suurimpien pankkien yhteenlaskettuja pääomatarpeita koskevista laskelmista vuoden 2013 stressitestin perusteella.

Taulukko 4

Vuoden 2013 stressitesti: Kreikan pankkien yhteenlasketut pääomatarpeet perusskenaariossa (milj. euroa)

Pankit	Rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen viiteosuus (kesäkuu 2013) (1)	Luottotappiovaraukset	Kreikkaan liittyvää riskiä koskevat luottotappioennusteet (3)	Ulkomaista riskiä koskevat luottotappioennusteet ⁽¹⁾ (4)	Sisäisen tulon tuottaminen (5)	Stressitestin rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuus (joulukuun 2016) (6)	Pääomatarpeet ⁽⁷⁾ =(6)-(1)-(2)-(3)-(4)-(5)
NBG ⁽²⁾	4 821	8 134	- 8 745	- 3 100	1 451	4 743	2 183
Eurobank ⁽³⁾	2 228	7 000	- 9 519	- 1 628	2 106	3 133	2 945
Alpha	7 380	10 416	- 14 720	- 2 936	4 047	4 450	262
Piraeus	8 294	12 362	- 16 132	- 2 342	2 658	5 265	425

⁽¹⁾ Ulkomaista riskiä koskevien luottotappioennusteiden vaikutus laskettiin ulkomailta perittävän veron jälkeen ja ottaen huomioon Kreikan komission kilpailun pääosastolle tuolloin toimittamat luovutuksia koskevat sitoumukset.

⁽²⁾ NBG:n luottotappiovarausta koskevat tiedot ovat 30 päivästä kesäkuuta 2013 pro forma -tietoina, jotka kattavat FBB:n ja Probankin.

⁽³⁾ Eurobankin luottotappiovarausta koskevat tiedot ovat 30 päivästä kesäkuuta 2013 pro forma -tietoina, jotka kattavat New Hellenic Postbankin ja New Proton Bankin, jotka pankki osti elokuussa 2013.

Lähde: Kreikan keskuspankki, 2013 Stress Test of the Greek Banking Sector, maaliskuu 2014, s. 42.

- (44) Kreikan keskuspankki julkisti vuoden 2013 stressitestin tulokset 6 päivänä maaliskuuta 2014 ja pyysi pankkeja toimittamaan pääoman hankkimista koskevat suunnitelmansa huhtikuun 2014 puoliväliin mennessä perusskenaariota mukaisten pääomatarpeiden kattamiseksi.
- (45) Pankit toteuttivat pääomapohjan vahvistamistoimenpiteet maaliskuun 2014 loppupuolen ja toukokuun 2014 alun välisenä aikana.

2.1.2 Tuensaaja

- (46) Pankki tarjoaa yleispankkipalveluja lähinnä Kreikassa ja Keski-, Itä- ja Kaakkois-Euroopassa (Romania, Bulgaria, Serbia, Albania, Ukraina ja Kypros) sekä Egyptissä. Se tarjoaa täyden valikoiman pankki- ja rahoitustuotteita ja -palveluja kotitalouksille ja yrityksille. Sen toiminta kattaa vähittäispankkitoiminnan, yritys- ja yksityisasiakastoinnin, omaisuudenhoidon, treasury-toiminnan ja investointipankkitoiminnan. Pankin kotipaikka on Kreikassa, ja sen osakkeet on listattu Ateenan arvopaperipörssissä. Pankilla oli 30 päivänä joulukuuta 2012 yhteensä 18 597 työntekijää ⁽²⁵⁾.

⁽²⁴⁾ Tähän sisältyvät Kreikan alulle panemista uusista lainoista kesäkuun 2013 ja joulukuun 2016 välisenä aikana odotetut tappiot.

⁽²⁵⁾ Vuosikertomus 2012, <http://www.piraeusbankgroup.com/en/investors/financials/annual-reports>.

- (47) Pankki osallistui yksityissektorin osallistumisohjelmaan ja vaihtoi Kreikan valtion joukkovelkakirjalainoja ja valtioon liittyviä lainoja 7,7 miljardin euron nimellisarvosta. Yhteensä sen yksityissektorin osallistumiseen liittyvä tappio oli noin 5 911 miljoonaa euroa ennen veroja, ja se kirjattiin kokonaisuudessaan pankin vuoden 2011 kirjanpitoon ⁽²⁶⁾. Joulukuun 2012 takaisinosto-ohjelman aikana pankki myi yksityissektorin osallistumisohjelman puitteissa saamansa uudet Kreikan valtion joukkovelkakirjalainat huomattavasti nimellisarvoa alemmalla hinnalla. Uusista Kreikan valtion joukkovelkakirjalainoista aiheutuneet tappiot realisoituivat tämän myynnin seurauksena.
- (48) Taulukossa 5 esitetään pankin keskeiset tunnusluvut joulukuulta 2010, joulukuulta 2011, joulukuulta 2012 ja joulukuulta 2013 (konsolidoidut tiedot).

Taulukko 5

Piraeus Bankin keskeiset tunnusluvut vuosina 2010, 2011, 2012 ja 2013

Voitot ja tappiot (miljoonaa euroa)	2010	2011	2012 (*)	2013 (**)
Nettokorkotulot	1 207	1 194	1 047	1 664
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	1 510	1 245	1 921	2 205
Liiketoiminnan kulut yhteensä	(884)	(840)	(931)	(1 680)
Tuotto ennen varauksia	625	405	989	525
Luottoriskien kattamiseen liittyvät arvonalentumistappiot	(611)	(1 973)	(2 519)	(2 536)
Kreikan valtion joukkovelkakirjoihin ja yksityissektorin osallistumisohjelmaan soveltuviin lainoihin liittyvät arvonalentumistappiot		(5 911)		
Negatiivinen liikearvo			351	3 810
Nettovoitot/nettotappiot	(21)	(6 618)	(507)	2 546
Valikoidut volyymiluvut (miljoonaa euroa)	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012 (*)	31.12.2013 (**)
Luotot ja ennakkomaksut asiakkaille yhteensä (netto)	40 150	35 634	44 613	62 366
Talletukset	29 475	21 796	36 971	54 279
Varat yhteensä	57 561	49 352	70 408	92 010
Oma pääoma yhteensä ⁽¹⁾	3 273	(1 940)	(2 316)	8 543

⁽¹⁾ Vuoden 2012 osalta määrään eivät sisälly pankin saamat kaksi väliaikaisrahoitusta. Vuoden 2013 osalta määrään sisältyy keväällä 2013 tehty pääomapolun vahvistaminen kokonaisuudessaan.

(*) ATE ja Geniki mukaan luettuina.

(**) ATE, Geniki, kolmen kyproslaisen pankin Kreikan sivuliikkeet ja MBG mukaan luettuina.

Lähde: Vuosikertomukset 2011 ja 2012 ja vuoden 2013 tilinpäätös

⁽²⁶⁾ Ks. taulukko 2.

- (49) Taulukosta 5 ilmenee, että niiden valtavien tappioiden lisäksi, jotka pankki kirjasi vuonna 2011 yksityissektorin osallistumisohjelman vuoksi (5 911 miljoonaa euroa ⁽²⁷⁾), se kärsi tuottojen vähenemisestä (mikä johtui muun muassa talletusten suuremmista kustannuksista) sekä kreikkalaisten ja ulkomaisten lainasalkkujensa suurista ja kasvavista arvonalennustappioista. Pankin likviditeettiasema kärsi pahasti talletusten ulosvirtauksesta, mutta tilanne kohentui hieman sen jälkeen, kun pankki ryhtyi tekemään yritysostoja heinäkuussa 2012.
- (50) Vuoden 2013 stressitestissä Kreikan keskuspankki arvioi, että pankin pääomatarve perusskenaarion mukaan oli 465 miljoonaa euroa.
- (51) Maaliskuussa 2014 pankki toteutti 1 752 miljoonan euron pääomapohjan vahvistamisen kattaakseen johdanto-osan 50 kappaleessa tarkoitetun pääomatarpeen ja maksaakseen takaisin 940 miljoonaa euroa Kreikan hallussa olevista etuoikeutetuista osakkeista ⁽²⁸⁾. Toisin kuin huhtikuussa 2014 toteutetun Eurobankia koskevan pääomapohjan korottamisen yhteydessä Kreikan rahoitusvakausrahasto ei antanut pankille sitoumusta, jonka mukaan se sijoittaisi pääomapohjan vahvistamisen yhteydessä pankkiin lisää pääomaa, jos kysyntä yksityisten sijoittajien taholta on riittämätöntä. Pankin pääomapohjan vahvistaminen toteutettiin osakeantina ilman merkintäetuoikeuksia (eli pääomakorotuksena, jossa merkintäetuoikeudet on peruutettu) kansainvälisille sijoittajille ja yleisenä osakeantina Kreikassa. Merkintähinnaksi määritettiin 1,7 euroa osakkeelta.
- (52) Pääomapohjan vahvistamisen jälkeen pankki ilmoitti 22 päivänä toukokuuta 2014, että se oli lunastanut etuoikeutetut osakkeet Kreikalta 750 miljoonan euron hintaan ⁽²⁹⁾.

2.2 PANKIN SUORITTAMAT KREIKASSA HARJOITETUN PANKKITOIMINNAN OSTOT

2.2.1 ATEn osto

- (53) Kreikka perusti ATEn vuonna 1929 voittoa tavoittelemattomaksi järjestöksi. 1990-luvun alkupuolelle asti ATE oli erikoistunut rahoituslaitos, joka tuki Kreikan maataloussektorin kehitystä Kreikan valtion puolesta. Joulukuussa 2000 ATE listautui Ateenan arvopaperipörssiin. Marraskuun 14 päivänä 2011 ATEn pääosakas oli Kreikka 89,9 prosentin osuudellaan.
- (54) ATE harjoitti sekä vähittäispankkitoimintaa että yrityspankkitoimintaa, tarjosi rahoituspalveluja (vakuutustoiminta ja leasing-toiminta) sekä hankki huomattavia omistuksia yrityksistä, jotka toimivat rahoitussektorin ulkopuolella esimerkiksi sokerintuotannon ja maidontuotannon aloilla.
- (55) Heinäkuussa 2012 ATE tarjosi palvelujaan 468 konttorin verkostonsa välityksellä ja työllisti 5 024 henkilöä. Sen talletukset olivat heinäkuussa 2012 yhteensä 14,9 miljardia euroa ja varojen kokonaismäärä 21,8 miljardia euroa ⁽³⁰⁾.
- (56) Vuodesta 2006 lähtien ATE on tarjonnut palvelujaan myös Kreikan ulkopuolella; se omisti ATE Bank Romaniasta 75 prosenttia sekä AIKBanka Serbian koko osakepääomasta 20,3 prosenttia ja sen etuoikeutetuista osakkeista 25 prosenttia.
- (57) ATEn vaikeudet alkoivat jo ennen Kreikan valtiovelkakriisiä. Vaikeudet johtuivat pääasiassa sen omaisuuserien heikosta laadusta ja jatkuvasti alhaisesta kannattavuudesta ennen arvonalentumisia. Lisäksi Kreikan valtionvelkakriisi vaikutti kaikkien kreikkalaisten pankkien, mukaan lukien ATEn, toimintaan kahdella tavalla: i) Kreikan sulkemisella kansainvälisten velkakirjamarkkinoiden ulkopuolelle oli vakavia seurauksia kreikkalaisten pankkien likviditeettiaseman kannalta ja ii) kreikkalaisten pankkien omaisuuserien laatu heikkeni ja arvonalentumiset lisääntyivät.
- (58) Huhtikuussa 2011 Kreikka sijoitti 1 445 miljoonaa euroa lisää pääomaa ATEn (kyseisestä summasta 675 miljoonaa euroa oli alun perin myönnetty pääomapohjan vahvistamistoimenpiteestä). Lisäksi ATE sai maksuvalmiustukea yhteensä 6 103 miljoonaa euroa. Komissio hyväksyi nämä toimenpiteet ATEn rakenneuudistusta koskevassa päätöksessä.
- (59) Tästä huolimatta vuoden 2011 loppupuolella ATEn pääomatilanne heikkeni, mikä johtui pääasiassa sen osallistumisesta yksityissektorin osallistumisohjelmaan. Kuten taulukossa 2 on esitetty, sen yksityissektorin osallistumiseen liittyvä tappio oli yhteensä noin 4 329 miljoonaa euroa ennen veroja, ja se kirjattiin kokonaisuudessaan pankin vuoden 2011 kirjanpitoon. Kuten taulukossa 3 on kuvattu, ATEn siirrettäviin toimintoihin liittyvä pääomatarve oli arviolta noin 4 920 miljoonaa euroa.
- (60) Kreikka toimitti 22 päivänä maaliskuuta 2012 Kreikan keskuspankin laatiman raportin, jossa ehdotettiin ATEn kriisinsäätämistä toteuttamalla niin sanottu Purchase & Assumption -menettely ATEn siirrettävien toimintojen osalta. Jäljelle jäävät omaisuus- ja velkaerät siirrettäisiin roskapankkiin. Pankki sekä toinen merkittävä kreikkalaispankki toimittivat ei-sitovat tarjoukset Kreikan rahoitusvakausrahastolle. Rahoitusvakausrahaston hallintoneuvosto hyväksyi 26 päivänä heinäkuuta 2012 pankin tarjouksen.

⁽²⁷⁾ Ks. taulukko 2.

⁽²⁸⁾ Ks. 2.3.1.2 kohta Kreikan pankkien tukiohjelman pääomapohjan vahvistamistoimenpiteestä myönnetty valtion pääomasijoitus.

⁽²⁹⁾ <http://www.piraeusbankgroup.com/en/press-office/press-release/2014/05/apopliromi-pronomiouxon-metoxon-ellinikou-dimosiou>

⁽³⁰⁾ Kesäkuun 25 päivänä 2014 toimitettu rakenneuudistussuunnitelma, s. 40.

- (61) Kreikan keskuspankki siirsi 27 päivänä heinäkuuta 2012 ATEn siirrettävät toiminnot pankille ⁽³¹⁾.
- (62) Koska ATEn siirrettävien toimintojen sisältämien omaisuuserien käypä arvo oli alhaisempi kuin velkaerien, Kreikan rahoitusvakausrahasto kattoi Kreikan keskuspankin 28 päivänä tammikuuta 2013 tekemän päätöksen mukaisesti siirrettyjen omaisuuserien ja velkaerien välisen erotuksen eli rahoitusvajeen. Kreikan keskuspankki katsoi tarkastettujen lukujen perusteella, että rahoitusvajeen määrä on 7 471 miljoonaa euroa, joten Kreikan rahoitusvakausrahasto myönsi pankille Euroopan rahoitusvakausvälineen liikkeeseen laskemia joukkovelkakirjalainoja, jäljempänä 'ERVV:n joukkovelkakirjat', 7 471 miljoonan euron arvosta.
- (63) Lisäksi Kreikan rahoitusvakausrahasto sitoutui myöntämään pääomaa pankille omien varojen osuuden nostamiseksi 9 prosenttiin ATEn siirrettävien toimintojen osalta. Pääomatarpeen määräksi arvioitiin alun perin 500 miljoonaa euroa, mutta lopullinen pääomatarve oli 570 miljoonaa euroa. Kreikan rahoitusvakausrahasto sijoitti lopullisen summan pankkiin kantaosakkeita vastaan kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen puitteissa.
- (64) Pankki osti ATEn siirrettävät toiminnot 95 miljoonan euron hintaan.

2.2.2 Genikin osto

- (65) Geniki perustettiin vuonna 1937. Se tarjosi rahoituspalveluja sekä vähittäispankkitoiminnan että yrityspankkitoiminnan sektoreilla sekä pääomamarkkinapalveluja. Vuonna 2004 Société Générale osti enemmistön Genikin osakekannasta. Genikillä oli 104 konttoria ja 1 391 työntekijää 31 päivänä joulukuuta 2012 ⁽³²⁾. Sen varojen kokonaismäärä oli 2,6 miljardia euroa, nettolainasalkku 1,9 miljardia euroa ja talletukset noin 2 miljardia euroa ⁽³³⁾.
- (66) Kreikan valtionvelkakriisillä oli hyvin negatiivinen vaikutus pankkisektorin toimintaan. Lisäksi kreikkalaisten pankkien osallistuminen yksityissektorin osallistumishjelmaan heikensi niiden pääomatilannetta nopeasti. Kuten taulukossa 2 on esitetty, yksityissektorin osallistumiseen liittyvä Genikin tappio oli yhteensä noin 292 miljoonaa euroa ennen veroja, ja se kirjattiin kokonaisuudessaan pankin vuoden 2011 kirjanpitoon. Kuten taulukosta 3 ilmenee, Genikin pääomatarve oli arviolta 281 miljoonaa euroa, joka määritettiin Kreikan keskuspankin toteuttaman stressitestin perusteella.
- (67) Kesäkuussa 2012 Société Générale lähestyi kaikkia Kreikan neljää suurinta pankkia myydäkseen Genikin. Pankki oli ainut, joka osoitti halukkuutta ostaa Geniki.
- (68) Neuvottelut Société Généralen ja pankin välillä Genikin myynnistä johtivat virallisen sopimuksen tekemiseen 19 päivänä lokakuuta 2012. Sopimuksen mukaan i) Société Générale myy ja pankki ostaa Société Généralen 99,08 prosentin omistusosuuden Genikistä ja ii) Société Générale luovuttaa ja siirtää ja pankki hankkii 100 prosenttia Genikin osakepääomaennakoista, jotka Société Générale on tehnyt ja jotka se tulee tekemään. Société Générale sitoutui lopulta suorittamaan noin 290 miljoonan euron ennakkomaksun Genikille ja merkitsemään pankin liikkeeseen laskemia joukkovelkakirjoja noin 170 miljoonalla eurolla. Pankki osti Genikin 1 miljoonan euron hintaan.
- (69) Pankki ilmoitti 14 päivänä joulukuuta 2012, että hanke, joka koski Société Généralen osuuden hankkimista Genikistä, on saatettu loppuun.

2.2.3 Kolmen kyproslaisen pankin Kreikan toimintojen osto

- (70) Bank of Cyprus perustettiin vuonna 1899, Cyprus Popular Bank vuonna 1901 ja Hellenic Bank vuonna 1976.
- (71) Maaliskuun 15 päivänä 2013 järjestetyssä ylimääräisessä euroryhmän kokouksessa päästiin yhteisymmärrykseen Euroopan unionin, IMF:n ja EKP:n toteuttaman Kyproksen pelastamissuunnitelman keskeisistä tunnusluvuihin. Kreikan rahoitusjärjestelmän vakaudesta vastaava lautakunta Hellenic Systemic Stability Board, jäljempänä 'HSSB', ehdotti yksimielisesti kolmen kyproslaisen pankin Kreikan sivuliikkeiden omaisuus- ja velkaerien siirtämistä kreikkalaiselle pankille. HSSB totesi erityisesti, että sopimus (*) antaa täyden suojan kolmen kyproslaisen pankin Kreikan sivuliikkeiden tallettajille, turvaa Kreikan yleisen edun ja rahoitusjärjestelmän vakauden eikä rasita Kreikan julkista velkaa.
- (72) Kreikan keskuspankille annettiin tehtäväksi selvittää kreikkalaisten pankkien kiinnostusta asian suhteen, ja se julkaisikin aiheesta kiinnostuksenilmaisupyynnön. Lisäksi Kreikan rahoitusvakausrahasto sitoutui kattamaan (ostajan) pääomatarpeen, joka johtuu kolmen kyproslaisen pankin Kreikan sivuliikkeiden hankinnasta.

⁽³¹⁾ Ks. ATEn likvidointia koskevan päätöksen johdanto-osan 27 kappale.

⁽³²⁾ Hellenic Bank Association, saatavilla verkko-osoitteessa: <http://62.1.43.74/4Statistika/UplPDFs/network2012engl.pdf>

⁽³³⁾ http://www.geniki.gr/Portals/0/PDFs/140321_annual_results_en_2.pdf

(*) liikesalaisuus

- (73) Taulukossa 6 esitetään yhteenveto kolmen kyproslaisen pankin varoista ja veloista, jotka lopulta siirrettiin pankkiin, jäljempänä 'kyproslaisten pankkien siirrettävät toiminnot'.

Taulukko 6

Kolmen kyproslaisen pankin siirrettävät toiminnot

	Siirrettävät toiminnot
Varat	Kaikki kreikkalaiset lainat, ml. leasing- ja factoring-rahoitus
	Lainat laivayhtiöille ja muut lainat, jotka on myönnetty Kreikassa ja joita hallinnoidaan Kreikassa mutta jotka on kirjattu kyproslaisten pankkien lainasalkkuihin
	Käyttöomaisuus (pl. laskennalliset verosaamiset)
Velat	Kolmen kyproslaisen pankin kaikki Kreikassa kerätyt talletukset

Lähde: Sopimusehdot, Carve out and sale of the Greek assets of Cypriot banks, 10.4.2013.

- (74) Pankille siirrettyjen varojen yhteismäärä oli noin 18,9 miljardia euroa ja velkojen 15 miljardia euroa. Kaupan sopijapuolet kuitenkin sitoutuivat ottamaan huomioon PIMCon laatimassa raportissa kyproslaisten pankkien osalta ennustetut tappiot epäedullisessa skenaariossa ⁽³⁴⁾. PIMCon raportin mukaan pankille siirrettävien omaisuuserien yhteismäärä olisi noin 16,5 miljardia euroa. Siirrettävien velkaerien yhteismäärä olisi puolestaan noin 14,5 miljardia euroa.
- (75) Vain kolme pankkia, pankki mukaan lukien, toimitti ei-sitovan tarjouksen 21 ja 22 päivänä maaliskuuta 2013.
- (76) Kreikan rahoitusvakausrahasto antoi 22 päivänä maaliskuuta 2013 pankille suostumuksensa kolmen kyproslaisen pankin Kreikan toimintojen ostamiseen. Pankin kyproslaisten pankkien siirrettävistä toiminnoista maksama korvaus oli yhteensä 524 miljoonaa euroa. Tarkemmin eriteltynä pankki sitoutui maksamaan Bank of Cypruksen siirrettävistä toiminnoista 237 miljoonaa euroa, Cyprus Popular Bankin siirrettävistä toiminnoista 258 miljoonaa euroa ja Hellenic Bankin siirrettävistä toiminnoista 29 miljoonaa euroa.
- (77) Kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen ⁽³⁵⁾ yhteydessä Kreikan rahoitusvakausrahasto sijoitti kesäkuussa 2013 pankkiin 524 miljoonaa euroa pääomaa kattaakseen pankin maksaman ostohinnan.

2.2.4 MBG:n osto

- (78) MBG perustettiin vuonna 2000. MBG:llä oli 31 päivänä joulukuuta 2012 119 konttoria ja 1 174 työntekijää ⁽³⁶⁾.
- (79) Pankki allekirjoitti 22 päivänä huhtikuuta 2013 BCP:n kanssa lopullisen sopimuksen, joka koski MBG:n koko osakepääoman hankintaa ja BCP:n osallistumista pankin tulevaan pääomapohjan vahvistamiseen.
- (80) Sopimuksen mukaan BCP osallistuisi MBG:n lakisääteiseen pääomapohjan vahvistamiseen 400 miljoonalla eurolla (josta BCP oli jo suorittanut 139 miljoonaa euroa joulukuussa 2012) muuntamalla BCP:n huonommassa etuoikeus-asemassa olevia ja etuoikeutettuja saamia MBG:ltä pääomaksi. Lisäksi MBG maksaa takaisin BCP:n sille aiemmin myöntämän rahoituksen kahdessa erässä: 650 miljoonaa euroa maksetaan kaupantekopäivänä ja noin 250 miljoonaa euroa kuuden kuukauden kuluessa kaupanteosta. Lopuksi BCP osallistuu pankin pääomapohjan vahvistamiseen 400 miljoonalla eurolla suunnatun annin kautta, mikä ei sisällä merkintäetuoikeutta. Pankki ostaa täysimääräisesti pääomitetun MBG:n 1 miljoonalla eurolla.
- (81) Pankki ilmoitti 19 päivänä kesäkuuta 2013, että MBG:n osto on saatettu loppuun.

⁽³⁴⁾ PIMCon 1 päivänä helmikuuta 2013 laatiman raportin nimi on "Independent Due Diligence of the Banking System in Cyprus". Pääomaa koskevat arviot laadittiin sekä perus- että epäedullisen makrotaloutta koskevan skenaarion osalta. Toimenpiteen viitepäivä oli 30.6.2012 ja ennustejakso 30.6.2012–30.6.2015.

⁽³⁵⁾ Ks. johdanto-osan 101 kappale.

⁽³⁶⁾ Ks. edellinen alaviite.

2.2.5 Yleiskuvaus ostojen yhteisvaikutuksesta

- (82) Taulukko 7 sisältää yleiskuvauksen ostojen vaikutuksista pankin kokoon ja kokoonpanoon Kreikassa (ostetut yritykset eivät sisältäneet kansainvälisiä omaisuuseriä, lukuun ottamatta ATEn siirrettäviä toimintoja, jotka sisälsivät pienen määrän romanialaisia omaisuuseriä). Ostojen johdosta pankilla on nykyisin suurin markkinaosuus Kreikan talletus- ja luottomarkkinoilla.

Taulukko 7

Yritysostojen vaikutukset Piraeus-pankin kokoon Kreikassa

31.12.2012 Koskee vain Kreikkaa	Pelkkä Piraeus	ATE	Geniki	Kyproslaiset pankit	MBG	UUSI KONSERNI
Lainat, brutto	27 727	12 200	3 308	24 194	4 710	72 138
osuus uudesta konsernista	38 %	17 %	5 %	34 %	7 %	100 %
Lainat, netto	24 811	11 527	1 909	19 481	4 236	61 964
osuus uudesta konsernista	40 %	19 %	3 %	31 %	7 %	100 %
Talletukset	15 412	14 986	2 014	14 427	2 912	49 752
osuus uudesta konsernista	31 %	30 %	4 %	29 %	6 %	100 %
Työntekijät	5 926	5 019	1 420	5 268	1 186	18 819
osuus uudesta konsernista	31 %	27 %	8 %	28 %	6 %	100 %
Konttorit	325	460	104	307	120	1 316
osuus uudesta konsernista	25 %	35 %	8 %	23 %	9 %	100 %

Lähde: Piraeus Bankin 10 päivänä kesäkuuta 2014 toimittamat tiedot.

2.3 TUKITOIMENPITEET

2.3.1 Kreikan pankkien tukiohjelmasta pankille myönnetty tukitoimenpiteet (toimenpiteet L1 ja A)

- (83) Pankki on saanut monenlaista tukea Kreikan pankkien tukiohjelmasta, pääomapohjan vahvistamistoimenpiteestä, takaustoimenpiteestä ja valtion joukkovelkakirjalainatoimenpiteestä.

2.3.1.1 Takaustoimenpiteestä ja joukkovelkakirjalainatoimenpiteestä myönnetty valtion maksuvalmiustuki (toimenpide L1)

- (84) Pankki on saanut ja saa edelleen tukea takaustoimenpiteestä ja joukkovelkakirjalainatoimenpiteestä. Tätä tukea nimitetään tässä päätöksessä "toimenpiteeksi L1". Vuonna 2012 pankki laski liikkeeseen valtion takaamia joukkovelkakirjoja yhteensä 9,9 miljardilla eurolla. Lisäksi Kreikka lainasi pankille valtion joukkovelkakirjoja 1 289 miljoonan euron arvosta. Maaliskuun 2014 lopussa lainattujen valtion joukkovelkakirjojen yhteissumma oli 1 024 miljoonaa euroa ⁽³⁷⁾.
- (85) Pankin rakenneuudistussuunnitelmassa, jonka Kreikan viranomaiset toimittivat komissiolle 25 päivänä kesäkuuta 2014, viranomaiset pyysivät lupaa jatkaa takauksien myöntämistä ja valtion joukkovelkakirjojen lainaamista pankille Kreikan pankkien tukiohjelman puitteissa rakenneuudistuksen ajan, mikäli tarvetta maksuvalmiustuella ilmaantuu. Näin ei kuitenkaan odotettu tapahtuvan.

⁽³⁷⁾ Kesäkuun 25 päivänä 2014 toimitettu rakenneuudistussuunnitelma, s. 51.

2.3.1.2 Pääomapohjan vahvistamistoimenpiteestä (toimenpide A) myönnetty valtion pääomasijoitus

- (86) Toukokuussa 2009 pankki sai 370 miljoonan euron ja joulukuussa 2011 380 miljoonan euron eli yhteensä 750 miljoonan euron pääomasijoituksen Kreikan pankkien tukiohjelman pääomapohjan vahvistamistoimenpiteestä (toimenpide A). Tämä pääomasijoitus vastasi noin 2,1:tä prosenttia pankin tuolloisista riskipainotetuista omaisuus-eristä ⁽³⁸⁾.
- (87) Pääomapohjan vahvistaminen toteutettiin Kreikan merkitsemillä etuoikeutetuilla osakkeilla, joiden kuponkikorko oli 10 prosenttia ja erääntymisaika viisi vuotta.
- (88) Pankki lunasti etuoikeutetut osakkeet 22 päivänä toukokuuta 2014, kuten johdanto-osan 52 kappaleessa on kuvattu.

2.3.2 Valtion takaama maksuvalmiusapu (toimenpide L2)

- (89) Maksuvalmiusapu on poikkeuksellinen toimenpide, jonka avulla maksukykyinen rahoituslaitos, jolla on väliaikaisia maksukykyongelmia, voi saada eurojärjestelmän rahoitusta ilman, että tällainen toimenpide on osa yhteistä rahapolitiikkaa. Tällaisen rahoituslaitoksen maksuvalmiusavusta maksama korko on [...] peruspistettä korkeampi kuin sen normaalista keskuspankin rahoituksesta maksama korko.
- (90) Kreikan keskuspankki on vastuussa maksuvalmiusohjelmasta, mikä tarkoittaa, että se vastaa maksuvalmiusavun myöntämisestä johtuvista kustannuksista ja riskeistä ⁽³⁹⁾. Kreikka myönsi Kreikan keskuspankille valtioneuvoston, jota sovelletaan Kreikan keskuspankin myöntämän maksuvalmiusavun kokonaismäärään. Hyväksymällä lain 3943/2011 50 artiklan 7 kohta, jolla muutettiin lain 2362/1995 65 artiklan 1 kohtaa, annettiin Kreikan valtiovarainministeriölle mahdollisuus myöntää valtion puolesta takauksia Kreikan keskuspankille tämän luottolaitoksilta saatavien vaateiden suojaamiseksi. Maksuvalmiusapua saavien pankkien on maksettava valtiolle takausmaksu, joka on [...] peruspistettä.
- (91) Pankki oli 31 päivänä joulukuuta 2011 saanut 11,64 miljardia euroa valtion takaamaa maksuvalmiusapua, ja 31 päivänä joulukuuta 2012 se oli saanut 31,4 miljardia euroa valtion takaamaa maksuvalmiusapua ⁽⁴⁰⁾. Vuonna 2013 maksuvalmiusavun määrää laskettiin voimakkaasti, ja pankki oli kyseisen vuoden lopussa saanut vain 750 miljoonaa euroa valtion takaamaa maksuvalmiusapua.

2.3.3 Pankille Kreikan rahoitusvakausrahaston kautta myönnetty tukitoimenpiteet (toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4)

- (92) Vuoden 2012 jälkeen pankki on saanut tukea useista Kreikan rahoitusvakausrahaston myöntämistä pääomatukitoimenpiteistä. Taulukossa 8 esitetään yleiskatsaus näistä tukitoimenpiteistä.

Taulukko 8

Pankille Kreikan rahoitusvakausrahaston kautta myönnetty tukitoimenpiteet

	1. väliaikaisrahoitus – toukokuu 2012 (miljoonaa euroa)	2. väliaikaisrahoitus – joulukuu 2012 (miljoonaa euroa)	Sitoumuskirje – joulukuu 2012 (miljoonaa euroa)	Osallistuminen pää- omapohjan vahvista- miseen toukokuussa 2013 (miljoonaa euroa) ⁽¹⁾
Toimenpide	B1	B2	B3	B4
Määrä (milj. euroa)	4 700	1 553	1 082	5 891

⁽¹⁾ Pois lukien Kreikan rahoitusvakausrahaston toteuttama pääomapohjan vahvistaminen sen pääomatarpeen kattamiseksi, joka johtui ATE Bankin ja kolmen kyproslaisen pankin Kreikan sivuliikkeiden ostamisesta. Lisätietoja aiheesta annetaan johdanto-osan 101 kappaleessa.

2.3.3.1 Ensimmäinen väliaikaisrahoitus (toimenpide B1)

- (93) Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätöksen johdanto-osan 14–33 kappaleessa kuvattiin yksityiskohtaisesti toukokuussa 2012 toteutettu ensimmäinen väliaikaisrahoitus (toimenpide B1). Tässä jaksossa esitetään kyseisen toimenpiteen tausta ja pääpiirteet.

⁽³⁸⁾ Riskipainotetuilla omaisuuksilla tarkoitetaan lakisääteistä yhteismäärää, jonka avulla mitataan rahoituslaitoksen riskialtistumista ja jota valvontaviranomaiset käyttävät seurataksaan rahoituslaitosten oman pääoman riittävyyttä.

⁽³⁹⁾ Kreikan keskuspankin 7 päivänä marraskuuta 2011 päivätyn kirjeen mukaan takaukset koskevat maksuvalmiusavun kokonaismäärää.

⁽⁴⁰⁾ Kesäkuun 25 päivänä 2014 toimitettu rakenneuudistus suunnitelma, s. 133.

- (94) Kreikan rahoitusvakausrahasto lähetti 20 päivänä huhtikuuta 2012 pankille kirjeen, jolla se sitoutui osallistumaan pankin suunniteltuun osakepääoman korottamiseen jopa 5 miljardilla eurolla.
- (95) Kreikan rahoitusvakausrahasto siirsi toukokuussa 2012 toimenpiteessä B1 pankille 4,7 miljardin arvosta ERVV:n joukkovelkakirjoja Kreikan rahoitusvakausrahaston perustamisesta annetun lain 3864/2010, jäljempänä 'Kreikan rahoitusvakausrahasto koskeva laki', väliaikaisrahoitusta koskevien säännösten mukaisesti. Komissio totesi jo Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätöksen johdanto-osan 53 kappaleessa, että 28 päivänä toukokuuta 2012 toteutetulla väliaikaisrahoituksella täytettiin sitoumuskirjeessä hyväksytty velvoite, joten väliaikaisrahoitus oli jatkoa samalle tuelle. Kreikan keskuspankki teki sekä sitoumuskirjeessä esitettyjä että ensimmäisessä väliaikaisrahoituksessa maksettuja määriä koskevat laskelmat varmistaakseen, että pankin kokonaispääomaosuus oli 8 prosenttia 31 päivänä joulukuuta 2011, jolloin väliaikaisrahoitus kirjattiin takautuvasti pankin kirjanpitoon. Kuten taulukosta 3 voidaan nähdä, toimenpide B1 kattoi vain rajoitetun osan vuoden 2012 stressitestissä havaitusta yhteenlasketusta pääomatarpeesta. Pankin oli määrä hankkia pääoma tulevalle pääomakorotuksella, ja väliaikaisrahoituksen tarkoituksena oli vain säilyttää pankin kelpoisuus saada EKP:n rahoitusta, kunnes pääomakorotus oli toteutettu.
- (96) Pankin ja Kreikan rahoitusvakausrahaston välisessä ennakkomerkintäsopimuksessa määrättiin, että ensimmäisen väliaikaisrahoituksen päivämäärän ja sen päivämäärän, jona ensimmäinen väliaikaisrahoitus muunnettiin kantaosakkeiksi ja muiksi vaihdettaviksi rahoitusinstrumenteiksi, välisenä aikana pankin oli maksettava Kreikan rahoitusvakausrahastolle vuosittaisena maksuna 1 prosentti ERVV:n joukkovelkakirjojen nimellisarvosta ja että kuponkimaksut ja ERVV:n joukkovelkakirjoille tältä ajalta kertynyt korko lasketaan Kreikan rahoitusvakausrahaston suorittamaksi lisäpääomasijoitukseksi ⁽⁴¹⁾.

2.3.3.2 Toinen väliaikaisrahoitus (toimenpide B2)

- (97) Pankki kirjasi lisätappioita vuoden 2012 syksyllä. Sen vuoksi sen pääoma pieneni jälleen alle pääomaa koskevien vähimmäisvaatimusten, joiden täytyminen on EKP:n rahoituksen saamisen edellytyksenä.
- (98) Tämän tuloksena tarvittiin toinen väliaikaisrahoitus. Kreikan rahoitusvakausrahasto toteutti 20 päivänä joulukuuta 2012 toisen, 1 553 miljoonan euron suuruisen väliaikaisrahoituksen (toimenpide B2), joka sekin maksettiin siirtämällä ERVV:n joukkovelkakirjoja pankille.

2.3.3.3 Joulukuun 20 päivänä 2012 päivätty sitoumuskirje (toimenpide B3)

- (99) Toisen väliaikaisrahoituksen lisäksi Kreikan rahoitusvakausrahasto lähetti 20 päivänä joulukuuta 2012 pankille sitoumuskirjeen osallistumisestaan pankin osakepääoman korottamiseen ja liikkeeseen laskettaviin vaihdettaviin instrumentteihin yhteensä jopa 1 082 miljoonalla eurolla (toimenpide B3)
- (100) Kaksi väliaikaisrahoitusta (toimenpiteet B1 ja B2) sekä joulukuussa 2012 sidottu lisämäärä (toimenpide 3) yhdessä merkitsivät, että Kreikan rahoitusvakausrahasto oli sitoutunut kattamaan vuoden 2012 stressitestissä havaitun pääomatarpeen (7 335 miljoonaa euroa ⁽⁴²⁾) kokonaisuudessaan.

2.3.3.4 Kreikan rahoitusvakausrahaston osallistuminen kevään 2013 pääomapohjan vahvistamiseen (toimenpide B4) ja toimenpiteiden B1 ja B2 osittainen takaisinmaksu

- (101) Huhtikuun 30 päivänä 2013 pidetyssä yhtiökokouksessa hyväksyttiin pankin osakepääoman korottaminen 8 429 miljoonalla eurolla ⁽⁴³⁾. Kyseinen summa määritettiin seuraavien lukujen perusteella:
- i) 7 335 miljoonaa euroa, joka tarvittiin kattamaan vuoden 2012 stressitestissä havaittu pääomantarve; tästä summasta Kreikan rahoitusvakausrahasto kattoi 5 891 miljoonaa euroa (toimenpide B4) ja yksityiset sijoittajat 1 444 miljoonaa euroa;
 - ii) 570 miljoonaa euroa, jonka Kreikan rahoitusvakausrahasto sijoitti heinäkuussa 2012 antamansa sitoumuksen mukaan sen pääomatarpeen kattamiseksi, joka johtui ATE Bankin toimintojen ostamisesta; komissio arvioi kyseistä toimenpidettä ATEn likvidointia koskevassa päätöksessä ja katsoi, ettei tuki ole pankin hyväksi myönnettyä tukea;
 - iii) 524 miljoonaa euroa, jonka Kreikan rahoitusvakausrahasto sijoitti sen pääomatarpeen kattamiseksi, joka johtui kolmen kyproslaisen pankin Kreikan toimintojen ostamisesta; kyseinen osuus pääomapohjan vahvistamisesta muodostaa toimenpiteen C ⁽⁴⁴⁾.

⁽⁴¹⁾ Ennakkomerkintäsopimuksessa määrättiin, että pankille maksettavaan todelliseen riskiin sisältyvät ERVV:n joukkovelkakirjat, kuponkimaksut ja ERVV:n joukkovelkakirjoille kertynyt korko velkakirjojen liikkeeseenlaskusta siihen asti, että ennakkomaksu muunnetaan osakepääomaksi ja muiksi vaihdettaviksi rahoitusinstrumenteiksi sopimuksessa määrätyn mukaisesti.

⁽⁴²⁾ Ks. taulukko 3.

⁽⁴³⁾ http://www.piraeusbankgroup.com/~media/Com/Piraeus-Bank-Documents/Press-Releases/2013/Apofaseis_BGM_23042013_en.pdf

⁽⁴⁴⁾ Ks. johdanto-osan 112 kappale.

- (102) Uusien osakkeiden hinnaksi asetettiin 1,70 euroa osakkeelta, mikä vastaa 50:tä prosenttia osakkeiden volyymipainotetusta keskihinnasta tarjoushinnan määrittelyä edeltävien 50 kaupankäyntipäivän aikana.
- (103) Pankin hallintoneuvosto ilmoitti 3 päivänä kesäkuuta 2013 3 888 268 914 uuden osakkeen liikkeeseen laskusta. Osakkeiden nimellisarvo oli 0,30 euroa ja hinta 1,70 euroa osakkeelta ⁽⁴⁵⁾. Pankki ilmoitti 28 päivänä kesäkuuta 2013 ⁽⁴⁶⁾, että sen hallintoneuvosto oli vahvistanut, että koko pääomapohjan korotus toteutetaan osakepääoman korotuksena, jonka yhteissumma on 8 429 miljoonaa euroa, palkkiot mukaan lukien.
- (104) Yksityisten sijoittajien osuus pankin osakepääoman korotuksesta oli yhteensä 1 444 miljoonaa euroa ⁽⁴⁷⁾. Kyseinen summa kattaa myös johdanto-osan 80 kappaleessa kuvatun BCP:n osuuden.
- (105) Kreikan rahoitusvakausrahaston osuus pankin osakepääoman korotuksesta oli näin ollen yhteensä 6 985 miljoonaa euroa.
- (106) Välttämättä kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen jälkeen Kreikan rahoitusvakausrahastosta tuli pankin suurin osakkeenomistaja, jonka omistusosuus oli 81 prosenttia ⁽⁴⁸⁾. Kreikan rahoitusvakausrahasto myönsi kullekin yksityiselle sijoittajalle vastikkeetta yhden optio-oikeuden kutakin merkittyä osaketta kohti ⁽⁴⁹⁾. Kukin optio-oikeus antaa oikeuden ostaa 4,48 Kreikan rahoitusvakausrahaston osaketta tietyin aikavälein ja tiettyyn tavoitehintaan. Ensimmäinen optio-oikeuksien lunastuspäivä oli 2 päivä tammikuuta 2014, jonka jälkeen optio-oikeudet ovat lunastettavissa kuuden kuukauden välein 2 päivään tammikuuta 2018 saakka. Lunastushinta vastaa 1,70 euron merkintähintaa, johon lisätään vuotuinen korko (4 % ensimmäisenä vuotena, 5 % toisena vuotena, 6 % kolmantena vuotena, 7 % neljäntenä vuotena ja sen jälkeen 8 %:n vuotuistettu korko viimeisen kuuden kuukauden osalta) ⁽⁵⁰⁾.
- (107) Kreikan rahoitusvakausrahastosta annetussa laissa, sellaisena kuin sen on muutettuna vuonna 2014, määrätään, että uusmerkinnän tapahtuessa vain optio-oikeuksien tavoitehintoja voidaan muuttaa. Lisäksi tällaiset muutokset voidaan toteuttaa vain jälkikäteen ja ne voivat kattaa vain summan, joka vastaa Kreikan rahoitusvakausrahaston merkintätuo-oikeuksien myynnistä saatuja todellisia tuloja. Muuttaminen ei ole mahdollista ilman merkintätuo-oikeuksia toteutetun osakepääoman korotusten osalta.

2.3.4 Ostetuille yrityksille myönnetty tukitoimenpiteet (toimenpide C)

2.3.4.1 ATElle myönnetty tukitoimenpiteet

- (108) Kuten johdanto-osan 58 kappaleessa todetaan, ATEn rakenneuudistusta koskevan päätöksen ajankohtana ATE oli jo hyötynyt tukitoimenpiteistä.
- (109) Joulukuussa 2011 Kreikan valtio teki 290 miljoonan euron pääomasijoituksen ATeen.
- (110) Heinäkuun 27 päivänä 2012 toteutettuun alasajoon myös sisältyi valtion myöntämää lisätukea, kuten johdanto-osan 62 ja 63 kappaleessa on kuvattu. Kreikan rahoitusvakausrahasto myönsi pankille ERVV:n joukkovelkakirjoja 7 471 miljoonan euron arvosta rahoitusvajeen kattamiseksi. Lisäksi Kreikan rahoitusvakausrahasto oli antanut sitoumuksen vahvistaa pankin pääomapohjaa 570 miljoonalla eurolla.
- (111) Kaiken kaikkiaan Purchase & Assumption -menettelyyn liittyvän tuen yhteismäärä oli 8 041 miljoonaa euroa.

2.3.4.2 Kolmen kyproslaisen pankin Kreikan toiminnoille myönnetty tukitoimenpiteet (toimenpide C)

- (112) Kuten johdanto-osan 77 ja 101 kappaleessa on mainittu, kolmen kyproslaisen pankin Kreikan toimintojen ostamisen yhteydessä Kreikan rahoitusvakausrahasto antoi sitoumuksen vahvistaa pankin pääomapohjaa 524 miljoonalla eurolla (toimenpide C). Kyseinen sitoumus toteutettiin kesäkuussa 2013 ⁽⁵¹⁾.

2.4 RAKENNEUUDISTUSSUUNNITELMA

2.4.1 Kotimaan toiminnot

- (113) Rakenneuudistussuunnitelmansa avulla pankki aikoo keskittyä ydinpankkitoimintaansa Kreikassa.
- (114) Keskeisenä prioriteettina on tehdä pankin Kreikassa harjoittamasta pankkitoiminnasta jälleen kannattavaa ja elin-kelpoista. Tätä varten rakenneuudistussuunnitelma sisältää joukon toimenpiteitä, joilla pyritään parantamaan pankin toiminnan tehokkuutta ja sen nettokorkomarginaalia, sekä toimenpiteitä, joilla parannetaan sen pääomatilannetta ja taseen rakennetta.
- (115) Toiminnan tehokkuuden osalta pankki oli jo aloittanut laajan rationalisointiohjelman.

⁽⁴⁵⁾ <http://www.piraeusbankgroup.com/~media/Com/Piraeus-Bank-Documents/Press-Releases/2013/Anakoinwsi-apokomis-DS-gia-AMK.pdf>

⁽⁴⁶⁾ <http://www.piraeusbankgroup.com/en/press-office/announcement/2013/06/anakoinosi-kalipsis>

⁽⁴⁷⁾ http://www.hfsf.gr/files/HFSF_activities_Jan_2013_Jun_2013_en.pdf

⁽⁴⁸⁾ http://www.hfsf.gr/files/HFSF_activities_Jan_2013_Jun_2013_en.pdf

⁽⁴⁹⁾ <http://www.piraeusbankgroup.com/~media/Com/Downloads/Investors/PIRAEUS-BANKS-ANNOUNCEMENTS-ON-THE-CHARACTERISTICS-OF-HFSF-WARRANTS.pdf>

⁽⁵⁰⁾ Esimerkiksi 2 päivänä tammikuuta 2014 lunastushinta oli 1,7340 euroa ja 2 päivänä heinäkuuta 2014 1,7680 euroa. Tammikuun 2 päivänä 2015 lunastushinta tulee olemaan 1,8105 euroa, 2 päivänä heinäkuuta 2015 se on 1,8530 euroa jne.

⁽⁵¹⁾ Ks. 2.3.3.4 kohta.

- (116) Pankki vähensi fyysistä läsnäoloaan Kreikassa yhteensä 322 konttorilla 31 päivän joulukuuta 2011 ja 31 päivän joulukuuta 2013 välisenä aikana, kun otetaan huomioon hankintapäivän jälkeen hankittujen yritysten osalta toteutetut rakenneuudistustoimenpiteet. Pankki on jatkanut samaan tahtiin vuonna 2014, ja se on sulkenut vuoden alkupuoliskon aikana jo [...] konttoria.

Taulukko 9

Kreikan konttoriverkoston rakenneuudistus vuodesta 2010 vuoden 2014 ensimmäisen puolivuotiskauden loppuun asti

Ajanjakso	2011	2012	2013	Vuoden 2014 ensimmäinen puolivuotiskausi
Konttorien kokonaismäärä ajanjakson alussa tai hankintapäivänä	360	918	1 316	1 037
josta Piraeuksen osuus	(...)	(...)	(...)	(...)
ATE:n osuus	(...)	(...)		
Genikin osuus	(...)	(...)		
Kyproslaisten konttorien osuus	(...)	(...)		
MBG:n osuus	(...)	(...)	(...)	
Kokonaismäärä ajanjakson lopussa	346	889	1 037	899
Suljettujen konttorien määrä yhteensä ajanjakson lopussa	14	29	279	138

Lähde: 25 päivänä kesäkuuta 2014 toimitettu rakenneuudistussuunnitelma, s. 40 ja 125, sekä vuosien 2011 ja 2012 vuosikertomukset.

- (117) Pankki vähensi myös pankkitoimintojensa ja muiden kuin pankkitoimintojensa työntekijämäärää Kreikassa 2 519 työntekijällä ajanjaksolla 2011–2013. Kyseisistä työntekijöistä 2 114 henkilöä poistui pankin toteuttaman vapaaehtoisen poistumisohjelman kautta.

Taulukko 10

Kreikkalaisten työntekijöiden vähennykset vuosina 2010–2013

Ajanjakso	2011	2012	2013
Työntekijöiden kokonaismäärä ajanjakson alussa tai hankintapäivänä	6 370	12 616	18 628
josta Piraeuksen osuus	(...)	(...)	(...)
ATE:n osuus	(...)	(...)	
Genikin osuus	(...)	(...)	
Kyproslaisten konttorien osuus	(...)	(...)	(...)
MBG:n osuus	(...)	(...)	(...)
Kokonaismäärä ajanjakson lopussa	6 172	12 365	16 558
Vähennys	198	251	2 070

Lähde: 25 päivänä kesäkuuta 2014 toimitettu rakenneuudistussuunnitelma, s. 40 ja 125, sekä vuosien 2011 ja 2012 vuosikertomukset.

- (118) Joulukuun 2013 ja vuoden 2017 lopun välisenä aikana pankki kaavailee vähentävänsä edelleen työntekijöidensä määrää (16 558 työntekijästä [...] työntekijään) ja konttoriensa määrää (1 037 konttorista [...] konttoriin) Kreikassa ⁽⁵²⁾. [...]

⁽⁵²⁾ Kesäkuun 25 päivänä 2014 toimitettu rakenneuudistussuunnitelma, s. 117.

- (119) Konttorien ja henkilöstön osalta parannettu tehokkuus auttaa pienentämään kaiken Kreikassa harjoitettavan pankkitoiminnan kokonaiskustannuksia [...] prosenttia 1 394 miljoonasta eurosta vuonna 2013 [...] miljoonaan euroon ⁽⁵³⁾ vuonna 2017 ⁽⁵⁴⁾. Tämän tuloksena pankin Kreikassa harjoittaman pankkitoiminnan odotettavissa oleva kustannus-tuotosuhde laskee alle [...] prosentin rakenneuudistusjakson lopussa.
- (120) Rakenneuudistussuunnitelmassa kuvaillaan myös, miten pankki aikoo vähentää rahoituskustannuksiaan, mikä on avaintekijä elinkelpoisuuden palauttamisessa. Pankki odottaa kykenevänsä maksamaan alempia korkoja talletuksilleen vakaamman toimintaympäristön ja etenkin Kreikan talouden ennustetun vakautuksen ja elpymisen ansiosta. Kreikan talouden odotetaan kasvavan jälleen vuodesta 2014 lähtien. Talletusten tuottoerojen odotetaan pienenevän Kreikassa ⁽⁵⁵⁾. Tämä tuottoerojen kaventuminen on tarkoitus saavuttaa pääasiassa maksamalla paljon alempia korkoja määräaikaistalletuksille. Vastaavasti pankin turvautuminen maksuvalmiusapuun ja laajempaan eurojärjestelmän rahoitukseen vähenee 45 prosentista sen konsernitason kokonaisvaroista vuonna 2012 [...] prosenttiin vuonna 2017 ⁽⁵⁶⁾.
- (121) Rakenneuudistussuunnitelmassa ennakoitaan myös, että pankki vahvistaa tasettaan. Sen lainojen nettosuhte talletuksiin Kreikassa pienenee [...] prosenttiin vuonna 2017 (114 prosentista vuonna 2013 ⁽⁵⁷⁾), ja sen vakavaraisuus paranee edelleen.
- (122) Toinen pankin strateginen prioriteetti on järjestämättömien lainojen hallinta. Pankki parantaa luottoprosessejaan sekä lainojen myöntämisen (parempi vakuuskate ja alennetut lainamäärät) että järjestämättömien lainojen hallinnan suhteen. Järjestämättömien lainojen osuus nousee lähelle [...] prosenttia ja alkaa sitten laskea niin, että rakenneuudistuskauden lopussa sen odotetaan olevan [...] prosenttia ⁽⁵⁸⁾. Pankin riskikustannukset (lainojen arvonalennukset) vähenevät lähes 2 miljardista eurosta vuonna 2013 alle [...] miljoonaan euroon vuonna 2018 ⁽⁵⁹⁾.
- (123) Toiminnan tehokkuuden parantumisen sekä nettokorkomarginaalin ja riskikustannusten pienenemisen ansiosta pankki voi olla kannattava Kreikassa vuodesta [...] lähtien. Pankki ennakoi, että kotimaisen toiminnan tuotot ylittävät [...] miljardia euroa vuonna 2018.

2.4.2 Kansainvälinen pankkitoiminta

- (124) Parantaakseen kansainvälisen toimintansa kannattavuutta pankki on jo ryhtynyt toteuttamaan kansainvälistä verkostoaan koskevaa kustannusten säästöohjelmaa. Vuoden 2011 lopun ja maaliskuun 2014 välisenä aikana työntekijöiden määrä väheni 10 prosenttia 6 634 työntekijästä 5 948 työntekijään ja konttoreiden määrä 18 prosenttia 499 konttorista 410 konttoriin ⁽⁶⁰⁾. Lisäksi pankin kansainvälisen salkun rakennetta on yksinkertaistettu kustannusten karsimiseksi ⁽⁶¹⁾.
- (125) Rakenneuudistussuunnitelmassa korostetaan tarvetta vähentää ulkomaisten tytäryhtiöiden tukeutumista kreikkalaiseen emoyhtiönsä rahoitustarpeidensa täyttämiseksi ja turvata edelleen pankin pääomatilanne.
- (126) Pankki möi syyskuussa 2012 yhdysvaltalaisen tytäryhtiönsä, jonka omaisuuserien arvo oli noin 0,7 miljardia euroa (13 konttoria ja 158 työntekijää).
- (127) Pankki pienentää kansainvälisten omaisuuserien salkkuaan [...] miljardiin euroon kesäkuun 2018 loppuun mennessä. Tämä vastaa [...] prosentin ⁽⁶²⁾ laskua vuoden 2012 lopun tilanteeseen verrattuna ⁽⁶³⁾.
- (128) Ulkomaiset omaisuuserät pienenevät hieman vähemmän ([...] miljardiin euroon) mikäli [...] ⁽⁶⁴⁾. Tällöin ulkomaiset omaisuuserät pienenevät yhteensä [...] prosenttia vuoden 2012 lopun tilanteeseen verrattuna.
- (129) Sen sijaan, että pankki noudattaisi edellä mainittuja enimmäismääriä kesäkuun 2018 loppuun mennessä, se voi päättää luopua [...] ⁽⁶⁵⁾. Tällöin jäljelle jäävät toiminnot kattaisivat enintään [...] prosenttia pankin kaikesta kansainvälisestä pankkitoiminnasta vuoden 2012 lopussa.
- (130) Pankki aikoo vähentää ulkomaisille tytäryhtiöille antamaansa kokonaisrahoitusta.

⁽⁵³⁾ Mukaan lukien talletusten ja sijoitusten takausrahasto TEKEen suoritettavat maksut.

⁽⁵⁴⁾ Kesäkuun 25 päivänä 2014 toimitettu rakenneuudistussuunnitelma, s. 128.

⁽⁵⁵⁾ Kesäkuun 25 päivänä 2014 toimitettu rakenneuudistussuunnitelma, s. 117.

⁽⁵⁶⁾ Kesäkuun 25 päivänä 2014 toimitettu rakenneuudistussuunnitelma, s. 133.

⁽⁵⁷⁾ Kesäkuun 25 päivänä 2014 toimitettu rakenneuudistussuunnitelma, s. 117.

⁽⁵⁸⁾ Kesäkuun 25 päivänä 2014 toimitettu rakenneuudistussuunnitelma, s. 136.

⁽⁵⁹⁾ Kesäkuun 25 päivänä 2014 toimitettu rakenneuudistussuunnitelma, s. 128.

⁽⁶⁰⁾ Ks. vuoden 2012 lukujen osalta vuosikertomus 2012, <http://www.piraeusbankgroup.com/en/investors/financials/annual-reports>
Ks. vuoden 2014 lukujen osalta kesäkuun 25 päivänä 2014 toimitettu rakenneuudistussuunnitelma, s. 96.

⁽⁶¹⁾ Kesäkuun 25 päivänä 2014 toimitettu rakenneuudistussuunnitelma, s. 97.

⁽⁶²⁾ Kesäkuun 25 päivänä 2014 toimitettu rakenneuudistussuunnitelma, s. 149.

⁽⁶³⁾ Ks. sitoumukset liitteessä olevassa I luvussa.

⁽⁶⁴⁾ Ks. sitoumukset liitteessä olevassa I luvussa.

⁽⁶⁵⁾ Ks. sitoumukset liitteessä olevassa I luvussa.

2.4.3 Yksityisen pääoman hankinta ja nykyisten osakkeenomistajien ja huonommassa etuoikeusasemassa olevien velkojien panos

- (131) Pankki onnistui hankkimaan huomattavan määrän pääomaa markkinoilta ja vähensi siten tarvitsemaansa valtion-tukea.
- (132) Ensiksi pankki onnistui hankkimaan yksityistä pääomaa vuonna 2011 järjestämällä 807 miljoonan euron uusmerkinnän⁽⁶⁶⁾. Kuten johdanto-osan 104 kappaleessa on todettu, pankki onnistui hankkimaan yksityistä pääomaa myös kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen yhteydessä. Kevään 2013 pääomapohjan vahvistaminen laimensi vahvasti olemassa olevien osakkaiden omistussuutta, sillä Kreikan rahoitusvakausrahasto omisti 81 prosenttia pankin osakkeista kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen jälkeen ja uudet sijoittajat 17 prosenttia, jolloin olemassa olevien osakkaiden omistussuus putosi vain kahteen prosenttiin. Osinkoa ei ole maksettu käteissuorituksina vuoden 2008 jälkeen.
- (133) Pankki hankki 1 750 miljoonan euron arvosta pääomaa markkinoilta huhtikuussa 2014 kattaakseen lisäpääoman tarpeen ja ostaakseen takaisin Kreikan hallussa olevat etuoikeutetut osakkeet. Uusien osakkeiden hinnaksi asetettiin 1,7 euroa, mikä vastasi Kreikan rahoitusvakausrahaston kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen yhteydessä maksamaa hintaa.
- (134) Lisäksi pankki hankki pääomaa ostamalla sen hybridi-instrumentit ja toissijaiset velkainstrumentit takaisin nimellisarvoa alemmalla hinnalla. Maaliskuussa 2012 pankki tarjoutui ostamaan takaisin eräitä hybridi-instrumentteja ja Lower Tier 2 -instrumentteja. Hinta, joka määritettiin markkina-arvon perusteella ja joka sisälsi enintään kymmenen prosenttiyksikön preemion, oli 37 prosenttia hybridi-instrumenttien nimellisarvosta ja 50 prosenttia Lower Tier 2 -instrumenttien nimellisarvosta. Tarjouksen hyväksymisaste oli hybridi-instrumenttien osalta 52,8 prosenttia ja Lower Tier 2 -instrumenttien osalta 18,2 prosenttia. Toukokuussa 2013 pankki ilmoitti toisesta velkojen hallintatoimesta. Se tarjoutui ostamaan takaisin arvopapereitaan jopa 321 miljoonan euron arvosta. Tarjouksen hyväksymisaste oli 20 prosenttia. Näiden takaisinostojen tuloksena pankki onnistui hankkimaan pääomaa noin 120 miljoonaa euroa⁽⁶⁷⁾.

2.5 KREIKAN VIRANOMAISTEN SITOUKSET

- (135) Kreikka antoi sitoumuksen siitä, että pankki ja sen sidosyritykset toteuttavat 25 päivänä kesäkuuta 2014 toimitetun rakenneuudistussuunnitelman, sekä muita rakenneuudistussuunnitelman toteuttamista koskevia sitoumuksia, jäljempänä 'sitoumukset'. Tässä jaksossa esitetään yhteenveto sitoumuksista, jotka luetellaan liitteessä.
- (136) Ensinnäkin Kreikka on antanut sitoumuksen siitä, että pankki järjestää uudelleen kaupalliset toimintonsa Kreikassa, ja asettanut konttoreille ja työntekijöille enimmäismäärät, jotka on saavutettava viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2017, samoin kuin enimmäismäärän Kreikan toiminnoista vuonna 2017 aiheutuville kokonaiskustannuksille⁽⁶⁸⁾.
- (137) Kreikka on myös antanut sitoumuksen siitä, että pankki vähentää Kreikassa tehtyjen talletusten kustannuksia ja noudattaa nettolainojen ja talletusten suhteelle määrättyä enimmäisarvoa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2017⁽⁶⁹⁾. [...]
- (138) Pankin ulkomaisten tytäryhtiöiden osalta Kreikka on antanut sitoumuksen, jonka mukaan pankki luopuu kansainvälisistä omaisuuseristään viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2018⁽⁷⁰⁾. Lisäksi tytäryhtiöille myönnettävän maksuvalmiustuen tai pääomatuen määrän nimellisarvolle asetetaan tiukat rajat ja se rajoitetaan vain erityistapauksiin.
- (139) Kreikka on antanut sitoumuksen, jonka mukaan pankki myy joukon arvopapereita. Lisäksi pankki ei osta sijoituskelvottomia arvopapereita, eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta⁽⁷¹⁾.
- (140) Kreikka antoi joukon pankin yrityshallintoa koskevia sitoumuksia. Se sitoutui rajoittamaan pankin työntekijöiden ja johtajien palkkioita⁽⁷²⁾.
- (141) Kreikka on myös antanut sitoumuksen siitä, että pankki parantaa luottopolitiikkaansa, jotta varmistetaan, että lainojen myöntämis- ja uudelleenjärjestelypäätöksillä pyritään maksimoimaan pankin elinkelpoisuus ja kannattavuus. Kreikka on sitoutunut siihen, että pankki täyttää luottoriskin seuranta- ja lainojen uudelleenjärjestelyä koskevat tiukat vaatimukset⁽⁷³⁾.
- (142) Useat sitoumukset koskevat pankin toimia pankin kanssa etuyhteydessä olevien lainanottajien kanssa. Näillä sitoumuksilla pyritään varmistamaan, että pankki noudattaa varovaisia pankkikäytäntöjä myöntäessään lainoja työntekijöilleen, johtajilleen ja osakkeenomistajilleen sekä julkisille elimille, poliittisille puolueille tai media-alan yrityksille tai järjestäessään tällaisia lainoja uudelleen⁽⁷⁴⁾.

⁽⁶⁶⁾ Kesäkuun 25 päivänä 2014 toimitettu rakenneuudistussuunnitelma, s. 44.

⁽⁶⁷⁾ Kesäkuun 25 päivänä 2014 toimitettu rakenneuudistussuunnitelma, s. 147.

⁽⁶⁸⁾ Ks. sitoumukset liitteessä olevassa II luvussa.

⁽⁶⁹⁾ Ks. sitoumukset liitteessä olevassa II luvussa.

⁽⁷⁰⁾ Ks. liitteessä oleva II luku.

⁽⁷¹⁾ Ks. liitteessä oleva II luku.

⁽⁷²⁾ Ks. liitteessä olevan II luvun A jakso.

⁽⁷³⁾ Ks. liitteessä olevan II luvun A jakso.

⁽⁷⁴⁾ Ks. liitteessä olevan II luvun A jakso.

- (143) Lisäksi Kreikka on sitoutunut asettamaan pankille lisärajoituksia, kuten kuponkikorko- ja osingonjakokiellon, yri-
tysostokiellon ja kiellon mainostaa valtiontuen avulla ⁽⁷⁵⁾.
- (144) Toimitsijamies valvoo näiden sitoumusten täytäntöönpanoa 31 päivään joulukuuta 2018 asti.
- (145) Kreikka totesi 25 päivänä kesäkuuta 2014 päivätyssä kirjeessään erikseen, että ennen pankin antamien takuiden tai
minkään valtion yksikön, kuten Kreikan rahoitusvakausrahaston, antamien optioiden takaisinostoa, se pyytää
toimenpiteelle komission hyväksynnän ⁽⁷⁶⁾.

3. SYYT ENSIMMÄISTÄ VÄLIAIKAISRAHOITUSTA KOSKEVAN MUODOLLISEN TUTKINTAMENETTELYN ALOITTAMISEEN

- (146) Komissio aloitti 27 päivänä heinäkuuta 2012 muodollisen tutkintamenettelyn todetakseen, täyttyivätkö vuoden
2008 pankkitiedonannon ⁽⁷⁷⁾ vaatimukset Kreikan rahoitusvakausrahaston pankin hyväksi myöntämän ensimmäi-
sen väliaikaisrahoituksen (toimenpide B1) asianmukaisuuden, tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden osalta.
- (147) Koska tuki annettiin pääomapohjan vahvistamisen ja maksuvalmiustuen jälkeen ja pelastamiskausi oli pitkä,
komissio ilmaisi toimenpiteen asianmukaisuuden osalta epäilynsä sen suhteen, oliko pankki tehnyt kaiken voita-
vansa välttääkseen tuen tarvetta tulevaisuudessa ⁽⁷⁸⁾. Lisäksi komissiolla ei ollut selvyyttä siitä, kenen määräysval-
lassa pankki olisi sen jälkeen, kun ensimmäinen väliaikaisrahoitus on korvattu pysyvällä pääomarakenteen vahvis-
tamisella ⁽⁷⁹⁾, sillä pankki voisi joutua joko valtion tai yksityisten vähemmistöosakkaiden määräysvaltaan. Komissio
totesi haluavansa molemmissa tapauksissa varmistaa, että pankin hallinnon ja erityisesti sen lainanantoprosessin
laatu ei heikkene, jotta komissio voisi katsoa ensimmäisen väliaikaisrahoituksen olevan asianmukaista.
- (148) Ensimmäisen väliaikaisrahoituksen tarpeellisuuden osalta komissio kyseenalaisti Piraeusta koskevan menettelyn
aloittamispäätöksen johdanto-osan 70 kappaleessa, oliko kaikki mahdolliset toimenpiteet toteutettu, jotta pankki
ei tarvitsisi uudelleen tukea tulevaisuudessa. Koska väliaikaisrahoituksen kesto oli epäselvä, komissio ei myöskään
voinut arvioida, oliko kyseinen rahoitus riittävä ja valtiontukisääntöjen korvaus- ja vastuunjakoperiaatteiden mu-
kainen. Lisäksi ehdot, joilla ensimmäinen väliaikaisrahoitus muunnettiin pysyväksi pääomarakenteen vahvistami-
seksi, eivät olleet tiedossa silloin, kun Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätös hyväksyttiin, joten komissio
ei voinut arvioida kyseisiä ehtoja.
- (149) Toimenpiteen oikeasuhteisuuden osalta komissio ilmaisi epäilyksensä siitä, olivatko suojakeinot (kielto mainostaa
valtiontuen avulla, kuponkikorko- ja osingonjakokiello, osto-optioiden hyödyntämiskiello ja takaisinostokiello,
jotka kuvataan Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätöksen johdanto-osan 76 kappaleessa) riittäviä suh-
teessa ensimmäiseen väliaikaisrahoitukseen. Lisäksi Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätöksen johdanto-
osan 77 kappaleessa komissio totesi, että kilpailun vääristymät saattoivat johtua sellaisten sääntöjen puutteesta,
jotka estivät Kreikan rahoitusvakausrahastoa koordinoimasta kaikkia Kreikan neljää suurinta pankkia (jotka olivat
pankki, Eurobank, NBG ja Alpha Bank), sekä sellaisten riittävien suojakeinojen puutteesta, joilla olisi estetty niitä
jakamasta kaupallisesti arkaluontoisia tietoja. Tästä syystä komissio ehdotti, että nimitettäisiin toimitsijamies, joka
olisi fyysisesti läsnä pankissa.

4. ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSET ENSIMMÄISTÄ VÄLIAIKAISRAHOITUSTA KOSKEVASTA MUODOLLISESTA TUTKINTAMENETTELYSTÄ

4.1 PANKIN HUOMAUTUKSET

- (150) Komissio sai 3 päivänä elokuuta 2012 pankin huomautukset Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätöksestä.
- (151) Toimenpiteiden asianmukaisuuden osalta pankki huomautti, että Kreikan ja euroalueen velkakriisi oli ennalta-
arvaamaton tilanne. Toukokuussa 2009 tehty pääomasijoitus, joka vastasi yhtä prosenttia pankin riskipainotetuista
omaisuuseristä, toteutettiin maailmanlaajuisen rahoitusmarkkinoiden poikkeuksellisen epävakaa tilanteen johdos-
ta. Vuoden 2011 lopussa Kreikan tekemä 380 miljoonan euron lisäpääomasijoitus vastasi 1,1 prosenttia pankin
tuolloisista riskipainotetuista omaisuuseristä. Se toteutettiin kattamaan pääomavaje, jonka odotettiin seuraavan
taantumana syvenemisestä. Kreikan rahoitusvakausrahaston pankille myöntämä 4,7 miljardin euron pääomapohjan
vahvistaminen muodosti ensimmäisen pääomasijoituserän, jolla pyrittiin kattamaan yksityissektorin osallistumis-
ohjelmasta, Blackrockin toteuttamasta lainasalkkujen arvioinnista ⁽⁸⁰⁾ ja syventyvistä taantumasta johtuva pääoma-
vaje.

⁽⁷⁵⁾ Ks. liitteessä olevan III luvun C jakso.

⁽⁷⁶⁾ "Lopuksi Kreikan rahoitusvakausrahaston antamien optio-oikeuksien osalta on selvennettävä, että Helleenien tasavalta pyytää Euroo-
pan komission hyväksynnän ennen kuin Alpha Bank tai mikään valtion yksikkö (kuten Kreikan rahoitusvakausrahasto) ostaa takaisin
optio-oikeudet, jotta Euroopan komissio voi varmistaa, että suunniteltu optio-oikeuksien takaisinosto noudattaa valtiontukisääntöjen
valtiolle maksettavia korvauksia koskevia vaatimuksia."

⁽⁷⁷⁾ Komission tiedonanto valtiontukisääntöjen soveltamisesta maailmanlaajuisen finanssikriisin seurauksena rahoituslaitosten suhteen
toteutettuihin toimenpiteisiin (EUVL C 270, 25.10.2008, s. 8).

⁽⁷⁸⁾ Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätöksen johdanto-osan 64 kappale.

⁽⁷⁹⁾ Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätöksen johdanto-osan 68 kappale.

⁽⁸⁰⁾ Ks. johdanto-osan 35 kappale.

- (152) Lisäksi pankin mukaan se, että Kreikka nimesi yhden edustajan ja Kreikan rahoitusvakausrahasto kaksi edustajaa pankin hallintoneuvoston jäseniksi ja että rahoitusvakausrahasto lisäksi nimesi yhden edustajan pankin hallintoneuvoston riskikomitean jäseneksi, varmisti, ettei pankki voisi ottaa liiallisia riskejä.
- (153) Toimenpiteiden tarpeellisuuden osalta pankki huomautti, että päätöksen pääomapohjan vahvistamisesta väliaikaisrahoituksen muodossa tekivät Kreikan viranomaiset, Euroopan unioni, IMF ja EKP ja että väliaikaisrahoituksen määrä, 4,7 miljardia euroa, kattoi lähes kokonaan yksityissektorin osallistumisohjelman vaikutukset. Pankki totesi väliaikaisrahoituksen muuntamisesta pysyväksi pääomarakenteen vahvistamiseksi, että pitkän ajanjakson jälkeen, jolloin Kreikassa ei ollut hallitusta vuoden 2012 toisella vuosineljänneksellä, ja sen jälkeen, kun lopullinen rakenne hyväksyttiin, tilanne vääjäämättä johtaisi olemassa olevien osakkaiden osakkeiden arvon laimentumiseen ja riittävästä korvauksesta sopimiseen (käytetyistä ehdoista ja instrumenteista riippuen).
- (154) Toimenpiteiden oikeasuhteisuuden osalta pankki totesi, että se oli mukauttanut lainantomenettelyjään vuodesta 2009 lähtien ja soveltanut tiukempia lainantoperusteita, lyhempiä takaisinmaksuaikoja ja alennettuja lainamääriä. Vuoden 2009 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien konsernin apulaisjohtaja ja konsernin laina-asioista vastaava johtaja ovat arvioineet ja hyväksyneet kaikki tietyn määrärajan ylittävät maksupyynnöt. Pankki ei suunnitellut muuttavansa voimassa olevia liiketoimintakäytäntöjään, jotka on määritetty Kreikan keskuspankille toimitetussa liiketoimintasuunnitelmassa, eikä heikentävänsä nykyisiä luotonantoehtojaan. Kyseiset ehdot ovat toimialan tiukimpia, mikä voidaan nähdä myös Blackrock Solutionsin toteuttamassa diagnostisessa tutkimuksessa pankin saavuttamista erittäin hyvistä tuloksista. Se että pankin hallintoneuvostoon kuuluu Kreikan ja Kreikan rahoitusvakausrahaston edustajia, auttaa varmistamaan, että pankki noudattaa näitä käytäntöjään.
- (155) Toimitsijamiehen nimittämistä koskevan komission ehdotuksen osalta pankki katsoi, että pankin toimintaa valvoi jo tarkasti useampi ulkopuolinen taho, kuten Kreikan keskuspankki, ulkopuoliset tilintarkastajat, Kreikan edustaja sekä Kreikan rahoitusvakausrahaston edustajat.

4.2 ERÄÄN TOISEN KREIKKALAISEN PANKIN HUOMAUTUKSET

- (156) Komissio sai 3 päivänä tammikuuta 2013 erään kreikkalaisen pankin huomautukset Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätöksestä. Kyseinen kreikkalainen pankki huomautti, että Kreikan pankkien pääomapohjan vahvistaminen Kreikan rahoitusvakausrahastosta oli periaatteessa tervetullut askel kohti terveempää ja elinkelpoisempaa pankkijärjestelmää, eikä se vastustanut pankin pääomapohjan vahvistamista.
- (157) Vaikka kyseinen kreikkalaispankki ilmaisi täyden tukensa periaatteelle vahvistaa Kreikan pankkien pääomapohjaa Kreikan rahoitusvakausrahastosta, se huomautti kuitenkin, että kilpailun vääristymisen minimoimiseksi ja syrjinnän välttämiseksi se edellytti, että kaikkien Kreikassa toimivien pankkien on mahdollista saada Kreikan rahoitusvakausrahaston pääomasijoituksia samoin ehdoin.

5. KREIKAN HUOMAUTUKSET ENSIMMÄISTÄ VÄLIAIKAISRAHOITUSTA KOSKEVASTA MUODOLLISESTA TUTKINTAMENETTELYSTÄ

- (158) Kreikka toimitti 5 päivänä syyskuuta 2012 Kreikan keskuspankin ja Kreikan rahoitusvakausrahaston laatimia huomautuksia.

5.1 KREIKAN KESKUSPANKIN HUOMAUTUKSET

- (159) Ensimmäisen väliaikaisrahoituksen asianmukaisuuden osalta Kreikan keskuspankki huomautti, että 18 miljardin euron pääomamäärä, jolla Kreikan rahoitusvakausrahasto vahvisti Kreikan neljän suurimman pankin pääomapohjaa toukokuussa 2012, oli vähemmän kuin lopullinen määrä, joka tarvittiin, jotta kyseiset pankit pystyivät asteittain saavuttamaan ja ylläpitämään 10 prosenttiin asetetun rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuuden kesäkuuhun 2012 mennessä ja 7 prosenttiin asetetun rajoituksettomien ensisijaisten omien varojen osuuden kolme vuotta kattavassa epäedullisessa stressiskenaariossa. Se huomautti myös, että ensimmäinen väliaikaisrahoitus oli väliaikainen, koska pääomapohjan vahvistamisprosessi oli määrä saattaa loppuun näiden neljän pankin suorittamilla osakepääoman korotuksilla.
- (160) Kreikan keskuspankki totesi myös, että Kreikan suurimpien pankkien pääomapohjan vahvistaminen on osa Kreikan pankkisektorin pidemmän aikavälin rakenneuudistusta. Se huomautti, että pankin pysyessä yksityisomistuksessa johto todennäköisesti säilyy samana, mutta jos pankki siirtyy valtion (eli Kreikan rahoitusvakausrahaston) omistukseen, Kreikan rahoitusvakausrahasto voi nimittää uuden johdon, jonka Kreikan keskuspankki joka tapauksessa arvioi. Kreikan keskuspankki huomautti, että se arvioi jokaisen pankin hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää, johtamistavan asianmukaisuutta ja riskiprofilia jatkuvasti varmistaakseen, että liiallisia riskejä ei oteta. Se korosti myös, että Kreikan rahoitusvakausrahasto oli jo nimittänyt edustajia pääomasijoituksia saaneiden pankkien hallintoneuvostoihin.

- (161) Ensimmäisen väliaikaisrahoituksen tarpeellisuudesta Kreikan keskuspankki huomautti, että pankin pääomapohjan vahvistaminen oli rajoitettu sen varmistamiseen, että sovellettavat vähimmäispääomavaatimukset (8 prosenttia) täytyivät. Se totesi myös, että pääomasijoituksia edeltänyt pitkä aika johtui Kreikan toimintaympäristön jyrkästä huononemisesta ja yksityissektorin osallistumisohjelman vaikutuksesta, koko hankkeen monitahoisuudesta sekä tarpeesta maksimoida yksityisten sijoittajien osallistuminen osakepääoman korotuksiin.
- (162) Ensimmäisen väliaikaisrahoituksen oikeasuhteisuuden osalta Kreikan keskuspankki huomautti, että komissiolle toimitettavan rakenneuudistussuunnitelman täysimittainen täytäntöönpano on turvattu siten, että Kreikan rahoitusvakausrahaston äänioikeuksien pidättäminen lopetetaan muun muassa siinä tapauksessa, että rakenneuudistussuunnitelmaa rikotaan merkittävästi. Kreikan keskuspankki totesi myös, että pankin vaikeudet eivät johtuneet siitä, että pankin johto olisi aliarvioinut riskit, eikä kaupallisesti aggressiivisista toimista.

5.2 KREIKAN RAHOITUSVAKAUSRAHASTON HUOMAUTUKSET

- (163) Ensimmäisen väliaikaisrahoituksen asianmukaisuudesta sen suhteen, onko kyse valtion puuttumisesta, jos valtio antaa suuria määriä valtiontukea Kreikan rahoitusvakausrahaston kautta ja Kreikan rahoitusvakausrahastolla on täysimääräiset äänioikeudet, Kreikan rahoitusvakausrahasto totesi, että sen rahoittamia pankkeja ei katsota julkisiksi eikä valtio-omisteisiksi yhteisöiksi ja että ne eivät olisi valtion määräysvallassa sen jälkeen, kun Kreikan rahoitusvakausrahasto on pysyvästi vahvistanut niiden pääomapohjaa. Kreikan rahoitusvakausrahasto huomautti, että se on täysin riippumaton yksityisoikeudellinen oikeushenkilö, jolla on itsenäinen päätösvalta. Se ei ole julkishallinnon valvonnassa Kreikan rahoitusvakausrahastosta annetun lain 16C artiklan 2 kohdan nojalla. Tämän säännöksen mukaan luottolaitokset, joille Kreikan rahoitusvakausrahasto on antanut pääomatukea, eivät kuulu laajempaan julkissektoriin. Se viittasi myös Kreikan rahoitusvakausrahaston hallintorakenteeseen.
- (164) Kreikan rahoitusvakausrahaston puuttumisesta pankin johtamiseen Kreikan rahoitusvakausrahasto huomautti, että se kunnioittaisi pankin itsemääräämisoikeutta eikä puuttuisi sen päivittäiseen johtamiseen, sillä sen rooli rajoittuu siihen, mitä Kreikan rahoitusvakausrahastosta annetussa laissa säädetään. Se totesi, että mitään valtion puuttumista tai koordinoitua ei tapahdu ja että pankin lainanantoprosessia (muun muassa vakuuksia, hinnoittelua ja lainanottajien maksukykyä) koskevat päätökset tehtäisiin kaupallisin perustein.
- (165) Kreikan rahoitusvakausrahasto huomautti, että Kreikan rahoitusvakausrahastosta annetussa laissa ja ennakkomerkintäsovimuksessa vahvistetaan tarvittavat suojakeinot, joilla estetään nykyisiä yksityisiä osakkeenomistajia ottamasta liiallisia riskejä. Se viittasi muun muassa siihen, että i) Kreikan rahoitusvakausrahaston edustajat nimetään riippumattomiksi toimivaan johtoon kuulumattomiksi pankin hallintoneuvoston jäseniksi ja he osallistuvat komiteoiden kokouksiin, ii) Kreikan rahoitusvakausrahasto suorittaa asianmukaiset tarkastukset pankissa ja iii) lopullisen pääomapohjan vahvistamisen jälkeen sen äänioikeuksia rajoitetaan vain niin kauan kuin pankki noudattaa rakenneuudistussuunnitelman ehtoja.
- (166) Kreikan rahoitusvakausrahasto totesi, että on toteutettu riittävät toimenpiteet sen varmistamiseksi, että pankit, joihin Kreikan rahoitusvakausrahasto osallistuu, eivät jaa keskenään kaupallisesti arkaluonteisia tietoja. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa Kreikan rahoitusvakausrahaston erilaisten edustajien nimittäminen kyseisiin pankkeihin, näille edustajille annetut toimeksiannot, joilla nimenomaisesti estetään tietojen siirtyminen edustajalta toiselle, sekä kyseisille virkamiehille annetut selvät sisäiset määräykset olla välittämättä pankkien kaupallisesti arkaluonteisia tietoja. Lisäksi Kreikan rahoitusvakausrahasto totesi, että se ei käytä pankkeihin liittyviä oikeuksiaan tavalla, joka voisi ehkäistä, rajoittaa, vääristää tai merkittävästi vähentää tai estää tehokasta kilpailua. Lopuksi Kreikan rahoitusvakausrahasto huomautti, että sen hallintoneuvoston jäsenet ja työntekijät ovat tiukkojen luottamuksellisuussääntöjen ja luottamusvelvollisuuksien alaisia ja heitä koskee salassapitovelvollisuus.

6. ATEN JA KOLMEN KYPROSLAISEN PANKIN KREIKAN TOIMINTOJEN OSTOON LIITTYVÄN TUEN ARVIOINTI

6.1 ATEEN LIITTYVÄN TUEN ARVIOINTI

- (167) ATEn rakenneuudistusta koskevassa päätöksessä komissio katsoi, että tämän päätöksen johdanto-osan 58 ja 108 kappaleessa kuvatut toimenpiteet ovat valtiontukea ja että ne soveltuvat sisämarkkinoille.
- (168) ATEn likvidointia koskevassa päätöksessä komissio päätteli, että tämän päätöksen johdanto-osan 109 ja 110 kappaleessa kuvatut toimenpiteet ovat ATEn siirrettävien toimintojen hyväksi myönnettyä valtiontukea. Lisäksi komissio päätteli, että ATEn hyväksi myönnetty tuki soveltuu sisämarkkinoille vain, jos ATEn siirrettävien toimintojen integrointi toteutetaan suunnitelman mukaan ja jos pankin rakenneuudistussuunnitelma, joka siis sisälsi nyt myös ATEn siirrettävät toiminnot, mahdollistaa pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamisen. Pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamista käsitellään tarkemmin 7.6.2 jaksossa.
- (169) Komissio ei sen vuoksi tarvitse arvioida edellä mainittuja toimenpiteitä uudelleen, ja se vahvistaa, että kyseiset toimenpiteet soveltuvat sisämarkkinoille.

6.2 KOLMEN KYPROSLAISEN PANKIN KREIKAN TOIMINTOIHIN LIITTYVÄN TUEN ARVIOINTI (TOIMENPIDE C)

6.2.1 Tuen olemassaolo ja määrä

- (170) Komission on todettava SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valtiontuen olemassaolo toimenpiteen C osalta. Kyseisen määräyksen mukaan valtiontukea on jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (171) Kreikan rahoitusvakausrahasto myönsi pankille 524 miljoonan euron suuruisen pääomasijoituksen maaliskuussa 2013 kyproslaisten pankkien siirrettäviä toimintoja koskevan tarjouskilpailumenettelyn yhteydessä. Toimenpide myönnettiin näin ollen maaliskuussa 2013. Varsinainen pääomapohjan vahvistaminen toteutettiin kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen yhteydessä ⁽⁸¹⁾.
- (172) Pankin pääomapohjan vahvistamisesta vastasi Kreikan rahoitusvakausrahasto, joka on Kreikan pankkien tukemista varten perustama ja rahoittama yksikkö. Näin ollen maksu suoritettiin valtion varoista.
- (173) Valtiontuen edunsaajan osalta todetaan, että pääomapohjan vahvistamisen tarkoituksena, kuten johdanto-osan 72 kappaleessa on selitetty, oli kattaa pääomatarve, joka johtuisi kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen ostosta. Lisäksi pääomapohjan vahvistaminen olisi voitu myöntää mille tahansa kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen ostavalle kreikkalaiselle pankille. Pankin tarjouksessa, sellaisena kuin se toimitettiin Kreikan rahoitusvakausrahaston hyväksyttäväksi, otettiin huomioon rahoitusvakausrahaston myöntämä pääomapohjan vahvistaminen. Tuolloin kreikkalaisten pankkien pääomatilanne oli heikko, eikä yksikään niistä olisi ostanut kyproslaisten pankkien siirrettäviä toimintoja ilman lupausta pääomasijoituksesta. Näin ollen, vaikka Kreikan rahoitusvakausrahaston myöntämän pääomasijoituksen virallinen saaja oli pankki, komissio katsoo, että valtiontuen edunsaajia ovat kyproslaisten pankkien siirrettävät toiminnot, sillä toimenpide mahdollistaa niiden myynnin kreikkalaiselle pankille. Ilman pankille myönnettyä pääomasijoitusta se ei olisi ostanut kyseisiä toimintoja. Toiminnot olisivat jääneet osaksi tuolloin suurissa vaikeuksissa olevia konserneja (sekä Cyprus Popular Bank että Bank of Cyprus olivat selvitystilassa niiden suurten pääomatarpeiden johdosta) ja olisivat siten luultavasti ajautuneet konkurssiin tai vähintään kärsineet huomattavasta talletuspaosta. Edun olemassaolon osalta komissio huomauttaa, että Kreikan rahoitusvakausrahaston pankille myöntämä pääomapohjan vahvistaminen ei ole markkinasijoittajaperiaatteen mukainen: tuolloin vallinneessa suuren epävarmuuden tilanteessa normaaleissa markkinaolosuhteissa toimiva yksityinen sijoittaja ei olisi sijoittanut suuria pääomamääriä pankkiin tietämättä etukäteen pääomasijoitusta koskevat ehdot (eli merkintähinnan).
- (174) Lisäksi toimenpide on lähtökohtaisesti valikoiva, sillä sitä sovelletaan yksinomaan kyproslaisten pankkien siirrettäviin toimintoihin (joista kukin muodostaa erillisen yrityksen) eikä muihin yrityksiin.
- (175) Lisäksi kyproslaisten pankkien siirrettävät toiminnot, eli toisin sanoen kolmen kyproslaisen pankin Kreikan sivuliikkeet, kilpailevat muiden pankkien kanssa, mukaan lukien ulkomaisten pankkien tytäryhtiöt, jotka toimivat Kreikassa tai jotka ovat mahdollisesti kiinnostuneita siirtymään Kreikan markkinoille. Siten kyseisten toimintojen pelastaminen vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (176) Komissio toteaa näin ollen, että Kreikan rahoitusvakausrahaston pankille myöntämä 524 miljoonan euron pääomapohjan vahvistaminen on SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

Tuensaja

- (177) Kuten johdanto-osan 173 kappaleessa on kuvattu, komissio katsoo, että Kreikan rahoitusvakausrahaston myöntämien ERVV:n velkakirjojen tuensajia ovat kyproslaisten pankkien siirrettävät toiminnot.
- (178) Lisäksi kuten johdanto-osan 71 ja 173 kappaleessa on selitetty, toisen pankin oli ostettava kyproslaisten pankkien siirrettävät toiminnot, eli toisin sanoen kolmen kyproslaisen pankin Kreikan sivuliikkeet, rahoitusvakauteen liittyvistä syistä sekä pääasiassa siksi, että kolmen kyproslaisen pankin tilanne oli hyvin vaikea. Näin ollen kyproslaisten pankkien siirrettäviä toimintoja koskevaa kauppaa ja sitä, sisältääkö kyseinen kauppa ostajan hyväksi myönnettyä valtiontukea, on arvioitava rakenneuudistustiedonannon ⁽⁸²⁾ kohdan "Elinkelpoisuuden palauttaminen myymällä pankki" perusteella.

⁽⁸¹⁾ Ks. johdanto-osan 101 kappale.

⁽⁸²⁾ Komission tiedonanto elinkelpoisuuden palauttamisesta ja rahoitusalalla tämänhetkessä kriisissä toteutettujen rakenneuudistustoimenpiteiden arvioinnista valtiontukisääntöjen perusteella (EUVL C 195, 19.8.2009, s. 9).

- (179) Kreikan keskuspankki päätti ottaa yhteyttä kyseisen kaupan osalta vain Kreikassa toimiviin suurimpiin kotimaisiin pankkeihin, joista pankki ja kaksi muuta pankkia toimittivat ei-sitovat tarjoukset. Pankki oli ainut tarjoaja, joka toimitti myös pätevän sitovan tarjouksen. Se, että vain rajattuun ostajamäärään otettiin yhteyttä, ei sulje pois sitä, että tarjouskilpailu oli avoin, sillä oli kohtuullista odottaa, etteivät muut sijoittajat tekisi virallista tarjousta. Tuolloin Kreikan pankkijärjestelmän taloudellisen epävakauden takia, minkä yhteydessä kirjattiin suuria luottotappioita syvän ja pitkään kestäneen taantuman johdosta, Kreikassa toimineet ulkomaiset pankit (kuten esimerkiksi Geniki, MBG ja Emporiki Bank) olivat luopuneet tai olivat luopumassa Kreikan toiminnoistaan. Toisin sanoen ne olivat poistumassa Kreikan markkinoilta eivätkä siten etsineet uusia sijoitusmahdollisuuksia Kreikassa. Lisäksi oli kohtuullista olettaa, että vain sellainen sijoittaja, joka voisi nopealla aikataululla vakauttaa ostetut toiminnot ja palauttaa niiden elinkelpoisuuden – eli suuri pankkikonserni – voisi olla kiinnostunut kyseisistä toiminnoista. Koska myynnin toteuttamisaikataulu oli erittäin tiivis, mikä johtui toiminnot myyvien pankkien rahoituskriisistä, ulkomaiden pankkien tai muiden sijoittajien osallistuminen myyntiprosessiin olisi hyvin epätodennäköistä, sillä tällaiset sijoittajat haluavat yleensä tarkastaa myytäväksi tarjotut omaisuuserät ennen virallisen tarjouksen jättämistä.
- (180) Komissio katsoo näin ollen, että kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen myyntihinta vastasi markkinahintaa ja että ostajalle, eli pankille, ei annettu tukea.

6.2.2 Tuen sisämarkkinoille soveltuvuutta koskevan arvioinnin oikeusperusta

- (181) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdassa komissiolle annetaan valtuudet todeta tuki sisämarkkinoille soveltuvaksi, jos se on tarkoitettu ”jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen”.
- (182) Komissio on myöntänyt, että maailmanlaajuinen finanssikriisi voi aiheuttaa vakavan häiriön jäsenvaltion taloudessa ja että pankkien tukitoimenpiteillä voidaan poistaa tällainen häiriö. Tämä on vahvistettu vuoden 2008 pankkitiedonannossa, pääomapohjan vahvistamista koskevassa tiedonannossa ja rakenneuudistustiedonannossa. Komissio katsoo, että edellytykset valtiontuen hyväksymiselle SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla täyttyvät edelleen, koska rahoitusmarkkinoilla on ilmennyt uusia paineita. Komissio vahvisti tämän näkemyksen hyväksymällä vuonna 2011 voimassaolon jatkamista koskevan tiedonannon⁽⁸³⁾ ja vuoden 2013 pankkitiedonannon⁽⁸⁴⁾.
- (183) Kreikan talouden osalta komissio on Kreikan pankkien tukiohjelman hyväksymistä ja jatkamista koskevissa päätöksissään ja Kreikan yksittäisille pankeille myöntämien valtiontukitoimenpiteiden hyväksymistä koskevissa päätöksissään⁽⁸⁵⁾ myöntänyt, että Kreikan taloudessa on vakavan häiriön uhka ja että pankeille annettava valtiontuki soveltuu tämän häiriön poistamiseen. Näin ollen toimenpiteiden arvioinnin oikeusperustana olisi käytettävä SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohtaa.
- (184) Finanssikriisin aikana komissio on kehittänyt soveltuvuuskriteerejä erityyppisille tukitoimenpiteille. Tukitoimenpiteiden arviointiperiaatteet vahvistettiin ensimmäisen kerran vuoden 2008 pankkitiedonannossa.
- (185) Vuoden 2008 pankkitiedonannon 15 kohdan mukaisesti tuen on täytettävä seuraavat yleiset soveltuvuuskriteerit, jotta sitä voidaan pitää sisämarkkinoille soveltuvana SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla:
- a) Asianmukaisuus: Tukitoimenpiteiden on oltava oikein kohdennettuja, jotta niillä voidaan päästä tavoitteeseen ja poistaa taloudessa oleva vakava häiriö. Tämä ei ole mahdollista, jos tukitoimenpide ei sovellu häiriön poistamiseen.
 - b) Tarpeellisuus: Tukitoimenpiteen on oltava määrältään ja muodoltaan tarpeellinen tavoitteen saavuttamiseksi. Sen vuoksi tuen määrän on oltava tavoitteen saavuttamiseksi tarvittava pienin välttämätön määrä ja sen muodon on oltava sopivin häiriön poistamiseksi.
 - c) Oikeasuhteisuus: Toimenpiteen positiivisten vaikutusten on oltava oikeassa suhteessa kilpailun vääristymiseen nähden, jotta tavoitteen saavuttamisen kannalta tarpeelliset kielteiset vaikutukset olisivat mahdollisimman vähäisiä.

⁽⁸³⁾ Komission tiedonanto valtiontukisääntöjen soveltamisesta finanssikriisin yhteydessä pankkien hyväksi toteutettaviin tukitoimenpiteisiin 1 päivästä tammikuuta 2012 (EUVL C 356, 6.12.2011, s. 7).

⁽⁸⁴⁾ Komission tiedonanto valtiontukisääntöjen soveltamisesta finanssikriisin yhteydessä pankkien hyväksi toteutettaviin tukitoimenpiteisiin 1 päivästä elokuuta 2013 (EUVL C 216, 30.7.2013, s. 1).

⁽⁸⁵⁾ Katso alaviite 6.

- (186) Finanssikriisin aikana komissio on kehittänyt soveltuvuusriteerejä erityyppisille tukitoimenpiteille. Tukitoimenpiteiden arviointiperiaatteet vahvistettiin ensimmäisen kerran vuoden 2008 pankkitiedonannossa.
- (187) Pääomapohjan vahvistamista koskevassa tiedonannossa annetaan lisäohjeita valtion pääomasijoituksista vaadittavasta korvaustasosta.
- (188) Komissio on myös selittänyt rakenneuudistustiedonannossa, miten se aikoo arvioida rakenneuudistussuunnitelmia. Arvioidessaan pankin rakenneuudistussuunnitelmaa rakenneuudistustiedonannon perusteella komissio ottaa huomioon kaikki taulukossa 11 luetellut toimenpiteet.

6.2.3 Tukitoimenpiteen C soveltuvuuden arviointi vuoden 2008 pankkitiedonannon ja pääomapohjan vahvistamista koskevan tiedonannon perusteella

6.2.3.1 Asianmukaisuus

- (189) Toimenpiteen, joka oli Kreikan rahoitusvakausrahaston antama sitoumus vahvistaa pankin pääomapohjaa 524 miljoonalla eurolla, asianmukaisuuden osalta komissio katsoo, että toimenpide on asianmukainen, koska sen ansiosta kolmen kyproslaisen pankin Kreikan toiminnot voitiin myydä pankille.
- (190) Ilman kyseistä toimenpidettä yksikään kreikkalainen pankki, pankki mukaan lukien, ei olisi ollut halukas ostamaan kyproslaisten pankkien siirrettäviä toimintoja kyseisenä ajankohtana, jolloin yksikään Kreikan ulkopuolinen pankki ei ollut halukas tulemaan Kreikan markkinoille. Mikäli kyproslaisten pankkien siirrettäviä toimintoja ei olisi ostettu, kyseiset toiminnot ja etenkin niihin liittyvien Kreikan sivuliikkeiden talletukset olisivat olleet vaarassa. Näin ollen toimenpiteellä varmistetaan Kreikan rahoitusvakauden säilyttäminen. Tällä perusteella komissio katsoo, että toimenpide on asianmukainen pelastamistukena.

6.2.3.2 Tarpeellisuus

- (191) Vuoden 2008 pankkitiedonannon mukaan tukitoimenpiteen on määrältään ja muodoltaan oltava tarpeellinen toimenpiteen tavoitteen saavuttamiseksi. Tämä merkitsee sitä, että pääomasijoituksen määrän on oltava tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarvittava pienin välttämätön määrä.
- (192) Ajankohtana, jolloin kreikkalaisilla pankeilla oli vaikeuksia hankkia pääomaa, toimenpide kattoi pääomatarpeet, jotka johtuivat kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen hankintahinnan maksamisesta, ja varmisti näin kaupan toteutumisen.
- (193) Lisäksi komissio panee tyytyväisenä merkille, että tuki toteutettiin pääomasijoituksen muodossa kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen yhteydessä, sillä Kreikan rahoitusvakausrahasto ei myöntänyt avustusta pankille vaan sai sijoituksestaan sen arvoa vastaavan määrän kantaosakkeita.
- (194) Näin ollen toimenpide on tarpeellinen Kreikan pankkijärjestelmään ja koko talouteen kohdistuvan häiriön rajoittamista koskevan tavoitteen saavuttamiseksi.

6.2.3.3 Oikeasuhteisuus

- (195) Tuetut toiminnot myytiin Kreikan viranomaisten järjestettyä niiden osalta tarjouskilpailun. Lisäksi ostetut toiminnot integroitiin nopealla aikataululla pankin toimintoihin. Tukiehdot eivät sallineet tuettujen toimintojen jäämistä kilpaileviksi toimijoiksi markkinoilla.
- (196) Lisäksi tuen määrä oli suhteellisen pieni, sillä sen kokonaismäärä vastaa noin kolmea prosenttia kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen nettolainasalkusta (ja noin kolmea prosenttia niiden riskipainotetuista omaisuus-eristä) ⁽⁸⁶⁾.
- (197) Näin ollen komissio katsoo, että tuki oli suunniteltu siten, ettei se aiheuta kohtuutonta kilpailun vääristymistä.

6.2.3.4 Päätelmä tukitoimenpiteen C yhteensopivuudesta vuoden 2008 pankkitiedonannon ja pääomapohjan vahvistamista koskevan tiedonannon kanssa

- (198) Johdanto-osan 189–197 kappaleessa esitetyn analyysin perusteella on pääteltävä, että Kreikan rahoitusvakausrahaston toteuttama pankin pääomapohjan vahvistaminen 524 miljoonalla eurolla oli asianmukainen toimenpide, se oli tarpeellinen Kreikan pankkijärjestelmään ja koko talouteen kohdistuvan häiriön rajoittamista koskevan tavoitteen saavuttamiseksi ja suunniteltu siten, ettei se aiheuta kohtuutonta kilpailun vääristymistä. Lisäksi se on vuoden 2008 pankkitiedonannon sekä pääomapohjan vahvistamista koskevan tiedonannon mukainen.

⁽⁸⁶⁾ Kesäkuun 25 päivänä 2014 toimitettu rakenneuudistussuunnitelma, s. 40.

6.2.4 Tukitoimenpiteen yhdenmukaisuus rakenneuudistustiedonannon kanssa

- (199) Kuten johdanto-osan 178 kappaleessa on selitetty, kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen myynti kuuluu rakenneuudistustiedonannon kohdan "Elinkelpoisuuden palauttaminen myymällä pankki" soveltamisalaan. Rakenneuudistustiedonannon 17 kohdan mukaan myytäessä vaikeuksissa oleva pankki toiselle rahoituslaitokselle on noudatettava elinkelpoisuutta, omaa osallistumista ja kilpailun vääristymisen rajoittamista koskevia vaatimuksia.

6.2.4.1 Kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttaminen myynnin avulla

- (200) Rakenneuudistustiedonannon 17 kohdassa selvennetään, että vaikeuksissa olevan pankin myynti toiselle rahoituslaitokselle voi edistää pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamista, jos ostaja on elinkelpoinen ja pystyy ottamaan vaikeuksissa olevan pankin vastuulleen, ja sillä voidaan myös tukea markkinoiden luottamuksen palauttamista.
- (201) Pankki integroi onnistuneesti kyproslaisten pankkien siirrettävät toiminnot omiin toimintoihinsa. Kuten 7.6 jaksossa todettiin, pankkia voidaan pitää elinkelpoisena yksikkönä sen rakenneuudistussuunnitelman perusteella. Näin ollen se, että kyproslaisten pankkien siirrettävät toiminnot on siirretty pankkiin, mahdollistaa niiden pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamisen.

6.2.4.2 Oma osallistuminen ja vastuunjako

- (202) Kolmen kyproslaisen pankin osakkeenomistajien osallistumisesta rakenneuudistuskustannuksiin komissio katsoo, että kolme kyproslaista pankkia eivät myyneet siirrettäviä toimintojaan kirjanpitoarvosta vaan PIMCON raportin mukaisesti mukautetusta arvosta. Lisäksi mukautuksen jälkeenkin kolme kyproslaista pankkia siirsivät pankille enemmän varoja kuin velkoja. Osakkeenomistajien riittävä osallistuminen vastuunjakoon on siis saavutettu, sillä myyjät vastasivat kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen arvonalenemisesta aiheutuneista tappioista.

6.2.4.3 Toimenpiteet kilpailun vääristymisen rajoittamiseksi

- (203) Kilpailun vääristymistä rajoittavien toimenpiteiden osalta rakenneuudistustiedonannon 30 kohdassa määrätään, että "[k]omissio pitää tällaisten toimenpiteiden tarvetta arvioidessaan lähtökohtana niiden toimintojen kokoa, mittakaavaa ja ulottuvuutta, jotka kyseisellä pankilla olisi [...] uskottavan rakenneuudistussuunnitelman toteuttamisen jälkeen. [...] Tällaisten toimenpiteiden luonne ja muoto riippuvat kahdesta tekijästä: ensinnäkin tuen määrästä ja sen myöntämishdoista ja -olosuhteista ja toiseksi niiden markkinoiden luonteesta, joilla tuensaajapankki jatkaa toimintaansa."
- (204) Kuten johdanto-osan 196 kappaleessa on kuvattu, tuen määrä vastaa noin kolmea prosenttia kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen riskipainotetuista omaisuuseristä. Näin ollen komissio katsoo tuen määrän olleen suhteellisen alhainen ottaen huomioon, että kyseinen tuki mahdollisti kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen myynnin ja, kuten johdanto-osan 190 kappaleessa on selitetty, varmisti Kreikan rahoitusvakauden säilyttämisen.
- (205) Kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen myynnin jälkeen Kreikan sivuliikkeet eivät enää jatkaneet toimintaansa erillisinä kilpailijoina, sillä ne oli täysin integroitu pankkiin.
- (206) Komissio päätelee, että koska kyproslaisten pankkien siirrettäville toiminnoille myönnetyn tuen määrä oli suhteellisen alhainen ja koska ne eivät jatka toimintaansa erillisinä kilpailijoina, kilpailu ei vääristy kohtuuttomasti.

6.2.4.4 Pöytäkirja yhdenmukaisuudesta rakenneuudistustiedonannon kanssa

- (207) Edellä johdanto-osan 199–206 kappaleessa esitetyn analyysin perusteella komissio päätelee, että kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen myynnillä ja niiden liittämällä pankkiin varmistetaan niiden pitkän aikavälin elinkelpoisuus, että tuen määrä on rajoitettu välttämättömään ja että kilpailu ei vääristy kohtuuttomasti, kuten rakenneuudistustiedonannossa edellytetään.
- (208) Kreikan rahoitusvakausrahaston toteuttamaa pankin pääomapohjan vahvistamista 524 miljoonalla eurolla voidaan sen vuoksi pitää sisämarkkinoille soveltuvana.

7. PANKILLE MYÖNNETYN TUEN ARVIOINTI

7.1 TUEN OLEMASSAOLO JA MÄÄRÄ

- (209) Komission on todettava SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valtiontuen olemassaolo.

7.1.1 Tuen olemassaolo Kreikan pankkien tukiohjelmasta myönnettyissä toimenpiteissä

7.1.1.1 Takaustoimenpiteestä ja joukkovelkakirjojen lainaustoimenpiteestä myönnetty valtion maksuvalmiustuki (toimenpide L1)

- (210) Komissio on Kreikan pankkien tukiohjelman hyväksymistä ja jatkamista koskeissa päätöksissään ⁽⁸⁷⁾ jo todennut, että ohjelmasta myönnetty maksuvalmiustuki on valtiontukea. Pankin liikkeeseen laskemien valtion takaamien joukkovelkakirjojen määrä oli 9,9 miljardia euroa vuonna 2011. Lisäksi Kreikka lainasi pankille valtion joukkovelkakirjoja 1 289 miljoonan euron arvosta. Maaliskuun 2014 lopussa lainattujen valtion takaamien joukkovelkakirjojen yhteissumma oli 9,9 miljardia euroa ja valtion joukkovelkakirjojen 1 024 miljoonaa euroa ⁽⁸⁸⁾. Ohjelmasta tulevaisuudessa myönnettävä maksuvalmiustuki olisi myös valtiontukea.

7.1.1.2 Pääomapohjan vahvistamistoimenpiteestä (toimenpide A) myönnetty valtion pääomasijoitus

- (211) Komissio totesi jo 19 päivänä marraskuuta 2008 Kreikan pankkien tukiohjelmasta antamassaan päätöksessä, että ohjelmaan sisältyvästä pääomapohjan vahvistamistoimenpiteestä myönnettävät pääomasijoitukset ovat valtiontukea. Pankki on saanut 750 miljoonaa euroa etuoikeutettuina osakkeina. Tämä määrä on 2,1 prosenttia pankin riskipainotetuista omaisuuseristä ⁽⁸⁹⁾.

7.1.2 Tuen olemassaolo valtion takaamassa maksuvalmiusavussa (toimenpide L2)

- (212) Komissio selvensi vuoden 2008 pankkitiedonannon 51 kohdassa, että keskuspankkien varoista rahoituslaitoksille myönnetty tuki ei ole valtiontukea, mikäli neljä kumulatiivista ehtoa täyttyy. Ne koskevat rahoituslaitoksen vakavaraisuutta, järjestelylle asetettua vakuutta, rahoituslaitokselta perittävää korkoa sekä valtion vastatakauksen puuttumista. Koska pankille myönnetty valtion takaama maksuvalmiusapu ei täytä näitä neljää kumulatiivista ehtoa erityisesti siksi, että se on valtion takaama ja myönnettiin yhdessä muiden tukitoimenpiteiden kanssa, se on mahdollisesti valtiontukea.
- (213) Valtion takaama maksuvalmiusapu täyttää SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa säädetyt ehdot. Ensinnäkin tämä toimenpide sisältää valtiontakauksen Kreikan keskuspankin hyväksi, ja siksi valtio vastaa mahdollisista tappioista. Näin ollen toimenpiteeseen liittyy valtion varoja. Maksuvalmiusavun avulla pankit voivat saada rahoitusta aikana, jolloin ne on suljettu tukkurahoitusmarkkinoiden ja eurojärjestelmän säännönmukaisten rahoitustoimien ulkopuolelle. Näin ollen pankille myönnetty valtion takaama maksuvalmiustuki antaa sille edun. Koska maksuvalmiusapu on rajoitettu pankkisektoriin, toimenpide on valikoiva. Koska valtion takaama maksuvalmiusapu myös antaa pankille mahdollisuuden jatkaa toimintaansa markkinoilla ja välttää maksukyvyttömyys ja markkinoilta poistuminen, se vääristää kilpailua. Koska pankki toimii muissa jäsenvaltioissa ja koska muiden jäsenvaltioiden rahoituslaitokset toimivat tai ovat mahdollisesti kiinnostuneita toimimaan Kreikassa, pankille myönnetty etu vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (214) Edellä kuvatun perusteella komissio katsoo, että valtion takaama maksuvalmiusapu (toimenpide L2) on valtiontukea. Valtion takaaman maksuvalmiusavun määrä on vaihdellut ajan mittaan. Joulukuun 31 päivänä 2012 se oli noin 31,4 miljardia euroa. Vuonna 2013 maksuvalmiusavun määrä väheni voimakkaasti, ja sen määrä oli vuoden lopussa vain 750 miljoonaa euroa.

7.1.3 Tuen olemassaolo Kreikan rahoitusvakausrahastosta myönnettyissä toimenpiteissä

7.1.3.1 Ensimmäinen väliaikaisrahoitus (toimenpide B1)

- (215) Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätöksen 5.1 jaksossa komissio on jo päättänyt, että ensimmäinen väliaikaisrahoitus on valtiontukea. Tukena saadun pääoman määrä oli 4,7 miljardia euroa.

7.1.3.2 Toinen väliaikaisrahoitus (toimenpide B2)

- (216) Toimenpide B2 toteutettiin Kreikan rahoitusvakausrahaston varoilla, joten se sisältää valtion varojen käyttöä, kuten Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätöksen johdanto-osan 65 kappaleessa on selitetty.

⁽⁸⁷⁾ Katso alaviite 4.

⁽⁸⁸⁾ Kesäkuun 25 päivänä 2014 toimitettu rakenneuudistussuunnitelma, s. 51.

⁽⁸⁹⁾ Ks. Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätös, johdanto-osan 41 kappale.

- (217) Edun olemassaolon osalta voidaan todeta, että toimenpide B2 nosti pankin pääomaosuuden tasolle, joka mahdollisti sen toiminnan jatkumisen markkinoilla ja eurojärjestelmän rahoituksen saannin. Lisäksi toimenpiteen B2 korvaus muodostuu ERVV:n velkakirjoille tältä ajalta kertyneestä korosta ja 1 prosentin lisämaksusta. Koska tämä korvaus on selvästi pienempi kuin korvaus vastaavista markkinoilla saatavilla olevista pääomainstrumenteista, pankki ei varmasti olisi pystynyt hankkimaan tällaista pääomamäärää näillä ehdoilla markkinoilta. Tästä syystä toimenpide B2 antoi pankille valtion varoin rahoitetun edun. Koska toimenpide myönnettiin vain pankille, se on luonteeltaan valikoiva.
- (218) Toimenpiteen B2 seurauksena pankin asema vahvistui, sillä sille annettiin pääomavaatimusten jatkuvan noudattamisen edellyttämät rahoitusvarat, mikä johti kilpailun vääristymiseen. Koska pankki harjoittaa toimintaa pankki-markkinoilla muissa jäsenvaltioissa ja koska muiden jäsenvaltioiden rahoituslaitoksia toimii tai olisi mahdollisesti kiinnostunut toimimaan Kreikassa, toimenpide B2 vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (219) Komissio katsoo, että toimenpide B2 on valtiontukea. Kansalliset viranomaiset ilmoittivat sen valtiontukea. Tukea saadun pääoman määrä oli 1 553 miljoonaa euroa.

7.1.3.3 Sitoumuskirje (toimenpide B3)

- (220) Toimenpiteellä B3 Kreikan rahoitusvakausrahasto sitoutui myöntämään lisäpääoman, joka tarvittiin pankin pääomapohjan vahvistamiseen siihen määrään, jota Kreikan keskuspankki vaati vuoden 2012 stressitestin puitteissa. Rahoitusvakausrahasto saa varansa valtiolta. Tästä syystä komissio päätelee, että kirjeellä sitoudutaan myöntämään valtion varoja. Olosuhteet, joissa Kreikan rahoitusvakausrahasto voi myöntää tukea rahoituslaitoksille, on määriteltä ja rajattu tarkasti lainsäädännössä. Näin ollen kyseisten valtion varojen käyttö on katsottava valtion toimenpiteeksi. Kreikan rahoitusvakausrahasto sitoutui myöntämään jopa 1 082 miljoonaa euroa lisäpääomaa.
- (221) Sitoumuskirje antoi pankille edun, koska se vakuutti tallettajat siitä, että pankki pystyisi hankkimaan koko sen pääomamäärän, joka sen oli hankittava, toisin sanoen että Kreikan rahoitusvakausrahasto myöntäisi pääoman, jos pankki ei onnistuisi hankkimaan sitä markkinoilta. Sitoumus myös helpotti yksityisen pääoman hankintaa markkinoilta, koska sijoittajille vakuutettiin, että pankin epäonnistuessa hankkimaan osaa pääomasta markkinoilta Kreikan rahoitusvakausrahasto myöntää sen. Mikään yksityinen sijoittaja ei olisi suostunut tällaiseen sitoumukseen ennen kuin pääomapohjan vahvistamisen ehdot olisivat olleet tiedossa, ja tuona ajankohtana pankki oli suljettu pois pääomamarkkinoilta. Etu on valikoiva, sillä sitä ei myönnetty kaikille Kreikassa toimiville pankeille.
- (222) Koska pankki harjoittaa toimintaa muissa jäsenvaltioissa ja koska muiden jäsenvaltioiden rahoituslaitoksia toimii tai olisi mahdollisesti kiinnostunut toimimaan Kreikassa, toimenpide B3 todennäköisesti vaikuttaa myös jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää kilpailua.
- (223) Näin ollen toimenpide B3 on tukea, ja Kreikan viranomaiset ilmoittivat sen valtiontukea.

7.1.3.4 Kreikan rahoitusvakausrahaston osallistuminen kevään 2013 pääomapohjan vahvistamiseen vuoden 2013 stressitestissä havaitun pääomatarpeen kattamiseksi (toimenpide B4)

- (224) Kreikan rahoitusvakausrahasto osallistui vuoden 2012 stressitestissä havaitun pääomatarpeen kattamiseksi toteutettuun kevään 2013 pääomapohjan vahvistamiseen (toimenpide B4) muuntamalla osittain ensimmäisen ja toisen väliaikaisrahoituksen (toimenpiteet B1 ja B2) pysyväksi 5 891 miljoonan euron pääomakorotukseksi, joka toteutettiin kantaosakkeilla. Koska toimenpiteessä B4 on kyse jo myönnetyn tuen osittaisesta muuntamisesta, siihen sisältyy yhä valtion varojen käyttöä, mutta se ei lisää tuen nimellismäärää. Se kuitenkin lisää tietyn tuen nimellismäärän osalta pankille koituvaa etua (ja siten kilpailun vääristymistä), koska se on pysyvä eikä väliaikainen pääomapohjan vahvistaminen, kuten toimenpiteet B1 ja B2.
- (225) Komissio huomauttaa, että tällaista tukea ei myönnetty kaikille Kreikassa toimiville pankeille. Kilpailun vääristymisen ja kauppaan kohdistuvien vaikutusten osalta komissio huomauttaa esimerkiksi, että tuen avulla pankki pysyi jatkamaan toimintaansa muissa jäsenvaltioissa. Pankin likvidaatio olisi johtanut sen ulkomaantoimintojen päättymiseen joko niiden selvitystilaan asettamisen tai myynnin kautta. Lisäksi tietyt muiden jäsenvaltioiden pankit toimivat Kreikassa. Tästä syystä toimenpide vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Näin ollen komissio katsoo, että toimenpide B4 on valtiontukea.

7.1.3.5 Päätelmät toimenpiteistä B1, B2, B3 ja B4

- (226) Toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4 ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Toimenpiteisiin B1, B2 ja B3 sisältyvän valtiontuen määrä on 7 335 miljoonaa euroa. Kuten 7.1.3.3 jaksossa on todettu, koska pankki onnistui hankkimaan yksityistä pääomaa 1 444 miljoonaa euroa kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen yhteydessä, ensimmäinen ja toinen väliaikaisrahoitus (toimenpiteet B1 ja B2) muunnettiin

vain osittain pysyväksi pääomankorotukseksi (toimenpide B4). Kreikan rahoitusvakausrahaston lupaama 1 082 miljoonan euron lisäpääoma (toimenpide B3) ei ollut tarpeellinen, eikä sitä myöskään maksettu. Valtion maksaman tuen määrä koostui sen vuoksi vain ensimmäisen ja toisen väliaikaisrahoituksen yhteissummasta eli 6 253 miljoonasta eurosta, josta osan pankki maksoi takaisin kuuden kuukauden kuluessa kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisesta (toimenpide B4), sillä yksityisten sijoitusten osuus ylitti sitoumuksen määrän.

- (227) Rakenneuudistustiedonannon 31 kohdassa todetaan, että tuen absoluuttisen määrän lisäksi komission on otettava huomioon tuki ”*suhteessa pankin riskipainotettuihin omaisuuseriin*”. Toimenpiteet B1, B2 ja B3 myönnettiin yhden vuoden aikana, huhtikuusta 2012 toukokuuhun 2013. Tänä aikana pankin riskipainotetut omaisuuserät lisääntyivät ostojen johdosta huomattavasti. Näin ollen herää kysymys, mitä riskipainotettujen omaisuuserien tasoa olisi käytettävä ja erityisesti pitäisikö valtiontukea arvioida kyseisen ajanjakson alussa vai sen lopussa vallinnutta riskipainotettujen omaisuuserien tasoa vasten. Toimenpiteillä B1, B2 ja B3 pyritään kattamaan Kreikan keskuspankin maaliskuussa 2012 (vuoden 2012 stressitesti) havaitsema pääomatarve. Toisin sanoen näiden toimenpiteiden kattamat pääomatarpeet olivat olemassa jo maaliskuussa 2012. Tästä syystä komissio katsoo, että toimenpiteisiin B1, B2 ja B3 sisältyvää tukimäärää olisi verrattava pankin riskipainotettujen omaisuuserien tasoon 31 päivänä maaliskuuta 2012. On myös syytä muistaa, että Kreikan keskuspankki ei maaliskuun 2012 jälkeen ja kevään 2013 pääomapohjan vahvistamiseen asti ottanut huomioon hankintoja, joita Kreikan pankit tekivät mukauttaakseen pääomatarpeitaan ylöspäin tai alaspäin. Tämä tekijä on lisäosoitus siitä, että toimenpiteet B1, B2, ja B3 olivat pankin lähialueeseen liittyviä tukitoimenpiteitä sellaisena kuin se oli olemassa 31 päivänä maaliskuuta 2012.
- (228) Ensimmäisen ja toisen väliaikaisrahoituksen (toimenpiteet B1 ja B2) sekä Kreikan rahoitusvakausrahaston sitoumusten (toimenpide B3) yhteenlaskettu määrä oli 7 335 miljoonaa euroa. Tämä määrä vastaa 21,5:tä prosenttia pankin riskipainotetuista omaisuuseristä 31 päivänä maaliskuuta 2012.
- (229) Ensimmäisen ja toisen väliaikaisrahoituksen (toimenpiteet B1 ja B2) yhteenlaskettu määrä oli 6 253 miljoonaa euroa eli 18,4 prosenttia pankin riskipainotetuista omaisuuseristä 31 päivänä maaliskuuta 2012.
- (230) Koska pankki onnistui hankkimaan yksityistä pääomaa, Kreikan rahoitusvakausrahaston lopullisesti pankkiin kan-
taosakkeiden muodossa sijoittaman pääoman määrä oli yhteensä 5 891 miljoonaa euroa, joka on 17,3 prosenttia pankin riskipainotetuista omaisuuseristä 31 päivänä maaliskuuta 2012.

7.1.4 Päätelmät pankille myönnetyn tuen olemassaolosta ja tuen kokonaismäärästä

- (231) Toimenpiteet A, B1, B2, B3, B4, L1 ja L2 ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Taulukko 11 sisältää yleiskatsauksen kyseisistä toimenpiteistä.

Taulukko 11

Yleiskatsaus pankille myönnetystä kokonaistuesta

Viite	Toimenpide	Toimenpiteen tyyppi	Tuen määrä	Tuki/riskipainotetut omaisuuserät
A	Etuoikeutetut osakkeet	Pääomatuki	750 milj. euroa	2,1 %
B1	Ensimmäinen väliaikaisrahoitus	Pääomatuki	4 700 milj. euroa	13,8 %
B2	Toinen väliaikaisrahoitus		1 553 milj. euroa	4,5 %
B3	Sitoumuskirje		1 082 milj. euroa	3,2 %
Pankille myönnetty pääomatuki yhteensä A + B1 + B2 + B3			8 085 milj. euroa	23,7 %

Viite	Toimenpide	Toimenpiteen tyyppi	Tuen määrä	Tuki/riskipainotetut omaisuuserät
Pankille maksettu tuki yhteensä A + B1 + B2			7 003 milj. euroa	21,6 %
B4	Pääomapohjan vahvistaminen	Pääomatuki	5 891 milj. euroa	17,3 %
Pankille maksettu tuki yhteensä vähennettynä kuuden kuukauden kuluessa takaisin maksetun tuen määrällä			6 641 milj. euroa	19,4 %
Viite	Toimenpide	Toimenpiteen tyyppi	Tuen nimellismäärä	
L1	Maksuvalmiustuki	Takaus Joukkovelkakirjalaina	Takaukset: 9,9 miljardia euroa Joukkovelkakirjalainat: 1,3 miljardia euroa	
L2	Valtion takaama maksuvalmiusapu	Rahoitus ja takaus	31,4 miljardia euroa	
Pankille myönnetty maksuvalmiusapu yhteensä			42,6 miljardia euroa	

7.2 TUEN SISÄMARKKINOILLE SOVELTUVUUDEN ARVIOINNIN OIKEUSPERUSTA

- (232) Kuten johdanto-osan 183 kappaleessa pääteltiin, tukitoimenpiteiden arvioinnin oikeusperustana olisi käytettävä SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohtaa ⁽⁹⁰⁾.
- (233) Finanssikriisin aikana komissio on kehittänyt sisämarkkinoille soveltuvuutta koskevia ehtoja erityyppisille tukitoimenpiteille. Tukitoimenpiteiden arviointiperiaatteet vahvistettiin ensimmäisen kerran vuoden 2008 pankkitiedonannossa.
- (234) Pääomapohjan vahvistamistoimenpiteitä koskevia ohjeita on pääomapohjan vahvistamista koskevassa tiedonannossa ja vuonna 2011 annetussa voimassaolon jatkamista koskevassa tiedonannossa.
- (235) Rakenneuudistustiedonannossa määritellään komission rakenneuudistussuunnitelmien arvioinnissa noudattama lähestymistapa erityisesti elinkelpoisuuden palauttamisen tarpeen, tuensaajan asianmukaisen maksuosuuden varmistamisen sekä kilpailun vääristymisen rajoittamisen osalta.
- (236) Tätä kehystä täydennettiin vuoden 2013 pankkitiedonannolla, jota sovelletaan 31 päivän heinäkuuta 2013 jälkeen ilmoitettuihin tai ilman komission etukäteistä hyväksyntää myönnettyihin tukitoimenpiteisiin.

7.2.1 Pankille myönnetyn maksuvalmiustuen sisämarkkinoille soveltuvuuden arvioinnin oikeusperusta (toimenpide L1)

- (237) Pankin jo saama maksuvalmiustuki on hyväksytty lopullisesti peräkkäisillä päätöksillä, joilla hyväksyttiin Kreikan pankkien tukiohjelman toimenpiteet ja tukiohjelman muutokset ja jatkamiset ⁽⁹¹⁾. Tulevaisuudessa pankille mahdollisesti myönnettävä maksuvalmiustuki on myönnettävä ohjelmasta, jonka komissio on asianmukaisesti hyväksynyt. Komission on hyväksyttävä tällaisen tuen ehdot ennen kuin sitä myönnetään, ja siksi sitä ei tarvitse arvioida lähemmin tässä päätöksessä.

7.2.2 Etuoikeutettujen osakkeiden sisämarkkinoille soveltuvuuden arvioinnin oikeusperusta (toimenpide A)

- (238) Etuoikeutettujen osakkeiden muodossa vuonna 2009 myönnetty pääomapohjan vahvistaminen (toimenpide A) myönnettiin pääomapohjan vahvistamistoimenpiteestä, joka hyväksyttiin vuonna 2008 osana vuoden 2008 pankkitiedonannon mukaista Kreikan pankkien tukiohjelmasta. Tästä syystä sitä ei tarvitse arvioida uudelleen vuoden 2008 pankkitiedonannon perusteella, vaan pelkkä rakenneuudistustiedonannon mukainen arviointi riittää.

⁽⁹⁰⁾ Lisäksi on huomattava, että Kreikka myönsi tukea pankille Kreikan pankkien tukiohjelmasta, jonka komissio oli hyväksynyt SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan perusteella, sekä Kreikan rahoitusvakausrahaston kautta, jonka perustaminen oli myös hyväksytty komission päätöksellä.

⁽⁹¹⁾ Katso alaviite 6.

7.2.3 Valtion takaaman maksuvalmiusavun sisämarkkinoille soveltuvuuden arvioinnin oikeusperusta (toimenpide L2)

- (239) Valtion takaaman maksuvalmiusavun (toimenpide L2) sisämarkkinoille soveltuvuutta olisi ensin arvioitava vuoden 2008 pankkitiedonannon ja vuonna 2011 annetun voimassaolon jatkamista koskevan tiedonannon perusteella. Valtion takaama maksuvalmiusapu, joka on myönnetty 1 päivän elokuuta 2013 jälkeen, kuuluu vuoden 2013 pankkitiedonannon soveltamisalaan.

7.2.4 Kreikan rahoitusvakausrahaston toteuttamien pääomapohjan vahvistamisten sisämarkkinoille soveltuvuuden arvioinnin oikeusperusta (toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4)

- (240) Kreikan rahoitusvakausrahaston toteuttamien pääomapohjan vahvistamisten (toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4) sisämarkkinoille soveltuvuutta erityisesti korvauksen osalta olisi ensin arvioitava vuoden 2008 pankkitiedonannon, pääomapohjan vahvistamista koskevan tiedonannon ja vuonna 2011 annetun voimassaolon jatkamista koskevan tiedonannon perusteella. Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätöksessä komissio suhtautui epäillen toimenpiteen B1 yhdenmukaisuuteen näiden tiedonantojen kanssa. Koska nämä toimenpiteet toteutettiin ennen 1 päivää elokuuta 2013, ne eivät kuulu vuoden 2013 pankkitiedonannon soveltamisalaan. Kreikan rahoitusvakausrahaston toteuttamien pääomapohjan vahvistamisten (toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4) sisämarkkinoille soveltuvuutta olisi myös arvioitava rakenneuudistustiedonannon perusteella.

7.3 TOIMENPITEEN L2 YHDENMUKAISUUS VUODEN 2008 PANKKITIEDONANNON, PÄÄOMAPOHJAN VAHVISTAMISTA KOSKEVAN TIEDONANNON JA VUONNA 2011 ANNETUN VOIMASSAOLON JATKAMISTA KOSKEVAN TIEDONANNON KANSSA

- (241) Jotta tukea voidaan pitää sisämarkkinoille soveltuvana SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla, sen on täytettävä yleiset soveltuvuusstandardit, jotka ovat asianmukaisuus, tarpeellisuus ja oikeasuhteisuus.
- (242) Koska Kreikan pankit oli suljettu tukkurahoitusmarkkinoiden ulkopuolelle ja niistä tuli täysin riippuvaisia keskuspankin rahoituksesta, kuten johdanto-osan 37 kappaleessa on todettu, ja koska pankki ei voinut lainata riittävästi varoja tavanomaisten rahoitusoperaatioiden avulla, pankki tarvitsi valtion takaamaa maksuvalmiusapua hankkiakseen riittävän likviditeetin ja välttääkseen siten maksukyvyttömyyden. Komissio katsoo, että toimenpide L2 on asianmukainen mekanismi sen vakavan häiriön poistamiseksi, jonka pankin maksukyvyttömyys olisi aiheuttanut.
- (243) Koska valtion takaama maksuvalmiusapu aiheuttaa pankille suhteellisen korkeat rahoituskustannukset, pankilla on riittävä kannustin välttää turvautumista tähän rahoituslähteeseen toimintojensa kehittämiseksi. Pankin oli maksettava korkoa, joka oli [...] peruspistettä korkeampi kuin eurojärjestelmän tavanomaisista rahoitusoperaatioista maksettava korko. Lisäksi pankin oli maksettava [...] peruspisteen suuruinen takausmaksu valtiolle. Tämän tuloksena valtion takaaman maksuvalmiusavun kokonaiskustannukset pankille ovat paljon korkeammat kuin EKP:n rahoituksen normaalit kustannukset. Erityisesti edellisen ja jälkimmäisen välinen ero on suurempi kuin vuonna 2011 annetussa voimassaolon jatkamista koskevassa tiedonannossa vaaditun takausmaksun taso. Näin ollen valtion perimää kokonaiskorvausta voidaan pitää riittävänä. Kreikan keskuspankki ja EKP tarkastelevat säännöllisesti valtion takaaman maksuvalmiusavun määrää pankin todellisten tarpeiden perusteella. Ne seuraavat tarkasti sen käyttöä ja varmistavat, että se rajataan välttämättömään. Tästä syystä toimenpiteellä L2 ei anneta pankille ylimääräistä likviditeettiä, jota voitaisiin käyttää kilpailua vääristävien toimien rahoittamiseen. Sen määrä on rajattu välttämättömään.
- (244) Tällaisella valtion takaaman maksuvalmiusavun käytön tiukalla valvonnalla ja sen välttämättömään vähimmäismäärään rajaamisen säännöllisellä todentamisella varmistetaan myös, että tämä likviditeetti on oikeasuhteista eikä aiheuta kohtuutonta kilpailun vääristymistä. Komissio huomauttaa myös, että Kreikka on sitoutunut toteuttamaan joukon toimenpiteitä, joilla pyritään vähentämään kielteisiä heijastusvaikutuksia, kuten 7.6 kohdassa analysoitiin, ja myös tällä osaltaan varmistetaan, että maksuvalmiustukeen turvautuminen päättyy mahdollisimman pian ja että tällainen tuki on oikeasuhteista.

- (245) Näin ollen toimenpide L2 on vuoden 2008 pankkitiedonannon ja vuonna 2011 annetun voimassaolon jatkamista koskevan tiedonannon mukainen. Koska vuoden 2013 pankkitiedonannossa ei asetettu takauksia koskevia lisävaatimuksia, toimenpide L2 on myös vuoden 2013 pankkitiedonannon mukainen.

7.4 TOIMENPITEIDEN B1, B2, B3 JA B4 YHDENMUKAISUUS VUODEN 2008 PANKKITIEDONANNON, PÄÄOMAPOHJAN VAHVISTAMISTA KOSKEVAN TIEDONANNON, VUONNA 2011 ANNETUN VOIMASSAOLON JATKAMISTA KOSKEVAN TIEDONANNON JA VUODEN 2013 PANKKITIEDONANNON KANSSA

- (246) Kuten johdanto-osan 241 kappaleessa on selitetty, jotta tukea voidaan pitää sisämarkkinoille soveltuvana SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla, sen on täytettävä yleiset soveltuvuusstandardit⁽⁹²⁾, jotka ovat asianmukaisuus, tarpeellisuus ja oikeasuhteisuus.

⁽⁹²⁾ Ks. komission päätös asiassa NN 51/2008, Tanskan pankkien takausjärjestelmä, johdanto-osan 41 kappale (EUVL C 273, 28.10.2008, s. 2).

- (247) Pääomapohjan vahvistamista koskevassa tiedonannossa ja vuonna 2011 annetussa voimassaolon jatkamista koskevassa tiedonannossa annetaan lisäohjeita valtion pääomasijoituksista vaadittavasta korvaustasosta.

7.4.1 Toimenpiteiden asianmukaisuus

- (248) Komissio katsoo, että Kreikan rahoitusvakausrahaston toteuttamat pääomapohjan vahvistamiset (toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4) ovat asianmukaisia, koska niiden ansiosta pankki pystyy noudattamaan pääomaa koskevia vaatimuksia. Ilman niitä pankki ei olisi voinut jatkaa toimintojaan ja olisi jäänyt EKP:n rahoitustoimien ulkopuolelle.
- (249) Tämän osalta komissio huomautti Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätöksessä, että pankki on yksi Kreikan suurimmista pankeista sekä lainanannon että talletusten suhteen. Tästä syystä pankki on Kreikan kannalta systemaattisesti merkittävä pankki. Näin ollen pankin maksukyvyttömyys olisi aiheuttanut Kreikan taloudessa vakavan häiriön. Silloisissa olosuhteissa Kreikan rahoituslaitosten oli vaikeaa saada rahoitusta. Rahoituksen puute rajoitti niiden kykyä antaa lainoja Kreikan taloudelle. Tässä toimintaympäristössä pankin maksukyvyttömyys olisi pahentanut talouden häiriötä. Lisäksi toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4 johtuivat lähinnä yksityissektorin osallistumisohjelmasta, joka oli hyvin poikkeuksellinen ja ennakoimaton tapahtuma, eivätkä pankin huonosta hallinnosta tai liiallisesta riskinotosta. Näin ollen toimenpiteillä vastataan lähinnä yksityissektorin osallistumisohjelman seurauksiin ja ylläpidetään rahoitusvakautta Kreikassa.
- (250) Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätöksessä komissio ilmaisi epäilyksensä siitä, oliko kaikki mahdolliset toimet toteutettu välittömästi sen välttämiseksi, että pankki tarvitsee uudelleen tukea tulevaisuudessa. Kuten tämän päätöksen johdanto-osan 140 ja 141 kappaleessa on todettu, Kreikka on sitoutunut toteuttamaan joukon pankin hallinto- ja ohjausjärjestelmään ja kaupallisiin toimintoihin liittyviä toimia. Kuten johdanto-osan 115, 116 ja 117 kappaleessa on kuvattu, pankki on myös järjestänyt toimintonsa perusteellisesti uudelleen ja toteuttanut jo monia kustannusten karsimisia. Näin ollen komission epäilykset on hälvennetty.
- (251) Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätöksessä komissio ilmaisi epäilyksensä myös siitä, oliko olemassa riittävät suojakeinot siltä varalta, että pankki joutuisi valtion määräysvaltaan, tai siltä varalta, että määräysvalta säilyisi yksityisillä osakkeenomistajilla, mutta suurin omistusosuus olisi valtiolla. Komissio panee merkille, että johdanto-osan 140 ja 141 kappaleessa kuvailluilla sitoumuksilla varmistetaan, että pankin luotto-operaatioita hoidetaan kaupallisin perustein ja että päivittäinen liiketoiminta suojataan valtion puuttumista vastaan. Kreikan rahoitusvakausrahaston ja pankin välillä sovittu niiden suhdetta koskeva kehys varmistaa myös, että valtion edut suurimpana osakkeenomistajana suojataan pankin johdon liiallista riskinottoa vastaan.
- (252) Näin ollen toimenpiteillä B1, B2, B3 ja B4 varmistetaan Kreikan rahoitusvakauden säilyttäminen. Merkittäviä toimia on toteutettu tulevien tappioiden minimoimiseksi ja sen varmistamiseksi, että epäasianmukainen hallinnointi ei vaaranna pankin toimintoja. Tällä perusteella komissio katsoo, että toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4 ovat asianmukaisia.

7.4.2 Tarpeellisuus – tuen rajaaminen välttämättömään

- (253) Vuoden 2008 pankkitiedonannon mukaan tukitoimenpiteen on määrältään ja muodoltaan oltava tarpeellinen toimenpiteen tavoitteen saavuttamiseksi. Tämä merkitsee sitä, että pääomasijoituksen määrän on oltava tavoitteen saavuttamiseksi tarvittava pienin välttämätön määrä.
- (254) Kreikan keskuspankki laski pääomatuen määrän vuoden 2012 stressitestin puitteissa varmistaakseen, että rajoitettomien ensisijaisten omien varojen osuus pysyi tietyn tason yläpuolella vuosina 2012–2014, kuten taulukossa 3 esitettiin. Tästä syystä toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4 eivät anna pankille ylimääräistä pääomaa. Kuten johdanto-osan 250 kappaleessa on selitetty, on toteutettu toimia, joilla vähennetään riskiä siitä, että pankki saattaa tarvita lisätukea tulevaisuudessa.
- (255) Ensimmäisestä ja toisesta väliaikaisrahoituksesta (toimenpiteet B1 ja B2) maksetun korvauksen osalta komissio muistuttaa, että ne myönnettiin toukokuussa 2012 ja joulukuussa 2012 ja maksettiin luontoissuorituksina ERVV:n velkakirjoina. Kreikan rahoitusvakausrahasto on saanut korvauksena ERVV:n velkakirjojen suorituspäivämäärästä kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen päivämäärään asti ERVV:n velkakirjoille kertyneen koron sekä 1 prosentin suuruisen palkkion⁽⁹³⁾. Kuten Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätöksessä korostettiin, tämä korvaus on pienempi kuin pääomapohjan vahvistamista koskevassa tiedonannossa määritelty 7–9 prosentin vaihteluväli. Pienen korvauksen ajanjakso oli kuitenkin rajattu yhteen vuoteen toimenpiteen B1 ja viiteen kuukauteen toimenpiteen B2 osalta (eli siihen asti, että väliaikaisrahoitus muunnettiin kantaosakkein toteutetuksi tavalliseksi pääomapohjan vahvistamiseksi eli toimenpiteeksi B4). Vaikka ensimmäinen ja toinen väliaikaisrahoitus eivät laukaisseet olemassa olevien osakkaiden omistamien osakkeiden arvon laimentumista, kevään 2013 pääomapohjan vahvistaminen, joka muodostui ensimmäisen ja toisen väliaikaisrahoituksen muuntamisesta, laimensi vahvasti

⁽⁹³⁾ Ks. johdanto-osan 96 kappale: kertyneet korot lasketaan Kreikan rahoitusvakausrahaston maksamaksi lisämaksusuudeksi ja vähennettiin siksi siitä maksusta, joka Kreikan rahoitusvakausrahaston oli suoritettava pankille kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen maksamiseksi.

näiden osakkaiden omistamien osakkeiden arvoa, koska niiden omistusosuus pankin pääomasta putosi 2,3 prosenttiin. Näin ensimmäisen väliaikaisrahoituksen päivämäärästä lähtien vallinnut epänormaali tilanne saatiin päätymään. Näin ollen Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätöksessä esitetyt epäilyt on hälvennetty.

- (256) Kun lisäksi otetaan huomioon pankin vaikeuksien epätyypillinen lähde, jossa tappiot johtuivat lähinnä valtion hyväksi tehdystä velan mitätöinnistä (yksityissektorin osallistumisohjelma ja velan takaisinosto, jotka antoivat valtiolle huomattavan edun eli velan vähennyksen) ja pitkittyneen taantumun seurauksista pankin kotimarkkinoilla, komissio voi hyväksyä tällaisen väliaikaisen poikkeuksen pääomapohjan vahvistamista koskevassa tiedonannossa asetetuista vakiokorvausta koskevista vaatimuksista ⁽⁹⁴⁾.
- (257) Toimenpide B3 oli sitoumus pääoman myöntämisestä tulevan pääomapohjan vahvistamisen yhteydessä. Tämä joulukuussa 2012 annettu sitoumus olisi voitu panna täytäntöön tosiasiallisena pääomasijoituksena touko-kesäkuussa 2013, vain viisi kuukautta myöhemmin, jolloin pankki toteutti pääomapohjan vahvistamisen. Koska pankki onnistui kuitenkin hankkimaan yksityistä pääomaa, Kreikan rahoitusvakausrahaston ei tarvinnut myöntää luvattua pääomasijoitusta. Koska kyseinen sitoumus myöntää pääomaa oli voimassa vain lyhyen ajan ja ottaen huomioon johdanto-osan 256 kappaleessa esitetyt syyt, on hyväksyttävää, että tästä sitoumuksesta ei maksettu korvausta.
- (258) Toimenpiteen B4 osalta voidaan todeta, että vuonna 2011 annetun voimassaolon jatkamista koskevan tiedonannon 8 kohdan mukaan pääomasijoitukset olisi merkittävä riittävästi alennetulla osakkeen hinnalla, jossa on otettu huomioon laimentumisvaikutus, jotta voidaan kohtuudella varmistaa, että valtio saa riittävän korvauksen. Vaikka tässä pääomapohjan vahvistamisessa ei käytetty laimentumisvaikutuksen huomioon ottavaa merkittävästi alennettua osakkeen hintaa, käytännössä oli mahdotonta saada aikaan merkittävää alennusta teoreettisesta arvosta ennen merkintäoikeuksien irtoamista ⁽⁹⁵⁾. Ennen kevään 2013 pääomapohjan vahvistamista pankin pääoman arvo oli vain muutama sata miljoonaa euroa. Tällaisessa tilanteessa herää kysymys, olisiko silloiset osakkeenomistajat pitänyt jättää täysin ilman omistusosuutta. Komissio ottaa huomioon, että liikkeeseenlaskuhinta asetettiin 50 prosenttiin sen määrittämistä edeltäneiden 50 päivän keskihinnasta. Komissio ottaa myös huomioon sen, että silloisten osakkeenomistajien omistusosuus on laimentunut valtavasti, koska kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen jälkeen kyseisten osakkaiden omistusosuus pankin osakkeista oli vain 2,3 prosenttia. Näin ollen markkinahinnan lisäalennuksella olisi ollut hyvin vähäinen vaikutus Kreikan rahoitusvakausrahaston korvaukseen. Kun otetaan huomioon johdanto-osan 256 kappaleessa kuvattu Kreikan pankkien erityistilanne sekä se, että tuen tarve johtuu valtion hyväksi tehdystä velan mitätöinnistä, komissio katsoo, että liikkeeseenlaskuhinta on riittävän alhainen.
- (259) Kreikan rahoitusvakausrahasto myönsi kevään 2013 pääomapohjan vahvistamiseen osallistuneelle yksityiselle sijoittajalle optio-oikeuden kutakin merkittyä osaketta kohti. Se myönsi kyseiset optio-oikeudet vastikkeettomasti. Kuten johdanto-osan 106 kappaleessa on selitetty, kukin optio-oikeus antaa oikeuden ostaa 4,48 Kreikan rahoitusvakausrahaston osaketta määrätyin aikavälein ja tiettyyn tavoitehintaan. Lunastushinta vastaa Kreikan rahoitusvakausrahaston merkintähintaa, johon lisätään vuotuinen korko (4 % ensimmäisenä vuotena, 5 % toisena vuotena, 6 % kolmantena vuotena, 7 % neljäntenä vuotena ja sen jälkeen 8 %:n vuotustettu korko viimeisen kuuden kuukauden osalta). Kreikan rahoitusvakausrahaston saama korvaus omistamistaan osakkeista rajoittuu tosiasiallisesti siis kyseisille tasoille. Tämä korvaus on pienempi kuin pääomapohjan vahvistamista koskevassa tiedonannossa määritelty 7–9 prosentin vaihteluväli. Koska optio-oikeudet olivat keskeisessä asemassa pankin kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen yhteydessä toteuttamien uusmerkinnän ja suunnatun annin onnistumisen kannalta, komissio katsoo, että kyseisten optio-oikeuksien ansiosta pankki pystyi vähentämään tuen määrää 1 444 miljoonalla eurolla. Koska ennen pääomapohjan vahvistamista pankin vakavaraisuussuhde oli alhainen ja vallinneet olosuhteet erittäin epävarmat, tuolloin käytettävissä olevat simulaatiot osoittivat, että ilman optio-oikeuksia yksityiset sijoittajat eivät olisi saaneet riittävää tuottoa sijoitukselleen eivätkä siten tehneet sijoitusta. Koska Kreikan rahoitusvakausrahasto saisi minimaalisen korvauksen, jos optio-oikeuksia käytettäisiin, ja koska talous- ja finanssipolitiikasta tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan tavoitteena oli hankkia yksityisiä sijoituksia, jotta jotkin pankit pysyisivät yksityisomistuksessa ja voitaisiin välttää tilanne, jossa rahoitusvakausrahasto hallitsisi koko pankkisektoria, komissio voi johdanto-osan 249 ja 256 kappaleessa selvitetystä syystä hyväksyä edellä kuvatun poikkeuksen pääomapohjan vahvistamista koskevassa tiedonannossa asetetuista vakiokorvausta koskevista vaatimuksista. Poikkeus voidaan hyväksyä myös siitä syystä, että Kreikan rahoitusvakausrahastosta annettu laki, sellaisena kuin se on muutettuna maaliskuussa 2014, ei sisällä säännöksiä muuttamisesta ilman optio-oikeuksia toteutettujen osakepääoman korotusten osalta. Lisäksi uusmerkinnän tapahtuessa voidaan muuttaa vain optio-oikeuksien tavoitehintoja ja muutokset voidaan toteuttaa vain jälkikäteen ja ne voivat kattaa vain summan, joka vastaa Kreikan rahoitusvakausrahaston merkintäetuoikeuksien myynnistä saatuja todellisia tuloja. Kreikka on lisäksi antanut sitoumuksen, jonka mukaan se pyytää toimenpiteelle komission hyväksynnän ennen Kreikan rahoitusvakausrahaston antamien optio-oikeuksien takaisinostoa, minkä ansiosta komissio voi varmistua siitä, että mahdolliset tulevat takaisinostot eivät vähennä edelleen rahoitusvakausrahastolle maksettavan korvauksen määrää tai lisää optio-oikeuksien haltijoille maksettavia korvauksia.

⁽⁹⁴⁾ Ks. myös 7.5.1 kohta.

⁽⁹⁵⁾ Teoreettinen arvo ennen merkintäoikeuden irtoamista (TERP) on yleisesti hyväksytty markkinamenetelmä osakepääoman korotuksen aiheuttaman laimentumisvaikutuksen määrittämiseksi.

- (260) Sen osalta, että Kreikan rahoitusvakausrahaston osakkeet ovat äänioikeudettomia, komissio muistuttaa, että tuen tarve ei johdu enimmäkseen liiallisesta riskinotosta. Lisäksi talous- ja finanssipolitiikasta tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan tavoitteena oli pitää jotkin pankit yksityisomistuksessa. Rahoitusvakausrahaston suhteisiin sovellettava kehys ja äänioikeuksien automaattinen palauttaminen, mikäli rakenneuudistussuunnitelmaa ei toteuteta, antavat turvaa yksityisten omistajien liiallista riskinottoa vastaan. Lopuksi yksityissektorin osallistumishjelma ja joulukuun 2012 takaisinosto-ohjelma voidaan katsoa eräänlaisiksi valtiolle maksettaviksi korvauksiksi, koska kyseiset toimenpiteet pienensivät valtion velkaa pankille usean miljoonan euron arvosta. Edellä mainituista syistä komissio voi hyväksyä, että Kreikan rahoitusvakausrahastolle myönnettiin äänioikeudettomia osakkeita. Näin ollen komissio pääättelee, että toimenpide B4 oli tarpeellinen.
- (261) Toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4 ovat siten sekä määrältään että muodoltaan tarpeellisia pelastamistukena.

7.4.3 Oikeasuhteisuus – toimenpiteet kielteisten heijastusvaikutusten rajoittamiseksi

- (262) Pankki on saanut hyvin suuren määrän valtiontukea. Tästä syystä tilanne voi aiheuttaa vakavaa kilpailun vääristymistä. Kreikka on kuitenkin sitoutunut toteuttamaan joukon toimenpiteitä, joilla pyritään vähentämään kielteisiä heijastusvaikutuksia. Näiden sitoumusten mukaan pankin toimintoja hoidetaan edelleen kaupalliselta pohjalta, kuten johdanto-osan 136 ja 137 kappaleessa selitetään. Kreikka on myös sitoutunut kieltämään yritysostot sekä myymään useita toimintoja, kuten johdanto-osan 138, 139 ja 143 kappaleessa on esitetty. Kilpailun vääristymisen rajoittamista arvioidaan lähemmin 7.6 jaksossa.
- (263) Pankkiin on myös nimitetty toimitsijamies valvomaan hallinto- ja ohjausjärjestelmään ja kaupallisiin toimintoihin liittyvien sitoumusten asianmukaista täytäntöönpanoa. Näin vältetään haitalliset muutokset pankin kaupallisissa käytännöissä ja vähennetään siten mahdollisia kielteisiä heijastusvaikutuksia.
- (264) Komissiolle toimitettiin 25 päivänä kesäkuuta 2014 uusi kattava rakenneuudistussuunnitelma. Tätä rakenneuudistussuunnitelmaa arvioidaan 7.6 jaksossa.
- (265) On siis todettava, että Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätöksessä esitetyt epäilyt on hälvennetty. Toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4 ovat vuoden 2008 pankkitiedonannon 15 kohdan perusteella oikeasuhteisia.

7.4.4 Kreikan rahoitusvakausrahaston toteuttamien pääomapohjan vahvistamisten yhdenmukaisuus vuoden 2008 pankkitiedonannon, pääomapohjan vahvistamista koskevan tiedonannon ja vuonna 2011 annetun voimassaolon jatkamista koskevan tiedonannon kanssa

- (266) Komissio pääättelee, että Kreikan rahoitusvakausrahaston toteuttamat pääomapohjan vahvistamiset (toimenpiteet B1, B2, B3 ja B4) ovat vuoden 2008 pankkitiedonannon 15 kohdan, pääomapohjan vahvistamista koskevan tiedonannon sekä vuonna 2011 annetun voimassaolon jatkamista koskevan tiedonannon perusteella asianmukaisia, tarpeellisia ja oikeasuhteisia. Toimenpiteet B1, B2, B3 and B4 ovat näin ollen yhdenmukaisia vuoden 2008 pankkitiedonannon, pääomapohjan vahvistamista koskevan tiedonannon sekä vuonna 2011 annetun voimassaolon jatkamista koskevan tiedonannon kanssa.

7.5 ATEN SIIRRETTÄVIEN TOIMINTOJEN, GENIKIN, KYPROSLAISTEN PANKKIEN SIIRRETTÄVIEN TOIMINTOJEN JA MBG:N OSTON YHDENMUKAISUUS RAKENNEUUDISTUSTIEDONANNON KANSSA

- (267) Rakenneuudistustiedonannon 23 kohdassa selitetään, että tukea saaville pankeille ei voida myöntää valtiontukea, jolla rahoitetaan muiden yritysten osakkeiden hankintaa, ellei se ole välttämätöntä yrityksen elinkelpoisuuden palauttamiseksi. Lisäksi rakenneuudistustiedonannon 40 ja 41 kohdassa todetaan, että pankkien ei pitäisi käyttää valtiontukea kilpailevien yritysten ostamiseen, paitsi jos hankinta on osa vakauttamisprosessia, joka on välttämätön rahoitusjärjestelmän vakauden palauttamiseksi tai tehokkaan kilpailun varmistamiseksi. Lisäksi ne voivat vaarantaa elinkelpoisuuden palauttamisen tai vaikeuttaa sitä. Tästä syystä komission on arvioitava, voidaanko pankin tekemien yritysostojen katsoa olevan rakenneuudistustiedonannon mukaisia.

7.5.1 ATEn siirrettävien toimintojen oston yhdenmukaisuus rakenneuudistustiedonannon kanssa

7.5.1.1 ATEn siirrettävien toimintojen oston vaikutus pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuuteen

- (268) ATEn siirrettävien toimintojen oston kautta pankki sai haltuunsa suuren talletussalkun ja huomattavasti pienemmän nettolainasalkun⁽⁹⁶⁾. Näin ollen osto osaltaan pienensi merkittävästi pankin hyvin korkeaa lainojen ja talletusten suhdetta.

⁽⁹⁶⁾ Ks. johdanto-osan 55 kappale.

(269) Lisäksi oston kautta saavutettiin huomattavia synergioita, kuten kustannussynergioita konttoreiden ja henkilökunnan määrän vähentämisen sekä IT-järjestelmien integroinnin kautta sekä rahoitus- ja tuottosynergioita.

(270) Tästä syystä komissio katsoo, että osto vaikuttaa myönteisesti pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamiseen.

7.5.1.2 ATEn siirrettävien toimintojen oston vaikutus pankin tarvitseman tuen määrään

(271) Rakenneuudistustiedonannon 23 kohdan mukaan rakenneuudistustukea ei saisi käyttää muiden yritysten ostoon vaan ainoastaan sellaisten rakenneuudistuskustannusten kattamiseen, jotka ovat välttämättömiä pankin elinkelpoisuuden palauttamiseksi.

(272) Pankin maksama korvaus ATEn siirrettävien toimintojen ostosta oli 0,6 prosenttia siirrettyjen talletusten arvosta eli yhteensä noin 95 miljoonaa euroa. Kyseinen summa vastaa noin 0,2:ta prosenttia pankin kokonaisvaroista ostohetkellä. Summaa voidaan siten pitää pienenä muttei vähäpätöisenä.

(273) ATEn siirrettävien toimintojen osto paransi huomattavasti pankin erittäin rasittunutta likviditeettiasemaa ja lisäsi merkittävästi sen elinkelpoisuutta. Komissio muistuttaa, että [...]. Näin ollen voidaan katsoa, että kyseinen osto-toimenpide ja alhainen kauppahinta ovat välttämättömiä pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamisen kannalta ja että ne kuuluvat rakenneuudistustiedonannon 23 kohdan poikkeuksen soveltamisalaan.

7.5.1.3 ATEn siirrettävien toimintojen oston kilpailua vääristävä vaikutus

(274) Rakenneuudistustiedonannon 39 ja 40 kohdan mukaan rakenneuudistustukea ei saisi käyttää tukea saamattomien yritysten vahingoksi eikä varsinkaan kilpailevien yritysten ostoon. Rakenneuudistustiedonannon 41 kohdassa todetaan myös, että yritysostot voidaan hyväksyä, jos ne ovat osa vakauttamisprosessia, joka on välttämätön rahoitusjärjestelmän vakauden palauttamiseksi tai tehokkaan kilpailun varmistamiseksi. Tällaisissa olosuhteissa ostoprosessin olisi oltava tasapuolinen ja ostolla olisi varmistettava tehokas kilpailu merkityksellisillä markkinoilla.

(275) Kun Kreikan keskuspankki arvioi kaikkien kreikkalaisten pankkien elinkelpoisuutta vuoden 2012 alkupuolella, se katsoi, että ATE ei ollut elinkelpoinen pankki itsenäisenä yksikkönä. Lisäksi Kreikan keskuspankki tutki eri vaihtoehtoja ATEn osalta (kuten sen likvidointi) ja päätteli, että ATEn siirrettävien toimintojen myynti on kaikkein houkuttelevin vaihtoehto, sillä sen toteuttamisriski olisi pienempi ja kustannukset mahdollisimman alhaiset Kreikan kannalta. Ostoa voidaan siten pitää osana rakenneuudistustiedonannon 41 kohdassa kuvatun kaltaista rahoitusvakauden palauttamiseksi välttämätöntä vakauttamisprosessia.

(276) Lisäksi yksikään tukea saamaton tarjoaja ei toimittanut tarjousta ATEn siirrettävien toimintojen ostamiseksi.

(277) Koska Kreikan kilpailuviranomainen⁽⁹⁷⁾ hyväksyi ATEn siirrettävien toimintojen oston, komissio olettaa, että myyntimenettelyn lopputulos ei vaaranna tehokasta kilpailua Kreikassa.

(278) Näin ollen ATEn siirrettävien toimintojen osto on rakenneuudistustiedonannon 4 jakson mukainen.

7.5.1.4 Päätelmä ATEn siirrettävien toimintojen ostosta

(279) Komissio päätelee, että ottaen huomioon Kreikan pankkien ainutlaatuinen tilanne ja ATEn siirrettävien toimintojen oston erityispiirteet, osto on rakenneuudistustiedonannossa asetettujen vaatimusten mukainen.

7.5.2 Genikin oston yhdenmukaisuus rakenneuudistustiedonannon kanssa

7.5.2.1 Genikin oston vaikutus pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuuteen

(280) Toiminnan kannattavuuden osalta Genikin osto edistää pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamista. Pankin ostoajankohtana toimittaman analyysin mukaan kahden samoilla maantieteellisillä markkinoilla toimivan pankin sulautuminen luo merkittävää synergiaa esimerkiksi henkilöstön vähentämisen ja konttorien sulkemisen muodossa. Pankki ostaa Genikin asiakkaat ja tallettajat ja vähentää siten huomattavasti jakelukustannuksia.

(281) Likviditeettiaseman osalta voidaan todeta, kuten johdanto-osan 65 kappaleessa on kuvattu, että Genikin talletusten määrä oli sen nettolainoja suurempi. Näin ollen osto paransi pankin likviditeettiä ja auttoi sitä pienentämään lainojen ja talletusten välistä suhdetta. Lisäksi Genikin pääomitus oli riittävä ennen sen myymistä pankille. Osto ei siis todennäköisesti tule aiheuttamaan lisäpääoman tarvetta pankille.

⁽⁹⁷⁾ http://www.epant.gr/apofasi_details.php?Lang=gr&id=345&mid=689

- (282) Näin ollen ostolla oli myönteinen vaikutus pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamiseen.

7.5.2.2 Genikin oston vaikutus pankin tarvitseman tuen määrään

- (283) Rakenneuudistustiedonannon 23 kohdan mukaan rakenneuudistustukea ei saisi käyttää muiden yritysten ostoon vaan ainoastaan sellaisten rakenneuudistuskustannusten kattamiseen, jotka ovat välttämättömiä pankin elinkelpoisuuden palauttamiseksi. Nyt käsiteltävässä tapauksessa, vaikka ostolla on positiivinen vaikutus pankin elinkelpoisuuteen, osto ei kuitenkaan ole rakenneuudistustiedonannon 23 kohdassa tarkoitetulla tavalla välttämätön pankin elinkelpoisuuden kannalta.
- (284) Pankki kuitenkin maksoi vain miljoona euroa Genikistä, mikä voidaan katsoa erittäin alhaiseksi ostohinnaksi. Lisäksi Genikin pääomitus oli riittävä, ja kauppaehdojen mukaisesti Société Générale sijoitti merkittävän summan pääomaa pankkiin⁽⁹⁸⁾.
- (285) Komissio päättää, että transaktion erityispiirteiden vuoksi (asianmukaisesti pääomitetun pankin osto hyvin alhaisella ostohinnalla ja myyjän toteuttama pääomasijoitus pankkiin) osto ei ole lisännyt pankin pääomatarvetta. Näin ollen Genikin osto ei poikkeuksellisesti ole vastoin periaatetta, jonka mukaan tuki olisi rajattava välttämättömään.

7.5.2.3 Genikin oston kilpailua vääristävä vaikutus

- (286) Kuten johdanto-osan 274 kappaleessa todetaan, rakenneuudistustiedonannon 39 ja 40 kohdan mukaan valtiontukea ei saisi käyttää tukea saamattomien yritysten vahingoksi eikä etenkin kilpailevien yritysten ostoon muutoin kuin poikkeustapauksissa.
- (287) Kun Kreikan keskuspankki arvioi kaikkien kreikkalaisten pankkien elinkelpoisuutta vuoden 2012 alkupuolella, se katsoi, että Geniki ei ollut elinkelpoinen pankki itsenäisenä yksikkönä. Geniki aiheutti suuria tappioita Société Généralelle, joka siksi tahtoi myydä Genikin ja, mikäli tämä ei olisi ollut mahdollista, olisi mahdollisesti antanut Genikin ajautua konkurssiin. Ostoa voidaan siten pitää osana rakenneuudistustiedonannon 41 kohdassa kuvatun kaltaista rahoitusvakauden palauttamiseksi välttämätöntä vakauttamisprosessia.
- (288) Lisäksi mikään tukea saamaton tarjoaja ei toimittanut hyväksyttävää tarjousta Genikin ostamiseksi. Näin ollen pankki ei syrjäyttänyt mitään tukea saamatonta tarjoajaa.
- (289) Koska Kreikan kilpailuviranomainen hyväksyi oston⁽⁹⁹⁾, komissio olettaa, että myyntimenettelyn lopputulos ei vaaranna tehokasta kilpailua Kreikassa.
- (290) Lopuksi on todettava, että ostohinta oli erittäin alhainen. Näin ollen ei voida katsoa, että pankki käytti valtiontukea oston rahoittamiseen. Tätä taustaa vasten tarkasteltuna voidaan päätellä, että Genikin osto kuuluu rakenneuudistustiedonannon 41 kohdan poikkeuksen soveltamisalaan.

7.5.2.4 Päätelmä Genikin ostopäätelmästä

- (291) Komissio päättää, että ottaen huomioon Kreikan pankkien ainutlaatuinen tilanne ja Genikin oston erityispiirteet osto on rakenneuudistustiedonannossa asetettujen vaatimusten mukainen.

7.5.3 Kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen oston yhdenmukaisuus rakenneuudistustiedonannon kanssa

7.5.3.1 Kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen oston vaikutus pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuuteen

- (292) Kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen osto parantaa pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuutta.
- (293) Pankin ostoajankohtana toimittaman analyysin mukaan osto luo huomattavaa synergiaa, muun muassa kustannussynergiaa hallinto- ja henkilöstökulujen ja talletuskustannusten supistamisen kautta. Oston jälkeen pankki on täysin integroinut kolmen kyproslaisen pankin Kreikan toiminnot omiin toimintoihinsa, nimennyt kaikki kolmen kyproslaisen pankin sivuliikkeet uudelleen ja järjeistänyt koko verkoston toimintaa.
- (294) Kolmen kyproslaisen pankin Kreikan toimintojen lainasalkkujen asema oli hyvä. Pankki osti kyseiset lainat huomattavasti niiden nimellisarvoa pienemmällä summalla: kauppahintaa alennettiin, koska hinnassa otettiin huomioon PIMCon stressitestin yhteydessä arvioimat tulevat tappiot. Riski siitä, että luottotappiot ylittäisivät alhaisessa kauppahinnassa jo huomioidut tappiot, on siten vähäinen.

⁽⁹⁸⁾ Ks. johdanto-osan 68 kappale.

⁽⁹⁹⁾ http://www.epant.gr/news_details.php?Lang=en&id=89&nid=497

- (295) Lisäksi pankki osti suuren talletussalkun, jonka arvo vastasi lähes ostetun nettolainasalkun arvoa. Näin ollen pankki vahvisti likviditeettiasemaansa.
- (296) Näin ollen ostolla oli myönteinen vaikutus pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamiseen.

7.5.3.2 Kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen oston vaikutus pankin tarvitseman tuen määrään

- (297) Rakenneuudistustiedonannon 23 kohdan mukaan rakenneuudistustukea ei saisi käyttää muiden yritysten ostoon vaan ainoastaan sellaisten rakenneuudistuskustannusten kattamiseen, jotka ovat välttämättömiä pankin elinkelpoisuuden palauttamiseksi.
- (298) Kuten 7.3 kohdan analyysi osoittaa, tuen tarkoitus oli kattaa kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen ostajan pääomatarpeet, sillä kyseisten toimintojen osto varmistaisi Kreikan taloudellisen vakauden säilymisen. Summa, jonka pankki lopulta maksoi kyproslaisten pankkien siirrettävistä toiminnoista, oli huomattavasti ostetun salkun kirjanpitoarvoa alaisempi. Kauppahinta oli jopa alaisempi kuin lainasalkun arvo, jossa on otettu huomioon PIMCO:n stressitestin perusteella arvioimat tulevat tappiot. Kauppahinnan voidaan näin ollen katsoa olleen negatiivinen. Tätä päätelmää tukee se, että ostaessaan kyproslaisten pankkien siirrettävät toiminnot pankki kirjasi huomattavan suuren negatiivisen liikearvon, mikä lisäsi sen pääoman määrää.
- (299) Mikäli kuitenkin katsottaisiin, että pankki maksoi positiivisen kauppahinnan, komissio toteaa, että oston ennakkoehdon mukaisesti Kreikan rahoitusvakausrahoisto oli antanut sitoumuksen ostajalle, jonka mukaan se myöntäisi ostajalle kauppahintaa vastaavan pääomasijoituksen. Rahoitusvakausrahoisto toteutti sitoumuksensa mukaisen pääomapohjan vahvistamisen kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen yhteydessä. Kyseinen pääomasijoitus on tukea kyproslaisten pankkien siirrettäville toiminnoille eikä pankille, kuten edellä 6.2.1 kohdassa on selitetty. Näin ollen osto ei lisännyt pankille myönnettävän valtiontuen tarvetta.

- (300) Komissio päätelee, että epätavanomaisten kauppaehtoien johdosta (alhainen kauppahinta ja Kreikan rahoitusvakausrahoiston antama sitoumus myöntää kauppahintaa vastaava pääomasijoitus) kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen osto ei poikkeuksellisesti ole vastoin periaatetta, jonka mukaan tuki olisi rajattava välttämättömään.

7.5.3.3 Kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen oston kilpailua vääristävä vaikutus

- (301) Kuten johdanto-osan 274 kappaleessa todetaan, rakenneuudistustiedonannon 39 ja 40 kohdan mukaan valtiontukea ei saisi käyttää tukea saamattomien yritysten vahingoksi eikä etenkään kilpailevien yritysten ostoon muutoin kuin poikkeustapauksissa.
- (302) Kyproslaisten pankkien Kreikan toimintojen myynnin tarkoitus oli turvata Kreikan pankkijärjestelmän vakaus ja varmistaa, että kyproslaiset pankit voisivat myydä kyseiset liiketoimet ennen arvon todennäköistä pienenymistä. Ostoa voidaan siten pitää osana rakenneuudistustiedonannon 41 kohdassa kuvatun kaltaista rahoitusvakauden palauttamiseksi välttämätöntä vakauttamisprosessia.
- (303) Lisäksi yksikään tukea saamaton tarjoaja ei toimittanut hyväksyttävää tarjousta kolmen kyproslaisen pankin ostamiseksi. Myyntimenettely toteutettiin avoimesti, läpinäkyvästi ja syrjimättömästi.
- (304) Koska Kreikan kilpailuviranomainen hyväksyi oston⁽¹⁰⁰⁾, komissio olettaa, että myyntimenettelyn lopputulos ei vaaranna tehokasta kilpailua Kreikassa.
- (305) Tätä taustaa vasten tarkasteltuna voidaan päätellä, että kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen osto kuuluu rakenneuudistustiedonannon 41 kohdan poikkeuksen soveltamisalaan.

7.5.3.4 Päätelmä kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen ostosta

- (306) Komissio päätelee, että ottaen huomioon Kreikan pankkien ainutlaatuinen tilanne ja kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen oston erityispiirteet osto on rakenneuudistustiedonannossa asetettujen vaatimusten mukainen.

7.5.4 MBG:n oston yhdenmukaisuus rakenneuudistustiedonannon kanssa

7.5.4.1 MBG:n oston vaikutus pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuuteen

- (307) Täysimääräisesti pääomitetun MBG:n osto parantaa pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuutta.

⁽¹⁰⁰⁾ http://www.epant.gr/apofasi_details.php?Lang=gr&id=352&nid=713

- (308) Pankin ostoajankohtana toimittaman analyysin mukaan osto luo huomattavaa synergiaa, kuten kustannussynergiaa konttoreiden ja henkilökunnan määrän vähentämisen ja alhaisempien talletuskustannusten kautta sekä tuottosynergiaa. Pankki on oston jälkeen täysin integroinut MBG:n toiminnot omiin toimintoihinsa.
- (309) Lisäksi, koska MBG oli päämitetty asianmukaisesti ennen sen myymistä pankille ja koska pankki maksoi MBG:stä miljoonan euron kauppahinnan, osto ei todennäköisesti aiheuta lisäpääoman tarvetta pankille. Myyjä on lisäksi osana kauppaehtoja antanut sitoumuksensa myöntää 400 miljoonan euron pääomasijoituksen pankille. Kyseinen sitoumus pantiin täytäntöön kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen yhteydessä, jolloin BCP myönsi pankille 400 miljoonan euron pääomasijoituksen.
- (310) Komissio päätelee, että ostolla on positiivinen vaikutus pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamisen kannalta ja että MBG:n kauppahinta oli alhainen eikä siten estänyt tuen rajoittamista välttämättömään.

7.5.4.2 MBG:n oston vaikutus pankin tarvitseman tuen määrään

- (311) Rakenneuudistustiedonannon 23 kohdan mukaan rakenneuudistustukea ei saisi käyttää muiden yritysten ostoon vaan ainoastaan sellaisten rakenneuudistuskustannusten kattamiseen, jotka ovat välttämättömiä pankin elinkelpoisuuden palauttamiseksi. Nyt käsiteltävässä tapauksessa, vaikka ostolla on positiivinen vaikutus pankin elinkelpoisuuteen, osto ei kuitenkaan ole rakenneuudistustiedonannon 23 kohdassa tarkoitetulla tavalla välttämätön pankin elinkelpoisuuden kannalta.
- (312) Pankki kuitenkin maksoi vain miljoona euroa MBG:stä, mikä voidaan katsoa erittäin alhaiseksi ostohinnaksi. Lisäksi BCP oli asianmukaisesti pääomittanut MBG:n ja kauppaehtojen mukaisesti sijoitti 400 miljoonaa euroa pääomaa pankkiin ⁽¹⁰¹⁾.
- (313) Komissio päätelee, että transaktion erityispiirteiden vuoksi (asianmukaisesti päämitetun pankin osto hyvin alhaisella ostohinnalla ja myyjän toteuttama pääomasijoitus pankkiin) osto ei lisää pankin pääomatarvetta. Näin ollen MBG:n osto ei poikkeuksellisesti ole vastoin periaatetta, jonka mukaan tuki on rajattava välttämättömään.

7.5.4.3 MBG:n oston kilpailua vääristävä vaikutus

- (314) Kuten johdanto-osan 274 kappaleessa todetaan, rakenneuudistustiedonannon 39 ja 40 kohdan mukaan valtiontukea ei saisi käyttää tukea saamattomien yritysten vahingoksi eikä etenkin kilpailevien yritysten ostoon muutoin kuin poikkeustapauksissa.
- (315) Kun Kreikan keskuspankki arvioi kaikkien kreikkalaisten pankkien elinkelpoisuutta vuoden 2012 alkupuolella, se katsoi, että MBG ei ollut elinkelpoinen pankki itsenäisenä yksikkönä. MBG aiheutti suuria tappioita BCP:lle, joka siksi tahtoi myydä MBG:n ja, mikäli tämä ei olisi ollut mahdollista, olisi mahdollisesti antanut MBG:n ajautua konkurssiin. Lisäksi MBG:n myynti oli osa BCP:n rakenneuudistussuunnitelmaa ⁽¹⁰²⁾. Ostoa voidaan siten pitää osana rakenneuudistustiedonannon 41 kohdassa kuvatun kaltaista rahoitusvakauden palauttamiseksi välttämätöntä vakauttamisprosessia.
- (316) Lisäksi yksikään tukea saamaton tarjoaja ei toimittanut hyväksyttävää tarjousta MBG:n ostamiseksi.
- (317) Tätä taustaa vasten tarkasteltuna voidaan päätellä, että MBG:n osto kuuluu rakenneuudistustiedonannon 41 kohdan poikkeuksen soveltamisalaan.

7.5.4.4 Päätelmä MBG:n ostopäätöksestä

- (318) Komissio päätelee, että ottaen huomioon Kreikan pankkien ainutlaatuinen tilanne ja MBG:n oston erityispiirteet osto on rakenneuudistustiedonannossa asetettujen vaatimusten mukainen.

7.6 TOIMENPITEIDEN A, B1, B2, B3 JA B4 YHDENMUKAISUUS RAKENNEUUDISTUSTIEDONANNON KANSSA

7.6.1 Vaikkeuksien lähteet ja vaikutukset rakenneuudistustiedonantoon perustuvaan arviointiin

- (319) Kuten 2.1.1 ja 2.1.2 jaksossa todettiin, pankin vaikeudet johtuvat lähinnä Kreikan valtionvelkakriisistä ja Kreikan ja Etelä-Euroopan syvästä taantumasta. Ensin mainitun tekijän osalta voidaan todeta, että Kreikka suljettiin rahoitusmarkkinoiden ulkopuolelle ja se joutui neuvottelemaan kotimaisten ja kansainvälisten velkojensa kanssa sopimuksen, ns. yksityissektorin osallistumisohjelman, joka johti valtion kohdistuvien vaatimusten aliarvostukseen 53,3 prosentilla. Lisäksi 31,5 prosenttia vaatimuksista vaihdettiin uusiin Kreikan valtion joukkovelkakirjoihin, joiden korot olivat alempia ja eräntymisajat pidempiä. Valtio osti joulukuussa 2012 nämä uudet Kreikan valtion joukkovelkakirjat takaisin Kreikan pankeilta hinnalla, joka oli 30,2–40,1 prosenttia niiden nimellisarvosta, jolloin

⁽¹⁰¹⁾ Ks. johdanto-osan 80 kappale.

⁽¹⁰²⁾ Komission päätös, annettu 30 päivänä elokuuta 2013, asiassa SA.34724 "Banco Comercial Português (BCP) -konsernin rakenneuudistus", ei vielä julkaistu.

Kreikan pankeille realisoitui lisätappioita. Yksityissektorin osallistumisohjelman ja velan takaisinoston pankin pääomatilanteeseen aiheuttaman vaikutuksen lisäksi pankki kärsi vuoden 2010 ja vuoden 2012 puolivälin välillä valtavasta talletuspaosta, joka johtui riskistä, että Kreikka joutuisi jättämään euroalueen kestävämmän julkisen velan ja taloudellisen taantuman seurauksena.

- (320) Pankille myönnetyn tuen eli toimenpiteiden B1, B2, B3 ja B4 määrä on 7 335 miljoonaa euroa, mikä on suurempi kuin yksityissektorin osallistumisohjelman seurauksena kirjattujen tappioiden määrä (5 911 miljoonaa euroa).
- (321) Suuri osa pääomatarpeesta johtuu rahoituslaitoksen normaalista altistumisesta kotivaltionsa valtionvelkariskille. Tähän seikkaan viitattiin myös Piraeusta koskevan menettelyn aloittamispäätöksen johdanto-osan 63 ja 74 kappaleessa. Näin ollen pankin tarve puuttua moraalikatokysymyksiin rakenneuudistussuunnitelmassaan on pienempi kuin muiden tukea saaneiden rahoituslaitosten, joille oli kertynyt liiallisia riskejä. Koska tukitoimenpiteiden kilpailua vääristävä vaikutus on vähäisempi, kilpailun vääristymistä rajoittavia toimenpiteitä olisi vastaavasti lievennettävä. Koska yksityissektorin osallistumisohjelma ja velan takaisinosto muodostavat velan mitätöinnin valtion hyväksi, valtion saama korvaus pankkien pääomapolun vahvistamisesta voi olla pienempi. Komissio toteaa myös, että pankki altistui Kreikan valtionvelkariskille pahemmin kuin eräät muut Kreikan suuret pankit⁽¹⁰³⁾. Tästä syystä kaikkien Kreikan valtion joukkovelkakirjoista aiheutuneiden tappioiden ei voida katsoa johtuvan rahoituslaitoksen normaalista altistumisesta sen kotivaltion valtionvelkariskille.
- (322) Toinen pankin tappioiden lähde ovat sen Kreikan kotitalouksille ja yrityksille antamien luottojen aiheuttamat tappiot. Komissio katsoo, että nämä tappiot johtuvat lähinnä BKT:n poikkeuksellisen jyrkästä ja pitkäaikaisesta noin 25 prosentin supistumisesta viiden vuoden kuluessa eivätkä pankin riskialttiista lainauskäytännöistä. Tämän seurauksena näiden tappioiden kattamiseksi myönnetty tuki ei aiheuta moraalikatoa, kuten tapahtuu, jos tuella suojellaan pankkia aikaisemman riskialttiin toiminnan seurauksilta. Tästä syystä tuki vääristää kilpailua vähemmän⁽¹⁰⁴⁾.
- (323) Osa pankin pääomatarpeista ja luottotappioista tulee kuitenkin eräistä kansainvälisistä tytäryhtiöistä. Pankin pääomatarpeiden määrittämiseksi vuonna 2012 tehdyissä stressitesteissä myös todettiin, että osa pääomatarpeista johtui ulkomaisten luottojen aiheuttamista tappioista. Näiden lainojen luottotappioiden ennustettu määrä oli 1 314 miljoonaa euroa perusskenaariossa ja 1 624 miljoonaa euroa epäedullisessa skenaariossa. Useat kyseisistä ulkomaisista yrityksistä ovat olleet tappiollisia viime vuosina. Kansainvälisistä toiminnoista aiheutuvien tappioiden yhteissumma ennen veroja oli 244 miljoonaa euroa vuonna 2012⁽¹⁰⁵⁾. Ulkomaiset omaisuususerät lisäksi heikensivät pankin maksuvalmiutta.
- (324) Näin ollen merkittävä osa tappioista ja niistä syntyvästä tukitarpeesta kuuluu vuonna 2011 annetun voimassaolon jatkamista koskevan tiedonannon 14 kohdan soveltamisalaan, minkä ansiosta komissio voi lieventää vaatimuksiaan. Osa tukitarpeesta on peräisin Kreikan poikkeuksellisen syvästä ja pitkästä lamasta eikä riskiluotoista. Tällaisissa olosuhteissa myönnetty tuki ei aiheuta moraalikatoa ja vääristää sen vuoksi vähemmän kilpailua.
- (325) Lisäksi osa tukitarpeesta johtuu pankin omasta riskinotosta etenkin sen suuren Kreikan valtion joukkovelkakirjojen omistuksen ja sen ulkomaisten tytäryhtiöiden osalta.

7.6.2 Elinkelpoisuus

- (326) Rakenneuudistussuunnitelmalla on varmistettava, että rahoituslaitos pystyy palauttamaan pitkän aikavälin elinkelpoisuutensa rakenneuudistusjakson loppuun mennessä (rakenneuudistustiedonannon 2 jakso). Käsillä olevassa tapauksessa rakenneuudistusjaksoksi määritellään tämän päätöksen hyväksymispäivämäärän ja 31 päivän joulukuuta 2018 välinen ajanjakso.
- (327) Rakenneuudistustiedonannon 9–11 kohdan mukaisesti Kreikka toimitti kattavan ja yksityiskohtaisen rakenneuudistussuunnitelman, jossa annetaan täydelliset tiedot pankin liiketoimintamallista. Suunnitelmassa myös yksilöidään pankin vaikeuksien syyt sekä sen kaikkien elinkelpoisuutta koskevien ongelmien ratkaisemiseksi toteutetut toimenpiteet. Rakenneuudistussuunnitelmassa kuvaillaan erityisesti valittu strategia, jonka avulla on tarkoitus säilyttää pankin toiminnan tehokkuus ja ratkaista seuraavat ongelmat: järjestämättömien lainojen suuri määrä, sen haavoittuva maksuvalmius- ja pääomatilanne sekä sen ulkomaiset tytäryritykset, jotka turvautuvat rahoituksensa ja pääomansa osalta emoyhtiönsä.

⁽¹⁰³⁾ Ks. taulukko 2.

⁽¹⁰⁴⁾ Ks. rakenneuudistustiedonannon 28 kohta sekä toimenpiteistä C 11/09 (ex NN 53b/08, NN 2/10 ja N 19/10), jonka Alankomaiden valtio on toteuttanut ABN AMRO Group NV:n (perustettu Fortis Bank Nederlandin ja ABN AMRO N:n fuusiossa) hyväksi, 5 päivänä huhtikuuta 2011 annetun komission päätöksen johdanto-osan 320 kappale (EUVL L 333, 15.12.2011, s. 1).

⁽¹⁰⁵⁾ <http://www.piraeusbankgroup.com/en/investors/financials/presentation-audio-archive>

7.6.2.1 Kreikassa harjoitettava pankkitoiminta

- (328) Maksuvalmiuden⁽¹⁰⁶⁾ ja pankin eurojärjestelmän rahoituksesta riippuvuuden osalta rakenneuudistussuunnitelmassa ennustetaan taseen vähäistä kasvua Kreikassa ja odotetaan talletuskannan kasvavan jälleen. Jo vähentynyt riippuvuus maksuvalmiusavusta vähenee edelleen, mikä myös auttaa pankkia vähentämään rahoituskustannuksiaan.
- (329) Johdanto-osan 137 kappaleessa kuvaillulla lainojen ja talletusten suhdetta koskevalla sitoumuksella varmistetaan, että pankin taseen rakenne saadaan kestäväksi rakenneuudistusjakson loppuun mennessä. Arvopaperien ja muiden ydintoiminnan ulkopuolisten toimintojen myynti vahvistaa myös pankin likviditeettiasemaa. Pankin edelleen heikon likviditeettiaseman vuoksi komissio voi hyväksyä Kreikan viranomaisten pyynnön saada myöntää pankille likviditeettiä Kreikan pankkien tukiohjelman takaustoimenpiteistä ja valtion joukkovelkakirjojen lainaustoimenpiteistä sekä valtion takaaman maksuvalmiusavun kautta.
- (330) Rahoituskustannustensa pienentämiseksi Kreikka on myös antanut sitoumuksen, että pankki jatkaa talletuksista Kreikassa maksamiensa korkojen alentamista, kuten johdanto-osan 137 kappaleessa kuvailtiin. Tällainen talletuskustannusten pienentäminen on keskeinen tekijä, jotta voidaan parantaa pankin kannattavuutta ennen varauksia.
- (331) Kriisin alusta lähtien pankki on tehnyt merkittäviä yritysostoja, jotka ovat huomattavasti kasvattaneet pankin kokoa ja sen talletuskantaa. Pankki on myös ennätysajassa onnistunut integroimaan ostetut yritykset omiin toimintoihinsa. Tällä hetkellä pankki pyrkii saavuttamaan kaikki kyseisten ostojen mahdollistamat synergiaedut. Se on ryhtynyt rationalisoimaan kaupallista verkostoaan Kreikassa vähentämällä konttoreidensa ja työntekijöidensä määrää⁽¹⁰⁷⁾. Vuoteen 2017 mennessä pankin kokonaiskustannukset Kreikassa vähenevät vielä [...] prosenttia vuoteen 2013 verrattuna. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi Kreikka on antanut sitoumuksen, että pankki vähentää konttoreitaan ja työntekijöitään Kreikassa niin, että määrät ovat [...] ja [...] 31 päivänä joulukuuta 2017 ja Kreikassa harjoitettavan toiminnan kokonaiskustannukset enintään [...] miljardia euroa. Odotettavissa oleva kustannus-tuotosuhde laskee alle [...] prosenttiin rakenneuudistusjakson lopussa. Komissio katsoo, että rakenneuudistussuunnitelmalla säilytetään pankin tehokkuus uudessa markkinaympäristössä.
- (332) Keskeisiin osa-alueisiin kuuluu myös järjestämättömien lainojen hallinnointi, sillä ne muodostivat 36 prosenttia lainasalkusta 31 päivänä joulukuuta 2013⁽¹⁰⁸⁾. Pankki aikoo parantaa luottopolitiikkaansa (enimmäisrajat, vakuuskate) ja keskittyä ydinliiketoimintaansa tappioiden minimoimiseksi. Lisäksi Kreikka on antanut sitoumuksen, että pankki noudattaa tiukkoja vaatimuksia luottopolitiikkansa osalta hallitakseen riskejä ja maksimoidakseen pankille syntyvän arvon luottoprosessin jokaisessa vaiheessa, lainojen uudelleenjärjestely mukaan lukien, kuten johdanto-osan 141 kappaleessa on kuvattu.

7.6.2.2 Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

- (333) Huomiota olisi kiinnitettävä myös pankin yrityshallintoon, koska kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen johdosta Kreikan rahoitusvakausrahasto omistaa enemmistön pankin osakkeista – tosin sen äänioikeuksia on rajoitettu. Lisäksi erällä pankin ohjauksesta vastaavilla yksityisillä sijoittajilla on hallussaan optio-oikeuksia, ja siten he saisivat täyden hyödyn, mikäli osakehintaa nousisi rakenneuudistusjakson aikana. Koska kyseinen tilanne voi aiheuttaa moraalikatoa, pankki ja Kreikan rahoitusvakausrahasto sopivat suhteisiin sovellettavasta kehyksestä vuonna 2013. Sopimuksella suojataan pankin päivittäinen liiketoiminta sen suurimpien osakkaiden liialliselta puuttumiselta ja varmistetaan samalla, että Kreikan rahoitusvakausrahasto voi valvoa rakenneuudistussuunnitelman täytäntöönpanoa ja estää pankin johdon liiallisen riskinoton asianmukaisilla kuulemismenettelyillä. Pankki on myös sitoutunut seuraamaan tarkasti pankkiin etuyhteydessä olevien lainanottajien aiheuttamaa riskiä. Komissio panee tyytyväisenä merkille, että Kreikan rahoitusvakausrahasto saa täydet äänioikeutensa takaisin, jos pankki ei pane rakenneuudistussuunnitelmaansa täytäntöön.

7.6.2.3 Kansainväliset toiminnot

- (334) Jotkin pankin kansainvälisistä toiminnoista ovat aiemmin vieneet siltä pääomaa ja likviditeettiä, kuten johdanto-osan 323 kappaleessa on selitetty.
- (335) Rakenneuudistussuunnitelmassa kaavaillaan pankin liiketoimintamallin muutosta sellaisen pankin suuntaan, joka keskittyy enemmän kotimarkkinoille. Pankki on jo myynyt yhdysvaltalaisen tytäryhtiönsä. Se on myös aloittanut muiden tytäryhtiöiden rationalisoinnin, luotonmyöntöprosessin vahvistamisen ja tytäryhtiöiden rahoitusvajeen supistamisen. Se aikoo myös jatkaa verkostonsa tytäryhtiöiden toimintojen rationalisointia, kuten johdanto-osan 130 kappaleessa kuvattiin.
- (336) Ulkomaisten omaisuuserien kokonaismäärä tulee siten supistumaan tulevaisuudessa. Rakenneuudistusjakson lopussa ulkomaisten omaisuuserien osuus pankin koko taseesta tulee olemaan [...].

⁽¹⁰⁶⁾ Komissio toteaa myös, että pankin maksuvalmiustarpeet johtuvat osittain Kreikan rahoitusvakausrahaston tavanomaisesta poikkeavasta osallistumisesta ensimmäiseen ja toiseen väliaikaisrahoitukseen sekä kevään 2013 pääomapohjan vahvistamiseen. Korvauksena osallistumisestaan rahoitusvakausrahasto siirsi pankille ERVV:n velkakirjoja käteisen sijasta. Pankilla on hallussaan suuri määrä keskipitkän ja pitkän aikavälin ERVV-velkakirjoja, mikä lisää sen rahoitustarvetta verrattuna tilanteeseen, jossa pääomapohjan vahvistaminen olisi toteutettu käteisen muodossa. Tältä osin maksuvalmiustarpeet eivät johdu epäasianmukaisesta liiketoimintamallista tai taseen rakenteesta. Kyseiset maksuvalmiustarpeet katoavat automaattisesti, kun ERVV:n velkakirjat erääntyvät.

⁽¹⁰⁷⁾ Ks. johdanto-osan 116 kappale.

⁽¹⁰⁸⁾ Kesäkuun 25 päivänä 2014, toimitettu rakenneuudistussuunnitelma, s. 132.

- (337) Tästä syystä komissio uskoo, että pankki on tuolloin riittävästi uudistanut näiden ulkomaisten tytäryhtiöiden rakennetta ja pienentänyt niiden kokoa välttääkseen altistumisen lisäpääoman tarpeelle ja maksuvalmiusvajeille tulevaisuudessa. Johdanto-osan 138 kappaleessa kuvatulla sitoumuksella olla sijoittamatta suuria pääomamääriä pankin kansainvälisiin tytäryhtiöihin varmistetaan myös, että ulkomaiset tytäryhtiöt eivät muodosta uhkaa pankin pääomalle tai maksuvalmiudelle.

7.6.2.4 Pääelmä elinkelpoisuudesta

- (338) Edellä 2.4 kohdassa kuvattu perusskenaario osoittaa, että rakenneuudistusjakson lopussa pankki pystyy saamaan toiminnastaan tuoton, jolla se voi kattaa kaikki kustannuksensa ja tarjota riskiprofiilinsa kannalta riittävän pääoman tuoton. Samalla pankin pääomatilanteen ennustetaan pysyvän tyydyttävällä tasolla.
- (339) Komissio panee merkille myös Kreikan viranomaisten toimittamassa rakenneuudistussuunnitelmassa kuvaillun epäedullisen skenaarion. Tämä epäedullinen skenaario perustuu joukkoon Kreikan rahoitusvakausrahaston kanssa sovittuja oletuksia. Siinä otetaan huomioon pidempi ja syvempi taantuma sekä vakavampi kiinteistöhintojen deflaatio. Rakenneuudistussuunnitelma osoittaa, että pankki kykenee kestämaan kohtuullisen määrän stressiä, sillä epäedullisessa skenaariossa pankki on edelleen kannattava rakenneuudistusjakson lopussa.
- (340) Vuonna 2014 hankitun lisäpääoman määrä (eli 1 750 miljoonaa euroa) on riittävä kattamaan vuoden 2013 stressitestin perusskenaarion mukaiset pääomatarpeet ja etuoikeutettujen osakkeiden takaisinmaksun, jonka pankki toteutti toukokuussa 2014 ⁽¹⁰⁹⁾. [...] Komissio muistuttaa, että perusskenaarion mukaisten pääomatarpeiden arvioinnissa Kreikan keskuspankki otti jo huomioon useita mukautuksia, jotka johtivat arvioitujen pääomatarpeiden kasvuun verrattuna pankin omassa perusskenaariossa arvioituihin pääomatarpeisiin. Kreikan keskuspankin arvioimia perusskenaarion mukaisia pääomatarpeita voidaan tästä syystä pitää eräänlaisena stressitestinä. Voidakseen päätellä, että pankki on elinkelpoinen, komissio ei edellytä, että pankilla on etukäteen riittävästi pääomaa kattamaan Kreikan keskuspankin arvioimat stressiskenaarion pääomatarpeet, koska tähän arvioituun tasoon sisältyy paljon stressitekijöitä ja koska maaliskuussa 2014 hankittu pääoma osoittaa pankin saavan jälleen pääomaa markkinoilta.
- (341) Lisäksi on myönteistä, että pankki ei tee lisäsijoituksia sijoituskelvottomiin arvopapereihin, mikä auttaa sitä säilyttämään pääoma- ja likviditeettiasemansa.
- (342) Näin ollen komissio päätelee, että jo toteutetut rakenneuudistustoimenpiteet ja ehdotetut lisätoimenpiteet yhdessä riittävät pankin pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamiseen.

7.6.3 Oma osallistuminen ja vastuunjako

- (343) Kuten rakenneuudistustiedonannon 3 jaksossa todetaan, pankkien ja niiden sidosryhmien on osallistuttava rakenneuudistuksen kustannuksiin niin pitkälti kuin mahdollista sen varmistamiseksi, että tuki rajataan välttämättömään vähimmäismäärään. Näin ollen pankkien olisi käytettävä omia varojaan rakenneuudistuksen rahoittamiseksi esimerkiksi myymällä omaisuuseriä, ja sidosryhmien olisi katettava pankin tappiot mahdollisuuksien mukaan.

7.6.3.1 Pankin oma osallistuminen: liiketoimintojen luovuttamiset ja kustannusten karsiminen

- (344) Pankki on luopunut pienistä ulkomaisista yrityksistä (Yhdysvalloissa) ja osasta osakesalkustaan parantaakseen pääomatilannettaan ja likviditeettiasemaansa. Rakenneuudistussuunnitelmassa on sovittu pankin ulkomaisista toiminnoista luopumisesta, kuten johdanto-osan 125–129 kappaleessa on kuvattu. Kun otetaan huomioon jo toteutetut toimintojen supistamiset ja myynnit ja ulkomaisten yritysten toimintojen supistamiseen ja myyntiin liittyvät sitoumukset, pankki vähentää merkittävästi maantieteellistä läsnäoloaan [...]ssa. Pankin kansainvälisten omaisuus-erien supistaminen lisäksi pienentää merkittävästi tuen tarpeen todennäköisyyttä tulevaisuudessa. Näin ollen se osaltaan auttaa rajoittamaan tuen määrän välttämättömään.
- (345) Rajoittaakseen pääomatarvettaan pankki on sitoutunut olemaan käyttämättä pääomaa ulkomaisten tytäryhtiöidensä tukemiseen tai niiden koon kasvattamiseen, kuten johdanto-osan 138 kappaleessa on kuvattu. Lisäksi pankki ei Kreikan antamien sitoumusten mukaan tee uusia kalliita yritysostoja.
- (346) Pankki on myös aloittanut kauaskantoisen kustannustenkarsintaohjelman, kuten 2.4.2 jaksossa on todettu. Sen kustannukset vähenevät edelleen vuoteen 2017 asti. Lisäksi sen henkilökunnan määrää ja palkkoja pienennetään. Kreikka on myös sitoutunut rajoittamaan pankin johtajille maksettavia palkkioita, [...].

⁽¹⁰⁹⁾ Ks. johdanto-osan 52 kappale.

7.6.3.2 Aikaisempien osakkeenomistajien osallistuminen vastuunjakoon ja markkinoilta hankittu uusi pääoma

- (347) Vuonna 2009 toteutettu uusmerkintä ⁽¹¹⁰⁾, Kreikan rahoitusvakauserärahaston toteuttama pääomapohjan vahvistaminen (toimenpide B4) ja vuonna 2013 ja maaliskuussa 2014 toteutetut yksityisen pääoman hankinnat laimensivat pankin aikaisempien osakkeenomistajien omistussuutta. Kyseisten osakkeenomistajien, joihin kuuluivat vuonna 2009 pääomasijoituksia tehneet sijoittajat, omistussuus väheni kevään 2013 pääomapohjan vahvistamista edeltäneestä 100 prosentista vain 2,3 prosenttiin. Pankki ei myöskään ole maksanut käteisosinkoa vuoden 2008 jälkeen. Sen lisäksi, että aikaisemmat osakkeenomistajat ovat osallistuneet vastuunjakoon, pankki on kriisin alkamisen jälkeen vuonna 2008 hankkinut huomattavan määrän yksityistä pääomaa: 807 miljoonaa euroa vuonna 2009, 1 444 miljoonaa euroa vuonna 2013 ja 1 750 miljoonaa euroa vuonna 2014.

7.6.3.3 Etuoikeudeltaan huonommassa asemassa olevien velkojen osallistuminen vastuunjakoon

- (348) Pankin hybridi-instrumenttien ja huonommassa etuoikeusasemassa olevien velkainstrumenttien haltijat ovat osallistuneet pankin rakenneuudistuskustannusten maksamiseen. Pankki on toteuttanut useita velkojen hallintatoimia luodakseen pääomaa, kuten johdanto-osan 134 kappaleessa on kuvattu.
- (349) Yhä voimassa olevia instrumentteja koskee johdanto-osan 143 kappaleessa kuvattu kuponkikielto. Näin ollen komissio katsoo, että pankin hybridi-instrumenttien ja huonommassa etuoikeusasemassa olevien velkainstrumenttien haltijoiden asianmukainen osallistuminen vastuunjakoon on varmistettu ja näin rakenneuudistustiedonannon tätä koskevat vaatimukset on täytetty.

7.6.3.4 Päätelmä omasta osallistumisesta ja vastuunjaosta

- (350) Verrattuna valtiolta saatuun yhteenlaskettuun pääomapohjan vahvistamiseen, oma osallistuminen ja vastuunjako etenkin omaisuuserien myynnin ja lainasalkun supistamisen muodossa on paljon vähäisempää kuin mitä komissio tavallisesti pitäisi riittävänä. Supistaminen koskee vain ulkomaisia toimintoja, jotka kattavat vain rajatun osan pankin toiminnoista ⁽¹¹¹⁾. Lisäksi rakenneuudistussuunnitelmassa ei sovita laina- ja talletussalkkujen supistamisesta Kreikassa – kyseisten salkkujen koko on päinvastoin kasvanut huomattavasti edellisvuoden aikana toteutettujen ostojen johdosta. Komissio ottaa kuitenkin huomioon 7.6.1 kohdassa käsitellyt seikat ja etenkin sen, että myönnettyyn tukeen voidaan osittain soveltaa vuonna 2011 annetun voimassaolon jatkamista koskevan tiedonannon 14 kohdan poikkeusta, jonka mukaan komissio voi hyväksyä alhaisemman oman rahoitusosuuden ja heikomman vastuunjaon. Lisäksi komissio panee tyytyväisenä merkille, että pankki hankki 1 444 miljoonaa euroa rahoitusta pääomamarkkinoilta toukokuussa 2013 ja 1 750 miljoonaa euroa maaliskuussa 2014, [...]. Maaliskuussa 2014 hankitun pääoman hinta osakkeelta vastasi merkintähintaa, jonka Kreikan rahoitusvakauserärahasto maksoi kevään 2013 pääomapohjan vahvistamisen yhteydessä (toimenpide B4). Korkea merkintähinta siten rajoitti rahoitusvakauserärahaston omistussuuden laimentumista. Pankki myös maksoi etuoikeutetut osakkeet takaisin (toimenpide A). Ottaen huomioon edellä mainitut seikat komissio katsoo, että rakenneuudistussuunnitelman toimenpiteet oman osallistumisen ja vastuunjaon osalta ovat riittävät tuen rajoittamiseksi välttämättömään.

7.6.4 Toimenpiteet kilpailun vääristymisen rajoittamiseksi

- (351) Rakenneuudistustiedonannossa edellytetään, että rakenneuudistussuunnitelmassa ehdotetaan toimenpiteitä kilpailun vääristymisen rajoittamiseksi ja pankkialan kilpailukyvyn varmistamiseksi. Lisäksi näillä toimenpiteillä olisi myös puututtava moraalikatkon liittyviin kysymyksiin ja varmistettava, että valtiontukea ei käytetä kilpailun vastaisen toiminnan rahoittamiseen.
- (352) Rakenneuudistustiedonannon 31 kohdassa todetaan, että arvioidessaan tuen määrää ja siitä aiheutuvaa kilpailun vääristymistä komission on otettava huomioon sekä myönnetyn valtiontuen absoluuttinen että suhteellinen määrä samoin kuin vastuunjakoaste ja rahoituslaitoksen asema markkinoilla rakenneuudistuksen jälkeen. Tässä suhteessa komissio muistuttaa, että pankki on saanut valtiolta pääomaa määrän, joka vastaa 23,7:ää prosenttia sen riskipainotetuista omaisuuseristä ⁽¹¹²⁾. Lisäksi pankki sai vuonna 2010 maksuvalmiustakauksina 9,9 miljardia euroa ja valtion joukkovelkakirjoina 1,3 miljardia euroa. Nämä yhdessä kattavat lähes 25 prosenttia pankin taseesta. Pankki on saanut myös valtion takaamaa maksuvalmiustukea. Tarve toteuttaa toimenpiteitä mahdollisen kilpailun vääristymisen rajoittamiseksi on siis perusteltu, kun otetaan huomioon tuen suhteellisen suuri määrä. Lisäksi pankin markkinaosuus Kreikassa on suuri. ATEn siirrettävien toimintojen, Genikin, MBG:n ja kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen osto kasvatti pankin markkinaosuuksia. Kyseisten hankintojen jälkeen pankin markkinaosuus talletuksista Kreikassa oli 29 prosenttia vuoden 2013 lopussa (10 % vuonna 2011). Asuntolainojen osalta pankin markkinaosuus oli 25 prosenttia (8 % vuonna 2011), kuluttajaluottojen osalta 22 prosenttia (8 %) ja yritysainojen osalta 35 prosenttia (14 %) ⁽¹¹³⁾.

⁽¹¹⁰⁾ Ks. johdanto-osan 132 kappale.

⁽¹¹¹⁾ Ehdotetun oman osallistumiseen liittyvän toimenpiteen kokoa on verrattava pankin kokoon ennen ATEn siirrettävien toimintojen, Genikin, BCP:n ja kyproslaisten pankkien siirrettävien toimintojen ostoa edellä 7.1.3.5 kohdassa selitetyistä syistä.

⁽¹¹²⁾ Jos otetaan huomioon vain tosiasiallisesti maksettu tuki, joka on kaikkein edullisinta ja siten eniten kilpailua vääristävää, tuen määrä supistuu 19,4 prosenttiin pankin riskipainotetuista omaisuuseristä.

⁽¹¹³⁾ Kesäkuun 25 päivänä 2014 toimitettu rakenneuudistussuunnitelma, s. 35.

- (353) Komissio muistuttaa, että pankin vaikeudet johtuvat lähinnä ulkoisista häiriöistä, kuten Kreikan valtionvelkakriisistä ja pitkästä taantumasta, joka on häirinnyt Kreikan taloutta vuodesta 2008, kuten Piraesta koskevan menettelyn aloittamispäätöksen johdanto-osan 74 kappaleessa huomautettiin. Tarve puuttua moraalikatoksymyksiin on näin ollen vähentynyt. Kuten tämän päätöksen 7.6.1 jaksossa esitettiin, tukitoimenpiteiden kilpailua vääristävä vaikutus ja siten myös kilpailun vääristymistä rajoittavien toimenpiteiden tarve on näiden tekijöiden vuoksi pienempi. Näistä syistä komissio voi poikkeuksellisesti hyväksyä sen, että tuen suuresta määrästä huolimatta rakenneuudistussuunnitelmassa ei kaavailla taseen supistamista tai Kreikassa olevien lainojen vähentämistä. Olisi kuitenkin ongelmallista, mikäli Kreikan neljästä suurimmasta pankista eniten tuettu pankki, joka lisäksi on kasvanut eniten viime vuosina toteuttamiensa ostojen johdosta, jatkaisi rakenneuudistusjakson aikana kasvuaan nopeammalla tahdilla kuin muut toimijat markkinoilla ja siten mahdollisesti syrjäyttäisi vähemmän tuetut pankit. Komissio panee näin ollen tyytyväisenä merkille sitoumuksen, jonka mukaan pankki ei kasva nopeammin kuin muut toimijat markkinoilla.
- (354) Komissio kuitenkin toteaa, että valtion myöntämät pääomapohjan vahvistamiset mahdollistivat pankin toiminnan jatkamisen kansainvälisillä markkinoilla.
- (355) Komissio toteaa lisäksi, että jo toteutettujen myyntien ja rakenneuudistustoimenpiteiden lisäksi pankki jatkaa ulkomaisten omaisuuseriensä rakenneuudistusta ja myymistä 30 päivään kesäkuuta 2018 saakka⁽¹¹⁴⁾. Pankki on myös sitoutunut olemaan käyttämättä tukea kyseisten toimintojen kasvun rahoittamiseen. Tukea ei näin ollen käytetä kilpailun vääristämiseksi kyseisillä kansainvälisillä markkinoilla.
- (356) Kreikka on myös sitoutunut yritystokieltoon, jolla varmistetaan, että pankki ei käytä myönnettyä valtiontukea uusien yritysten ostamiseen. Tämän kiellon avulla varmistetaan, että tukea käytetään ainoastaan Kreikassa harjoitettavan pankkitoiminnan elinkelpoisuuden palauttamiseen eikä esimerkiksi kasvuun ulkomaanmarkkinoilla.
- (357) Sitoumuksella laskea Kreikassa olevista talletuksista maksettavaa korkoa sen kestäättömän korkealta tasolta varmistetaan myös, että tuella ei rahoiteta kestäättömiä talletustenhankintastrategioita, jotka vääristävät kilpailua Kreikan markkinoilla. Vastaavasti sitoumuksella soveltaa uusien lainojen hinnoittelun osalta tiukkoja suuntaviivoja, jotka perustuvat asianmukaiseen luottoriskin arviointiin, estetään pankkia vääristämästä kilpailua Kreikan markkinoilla asiakkaille myönnettävien lainojen sopimattomilla hinnoittelustrategioilla.
- (358) Kun otetaan huomioon 7.6.1 jaksossa kuvattu erityistilanne ja rakenneuudistussuunnitelman sisältämät toimenpiteet, komissio katsoo, että suojakeinot kilpailun vääristymisen rajoittamiseksi ovat riittävät.

7.6.5 Seuranta

- (359) Rakenneuudistustiedonannon 5 jakson mukaan tarvitaan säännöllisesti annettavia kertomuksia, jotta komissio voi tarkistaa, että rakenneuudistussuunnitelmaa toteutetaan moitteettomasti. Kuten Kreikan antamissa sitoumuksissa todetaan⁽¹¹⁵⁾, Kreikka varmistaa, että rakenneuudistusjakson loppuun eli 31 päivään joulukuuta 2018 asti toimit-sijamies, jonka pankki on jo nimittänyt ja komissio hyväksynyt, seuraa sitoumuksia, jotka Kreikka on antanut Kreikassa ja ulkomailla harjoitettavan toiminnan rakenneuudistuksesta sekä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä ja kaupallisista toiminnoista. Tästä syystä komissio katsoo, että rakenneuudistussuunnitelman toteutuksen asianmu-kainen seuranta on varmistettu.

7.6.6 Päätelmä toimenpiteiden A, B1, B2, B3 ja B4 yhdenmukaisuudesta rakenneuudistustiedonannon kanssa

- (360) Komissio katsoo, että rakenneuudistussuunnitelma yhdessä liitteessä esitettyjen sitoumusten kanssa varmistaa pan-kin pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamisen, on vastuunjaon ja oman osallistumisen osalta riittävä, on asianmukainen tasapainottamaan tässä päätöksessä tarkasteltujen tukitoimenpiteiden kilpailua vääristävät vaikutuk-set ja on oikeasuhteinen. Rakenneuudistussuunnitelma ja toimitetut sitoumukset täyttävät rakenneuudistustiedo-nannon kriteerit.

8. PÄÄTELMÄT

- (361) Komissio katsoo, että Kreikka on toteuttanut sääntöjenvastaisesti tukitoimenpiteet B2, B3 ja B4 ja näin rikkonut SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohtaa, koska kyseiset toimenpiteet toteutettiin ennen niiden virallista ilmoitta-mista. Komissio katsoo kuitenkin, että kyseisten tukitoimenpiteiden, kuten myös muiden tässä päätöksessä arvi-oitujen tukitoimenpiteiden, voidaan katsoa soveltuvan sisämarkkinoille,

⁽¹¹⁴⁾ Ks. liitteessä oleva II luku.

⁽¹¹⁵⁾ Ks. johdanto-osan 129 kappale.

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Seuraavat Kreikan toteuttamat toimenpiteet ovat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea:

- a) Kreikan keskuspankin Piraeus Bank S.A:lle myöntämä ja Kreikan takaama maksuvalmiusapu (toimenpide L2);
- b) Kreikan rahoitusvakausrahaston Piraeus Bank S.A:lle joulukuussa 2012 myöntämä 1 553 miljoonan euron suuruinen toinen väliaikaisrahoitus (toimenpide B2);
- c) Kreikan rahoitusvakausrahaston Piraeus Bank S.A:lle 20 päivänä joulukuuta 2012 antama 1 082 miljoonan euron suuruinen sitoumuskirje (toimenpide B3);
- d) Kreikan rahoitusvakausrahaston Piraeus Bank S.A:lle keväällä 2013 myöntämä 5 891 miljoonan euron suuruinen pääomapohjan vahvistaminen (toimenpide B4); ja
- e) Kreikan rahoitusvakausrahaston Piraeus Bank S.A:lle keväällä 2013 myöntämä 524 miljoonan euron suuruinen pääomapohjan vahvistaminen (toimenpide C).

2. Piraeus Bank -konsernia, johon kuuluvat Piraeus Bank SA ja kaikki sen tytäryhtiöt ja kontorit, koskevan rakenneuudistussuunnitelman, joka toimitettiin 25 päivänä kesäkuuta 2014, sekä Kreikan samana päivänä toimittamien sitoumusten perusteella seuraava valtiontuki soveltuu sisämarkkinoille:

- a) Kreikan toukokuussa 2009 ja joulukuussa 2011 pääomapohjan vahvistamistoimenpiteestä Piraeus Bank S.A:lle myöntämä 750 miljoonan euron suuruinen pääomasijoitus (toimenpide A);
- b) Kreikan keskuspankin Piraeus Bank S.A:lle heinäkuusta 2011 lähtien myöntämä ja Kreikan takaama maksuvalmiusapu, jonka määrä oli 30,4 miljardia euroa 31 päivänä joulukuuta 2012 (toimenpide L2);
- c) Kreikan rahoitusvakausrahaston Piraeus Bank S.A:lle toukokuussa 2012 myöntämä 4,7 miljardin euron suuruinen ensimmäinen väliaikaisrahoitus (toimenpide B1);
- d) Kreikan rahoitusvakausrahaston Piraeus Bank S.A:lle joulukuussa 2012 myöntämä 1 553 miljoonan euron suuruinen toinen väliaikaisrahoitus (toimenpide B2);
- e) Kreikan rahoitusvakausrahaston Piraeus Bank S.A:lle 20 päivänä joulukuuta 2012 antama 1 082 miljoonan euron suuruinen sitoumuskirje (toimenpide B3);
- f) Kreikan rahoitusvakausrahaston Piraeus Bank S.A:lle keväällä 2013 myöntämä 5 891 miljoonan euron suuruinen pääomapohjan vahvistaminen (toimenpide B4); ja
- g) Kreikan rahoitusvakausrahaston Piraeus Bank S.A:lle keväällä 2013 myöntämä 524 miljoonan euron suuruinen pääomapohjan vahvistaminen (toimenpide C).

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Helleenien tasavallalle.

Tehty Brysselissä 23 päivänä heinäkuuta 2014.

Komission puolesta
Joaquín ALMUNIA
Varapuheenjohtaja

LIITE

PIRAEUS BANK – HELLEENIEN TASAVALLAN SITOUKSET

Helleenien tasavalta varmistaa, että **pankki** toteuttaa 25 päivänä kesäkuuta 2014 toimitettua rakenneuudistussuunnitelmaa. Rakenneuudistussuunnitelma perustuu lisäyksessä I esitettyihin Euroopan komission, jäljempänä 'komissio', makrotaloudellisiin oletuksiin ja sääntelyyn liittyviin oletuksiin.

Helleenien tasavalta antaa täten seuraavat sitoumukset, jäljempänä '**sitoumukset**', jotka ovat erottamaton osa rakenneuudistussuunnitelmaa. Sitoumukset sisältävät rakenneuudistussuunnitelman toteuttamiseen liittyvät sitoumukset, jäljempänä '**rakenneuudistussitoumukset**', sekä **hallinto- ja ohjausjärjestelmää ja kaupallisia toimintoja koskevat sitoumukset**.

Sitoumukset tulevat voimaan rakenneuudistussuunnitelman hyväksymistä koskevan komission päätöksen, jäljempänä 'päätös', hyväksymispäivänä.

Rakenneuudistusjakso päättyy 31 päivänä joulukuuta 2018. Sitoumuksia sovelletaan koko rakenneuudistusjakson ajan, ellei yksittäisessä sitoumuksessa toisin ilmoiteta.

Teksti on tulkittava päätöksen valossa unionin lainsäädännön yleinen kehys huomioon ottaen ja viitaten neuvoston asetukseen (EY) N:o 659/1999 ⁽¹⁾.

I LUKU MÄÄRITELMÄT

Näissä sitoumuksissa käytetyillä termeillä on seuraavat merkitykset:

- 1) **Pankki**: Piraeus Bank SA ja kaikki sen tytäryhtiöt. Siihen sisältyy näin ollen koko Piraeus Bank -konserni ja kaikki sen kreikkalaiset ja Kreikan ulkopuoliset tytäryhtiöt ja konttorit, sekä pankkialalla että sen ulkopuolella toimivat.
- 2) **Pääomaa tuottava tarjous pankkialalla**: tarjous, joka johtaa pankin lakisääteisen vakavaraisuussuhteen paranemiseen ottaen huomioon kaikki merkitykselliset tekijät, erityisesti transaktiosta kirjattu voitto/tappio ja myynnistä seuraava riskipainotettujen omaisuuserien väheneminen (tarvittaessa oikaistuna jäljelle jäävistä rahoitusyhteyksistä johtuvalla riskipainotettujen omaisuuserien lisäyksellä).
- 3) **Pääomaa tuottava tarjous vakuutusosalalla**: tarjous, joka johtaa pankin lakisääteisen vakavaraisuussuhteen paranemiseen. Kaikkien tarjouksien, jotka ylittävät vakuutustoiminnon kirjanpitoarvon pankin kirjanpidossa, katsotaan automaattisesti olevan pääomaa tuottavia.
- 4) **Myynnin toteutumispäivä**: päivämäärä, jona luovutettavan liiketoiminnan laillinen omistusoikeus siirtyy ostajalle.
- 5) **Luovutettava liiketoiminta**: kaikki liiketoiminnot ja omaisuuserät, jotka pankki sitoutuu myymään, alasajamaan tai lakkauttamaan.
- 6) **Voimaantulo**: päätöksen hyväksymispäivämäärä.
- 7) **Rakenneuudistusjakson loppu**: 31 päivä joulukuuta 2018.
- 8) **Ulkomaiset omaisuuserät tai Kreikan ulkopuoliset omaisuuserät**: omaisuuserät, jotka liittyvät Kreikan ulkopuolisten asiakkaiden toimintoihin, riippumatta siitä, missä maassa omaisuuserät on kirjattu. Esimerkiksi Luxemburgissa kirjatut, mutta Kreikassa olevien asiakkaiden toimintoihin liittyvät omaisuuserät eivät sisälly tähän määritelmään. Sitä vastoin Luxemburgissa tai Kreikassa kirjatut, mutta muissa Kaakkois-Euroopan valtioissa olevien asiakkaiden toimintoihin liittyvät omaisuuserät katsotaan ulkomaisiksi omaisuuseriksi ja sisältyvät tähän määritelmään.
- 9) **Ulkomaiset liiketoiminnot**: pankin pankkialalla ja muilla aloilla toimivat tytäryhtiöt ja konttorit.
- 10) **Ulkomaiset tytäryhtiöt**: kaikki pankin pankkialalla ja muilla aloilla toimivat tytäryhtiöt Kreikan ulkopuolella.
- 11) **Kreikassa harjoitettava pankkitoiminta**: pankin Kreikassa olevat pankkitoiminnot riippumatta siitä, missä omaisuuserät on kirjattu.
- 12) **Kreikassa harjoitettava pankkialan ulkopuolinen toiminta**: pankin Kreikassa olevat pankkialan ulkopuoliset toiminnot riippumatta siitä, missä omaisuuserät on kirjattu.

⁽¹⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 659/1999, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1999, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä (EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1).

- 13) **Kreikkalaiset tytäryhtiöt:** kaikki pankin pankkialalla ja muilla aloilla toimivat tytäryhtiöt Kreikassa.
- 14) **Toimitsijamies:** yksi tai useampi pankista riippumaton komission hyväksymä ja pankin nimittämä luonnollinen tai oikeushenkilö; toimitsijamiehen tehtävänä on valvoa, että pankki noudattaa sitoumuksia.
- 15) **Ostaja:** yksi tai useampi luonnollinen tai oikeushenkilö, joka ostaa koko luovutettavan liiketoiminnan tai osan siitä.
- 16) **Myynti:** pankin omistaman omistusosuuden 100-prosenttinen myynti, ellei yksittäisessä sitoumuksessa toisin ilmoiteta.

Sitoumuksissa näiden termien yksikkömuoto käsittää myös monikon (ja päinvastoin), ellei sitoumuksissa toisin ilmoiteta.

II LUKU RAKENNEUUDISTUSSITOUMUKSET

- 1) **Konttorien määrä Kreikassa:** Konttorien määrä Kreikassa on enintään [...] 31 päivänä joulukuuta 2017. Jos Geniki luovutetaan, lukumääräksi muuttuu [...].
- 2) **Työntekijöiden määrä Kreikassa:** Kokoaikaisten työntekijöiden määrä Kreikassa (Kreikassa harjoitettavat pankki- ja muut toiminnot) on enintään [...] 31 päivänä joulukuuta 2017. Jos Geniki luovutetaan, lukumääräksi muuttuu [...].
- 3) **Kokonaiskustannukset Kreikassa:** Kokonaiskustannukset ⁽¹⁾ Kreikassa (Kreikassa harjoitettavat pankki- ja muut toiminnot) ovat enintään 1 200 miljoonaa euroa 31 päivänä joulukuuta 2017. Genikin mahdollisen luovutuksen osalta kyseinen lukumäärä on [...] miljoonaa euroa.
- 4) **Talletusten kustannukset Kreikassa:** Palauttaakseen kannattavuutensa ennen varauksia Kreikan markkinoilla pankki vähentää rahoituskustannuksia vähentämällä Kreikassa tehtyjen talletusten kustannuksia (mukaan lukien säästötalletukset, avistatalletukset ja määräaikaistalletukset sekä muut asiakkaille tarjottavat vastaavat tuotteet, joiden kustannuksista pankki vastaa) [...].
- 5) **Nettolainojen ja talletusten suhde Kreikassa:** Kreikassa harjoitettavan pankkitoiminnan osalta nettolainojen ja talletusten suhde on enintään [...] prosenttia 31 päivänä joulukuuta 2017. [...]
- 6) **Bruttomääräisten lainojen kasvuaste Kreikan pankkitoiminnan osalta:** Bruttomääräisten lainojen kasvuaste ei saa ylittää Kreikan keskuspankin ilmoittamaa markkinoiden kasvuastetta, paitsi jos markkinoiden kasvuaste ei saavuta komission ennusteita (ks. lisäys), joihin rakenneuudistussuunnitelma perustuu. Tällaisessa tapauksessa lainojen kasvun ylärajaa voidaan tarkistaa ottaen huomioon makrotaloudelliset olosuhteet ja Kreikan pankkisektorin sisäinen kilpailu. Kyseisen sitoumuksen toteutumista on seurattava vuosittain.
- 7) **Tuki ulkomaisille tytäryhtiöille:** Voimaantulosta 30 päivään kesäkuuta 2018 ulottuvalla jaksolla pankki ei myönnä millekään ulkomaiselle tytäryhtiölle lisöpääomaa tai huonommassa etuoikeusasemassa olevaa pääomaa kumulatiivisesti laskettuna enemmän kuin i) [...] prosenttia kyseisen tytäryhtiön riskipainotetuista omaisuuseristä 31 päivänä joulukuuta 2012 tai ii) [...] miljoonaa euroa (kumulatiivisesti laskettuna 30 päivän kesäkuuta 2013 ja 30 päivän kesäkuuta 2018 väliseltä ajanjaksolta). Jos pankki aikoo sijoittaa pääomaa tai huonommassa etuoikeusasemassa olevaa velkaa ulkomaiseen tytäryhtiöön määritettyä kynnysarvoa enemmän, sen on pyydettävä Kreikan viranomaisia hakemaan komission päätöstä rakenneuudistussuunnitelman muuttamisesta [...].
- 8) **Kreikan ulkopuolisten omaisuuserien purkaminen 30 päivään kesäkuuta 2018 mennessä:** Kreikan viranomaiset antavat sitoumuksen, jonka mukaan pankin on täytettävä vähintään toinen seuraavista ehdoista 30 päivään kesäkuuta 2018 mennessä:
 - a) Ulkomaisten omaisuuserien yhteenlaskettua salkkua pienennetään enintään [...] miljardiin euroon. Jos pankki ryhtyy [...], [...] miljardin euron ylärajaa on nostettava [...] miljardiin euroon.
 - b) Pankin on luovuttava [...]
- 8.1) [...]
- 8.2) [...]
- 9) [...] myynti: [...]
- 10) **Arvopaperien myynti:** Jäljempänä määritetty julkisesti noteerattujen arvopaperien salkku on myytävä [...] mennessä ja noteeraamattomien arvopaperien salkku on myytävä [...] mennessä: kyseiset salkut kattavat kaikki [...] miljoonaa euroa suuremmat pääomasijoitukset sekä kaikki toissijaiset joukkovelkakirjat ja hybridijoukkovelkakirjat. Tätä sitoumusta ei sovelleta omistuksiin ulkomaisissa tytäryhtiöissä eikä seuraaviin yksiköihin tehtyihin sijoituksiin: [...].

⁽¹⁾ Mukaan lukien TEKEN osuus.

- 11) Kaikkien myyntien osalta, jotka on toteutettu tässä asiakirjassa annettujen myyntiä ja luovutusta koskevien sitoumusten noudattamiseksi, Helleenien tasavalta sitoutuu seuraavaan:

- a) Ostaja on riippumaton pankista, eikä sillä ole yhteyttä pankkiin.
- b) Ostaja ei saa luovutettavan liiketoiminnan ostamiseksi suoraa tai välillistä rahoitusta pankilta ⁽¹⁾.
- c) Pankki ei saa viiden vuoden ajan myynnin toteutumisen jälkeen hankkia suoraa tai välillistä vaikutusvaltaa koko luovutettavaan liiketoimintaan tai osaan siitä ilman komission ennakolta antamaa hyväksyntää.

- 12) **Investointipolitiikka:** Kesäkuun 30 päivään 2017 asti pankki ei osta sijoituskelvottomia arvopapereita.

Tätä sitoumusta ei sovelleta seuraaviin arvopapereihin (vapautetut arvopaperit): [...]

- 13) **Palkkakatto:** [...] asti pankki ei maksa kenellekään työntekijälle tai johtajalle vuotuista kokonaispalkkaa (palkka, eläkemaksu, bonus), joka on suurempi kuin [...]. Jos Kreikan rahoitusvakausrahasto tekee pääomasijoituksen, palkkakatto arvioidaan uudelleen 1 päivänä elokuuta 2013 annetun pankkitiedonannon mukaisesti.

III LUKU HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄÄ JA KAUPALLISIA TOIMINTOJA KOSKEVAT SITOUKSET – VOIMASSAOLON JATKAMINEN JA MUUTOKSET

- 1) Pankki jatkaa Helleenien tasavallan 20 päivänä marraskuuta 2012 toimittamien hallinto- ja ohjausjärjestelmää ja kaupallisia toimintoja koskevien sitoumusten sekä III luvussa tehtyjen myöhempien muutosten täytäntöönpanoa 30 päivään kesäkuuta 2018.
- 2) Mikäli jotain yksittäistä sitoumusta ei sovelleta pankin tasolla, pankki ei saa käyttää kyseisen yksittäisen sitoumuksen soveltamisalaan kuulumattomia tytäryhtiöitä tai toimintoja kyseisen sitoumuksen kiertämiseen.

A jakso. Tehokkaan ja asianmukaisen sisäisen organisaation perustaminen

- 3) Pankki, sen ulkomaiset tytäryhtiöt pois lukien, noudattaa kaikkina aikoina hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annetun lain 3016/2002 ja osakeyhtiöistä annetun lain 2190/1920 kaikkia säännöksiä ja etenkin yhtiökokouksen ja hallintoneuvoston kaltaisiin yrityselimiin liittyviä säännöksiä taatakseen selvän tehtävänjaon ja avoimuuden. Osakaskokouksen valtuudet rajoitetaan osakeyhtiöitä koskevan lainsäädännön mukaisiin yhtiökokouksen tehtäviin erityisesti tiedonsaantioikeuksien osalta. Asiattoman vaikuttamisen liikkeenjohtoon mahdollistavat laajemmat valtuudet, jotka ulottuvat edellä mainittuja valtuuksia pidemmälle, kumotaan. Vastuu päivittäisestä operatiivisesta liikkeenjohdosta on yksiselitteisesti pankin toimivalla johdolla.
- 4) Pankki, sen ulkomaiset tytäryhtiöt pois lukien, noudattaa kaikkina aikoina Kreikan rahoitusvakausrahaston suhteisiin sovellettavaa kehystä.
- 5) Pankki noudattaa Kreikan keskuspankin pääjohtajan päätöstä 2577/9.3.2006, sellaisena kuin se on voimassa, ylläpitääkseen erillisten yksiköiden ja konsernin tasolla tehokasta organisaatorakennetta ja asianmukaista sisäisen valvonnan järjestelmää, joka sisältää kolme keskeistä pilaria, jotka ovat sisäinen tarkastus, riskinhallinta ja valvontatoiminnot, sekä hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevia parhaita kansainvälisiä käytänteitä.
- 6) Pankilla on oltava tehokas sisäinen organisaatorakenne, jotta varmistetaan, että sisäisestä tarkastuksesta ja riskinhallinnasta vastaavat osastot ovat täysin riippumattomia kaupallisista verkoista ja raportoivat suoraan hallintoneuvostolle. Tarkastuskomitea ja riskikomitea – jotka perustetaan hallintoneuvostoon – arvioivat kaikkia näiden osastojen esiin tuomia kysymyksiä. Asianmukaisessa sisäisen tarkastuksen perussäännössä ja riskinhallinnan perussäännössä täsmennetään näiden osastojen roolit, tehtävät ja resurssit. Näiden perussääntöjen on oltava kansainvälisten standardien mukaisia ja varmistettava osastojen täydellinen riippumattomuus. Luottopolitiikalla annetaan ohjeita ja määräyksiä lainojen myöntämisestä, lainojen hinnoittelu ja uudelleenjärjestely mukaan lukien.
- 7) Pankki julkaisee toimivaltaisille viranomaisille luettelon osakkeenomistajista, jotka omistavat vähintään 1 prosentin kantaosakkeista.

⁽¹⁾ Tätä sitoumusta ei sovelleta kiinteistöjen myyntiin. Kyseisissä tapauksissa pankki voi myöntää rahoitusta ostajalle, mikäli uusi luotto myönnetään varovaisia lainauskäytäntöjä noudattaen. Kreikan ulkopuolisten omaisuuserien purkamista koskevien sitoumusten noudattamisen varmistamisessa on otettava huomioon kaikki uudet luotot, joiden perusteella Kreikan ulkopuoliset omaisuuserät osaltaan määritellään.

B jakso. Kaupalliset menettelyt ja riskien seuranta*Yleiset periaatteet*

- 8) Luottopolitiikassa täsmennetään, että kaikkia asiakkaita on kohdeltava tasapuolisesti noudattamalla syrjimättömiä menettelyjä myös silloin kun on kyse muista kuin luottoriskiin ja maksukykyyn liittyvistä menettelyistä. Luottopolitiikassa määritellään kynnysarvot, jotka ylittävä lainananto on hyväksyttävä korkeammalla johdon tasolla. Samanlaisia kynnysarvoja määritellään lainojen uudelleenjärjestelyä ja vaateiden ja riita-asioiden käsittelyä varten. Luottopolitiikalla keskitetään kansallisen tason päätöksenteko valikoituihin keskuksiin ja määrätään selvistä takeista, joilla varmistetaan sen määräysten johdonmukainen täytäntöönpano kaikessa Kreikassa harjoitettavassa pankkitoiminnassa.
- 9) Kaiken Kreikassa harjoitettavan pankkitoiminnan osalta pankki sisällyttää luottopolitiikan säännöt täysimääräisesti lainojen myöntämis- ja rahoituskäytäntöön ja maksujärjestelmiin.

Erityiset määräykset

- 10) Sitoumusten III luvun 8–18 kohdissa lueteltuja erityisiä määräyksiä sovelletaan Kreikassa harjoitettaviin pankkitoimintoihin, ellei nimenomaisesti toisin ole mainittu.
- 11) Luottopolitiikassa on edellytettävä, että lainojen ja asuntolainojen hinnoittelussa on noudatettava tiukkoja suuntaviivoja. Näihin suuntaviivoihin on sisällyttävä velvollisuus noudattaa tiukasti korkojen vaihteluvälejä koskevia luottopolitiikan mukaisia vakiotaulukoita, joissa on otettu huomioon lainan erääntymisaika, asiakkaan arvioitu luottoriski, toimitettujen vakuuksien odotettavissa oleva perittävyys (mukaan lukien mahdollisen likvidaation aikataulu), yleinen suhde pankkiin (talletusten määrä ja vakuus, palkkiorakenne ja muut ristikkäismyyntitoiminnot) ja pankin rahoituskustannukset. Lisäksi luodaan erityisiä lainaluokkia (esimerkiksi markkinaehtoinen laina, asuntolaina tai vakuudellinen/vakuudeton laina) ja niiden hinnoittelukehys otetaan asianmukaiseen luottopolitiikan taulukkoon, jota luottokomitea päivittää säännöllisesti. Mahdolliset poikkeukset on hyväksyttävä asianmukaisesti luottokomiteassa tai alemmalla tasolla, jos tämä sallitaan luottopolitiikassa. Räätyä löydetyissä transaktioissa, kuten syndikaattilainoissa tai hanke- rahoituksessa, on noudatettava samoja periaatteita ja otettava asianmukaisesti huomioon, että ne eivät ehkä sovi vakio- mutoisiin luottopolitiikan taulukoihin. Tämän hinnoittelupolitiikan rikkomiset on ilmoitettava toimitsijamiehelle.
- 12) Riskinhallintaosasto vastaa luottoriskin arvioinnista ja vakuuksien arvostuksesta. Arvioidessaan lainan laatua riskinhallintaosasto toimii riippumattomasti, ja se antaa kirjallisen lausunnon varmistaakseen, että arvioinnissa käytettyjä perusteita sovelletaan johdonmukaisesti kaikkina aikoina ja kaikkiin asiakkaisiin pankin luottopolitiikan mukaisesti.
- 13) Yksityishenkilöille ja oikeushenkilöille myönnettävien lainojen tapauksessa pankki soveltaa kaikkien Kreikassa harjoitettavien pankkitoimintojen osalta parhaiden kansainvälisten käytäntöjen mukaisia tiukkoja yksittäisiä ja yhteenlaskettuja rajoja, jotka koskevat suurinta sallittua yhdelle luottoriskille myönnettävää lainamäärää (edellyttäen, että se on ylipäättään sallittua Kreikan ja EU:n lainsäädännön nojalla). Näissä rajoissa on otettava huomioon lainan erääntymisaika sekä toimitetun vakuuden laatu, ja niitä on verrattava keskeisiin vertailuarvoihin, muun muassa pääomaan.
- 14) Lainojen myöntäminen ⁽¹⁾ siihen tarkoitukseen, että lainanottajat voivat ostaa pankin ja muiden pankkien ⁽²⁾ osakkeita tai hybridi-instrumentteja, on kielletty, oli lainanottaja ⁽³⁾ kuka tahansa. Tästä määräystä sovelletaan ja sen noudattamista seurataan pankin tasolla
- 15) Kaikki samaan etuyhteyteen kuulumattomien lainanottajien lainapyynnöt, jotka ovat suurempia kuin [...] prosenttia pankin riskipainotetuista omaisuuseristä] tai lainat, joihin liittyvä altistuminen yhdelle ryhmälle (joka määritellään yhden luottoriskin muodostavana pankin kanssa etuyhteydessä olevien lainanottajien ryhmänä) on yli [...] prosenttia pankin riskipainotetuista omaisuuseristä], on ilmoitettava toimitsijamiehelle, joka voi, mikäli ehtoja ei ilmeisesti ole asetettu puhtaasti liiketaloudellisin perustein tai mikäli toimitsijamiehelle ei ole toimitettu riittäviä tietoja, lykätä luottosopimuksen tai lainan myöntämistä [...] työpäivällä. Häätapauksissa tämä aika voidaan lyhentää [...] työpäivään, mikäli toimitsijamiehelle on toimitettu riittävät tiedot. Tämän lykkäyksen avulla toimitsijamies voi ilmoittaa tapauksen komissiolle ja Kreikan rahoitusvakausrahostolle, ennen kuin pankki tekee lopullisen päätöksen.

⁽¹⁾ Tässä sitoumuksessa termiä "lainat" on tulkittava laajasti kaikenlaisiksi rahoitukseksi, kuten luottojärjestelyksi ja takaukseksi.

⁽²⁾ Selvennyksen vuoksi todettakoon, että "muilla pankeilla" tarkoitetaan mitä tahansa pankkia tai rahoituslaitosta maailmassa.

⁽³⁾ Selvennyksen vuoksi todettakoon, että sitoumus koskee kaikkia lainanottajia, pankin yksityisasiakkaat mukaan lukien.

- 16) Luottopolitiikassa annetaan selviä ohjeita lainojen uudelleenjärjestämisestä. Siinä määritellään selvästi, mitkä lainat voivat tulla kyseeseen ja missä olosuhteissa, ja esitetään ehdot, joita voidaan tarjota uudelleenjärjestelykelpoisille asiakkaille. Pankki varmistaa kaikkien Kreikassa harjoitettavien pankkitoimintojen osalta, että kaikilla uudelleenjärjestelyillä pyritään lisäämään pankin tulevaisuudessa takaisin perimiä varoja ja turvaamaan siten pankin etu. Uudelleenjärjestelytoimi ei missään tapauksessa saa vaarantaa pankin tulevaa kannattavuutta. Tätä varten pankin riskinhallintaosaston tehtävänä on kehittää ja ottaa käyttöön asianmukaisia rakenneuudistuksen tehokkuutta koskevia raportointimekanismeja, tehdä perusteellisia analyyseja sisäisistä ja/tai ulkoisista parhaista käytänteistä, raportoida havaintonsa vähintään neljännesvuosittain luottokomitealle ja hallintoneuvoston riskikomitealle, ehdottaa toteuttamiskelpoisia parannuksia asiaan liittyviin menettelyihin ja käytäntöihin sekä raportoida niiden täytäntöönpanosta luottokomitealle ja hallintoneuvoston riskikomitealle.
- 17) Pankki ottaa kaikkien Kreikassa harjoitettavien pankkitoimintojen osalta käyttöön vaateita ja riita-asioita koskevan politiikan, jolla pyritään maksimoimaan takaisinperintä ja estämään syrjintä tai suosiva kohtelu riita-asoiden hallinnoinnissa. Pankki varmistaa, että kaikki tarvittavat toimenpiteet toteutetaan pankin takaisinperinnän maksimimiseksi ja sen rahoitustilanteen suojelemiseksi pitkällä aikavälillä. Tämän politiikan täytäntöönpanon rikkomisista on ilmoitettava toimitsijamiehelle.
- 18) Pankki seuraa luottoriskiä pitkälle kehitetyn varoitus- ja raportointijärjestelmän avulla, jonka ansiosta riskinhallintaosasto voi: i) tunnistaa lainojen arvonalentumisen ja maksukyvyttömyyden varhaiset merkit; ii) arvioida lainasalkun takaisinperittävyttä (muun muassa vaihtoehtoisia takaisinmaksulähteitä, kuten yhteisvelallisia ja takaajia, sekä toimitettua takuuta tai saatavilla olevaa, mutta toimittamatonta takuuta); iii) arvioida pankin yleistä altistumista yksittäisen asiakkaan tai tietyn salkun riskille ja iv) ehdottaa tarvittaessa korjaavia ja parannustoimia hallintoneuvostolle. Nämä tiedot asetetaan toimitsijamiehen saataville.

Pankkiin etuyhteydessä olevia lainanottajia koskevat määräykset

- 19) Kaikkia pankkiin etuyhteydessä olevia lainanottajia koskevia määräyksiä sovelletaan pankin tasolla.
- 20) Luottopolitiikassa omistetaan erityinen jakso säännöille, joilla säännellään suhteita pankkiin etuyhteydessä oleviin lainanottajiin. Pankkiin etuyhteydessä olevia lainanottajia ovat muun muassa työntekijät, osakkeenomistajat ja johtajat ja näiden puoliset, lapset ja sukulaiset sekä keskeisten työntekijöiden (eli luottopolitiikkaa koskevaan päätoimintakokoon osallistuvien työntekijöiden), osakkeenomistajien tai johtajien tai näiden puolisoitten, lasten tai sukulaisien määräysvallassa suoraan tai välillisesti olevat oikeushenkilöt. Myös julkiset elimet tai valtion hallinnassa olevat organisaatiot, julkiset osakeyhtiöt tai valtion virastot katsotaan pankkiin etuyhteydessä oleviksi lainanottajiksi. Myös poliittisia puolueita kohdellaan luottopolitiikassa pankkiin etuyhteydessä olevina lainanottajina. Erityistä huomiota on kiinnitettävä päätöksiin, jotka koskevat nykyisille tai entisille työntekijöille, johtajille ja osakkeenomistajille ja näiden sukulaisille myönnettyjen lainojen uudelleenjärjestelyjä ja alaskirjauksia sekä asianmukaisuuden, arvostuksen, panttioikeuksien kirjauksen ja lainan vakuuden ulosmittauksen osalta noudatettavia toimintalinjoja. Pankkiin etuyhteydessä olevien lainanottajien määritelmää on täsmennetty lähemmin erillisessä asiakirjassa.
- 21) Riskinhallintaosasto vastaa kaikkien sellaisten pankkiin etuyhteydessä olevien lainanottajaryhmien kartoittamisesta, jotka muodostavat yhden luottoriskin, seuratakseen asianmukaisesti luottoriskin keskittymistä.
- 22) Yksityishenkilöille ja oikeushenkilöille myönnettävien lainojen osalta pankki soveltaa parhaiden kansainvälisten käytäntöjen mukaisia tiukkoja yksittäisiä ja yhteenlaskettuja rajoja, jotka koskevat suurinta sallittua pankkiin etuyhteydessä oleviin lainanottajiin liittyvälle yhdelle luottoriskille myönnettävää lainamäärää (edellyttäen, että se on ylipäätään sallittua Kreikan ja EU:n lainsäädännön nojalla).
- 23) Pankki seuraa erikseen altistumistaan pankkiin yhteydessä olevien lainanottajien riskille, julkissektorin yhteisöt ja poliittiset puolueet mukaan lukien. Pankkiin etuyhteydessä oleville lainanottajille myönnettävien uusien lainojen määrä ⁽¹⁾ (vuotuinen prosenttiosuus vuoden Y–1 lainakannasta ⁽²⁾) ei saa olla suurempi kuin uusien lainojen kokonaismäärä Kreikassa (vuotuinen prosenttiosuus vuoden Y–1 lainakannasta). Sitoumusta on noudatettava kunkin pankkiin etuyhteydessä olevan lainanottajaryhmän (työntekijät, osakkeenomistajat, johtajat, julkisyhteisöt, poliittiset puolueet) osalta erikseen. Pankkiin etuyhteydessä olevien lainanottajien luottoluokitus sekä hinnoitteluehdot ja heille mahdollisesti tarjottava uudelleenjärjestely eivät saa olla edullisempia kuin samanlaisille lainanottajille, jotka eivät ole

⁽¹⁾ Selvyyden vuoksi todettakoon, että uusi lainananto kattaa myös lainojen pidentämisen ja olemassa olevien lainojen uudelleenjärjestelyn.

⁽²⁾ Selvyyden vuoksi todettakoon, että "vuotuinen prosenttiosuus vuoden Y–1 lainakannasta" tarkoittaa uutta lainanantoa prosenttiosuutena edellisen vuoden lopun lainakannasta. Riskipainotettujen omaisuuserien määrä on kyseinen määrä vuoden lopussa.

etuhyteydessä pankkiin, tarjottavat ehdot, jotta taataan yhdenvertaiset toimintaedellytykset Kreikan taloudessa. Tämä velvoite ei koske olemassa olevia työntekijöiden eduksi perustettuja yleisiä ohjelmia, joilla näille tarjotaan tuettuja lainoja. Pankki raportoi kuukausittain tälle riskille altistumisen kehityksestä, uuden lainanannon määrästä ja luottokomiteassa käsiteltävistä viimeaikaisista lainapyyntöistä, jotka ovat suurempia kuin [...] prosenttia pankin riskipainotetuista omaisuuseristä].

- 24) Työntekijöihin/johtajiin/osakkeenomistajiin sovellettavien lainanantoperusteiden on oltava yhtä tiukkoja kuin niiden perusteiden, joita sovelletaan muihin lainanottajiin, jotka eivät ole etuhyteydessä pankkiin. Jos yhden työntekijän/johdajan/osakkeenomistajan kokonaisluottoriski on vakuudellisten lainojen osalta suurempi kuin määrä, joka vastaa [...] kiinteää palkkaa, ja vakuudettomien lainojen osalta suurempi kuin määrä, joka vastaa [...] kiinteää palkkaa, riskistä on ilmoitettava viipymättä toimitsijamiehelle, joka voi puuttua asiaan ja lykätä lainan myöntämistä sitoumusten III luvun 25 kohdassa kuvatun menettelyn nojalla.
- 25) Kaikki pankkiin etuhyteydessä olevien lainanottajien lainapyyntöt, jotka ovat suurempia kuin [...] prosenttia pankin riskipainotetuista omaisuuseristä], tai lainat, joihin liittyy altistuminen yhdelle ryhmälle (joka määritellään yhden luottoriskin muodostavana pankkiin etuhyteydessä olevien lainanottajien ryhmänä) on yli [...] prosenttia pankin riskipainotetuista omaisuuseristä], on ilmoitettava toimitsijamiehelle, joka voi, mikäli ehtoja ei ilmeisesti ole asetettu puhtaasti liiketaloudellisin perustein tai mikäli toimitsijamiehelle ei ole toimitettu riittäviä tietoja, lykätä luottosopimuksen tai lainan myöntämistä [...] työpäivällä. Häätapauksissa tämä aika voidaan lyhentää [...] työpäivään, mikäli toimitsijamiehelle on toimitettu riittävät tiedot. Tämän lykkäyksen avulla toimitsijamies voi ilmoittaa tapauksen komissiolle ja Kreikan rahoitusvakausrahastolle, ennen kuin pankki tekee lopullisen päätöksen.
- 26) Sellaisten lainojen uudelleenjärjestelyssä, joihin liittyy pankkiin etuhyteydessä olevia lainanottajia, on noudatettava samoja vaatimuksia kuin muiden lainanottajien osalta. Lisäksi ongelmallisten omaisuuserien käsittelyä varten käytön otettuja puitteita ja toimintalinjoja arvioidaan ja parannetaan tarvittaessa. Tästä huolimatta edellytetään, että pankkiin etuhyteydessä olevien lainanottajien uudelleen järjestetyistä lainoista raportoidaan erikseen vähintään lainattujen varojen luokan ja etuhyteydessä olevan lainanottajan tyyppin mukaan eriteltyinä.

C jakso. Muut rajoitukset

- 27) **Osingonjakokielto, kuponkikorkokielto, takaisinostokielto ja osto-oikeuksien hyödyntämiskielto:** Ellei komissio erikseen myönnä poikkeusta, Helleenien tasavalta sitoutuu seuraavaan:
- a) Pankki ei maksa kuponkikorkoja hybridipääomainstrumenteista (eikä muista instrumenteista, joiden osalta kuponkikoron maksaminen on harkinnanvaraista) eikä osinkoa omien varojen instrumenteista tai toissijaisista velkainstrumenteista, ellei sillä lain mukaan ole velvollisuutta siihen. Pankki ei saa purkaa varauksiaan asettaakseen itsensä tällaiseen asemaan. Mikäli tässä sitoumuksessa tarkoitettun laillisen velvoitteen olemassaolosta on epäilyksiä, pankki toimittaa ehdotetun kuponkikoron tai osingon maksun komissiolle hyväksyttäväksi.
 - b) Pankki ei osta takaisin omia osakkeitaan eikä hyödynnä osto-oikeuttaan tällaisten omien varojen instrumenttien ja toissijaisten velkainstrumenttien osalta.
 - c) Pankki ei osta takaisin hybridipääomainstrumentteja.
- 28) **Yritystokielto:** Helleenien tasavalta sitoutuu siihen, että pankki ei hanki omistussuosuuksia mistään yrityksestä sen paremmin omaisuuserien kuin osakkeiden siirrolla. Yritystokieltoa sovelletaan sekä yrityksiin, joilla on yrityksen oikeudellinen asema, että omaisuuseräkokonaisuuksiin, jotka muodostavat yrityksen ⁽¹⁾.
- i) **Komission ennakkohyväksyntää edellyttävä poikkeus:** Kiellosta huolimatta pankki voi komission hyväksynnän saatuaan ja tarvittaessa Kreikan rahoitusvakausrahaston ehdotuksesta hankkia liiketoimintoja ja yrityksiä, jos se on poikkeuksellisisa olosuhteissa välttämätöntä rahoitusvakauden palauttamiseksi tai tehokkaan kilpailun varmistamiseksi.
 - ii) **Poikkeus, joka ei edellytä komission ennakkohyväksyntää:** Pankki voi hankkia omistussuosuuksia yrityksistä edellyttäen, että
 - a) pankin maksama hankintakohtainen ostohinta on alle [...] prosenttia pankin sitoumusten ⁽²⁾ voimaantulopäivän taseesta ⁽³⁾; ja

⁽¹⁾ Selvytyden vuoksi todettakoon, että pankin pääomasijoituksista/riskipääomasta vastaava liiketoiminto ei kuulu tämän sitoumuksen soveltamisalaan. Pankki esittää komissiolle virallisen pyynnön, johon sisältyy kyseisen yksikön liiketoimintasuunnitelma.

⁽²⁾ Selvytyden vuoksi todettakoon, että jos komission hyväksyntä yritysostokiellon poistamiselle on saatu III luvun 28 kohdan i alakohdan mukaisesti, sitoumusten voimaantulopäivän tase lasketaan siten, että se sisältää myös hankittujen yksikköjen omaisuuserät tai hankitut omaisuuserät hankintapäivämääränä.

⁽³⁾ Selvytyden vuoksi todettakoon, että tässä sitoumuksessa tarkoitettu tase on yhtä kuin pankin kokonaisvarat.

b) pankin kaikista hankinnoista maksama kumulatiivinen hinta sitoumusten voimaantulosta rakenneuudistusjakson loppuun on alle [...] prosenttia pankin sitoumusten voimaantulopäivän taseesta.

iii) **Toiminnot, jotka eivät kuulu yritysostokiellon piiriin:** Yritysostokieltoa ei sovelleta hankintoihin, jotka ovat osa tavanomaista pankkitoimintaa sellaisten vaateiden hallinnan osalta, joita pankilla on vaikeuksissa olevilta yrityksiltä, mukaan lukien olemassa olevan velan muuntaminen oman pääoman ehtoiksi instrumenteiksi.

29) **Mainostamiskielto:** Helleenien tasavalta sitoutuu siihen, että se pidättäytyy mainonnasta, jossa viitataan valtiontukeen, ja käyttämästä aggressiivisia kaupallisia strategioita, joita ei käytettäisi ilman Helleenien tasavallan tukea.

IV LUKU TOIMITSIJAMIES

- 1) Helleenien tasavalta sitoutuu siihen, että pankki muuttaa komission hyväksymän ja pankin 16 päivänä tammikuuta 2013 nimittämän toimitsijamiehen toimeksiantoa ja jatkaa sitä rakenneuudistusjakson loppuun asti. Pankki myös laajentaa tätä toimeksiantoa niin, että se kattaa i) rakenneuudistussuunnitelman ja ii) kaikkien tässä luettelossa esitettyjen sitoumusten seurannan.
- 2) Neljä viikkoa sitoumusten voimaantulon jälkeen Helleenien tasavalta toimittaa komissiolle muutetun toimeksiannon kaikki ehdot, joihin sisältyvät kaikki määräykset, joiden avulla toimitsijamies voi hoitaa näiden sitoumusten mukaiset velvollisuutensa.
- 3) Toimitsijamiestä koskevia lisämääräyksiä annetaan erillisessä asiakirjassa.

Pääsihteeri

Christina PAPAKONSTANTINOU

Lisäys

Kreikan kotimaantoimintoja koskevat makrotaloudelliset ennusteet

% vuotuinen kasvu (ellei muuta mainita)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Kumulatiivinen kasvuaste 2013–2017
Reaalinen BKT	– 6,4	– 4,2	0,6	2,9	3,7	3,5	6,4
Lainojen nimelliskasvu Kreikassa	– 6,4	– 4,2	0,6	2,9	3,7	3,5	6,4
BKT-deflaattori	– 0,8	– 1,1	– 0,4	0,4	1,1	1,3	1,3
Kiinteistöjen hinnat	– 11,7	– 10	– 5	0	2	3,5	
Kotitalouksien käytettävissä oleva nimellistulo	– 8,8	– 9,5	– 0,3	– 0,4	2,6	3,6	– 4,5
Yksityissektorin talletukset	– 7	1,3	1	3,4	5	5	16,6
Työttömyys (%)	24,2	27	26	24	21	18,6	
EKP:n rahoitusoperaatioiden korko (%)	0,75	0,5	0,5	1	1,5	1,75	
Järjestämättömien lainojen muodostumishuippu			Vuoden 2014 jälkipuolisko				
3 kuukauden Euribor (keskiarvo, %)		0,24	0,43	0,75	1,25	1,80	
Pääsy pääomamarkkinoille – repot		KYLLÄ – Ei ylärajaa					
Pääsy pääomamarkkinoille – vakuudellisen/etuoiikeutettu vakuudeton		KYLLÄ – Enintään 500 miljoonaa euroa omaisuus-erälajia kohti	KYLLÄ – Enintään 1 miljardi euroa omaisuus-erälajia kohti	KYLLÄ – Ei ylärajaa			

KOMISSION PÄÄTÖS (EU) 2015/456,**annettu 5 päivänä syyskuuta 2014,****tukiohjelmasta N:o SA.26212 (11/C) (ex 11/NN – ex CP 176/A/08) ja SA.26217 (11/C) (ex 11/NN – ex CP 176/B/08), jonka Bulgarian tasavalta on pannut täytäntöön metsämaiden vaihtamisen yhteydessä***(tiedoksiannettu numerolla C(2014) 6207)***(Ainoastaan bulgariankielinen teksti on todistusvoimainen)****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

ottaa huomioon komission 29 päivänä kesäkuuta 2011 antaman komission päätöksen C(2011) 4444 ⁽¹⁾,

on edellä mainittujen määräysten ja säännösten mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY

- (1) Komissio vastaanotti 17 päivänä heinäkuuta 2008 kantelun, jonka tekijä haluaa pysyä nimettömänä, jäljempänä 'ensimmäinen kantelija'. Kantelun mukaan Bulgarian tasavalta myönsi tukea samassa yhteydessä, kun yksityisomistuksessa olevaa metsämaata vaihdettiin valtion omistamaan metsämaahan, minkä jälkeen vaihdetun maan käyttö-tarkoitus muutettiin usein metsämaasta rakennusmaaksi. Ensimmäinen kantelija toimitti lisätietoja 28 päivänä elokuuta 2008, 3 päivänä syyskuuta 2008, 1 päivänä lokakuuta 2008, 5 päivänä joulukuuta 2008, 18 päivänä helmikuuta 2010, 12 päivänä lokakuuta 2010 ja 26 päivänä tammikuuta 2011 päivätyillä kirjeillä.
- (2) Komissio vastaanotti 27 päivänä tammikuuta 2009 kolmannelta osapuolelta täydentäviä tietoja kiistanalaisista maa-alueiden vaihtokaupoista. Toukokuun 14 päivänä 2009 tehtiin toinen kantelu, joka koski kyseisiä maa-alueiden vaihtokauppoja. Kantelija toimitti lisätietoja 2 päivänä kesäkuuta 2009 ja 8 päivänä kesäkuuta 2009. Maaliskuun 23 päivänä 2010 eräs kolmas osapuoli toimitti komissiolle tietoja kyseisistä vaihtokaupoista.
- (3) Bulgarian viranomaiset toimittivat komissiolle tietoja kiistanalaisista maa-alueiden vaihtokaupoista 2 päivänä syyskuuta 2008, 28 päivänä lokakuuta 2008, 4 päivänä tammikuuta 2010, 23 päivänä maaliskuuta 2010, 27 päivänä maaliskuuta 2010, 30 päivänä elokuuta 2010 ja 14 päivänä helmikuuta 2011 päivätyillä kirjeillä. Bulgarian viranomaiset toimittivat vaihtokaupoista lisätietoja tapaamisissaan komission yksiköiden kanssa 22 päivänä helmikuuta 2010, 12 päivänä lokakuuta 2010 ja 3 päivänä helmikuuta 2011.
- (4) Komissio ilmoitti 29 päivänä kesäkuuta 2011 päivätyllä kirjeellä Bulgarian tasavallalle päättäneensä aloittaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn, joka koskee kiistanalaisia maa-alueiden vaihtokauppoja. Komission päätös muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ⁽²⁾. Komissio pyysi asianomaisia esittämään toimenpidettä koskevat huomautuksensa.
- (5) Bulgarian viranomaiset esittivät huomautuksensa menettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä kirjeellä, jonka komissio vastaanotti 29 päivänä syyskuuta 2011.

⁽¹⁾ EUVL C 273, 16.9.2011, s. 13.

⁽²⁾ Katso alaviite 1.

- (6) Komissio vastaanotti menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen huomautuksia seuraavilta asianomaisilta: Ekobalkani-Bulgaria EOOD ⁽³⁾, Vihren OOD ⁽⁴⁾, Aqua Estate OOD ⁽⁵⁾, Elkabel AD ⁽⁶⁾, Jivka Blagoeva ⁽⁷⁾, V-N-G Confort OOD ⁽⁸⁾, Yavor Haytov ⁽⁹⁾, Simeon Stoev Mirov ⁽¹⁰⁾, LM Impex EOOD ⁽¹¹⁾, All Seas Property 2 OOD ⁽¹²⁾, Litex Commerce AD ⁽¹³⁾, Foros Development EAD ⁽¹⁴⁾, Izgrev 5 EOOD ⁽¹⁵⁾, BOIL OOD ⁽¹⁶⁾, BG Land Co OOD ⁽¹⁷⁾, Mirta Engineering EOOD ⁽¹⁸⁾, Beta Forest EOOD ⁽¹⁹⁾, Kosta Gerov ⁽²⁰⁾, Marieta Babeva ⁽²¹⁾, Dimitar Terziev ⁽²²⁾, Svetoslav Mihaylov ja Elizabeta Mihaylova ⁽²³⁾ sekä eräs kantelija, joka pyysi, ettei hänen henkilöllisyyttään paljasteta ⁽²⁴⁾.
- (7) Komissio toimitti nämä huomautukset Bulgarian viranomaisille 1 päivänä syyskuuta 2011, 5 päivänä lokakuuta 2011, 25 päivänä marraskuuta 2011, 14 päivänä joulukuuta 2011 ja 3 päivänä huhtikuuta 2012 päivätyillä kirjeillä. Viranomaisille annettiin mahdollisuus kommentoida huomautuksia. Bulgarian tasavalta esitti kommenttinsa asianomaisten huomautuksiin 4 päivänä marraskuuta 2011, 15 päivänä joulukuuta 2011, 12 päivänä tammikuuta 2012 ja 25 päivänä huhtikuuta 2012 päivätyillä kirjeillä.
- (8) Bulgarian viranomaiset esittivät lisätietoja kiistanalaisista vaihtokaupoista 2 päivänä joulukuuta 2011 päivätyllä kirjeellä sekä tapaamisessa komission yksiköiden kanssa 9 päivänä joulukuuta 2011.
- (9) Komissio pyysi 9 päivänä helmikuuta 2012 päivätyllä kirjeellä ensimmäiseltä kantelijalta lisäselvityksiä eräisiin kantelijan esittämiin todisteisiin.
- (10) Komissio toimitti useiden kolmansien osapuolten esittämät lisähuomautukset Bulgarian viranomaisille 3 päivänä huhtikuuta 2012 ⁽²⁵⁾. Komissio vastaanotti Bulgarian tasavallan kommentit kyseisiin huomautuksiin 25 päivänä huhtikuuta 2012 ja 15 päivänä toukokuuta 2012.
- (11) Heinäkuun 26 päivänä 2012 komissio pyysi Bulgarian viranomaisilta lisätietoja. Bulgarian viranomaiset pyysivät 17 päivänä elokuuta 2012 komissiota pidentämään tietojen toimittamiselle asetettua määräaikaa, ja komissio suostui pyyntöön 31 päivänä elokuuta 2012. Bulgarian viranomaiset toimittivat pyydetty tiedot 19 päivänä syyskuuta 2012.
- (12) Komissio pyysi 3 päivänä lokakuuta 2012 lisätietoja Elkabel AD:ltä, joka on yksi menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen huomautuksia esittäneistä kolmansista osapuolista. Yritys toimitti pyydetty tiedot 31 päivänä lokakuuta 2012.
- (13) Komissio pyysi lisätietoja Bulgarian viranomaisilta 14 päivänä tammikuuta 2013, 17 päivänä toukokuuta 2013, 22 päivänä heinäkuuta 2013 ja 22 päivänä lokakuuta 2013 päivätyillä kirjeillä. Bulgarian viranomaiset toimittivat pyydetty tiedot 4 ja 5 päivänä helmikuuta 2013, 25 päivänä kesäkuuta 2013 ja 5 päivänä heinäkuuta 2013, 16 ja 23 päivänä elokuuta 2013 sekä 19 päivänä marraskuuta 2013 ja 20 päivänä joulukuuta 2013. Bulgarian viranomaiset lähettivät osan viimeksi toimittamisestaan tiedoista uudestaan sähköpostitse 21 päivänä tammikuuta 2014.

⁽³⁾ Kirje 26.7.2011.

⁽⁴⁾ Kirje 27.7.2011.

⁽⁵⁾ Kirjeet 28.7. ja 14.10.2011.

⁽⁶⁾ Kirje 29.7.2011.

⁽⁷⁾ Kirje 29.7.2011.

⁽⁸⁾ Kirje 29.7.2011.

⁽⁹⁾ Kirjeet 30.7.2011 sekä 15. ja 22.10.2011.

⁽¹⁰⁾ Kirje 31.7.2011.

⁽¹¹⁾ Kirje 1.8.2011.

⁽¹²⁾ Kirje 1.8.2011.

⁽¹³⁾ Kirje 5.8.2011.

⁽¹⁴⁾ Kirje 12.8.2011.

⁽¹⁵⁾ Kirje 22.8.2011.

⁽¹⁶⁾ Kirje 12.10.2011.

⁽¹⁷⁾ Kirjeet 14. ja 23.10.2011.

⁽¹⁸⁾ Kirje 14.10.2011.

⁽¹⁹⁾ Kirje 14.10.2011.

⁽²⁰⁾ Kirjeet 16.9. ja 15.10.2011.

⁽²¹⁾ Kirjeet 16.9. ja 15.10.2011.

⁽²²⁾ Kirjeet 16.9. ja 15.10.2011.

⁽²³⁾ Kirjeet 15.10.2011 ja 7.12.2011.

⁽²⁴⁾ Kirje 17.10.2011. Neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1999, Euroopan yhteisön perustamis-sopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä, 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti asianomainen on pyytänyt, että sen henkilöllisyyttä ei ilmaista kyseiselle jäsenvaltiolle asianomaiselle mahdollisesti aiheutuvan vahingon vuoksi.

⁽²⁵⁾ Aqua Estate OOD, Beta Forest EOOD, Kosta Gerov, Dimitar Terziev, Yavor Haytov, Valentina Haytova, Georgi Aleksandrov Babev, Marieta Babeva, Elizabet Mihaylova, Svetoslav Mihaylov, BG Land Co OOD, Mirta Engineering EOOD, Miks-PS OOD ja BOIL OOD.

2. TOIMENPITEEN KUVAUS

2.1 MAA-ALUEIDEN VAIHTOKAUPAT

- (14) Vuonna 1947 kaikki metsämaat Bulgariassa siirtyivät julkiseen omistukseen valtion suorittamien pakkolunastusten seurauksena. Tilanne muuttui vuonna 2000, jolloin metsämaita alettiin palauttaa niiden aiemmille yksityisille omistajille.
- (15) Helmikuun 22 päivänä 2002 tuli voimaan metsälain ⁽²⁶⁾ muutos, jonka mukaisesti oli mahdollista vaihtaa hiljattain yksityisomistukseen siirtyneitä metsämaita valtion metsäomaisuuteen kuuluvaan metsämaahan. Kyseinen metsälain muutos oli voimassa 27 päivään tammikuuta 2009, ja siinä määriteltiin metsämaiden vaihtamisen edellytykset.
- (16) Yksityisten metsämaiden ja valtion metsämaiden hinnat määritettiin vaihtokauppoja varten 18 päivänä marraskuuta 2003 voimaan tulleen, perushintojen laskemista, poikkeusalueilla sijaitsevan maan hintoja sekä metsiin ja metsämaahan kohdistuvien käyttöoikeuksien ja rasitteiden luomista koskevan asetuksen ⁽²⁷⁾, jäljempänä 'perushintoja koskeva asetus', mukaisesti. Bulgarian lainsäädännön mukaan maa-alueiden arvon määrittämisestä vastaavat asian-tuntijat eivät voineet poiketa perushintoja koskevan asetuksen mukaisesti määräytyvistä metsäalueiden hinnoista.
- (17) Asetuksen mukaan tietyn metsämaan perushinta määritetään laskemalla yhteen maan perusarvo sekä alueella olevan kasvillisuuden (alueella kasvavien kasvilajien) arvo.
- (18) Maan arvo määräytyy maan keskiarvon perusteella, joka puolestaan määritetään identtiset kasvuedellytykset omaavien maatyypin mukaisesti (150 kasvupaikkatyyppiä perushintoja koskevan asetuksen liitteen 1 mukaisesti). Tätä arvoa mukautetaan sen jälkeen käyttäen korjauskerrointa, jossa otetaan huomioon maan sijainti suhteessa paikalliseen ja kansalliseen infrastruktuuriin. Korjauskerroin (Km), josta säädetään perushintoja koskevan asetuksen liitteessä 2, määräytyy seuraavan kaavan perusteella:

$$K_m = 1 + g + m + s + p,$$

jossa:

p = kerroin, joka kuvaa maa-alueen etäisyyttä päällystetylle tielle suorinta tietä (0,00–0,20)

s = kerroin, joka kuvaa maa-alueen etäisyyttä taajama-alueelle suorinta tietä (0,00–0,25)

m = kerroin, joka kuvaa maa-alueen etäisyyttä merelle suorinta tietä (0,00–0,20)

g = kerroin, joka kuvaa maa-alueen etäisyyttä kaupunkiin, ilmaistuna lukuna, joka kertoo välimatkan tiettyyn kaupunkiin (lyhyin tieyhteys kyseisen maa-alueen ja kaupungin välillä). Kaupungit on jaettu 6 ryhmään, jotka esitetään taulukossa 1:

Taulukko 1

Ryhmä 1:	Ryhmä 2:	Ryhmä 3:	Ryhmä 4:	Ryhmä 5:	Ryhmä 6:
Sofia (0,00–0,70)	Ruse, Plovdiv, Burgas ja Varna (0,00–0,50)	Blagoevgrad, Veliko Tarnovo, Vratsa, Pleven ja Stara Zagora (0,00–0,40)	Muut alueelliset kaupungit (0,00–0,35)	Muut suuret kaupungit (Botevgrad, Gorna Oryahovitsa, Dimitrovgrad, Dupnitsa, Kazanlak, Karlovo, Lom, Petrich, Samokov, Svishtov ja Cherven Bryag (0,00–0,30)	Muut kunnalliset keskukset (0,00–0,10)

⁽²⁶⁾ Bulgarian metsälaki julkaistiin Bulgarian virallisessa lehdessä N:o 125, 29.12.1997.

⁽²⁷⁾ Hyväksytty ministerineuvoston 6 päivänä marraskuuta 2003 antamalla asetuksella N:o 252, joka julkaistiin Bulgarian virallisessa lehdessä N:o 101, 18.11.2003 (viimeksi muutettu Bulgarian virallisessa lehdessä N:o 1, 5.1.2007).

- (19) Lisäksi maa-alueen arvoa tarkistetaan lisäämällä siihen hehtaarikohtainen lisä, joka perustuu maan keskihintaan kyseisen maa-alueen sijaintipaikassa. Lisät vahvistetaan perushintoja koskevan asetuksen liitteessä 3 ja esitetään taulukossa 2:

Taulukko 2

	Lisä (leviä/hehtaari)
Sofia, valtakunnalliset lomakeskukset ja niiden lähellä sijaitsevat loma-alueet sekä enintään 10 kilometrin päässä merestä sijaitsevat maa-alueet	5 000
luokkaan I ja II kuuluvat asuinalueet	2 000
luokkaan III ja IV kuuluvat asuinalueet	1 000
luokkaan V ja VI kuuluvat asuinalueet	500
luokkaan VII ja VIII kuuluvat asuinalueet	0

- (20) Tämän mekanismin avulla saatu maan kokonaisarvo katsotaan maan perusarvoksi.
- (21) Kasvillisuuden (maa-alueella kasvavien kasvilajien) arvo on kasvillisuuden senhetkisen iän mukainen arvo sekä sen kasvuiän mukainen ennakoitu arvo. Metsästä saadun puutavaran senhetkinen (arvonmääritysajankohdan) arvo on yhtä kuin kyseisten puulajikkeiden keskimääräiseen markkinahintaan tapahtuneesta myynnistä saatu tuotto, josta on vähennetty puiden kaatamisesta, alkukäsittelystä sekä väliaikaiseen varastoon kuljettamisesta aiheutuneet kustannukset. Jos tuotto ei kata kustannuksia, puutavaralla ei katsota olevan lainkaan arvoa.
- (22) Myynnin tuotto määritetään arvioimalla puuvarasto sekä eri puutavaraluokkien määrät. Kustannukset (leviä/m³), joita aiheutuu puiden kaatamisesta ja alkukäsittelystä keskivaikealla hakkuualueella, määräytyvät maa-alueella kasvavien puulajien ja puutavaraluokan mukaan. Puun kuljetuskustannukset määritellään puulajin, puutavaraluokan sekä keskimääräisen kuljetusmatkan perusteella. Kuljetuskustannukset kerrotaan jokaisen kuljetettavan kilometrin osalta kertoimella, jossa otetaan huomioon reitin vaikeusaste.
- (23) Metsistä vastaavan toimeenpanoviraston⁽²⁸⁾ olisi säännöllisesti määritettävä keskimääräiset markkinahinnat sekä puiden kaatamisesta, alkukäsittelystä ja kuljetuksesta aiheutuvat kustannukset ja päivitettävä niitä kolmen vuoden aikana kerättyjen tilastotietojen pohjalta laskettujen painotettujen keskiarvojen perusteella (viimeisimmän vuoden tietoihin sovelletaan kaksinkertaista painotusta).
- (24) Kun arvioijan tällä tavalla määrittämään kasvillisuuden arvoon lisätään maan perusarvo, saadaan metsämaan perushinta.
- (25) Tähän perushintaan tehdään mukautus, jossa otetaan huomioon metsämaan merkitys luonnonsuojelun ja virkistyskäytön kannalta silloin kun on kyse eräille Bulgarian alueille lainsäädännön nojalla perustetuilla kaupungistumiselta erityisesti suojelluilla alueilla sijaitsevasta metsämaasta. Perushintoja koskevan asetuksen liitteen 19 mukaisesti tällaisilla alueilla sijaitsevien maiden perusarvo kerrotaan taulukossa 3 esitetyllä kertoimella (K)⁽²⁹⁾:

Taulukko 3

Mustanmeren rannikko, ensimmäinen alue	K = 6
Mustanmeren rannikko, toinen alue	K = 5

⁽²⁸⁾ Metsistä vastaava toimeenpanovirasto oli aiemmin valtiollinen metsävirasto (Darzhavna gorska agentsia, DGA). Johdonmukaisuuden vuoksi siitä käytetään koko päätöksessä nimitystä "metsistä vastaava toimeenpanovirasto".

⁽²⁹⁾ Jos jokin tietty maa-alue kuuluu samanaikaisesti useampaan kuin yhteen alueeseen, huomioon otetaan korkeampi kerroin.

Virkistysalueet ja -kohteet sekä kansallisesti merkittävät asutuskohteet	K = 4
Metsät ja maa-alueet, jotka ulottuvat maanteiden ja paikallisteiden rajalta rakennetun alueen rajalle	K = 3
Virkistysalueet ja -kohteet sekä paikallisesti merkittävät asutuskohteet	K = 4

- (26) Lopuksi maan perushintaan sovelletaan "markkinakerrointa" perushintoja koskevan asetuksen liitteen 20 mukaisesti. Sen yksikkö on leviä/m², ja sen vaihteluväli on 1–10. Suurin arvo (10) koskee meren, suurten vuoristomakohteiden ja Sofian lähellä sijaitsevia maa-alueita ja pienin arvo (1) kaikkein vähiten houkuttelevia maa-alueita.
- (27) Jos yksityinen osapuoli sai vaihdossa metsämaata, jonka hallinnollinen kokonaishinta oli korkeampi kuin kyseisen osapuolen luovuttaman metsämaan hinta, osapuolen oli edellä esitetystä riippumatta maksettava kyseisestä hintaerosta korvausta valtiolle. Bulgarian viranomaisten mukaan valtio hyväksyi periaatteessa vain sellaiset vaihtokaupat, joiden tuloksena se sai maata, jonka hallinnollinen arvo oli korkeampi. Tätä periaatetta sovellettiin kuitenkin vain tapauksiin, joissa yksityisen osapuolen omistaman maa-alueen hallinnollinen kokonaishinta, eikä sen neliömetrihintaa, oli korkeampi kuin kyseisen osapuolen valtiolta vaihdossa saaman maan hallinnollinen hinta.
- (28) Metsämaiden vaihtamista koskeva kielto tuli voimaan 27 päivänä tammikuuta 2009. Kiistanalaisia vaihtokauppoja koskeva tarkastelujakso alkaa siis 1 päivänä tammikuuta 2007, jolloin Bulgarian tasavalta liittyi Euroopan unioniin, ja päättyy 27 päivänä tammikuuta 2009, jolloin metsämaan vaihtokaupat kiellettiin.

2.2 MAA-ALUEIDEN KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTTAMINEN

- (29) Kantelijat väittivät lisäksi, että vaihtokaupan jälkeen maan käyttötarkoitusta muutettiin usein siten, että metsämaasta tuli rakennusmaata, ja että kyseinen muutos kasvatti edelleen yksityisen metsämaan ja valtion omistaman metsämaan markkina-arvojen välistä eroa.
- (30) Bulgarian viranomaiset esittivät, että maan käyttötarkoituksen muuttamista koskevaa menettelyä ei säännellä metsälailla (kuten maan vaihtokauppoja), vaan muilla säännöksillä, kuten maankäyttölailla⁽³⁰⁾. Kyseisen lain mukaan kaikki metsämaan omistajat voivat pyytää oman metsäalueensa käyttötarkoituksen muuttamista rakennusmaaksi lähettämällä hakemuksen maatalous- ja elintarvikeministeriön⁽³¹⁾ alaisen metsistä vastaavan toimeenpanoviraston pääjohtajalle. Sen jälkeen (sisäisistä ja mahdollisesti ulkopuolisista) asiantuntijoista koostuva lautakunta tarkastelee hakemusta ja antaa siitä lausunnon pääjohtajalle, joka tekee alustavan päätöksen. Jos päätös on myönteinen ja siinä vahvistetaan hakemuksen perustelut ja lainmukaisuus, se lähetetään kaikille käyttötarkoituksen muuttamisesta vastaaville yksiköille (kyseisen alueen ylimmälle hallintoviranomaiselle, kyseisen kunnan johtajalle sekä metsistä vastaavan alueellisen yksikön johtajalle).
- (31) Myönteisen alustavan päätöksen pohjalta maanomistaja esittää kyseiselle kunnalle hakemuksen, joka koskee yksityiskohtaisen maankäyttösuunnitelman tilaamista, laatimista ja hyväksymistä. Suunnitelmaa varten on kuultava kaikkia (paikallisia) sidosryhmiä. Jos asiasta vastaavat viranomaiset hyväksyvät suunnitelman ja se tulee voimaan, maanomistaja tekee maatalous- ja elintarvikeministeriölle hakemuksen kyseisen metsämaan poistamiseksi suojeltujen metsämaiden joukosta. Jos hakemus hyväksytään, riippumaton arvioija määrittää perushintoja koskevan asetuksen mukaisesti leimaveron, joka maanomistajan on maksettava.
- (32) Sen jälkeen kun metsämaan omistaja on maksanut leimaveron asianomaisille viranomaisille, käynnistetään menettely kyseisen maa-alueen käyttötarkoituksen muuttamista koskevan hallinnollisen päätöksen tekemiseksi. Maa-alueen koosta riippuen päätöksen tekee joko maatalous- ja elintarvikeministeri (jos maa-alueen koko on alle 10 hehtaaria) tai ministerineuvosto.
- (33) Vaihdetun maa-alueen käyttötarkoituksen muuttaminen kiellettiin 3 päivänä syyskuuta 2009.

2.3 TOIMENPITEIDEN OIKEUSPERUSTA

- (34) Maa-alueiden vaihtaminen, vaihdossa sovellettavien hintojen laskentatapa sekä menettely vaihdetun metsämaan käyttötarkoituksen muuttamiseksi perustuvat seuraaviin säädöksiin:

⁽³⁰⁾ Julkaistu Bulgarian virallisessa lehdessä N:o 1, 2.1.2001.

⁽³¹⁾ Vuosina 1999–2007 kyseinen ministeriö oli nimeltään maa- ja metsätalousministeriö. Vuoden 2008 alussa sen nimeksi tuli maatalous- ja elintarvikeministeriö. Johdonmukaisuuden vuoksi ministeriöstä käytetään koko tässä päätöksessä sen nykyistä nimeä. Metsistä vastaava toimeenpanovirasto kuului ennen kyseisen ministeriön alaisuuteen.

- Bulgarian metsälaki
- Asetus perushintojen laskemisesta, poikkeusalueilla sijaitsevan maan hinnoista sekä metsiin ja metsämaahan kohdistuvien käyttöoikeuksien ja rasitteiden luomisesta
- Laki valtion omaisuudesta ⁽³²⁾
- Laki velvoitteista ja sopimuksista ⁽³³⁾
- Laki maankäytön suunnittelusta.

2.4 EDUNSAAJAT

- (35) Mahdollisia maan vaihtokauppojen edunsaajia ovat luonnolliset henkilöt, yksityiset yritykset ja kunnat, jotka usein toimivat kiinteistökehityksen ja/tai matkailun alalla ja jotka ovat vaihtaneet omistamaansa metsämaata valtion metsämaahan.

3. MENETTELYN ALOITTAMISEN PERUSTEET

- (36) Komissio esitti menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä epäilyjä siitä, liittyykö vaihtokauppoihin ja/tai vaihtokauppaa seuranneeseen maan käyttötarkoituksen muuttamiseen SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea ja voiko tällainen tuki soveltua sisämarkkinoille.

3.1 MAA-ALUEIDEN VAIHTAMISEN JA MAAN KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTTAMISEN VÄLINEN OLENNAINEN YHTEYS

- (37) Komission ensimmäinen epäily liittyi kantelijoiden väitteeseen, jonka mukaan vaihdetun maa-alueen käyttötarkoitus muutettiin useissa tapauksissa metsämaasta rakennusmaaksi.
- (38) Komissio totesi menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään Bulgarian viranomaisten toimittamien numero-tietojen pohjalta, että tarkastelujaksolla (2006–2009) toteutetuista 147:stä maa-alueiden vaihtokaupasta 15:ssä maan käyttötarkoitus muutettiin (10 % vaihtokaupoista). Sen lisäksi komissio totesi, että maa-alueiden vaihtoon ja maan käyttötarkoituksen muuttamista koskeviin potentiaalsiin hakemuksiin sovelletaan eri säännöksiä ja että käytössä on kaksi erilaista hallinnollista menettelyä. Nämä seikat näyttivät ensi näkemältä vahvistavan Bulgarian viranomaisten väitteen, jonka mukaan nämä kaksi vaihtetta eivät periaatteessa liity olennaisesti toisiinsa ⁽³⁴⁾.
- (39) Bulgarian viranomaiset kuitenkin esittivät, että metsämaan hallinnollisten hintojen määrittämisessä käytettyjen kaavojen sekä maan käyttötarkoituksen muuttamisesta perittävän leimaveron tarkoituksena oli varmistaa, että tietyn metsämaan vaihdosta maksettava kokonaishinta sekä maan käyttötarkoituksen muutos vastaisivat suurelta osin vastaavan rakennusmaan markkinahintaa. Tämä viittaa siihen, että viranomaiset uskoivat monien investoijien yrittävän yhdistää nämä kaksi vaihtetta yhteen liiketoimeen.
- (40) Sen vuoksi komissio esitti epäilyjä siitä, pitäisikö metsämaan käyttötarkoituksen mahdollinen muutos ottaa huomioon määritettäessä maa-alueen hintaa vaihtokauppaa varten eli olisiko maa-alueiden vaihdon ja vaihdetun maan käyttötarkoituksen muuttamisen katsottava liittyvän olennaisesti toisiinsa.

3.2 MAAN KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTTAMISEEN MAHDOLLISESTI LIITTYVÄ VALTIONTUKI

- (41) Toiseksi komissio esitti epäilyjä siitä, voisiko vaihdetun maa-alueen käyttötarkoituksen muuttaminen johtaa valtiontuen myöntämiseen, koska se lisäsi vaihdetun maan arvoa.
- (42) Komissio toteaa menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä, että maan käyttötarkoituksen muuttamiseen ei suoralta kädeltä näytä liittyvän valtion varojen siirtoa. Tällaisille liiketoimille määrätty leimavero laskettiin säännösten mukaisesti, ja komission saamien tietojen mukaan leimavero myös maksettiin kaikissa tarkasteltavina olleissa tapauksissa. Näin ollen maan käyttötarkoituksen muuttamista koskevissa hallinnollisissa päätöksissä ei ollut kyse SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontuesta, vaikka yritykset, joita maan käyttötarkoituksen muutos koski, ovat saattaneet hyötyä muutoksesta. Komissio ei ottanut lopullisesti kantaa tähän kysymykseen, vaan kehotti asianomaisia esittämään huomautuksia maan käyttötarkoituksen muuttamiseen mahdollisesti sisältyvästä valtiontuesta.

⁽³²⁾ Julkaistu Bulgarian virallisessa lehdessä N:o 44, 21.5.1996 (viimeksi muutettu Bulgarian virallisessa lehdessä N:o 41, 2.6.2009).

⁽³³⁾ Julkaistu Bulgarian virallisessa lehdessä N:o 275, 22.11.1950 (viimeksi muutettu Bulgarian virallisessa lehdessä N:o 50, 30.5.2008).

⁽³⁴⁾ Vuonna 2009 voimaan tullut maan käyttötarkoituksen muuttamista koskeva kielto on saattanut estää useita suunnitteilla olleita muutoksia, joiden lukumäärä ei kuitenkaan ole tiedossa.

3.3 METSÄMAAN VAIHTAMISEEN MAHDOLLISET LIITTYVÄ VALTIONTUKI

- (43) Komissio totesi menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään, että metsämaan hinnan määrittävät maa-alueiden vaihtamista varten asiantuntijat, jotka käyttivät pelkästään perushintoja koskevassa asetuksessa esitettyjä kaavoja. Sen vuoksi komissio esitti epäilyksiä siitä, vastasiko kyseisiä kaavoja käyttäen saatu hallinnollinen hinta yksityisten osapuolten välisissä markkinaehtojen mukaisesti toteutetuissa liiketoimissa maksettavia hintoja. Komissio kehotti Bulgarian tasavaltaa ja kolmansia osapuolia toimittamaan tietoja markkinahinnoista, jotka olivat toteutuneet täysin yksityisissä metsämaan myyntioperaatioissa (tai maa-alueiden vaihtokaupoissa) Bulgariassa tarkastelujaksolla. Lisäksi komissio kehotti Bulgarian tasavaltaa ja kolmansia osapuolia toimittamaan tietoja kyseisten hintojen sekä kiistanalaisissa maa-alueiden vaihtokaupoissa sovellettujen hallinnollisten hintojen välisistä eroista ja vaihtokauppoihin mahdollisesti sisältyneen valtiontuen määrästä. Komissio myös kehotti Bulgarian tasavaltaa ja kolmansia osapuolia toimittamaan tietoja säännöistä, joiden mukaisesti vaihtokaupoissa maksettiin korvausta silloin kun kahden vaihdetun maa-alueen hinnat erosivat toisistaan. Lopuksi komissio kehotti Bulgarian tasavaltaa toimittamaan lisätietoja, jotka tukevat Bulgarian väitettä siitä, että kiistanalaiset vaihtokaupat eivät vaikuta unionin sisäiseen kauppaan.
- (44) Komissio esitti menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään lisäksi alustavan näkemyksensä siitä, miten kiistanalaisista maa-alueiden vaihtokaupoista aiheutuva hyöty olisi määritettävä, jos vaihtokauppoihin todettaisiin liittyvän valtiontukea:
- i) yksityisomistuksessa olevan metsämaan 1 todellisen markkinahinnan ja hallinnollisen hinnan ero, joka määräytyy perushintoja koskevan asetuksen säännösten mukaisesti,
 - ii) valtion omistaman metsämaan 2 todellisen markkinahinnan ja hallinnollisen hinnan ero, joka määräytyy perushintoja koskevan asetuksen säännösten mukaisesti.

Maa-alueiden vaihtoon liittyvän valtiontuen määrä olisi siten kohdassa ii määritetty arvo, josta on vähennetty kohdassa i määritetty arvo.

Mikä tahansa rahamääräinen korvaus, joka johtuu kahden keskenään vaihdettavan maa-alueen hallinnollisten hintojen eroista ja jonka yksi osapuoli maksaa toiselle osapuolelle, on myös otettava huomioon laskettaessa vaihtokauppaan mahdollisesti liittyvää valtiontukea.

3.4 POTENTIAALISEN VALTIONTUEN SOVELTUVUUS SISÄMARKKINOILLE

- (45) Komissio epäili menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään, voidaanko maan käyttötarkoituksen muuttamiseen ja/tai maa-alueiden vaihtoon mahdollisesti sisältyvän valtiontuen katsoa soveltuvan sisämarkkinoille ja erityisesti vastaako se SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohtaa sekä alueellisia valtiontukia koskevia suuntaviivoja vuosille 2007–2013 ⁽³⁵⁾ ja/tai SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohtaa sekä maa- ja metsätalouden valtiontukea koskevia suuntaviivoja vuosiksi 2007–2013 ⁽³⁶⁾.
- (46) Sen vuoksi komissio kehotti Bulgarian tasavaltaa ja asianomaisia esittämään huomautuksia kiistanalaisten toimenpiteiden soveltuvuudesta.

4. ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSET

4.1 ENSIMMÄISEN KANTELIJAN HUOMAUTUKSET KOMISSION MENETTELYN ALOITTAMISTA KOSKEVASSA PÄÄTÖKSESSÄ ESITTÄMIIN EPÄILYIHIN

- (47) Ensimmäinen kantelija esittää, että kiistanalaisissa maan vaihtokaupoissa on kyse SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta valtiontuesta, joka ei sovellu sisämarkkinoille.
- (48) Komission esittämän ensimmäisen epäilyn osalta ensimmäinen kantelija väittää, että maan käyttötarkoituksen muuttamisen ja maa-alueiden vaihtokauppojen pitäisi katsoa liittyvän olennaisesti yhteen. Ensiksi kantelija väittää, että monet vaihtokauppojen edunsaajista toimivat aktiivisesti rakennus- ja matkailualoilla eivätkä metsätaloudessa. Toiseksi ensimmäinen kantelija esittää, että sen jälkeen kun maan käyttötarkoituksen muuttamista koskeva kielto tuli voimaan vuonna 2009, vaihdettuja metsämaita ei juurikaan hyödynnetä kaupallisesti. Kolmanneksi, silloin kun vaihtokauppoja toteutettiin, monet edunsaajista ilmoittivat käynnistävänsä kehityshankkeita hiihto- ja rantakohteiden rakentamiseksi vaihtamilleen metsäalueille. Ne olivat jopa aloittaneet paikallisviranomaisten kanssa neuvottelut

⁽³⁵⁾ EUVL C 54, 4.3.2006, s. 13.

⁽³⁶⁾ EUVL C 319, 27.12.2006, s. 1.

varmistaakseen vaihdettujen maa-alueiden käyttötarkoituksen muuttamisen. Neljänneksi kantelija väittää, että sama valtion virasto (metsistä vastaava toimeenpanovirasto) oli usein vastuussa sekä vaihtokaupan toteuttamisesta että vaihdetun maa-alueen poistamisesta metsäomaisuuden joukosta (metsistä vastaava toimeenpanovirasto sekä toimivaltainen sääntelyviranomaisen) ⁽³⁷⁾, mikä mahdollisti kyseisen alueen kaupallisen kehittämisen.

- (49) Näin ollen ensimmäinen kantelija katsoo, että maan käyttötarkoituksen mahdollinen muuttaminen ja siitä aiheutuva hinnannousu olisi otettava huomioon määritettäessä maa-alueiden vaihtokauppoihin liittyvän valtiontuen kokonaismäärää. Kantelijan mukaan tuen määrää arvioitaessa olisi suoritettava vertailu rakennusmaan kanssa, jotta voidaan ottaa asianmukaisesti huomioon vaihdetun maan markkinahinta.
- (50) Kantelija esittää myös, että valtion metsämaiden houkuttelevan sijainnin takia viranomaisten olisi pitänyt ensin pyrkiä kasvattamaan metsäalueiden arvoa (eli muuttaa ne rakennusmaaksi) ja vasta sen jälkeen myydä alueet. Kantelijan mukaan yhdessä niistä tapauksista, joissa pyydettiin maa-alueiden vaihtamista, metsistä vastaava toimeenpanovirasto ei muuttanut maan käyttötarkoitusta ennen sen vaihtamista. Kantelijan mukaan tämä osoittaa selvästi, että tarkoituksena oli saada aikaan hyötyä valtion metsämaan ostajalle. Myös Maailmanpankki on kritisoinut tätä käytäntöä Bulgarian metsäpolitiikasta vuonna 2009 antamassaan raportissa ⁽³⁸⁾, jonka mukaan käytännöstä aiheutui valtiolle tappiota.
- (51) Ensimmäinen kantelija toteaa komission esittämästä toisesta epäilystä, joka koskee vaihdetun maan käyttötarkoituksen muuttamisen yhteydessä mahdollisesti myönnettyä valtiontukea, että vaikka maan ostaja maksoi leimaveron maan käyttötarkoituksen muuttamista koskevan päätöksen yhteydessä ja vaikka leimaveron määrä olisi vähennettävä vaihtokaupan yhteydessä mahdollisesti saadun valtiontuen määrästä, leimavero ei kuitenkaan vastaa maa-alueiden vaihtamisen tuloksena aiheutunutta maan arvon todellista kasvua. Sen lisäksi kantelija esittää, että tapauksissa, joissa vaihtokauppa toteutettiin ennen Bulgarian liittymistä Euroopan unioniin, mutta maan käyttötarkoitus muutettiin vasta liittymisen jälkeen, maan ostajalle myönnettyksi sääntöjenvastaiseksi valtiontueksi olisi katsottava kyseisen maa-alueen vaihtohetken markkina-arvon (ennen liittymistä) sekä maa-alueen käyttötarkoituksen muuttamisen jälkeisen markkina-arvon (liittymisen jälkeen) erotus.
- (52) Komission esittämästä kolmannesta epäilystä, joka koskee maa-alueiden vaihtokauppaan liittyvää valtiontukea, kantelija toteaa, että perushintoja koskevassa asetuksessa vahvistetuissa kaavoissa ei oteta huomioon vaihdetun maan markkina-arvoa. Kantelija myös kyseenalaistaa arvioijien riippumattomuuden, sillä kantelijan mukaan maa-alueen ostaja voi vapaasti valita itselleen myötämielisen arvioijan, joka on valmis arvioimaan hinnat selvästi liian huokeiksi.
- (53) Kantelija on lisäksi esittänyt täydentäviä tietoja vaihdettujen metsämaiden tai niitä lähes vastaavien metsämaiden markkinahinnoista. Tiedot osoittavat, että maa-alueiden hallinnollisiin hintoihin liittyi merkittäviä epäjohtonmukaisuuksia. Ajanpuutteen takia kantelija tutki hintoja vain yhdeksässä maa-alueiden vaihtokaupassa. Apuna kantelija käytti maa-alueita koskevia pankkien tekemiä arvioita sekä Bulgarian maarekisterin tietoja, joista selviävät vastaavia maa-alueita koskevissa kiinteistökaupoissa toteutuneet hinnat. Hintojen epäjohtonmukaisuus vaihteli tapauksista, joissa hinnat oli arvioitu 50–65 prosenttia liian alhaisiksi (hallinnollista hintaa käyttäen), tapauksiin, joissa metsämaata väitettiin hankitun 1–2 prosentilla sen markkina-arvosta.
- (54) Kantelija esittää lopuksi, että rikosoikeudenkäynti, jossa metsistä vastaavan toimeenpanoviraston entistä johtajaa syytetään valtion kannalta epäedullisista maa-alueiden vaihtokaupoista, osoittaa myös Bulgarian viranomaisten katsovan, että metsämaata on myyty erille yksityishenkilöille selvästi markkina-arvoa edullisempaan hintaan.
- (55) Vaihtokauppojen kilpailua vääristävästä vaikutuksesta sekä mahdollisesta vaikutuksesta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan kantelija toteaa, että sen tietojen perusteella yksikään metsämaan vaihtokauppojen edunsaajista ei harjoita metsätaloutta pääasiallisena liiketoimintana. Sen sijaan kantelija väittää, että lähes kaikki edunsaajat ovat joko harjoittaneet tai aikovat harjoittaa taloudellista tai investointitoimintaa jollakin seuraavista aloista: kiinteistökehitys, rakentaminen ja/tai matkailu. Kantelijan mukaan matkailu koskee lähtökohtaisesti koko sisämarkkinoita, joten jo muutama tapaus, joissa on myönnetty valikoivaa tukea, todennäköisesti vääristää kilpailua alalla. Kantelija esittää

⁽³⁷⁾ Kantelijan mukaan metsämaan poistaminen valtion metsäomaisuuden joukosta vaikuttaa paikallisviranomaisten myöhemmän päätöksen, joka koskee kyseisen alueen käyttötarkoitusta, sillä viranomaisilla ei ole muuta mahdollisuutta kuin hyväksyä maa-alueita koskeva yksityiskohtainen maankäyttösuunnitelma, koska maa-alueita ei enää katsota metsäksi eikä se kuulu metsien suojelun piiriin.

⁽³⁸⁾ "Bulgaria: Forest Policy Note", 10.3.2009, s. 11, 51 kohta, <http://siteresources.worldbank.org/BULGARIAEXTN/Resources/305438-1224088560466/BulgariaForestPolicyNote03102009GOB.pdf>.

lisäksi, että vaihtokauppojen lukumäärä ja mittakaava huomioon ottaen ulkomaisten kilpailijoiden pääsy Bulgarian markkinoille estyy tehokkaasti. Vaikka eräät suuret EU:n alueella toimivat investoijat (esim. Lindner ja ECE) ovat osallistuneet Bulgariassa kaupunkien rakennushankkeisiin (liikekeskukset ja suuret tavaratalot), lähes kaikki suuret investoinnit merenranta-, hiihto- tai golfkeskuksiin ovat bulgariaisten määräysvallassa olevien yritysten tekemiä.

4.2 VAIHTOKAUPPOJEN EDUNSAAJIEN SEKÄ MUIDEN KOLMANSIEN OSAPUOLTEN TEKEMÄT HUOMAUTUKSET

- (56) Komissio vastaanotti huomautuksia monilta kolmansilta osapuolilta, joista useimmat olivat vaihtokauppoihin osallistuneita yksityishenkilöitä, jäljempänä 'edunsaajat'. Komissio huomauttaa, että useat edunsaajat ⁽³⁹⁾ ilmoittivat lyhyesti, että vaihtokauppoihin, joissa ne olivat osapuolena, ei liittynyt valtiontukea. Muut edunsaajat esittivät tarkempia huomautuksia komission menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esittämistä epäilyistä. Huomautuksia käsitellään tarkemmin seuraavissa jaksoissa.

4.2.1 Vaihtokaupan ja maan käyttötarkoituksen muuttamisen välinen olennainen yhteys

- (57) Useimmat menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen vastanneista edunsaajista ⁽⁴⁰⁾ kiistivät komission ensimmäisenä esittämän epäilyn, jonka mukaan maa-alueiden vaihtokauppojen ja maan käyttötarkoituksen muuttamisen välillä on olennainen yhteys. Vaihtokauppoihin ja vaihtokaupan jälkeen toteutettavaan maan käyttötarkoituksen muuttamiseen sovelletaan kahta erillistä menettelyä, jotka kuuluvat kahden toisistaan riippumattoman valtiollisen elimen toimivaltaan. Maa-alueiden vaihtamisesta päättää maatalous- ja elintarvikeministeri tai ministerineuvosto riippuen vaihdettavan maan pinta-alasta, sekä metsistä vastaava toimeenpanovirasto, kun taas maan käyttötarkoituksen muuttamisesta päättävät paikallisviranomaiset (kunnanjohtajat tai kunnanvaltuustot), aluekehityksestä ja julkisista töistä vastaava ministeri tai alueen ylin hallintoviranomainen, silloin kun on kyse niiden alueella sijaitsevista maista, ja maan käyttötarkoituksen muuttaminen edellyttää yksityiskohtaista tai yleistä maankäyttösuunnitelmaa.
- (58) Eräs edunsaaja ⁽⁴¹⁾ esitti lisäksi, ettei maan käyttötarkoituksen muuttamisen ja maan arvonnousun välillä ole automaattista yhteyttä. Kyseisen edunsaajan mukaan maan käyttötarkoituksen muuttamista koskeva päätös perustuu arvioon muutoksen tarpeellisuudesta, jonka soveltamisala on laajempi ja joka on usein maa-alueen omistajien yksityisiä intressejä tärkeämpi eikä sen vuoksi perustu vaihtokaupan osapuolten kaupallisiin etuihin. Toinen edunsaaja ⁽⁴²⁾ toteaa, että Bulgarian viranomaisilta saadut tilastotiedot vahvistavat olennaisen yhteyden puuttumisen. Muut edunsaajat ⁽⁴³⁾ pitävät kysymystä yhteyden olemassaolosta epäolennaisena, sillä niiden vaihdossa saamia maa-alueita ei poistettu metsien suojelun piiristä kehittämistarkoitusta varten, eikä maan käyttötarkoituksen muuttamiseksi käynnistetty minkäänlaisia menettelyjä.
- (59) Kysymykseen, pitäisikö vaihdetun maan käyttötarkoituksen mahdollinen muuttaminen ottaa huomioon maa-alueen hintaa määritettäessä, useimmat edunsaajat vastasivat kielteisesti, eri syistä. Useat edunsaajat ⁽⁴⁴⁾ esittävät, ettei olisi asianmukaista ottaa huomioon hypoteettista mahdollisuutta muuttaa vaihdetun maan käyttötarkoitusta, koska tällaista muutosta ei välttämättä koskaan pyydetä tai pyyntö voidaan hylätä hallinnollisten vaatimusten noudattamatta jättämisen takia. Vaihdetun metsämaan strategisella sijainnilla, jonka väitetään lisäävän maan arvoa, ei saisi olla merkitystä, jos maan käyttötarkoitusta ei ole muutettu ja maata voidaan käyttää vain laissa säädettyyn tarkoitukseen. Sen vuoksi eräs edunsaaja ⁽⁴⁵⁾ esittää, että huomioon olisi otettava sopimus, jonka vaihtokaupan osapuolet ovat tehneet päivänä, jona vaihdettavien maa-alueiden arvot määritettiin. Objektiiivisessa ja oikeudenmukaisessa markkina-arvoa koskevassa laskelmassa olisi otettava huomioon myös vaihdetun metsämaan arvonnäyrityspäivänä voimassa olevat maankäyttösuunnitelmat (riippumatta siitä, onko rakentaminen niiden mukaan mahdollista). Sen vuoksi olisi määritettävä yhtenäiset kriteerit, joiden perusteella voidaan erottaa toisistaan vaihtokaupan osapuolten hypoteettinen mahdollisuus muuttaa maan käyttötarkoitusta ja osapuolten todellinen aikomus muuttaa maan käyttötarkoitusta.
- (60) Lisäksi useat edunsaajat toteavat, että tietyn maa-alueen sulkeminen metsien suojelun ulkopuolelle edellyttää maan käyttötarkoituksen muuttamisesta perittävän maksun maksamista, ja tämä maksu on yhtä suuri kuin rakennusmaan neliömetrihintaa kyseisellä alueella. Kyseiset edunsaajat väittävät, että ne eivät hyödy taloudellisesti maan käyttötarkoituksen muuttamisesta, sillä jos ostettu maa-alue myydään, sitä käytetään vakuutena tai sitä kehitetään, sen arvo on yhtä suuri kuin rakennusmaan arvo. Saman väitteen esittivät Mirta Engineering ja Beta Forest, joiden mukaan

⁽³⁹⁾ Ekobalkani-Bulgaria EOOD, Vihren OOD ja Elkabel AD.

⁽⁴⁰⁾ Tätä näkemystä tukivat Foros, Mirta Engineering, Beta Forest, LM Impex, Gerov, Babev ja Babeva, Terziev, Mihaylov ja Mihaylova.

⁽⁴¹⁾ All Seas.

⁽⁴²⁾ LM Impex.

⁽⁴³⁾ Tätä näkemystä tukivat Izgrev, Litex, MIKS, BOIL ja Blagoeva.

⁽⁴⁴⁾ Tätä näkemystä tukivat Gerov ja Terziev sekä Babev ja Babeva.

⁽⁴⁵⁾ All Seas.

maan käyttötarkoituksen muuttamisesta aiheutuu ylimääräisiä kustannuksia, kuten leimavero, paikallisvero sekä suunnittelukustannuksia, jotka kasvattavat edelleen maa-alueen arvoa. Itse asiassa Mihaylov ja Mihaylova esittävät, että heidän tapauksessaan maan käyttötarkoituksen muuttamisen ehtona oli metsälain 17 §:ssä sekä metsälain täytäntöönpanoasetuksessa säädettyjen maksujen maksaminen.

- (61) Eräät edunsaajat ⁽⁴⁶⁾ pitävät kysymystä epäolennaisena, sillä niiden vaihtokaupassa hankkimaa maa-aluetta ei poistettu metsien suojelun piiristä kehittämistarkoitusta varten, eikä maan käyttötarkoituksen muuttamiseksi ole käynnistetty minkäänlaisia menettelyjä. MIKS totesi, että sen ja Bulgarian valtion välillä tehdyn vaihtosopimuksen mukaan maan käyttötarkoitusta ei voi muuttaa.

4.2.2 Metsämaan vaihtoon liittyvä valtiontuki

- (62) Komission esittämiin epäilyihin siitä, johtivatko vaihtokaupoissa sovelletut hallinnolliset hinnat markkinahintaan, edunsaajat ⁽⁴⁷⁾ esittivät omiin vaihtokauppoihinsa liittyen useita samansuuntaisia näkemyksiä, jotka tukivat tätä väitettä.
- (63) Ensiksi eräs edunsaaja ⁽⁴⁸⁾ väittää, että perushintoja koskevassa asetuksessa otetaan hallinnollisten hintojen määrittelyssä huomioon objektiiviset kriteerit, kuten maan sijainti, alueiden tärkeys sekä maa-alueella kasvavien kasvilajien tyyppi ja merkitys. Kahden muun edunsaajan ⁽⁴⁹⁾ mukaan vaihtokaupassa sovellettu hallinnollinen hinta perustuu kriteereihin, jotka ovat identtiset sellaisten kriteerien kanssa, joita sovelletaan yksityisten investoijien toteuttamiin, paikallisen tai kansallisen infrastruktuurin lähellä sijaitsevien ja kiistanalaisia vaihtokauppoja esimerkiksi kasvilajikkeiden, rakentamiselta erityisesti suojelluilla alueilla sijainnin ja muiden samantyyppisten seikkojen osalta vastaavien yksityisten metsämaiden vaihtokauppoihin. Vastaavasti muut edunsaajat ⁽⁵⁰⁾ esittävät, että perushintoja koskevan asetuksen mukaisesti toteutetut arvonmääritykset johtavat hallinnollisiin hintoihin, jotka ovat suurin piirtein yhtä suuret tai useissa tapauksissa suuremmat kuin metsämaan markkinahinnat Bulgariassa sen takia, että tällaista maata varten ei ole kotimaan markkinoita ja että hinnat harvalukuisissa yksityisissä vaihtokaupoissa olivat alhaiset. Vaihtokaupat siis toteutettiin vallitsevien markkinaehtojen mukaisesti.
- (64) Toiseksi eräiden edunsaajien ⁽⁵¹⁾ mukaan niiden suorittamat vaihdettujen maa-alueiden arvonmääritykset johtivat hallinnollisiin hintoihin, jotka olivat suurin piirtein yhtä korkeat ⁽⁵²⁾ tai monissa tapauksissa jopa korkeammat ⁽⁵³⁾ kuin metsämaan markkinahinnat Bulgariassa.
- (65) Kolmanneksi useat edunsaajat ⁽⁵⁴⁾ esittävät, että koska niiden vaihtokaupat tapahtuivat alueilla, joilla ei ollut lainkaan täysin yksityisiä maa-alueiden vaihtokauppoja tai myyntiopeeraatioita, hallinnollisten hintojen olisi katsottava suunnilleen vastaavan markkinahintoja.
- (66) Useat edunsaajat ⁽⁵⁵⁾ väittävät, että koska maatalous- ja elintarvikeministerillä on harkintavaltansa puitteissa oikeus kieltäytyä toteuttamasta maa-alueiden vaihtoa, jos yksityisen metsämaan hankkiminen ei ole valtion edun mukaista, ja koska kummankin osapuolen (julkisen ja yksityisen) on hyväksyttävä vaihtosopimuksen ehdot, vaihtokaupat olisi katsottava liiketoimiksi, joiden yhteydessä valtio käyttäytyy markkinataloustoimijan tavoin.
- (67) Useimmat edunsaajat ⁽⁵⁶⁾ totesivat maa-alueiden vaihtokauppoihin sisältyvän valtiontuen potentiaalisesta määrästä (eli metsämaiden hallinnollisten hintojen ja markkinahintojen välisestä erosta), että Bulgarian viranomaiset eivät kattaneet hintaeroa siinä tapauksessa, että yksityisen osapuolen omistama maa oli arvokkaampi kuin valtion maa.

⁽⁴⁶⁾ Foros Development, Izgrev, Litex Commerce ja Jivka Blagoeva.

⁽⁴⁷⁾ Tätä näkemystä tukivat Mihaylov ja Mihaylova, Mirta Engineering, Beta Forest, Elkabel ja Blagoeva.

⁽⁴⁸⁾ Blagoeva.

⁽⁴⁹⁾ Izgrev ja Litex Commerce.

⁽⁵⁰⁾ Gerov, Babev ja Babeva, Terziev (ja heidän asianajajansa Shankova).

⁽⁵¹⁾ LM Impex, Mihaylov ja Mihaylova, Mirta Engineering, Beta Forest, Foros Development.

⁽⁵²⁾ Elkabel. Vastauksena komission esittämiin epäilyihin Elkabel tilasi uuden asiantuntija-arvion riippumattomalta asiantuntijalta, joka osoitti, että vaikka markkinahinnat olivat joidenkin maa-alueiden osalta korkeammat kuin perushintoja koskevan asetuksen mukaisesti lasketut hallinnolliset hinnat, kaikkien Elkabelin vaihtamien maa-alueiden yhteenlaskettu hallinnollinen hinta oli suurempi kuin niiden markkina-arvo. Lisäksi arvioissa todettiin, että vaihdettujen valtion omistamien maa-alueiden yhteenlaskettu hallinnollinen hinta oli myös suurempi kuin niiden markkina-arvo. Arvioija katsoi sen vuoksi, että hallinnollisten hintojen soveltaminen ei johtanut aiheettoman edun myöntämiseen Elkabelille.

⁽⁵³⁾ Izgrev, Litex Commerce, Gerov, Terziev, Babev ja Babeva, MIKS ja BOIL. Mihaylovin ja Mihaylovan tapauksessa todettiin, että vaihdetun yksityisesti omistetun maan arvo oli suurempi (83 322,66 leviä) kuin valtion omistaman maan arvo (67 125,00 leviä).

⁽⁵⁴⁾ Mihaylov ja Mihaylova, Mirta Engineering ja Beta Forest (Novo Oryahovon alue), Foros Development (Burgasin kunta) sekä MIKS ja BOIL (Nesebarin alue).

⁽⁵⁵⁾ MIKS, BOIL, Foros Development, Mirta Engineering ja Beta Forest.

⁽⁵⁶⁾ Izgrev, Blagoeva, MIKS, BOIL, Mirta Engineering, Beta Forest, Mihaylov ja Mihaylova.

Eräs edunsaaja ⁽⁵⁷⁾ väitti, että samalla alueella tai vierekkäisillä alueilla sijaitsevien, keskenään vaihdettujen yksityisen metsämaan ja valtion metsämaan markkinahintojen ero on hallitukselle edullinen, sillä hallinnolliset hinnat ovat korkeammat kuin yksityisten metsänomistajien välillä vapaasti neuvotellut markkinahinnat.

- (68) Muiden valtiontuen olemassaolon edellytysten osalta useat edunsaajat ⁽⁵⁸⁾ väittivät, että ne eivät täyttäneet. Eräät tuensaajat ⁽⁵⁹⁾ esittivät, että koska ne ovat luonnollisia henkilöitä, niihin ei sovelleta Bulgarian valtiontukilakia eikä SEUT-sopimuksen 107 artiklaa. Valtion varojen osalta kyseiset edunsaajat toteavat, että hallitus hankki maa-alueet laittomalla pakkolunastuksella ilman riittävää korvausta, joten kyseisten resurssien ei voida katsoa kuuluvan valtiolle. Toimenpiteen valikoivuuden osalta edunsaajat väittivät, että metsälaki koskee kaikkia (*erga omnes*) eikä siten ole syrjivä.
- (69) Eräs toinen edunsaaja ⁽⁶⁰⁾ katsoo myös, että SEUT-sopimuksen 107 artiklassa tarkoitetut edellytykset eivät täyty maa-alueiden vaihtokauppojen osalta, mutta edunsaaja perustaa näkemyksensä hieman eri seikkoihin. Ensiksi vaihtokaupoissa ei ollut kyse valtion varojen siirrosta, sillä vaihtokauppa oli kaksinkertainen myyntitoimenpide, joka toteutettiin sen jälkeen kun riippumaton kiinteistöarvioija oli laatinut arvion laissa hintojen laskemista varten vahvistettujen objektiivisten kriteerien perusteella. Vaihtokaupasta ei aiheutunut etua, eivätkä vaihtokaupan osapuolet olleet kilpailijoita edullisemmassa asemassa, koska jokainen yksityinen metsämaan omistaja olisi voinut pyytää maa-alueensa vaihtamista valtion omistamaan metsämaahan. Myös eräs toinen edunsaaja ⁽⁶¹⁾ esitti vastaavan väitteen ja katsoi, että vaihtokaupoissa on kyse yleisestä toimenpiteestä, joka on kaikkien metsänomistajien saatavilla.
- (70) Taloudellisen edun olemassaolon osalta suurin osa edunsaajista ⁽⁶²⁾ kiistää saaneensa vaihtokaupoista etua, sillä niiden mukaan vaihdetusta maasta peritty hallinnollinen hinta oli yhtä suuri tai suurempi kuin sen markkinahinta.
- (71) Suurin osa edunsaajista ⁽⁶³⁾ kommentoi kysymystä vaihtokauppojen mahdollisesta kilpailua vääristävästä vaikutuksesta sekä vaikutuksesta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan toteamalla, että ne eivät toimi kiinteistökehityksen tai matkailun alalla ja/tai eivät ole toteuttaneet toimenpiteitä voidakseen toimia matkanjärjestäjänä. Sen lisäksi kyseiset edunsaajat vahvistivat, että ne eivät ole käyttäneet vaihtokaupalla hankkimiaan maita kaupan jälkeen puutavaran tuotantoon eivätkä myyneet puutavaraa Bulgariassa tai muissa jäsenvaltioissa. Sen vuoksi ne väittivät, ettei vaihtokaupoilla voi olla todellista tai potentiaalista vaikutusta unionin sisäiseen kauppaan. Eräs edunsaaja ⁽⁶⁴⁾ esitti lisäksi, että vaihtokaupat eivät ole lisänneet kotimaista tuotantoa eivätkä siten vähentäneet muiden jäsenvaltioiden yritysten mahdollisuuksia tuoda tuotteita paikallisille markkinoille.
- (72) Muut edunsaajat ⁽⁶⁵⁾ väittivät, että koska vaihtokaupoissa ei ole kyse valtion varojen siirrosta eikä niistä aiheudu taloudellista etua, vaihtokauppojen ei voida katsoa vaikuttavan markkinoiden tasapainoon eikä yritysten taloudellisiin toimintaedellytyksiin eli aineellisen omaisuuden hankkimiseksi tarvitaan edelleen alkuinvestointia. Näin ollen muiden jäsenvaltioiden yritykset voivat tulla samoille markkinoille ja toimia siellä tasavertaisin edellytyksin, eikä kiistanalaisten vaihtokauppojen siten voida todeta vaikuttaneen jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (73) Lopuksi eräs tuensaaja ⁽⁶⁶⁾ esitti, että valtiolta ostettu metsämaa ei sovellu metsänistutukseen. Lisäksi edunsaaja pitää omaa maa-alueitaan laadultaan parempina kuin valtiolta saamaansa maa-alueita ja katsoo, että vaihtokauppaan ei sisälly valtiontukea. Edunsaaja mainitsi käyttävänsä hankkimaansa maa-alueita mehiläisviljelyyn siten, että maa on kesäisin laitumena.

4.2.3 Potentiaalisen valtiontuen soveltuvuus sisämarkkinoille

- (74) Vaikka komissio pyysi asianomaisia esittämään todisteita, joiden perusteella se voisi tarkastella kiistanalaisten vaihtokauppojen soveltuvuutta sisämarkkinoille, se ei ole vastaanottanut lainkaan todisteita.

⁽⁵⁷⁾ Litex Commerce.

⁽⁵⁸⁾ BOIL, Mihaylov ja Mihaylova.

⁽⁵⁹⁾ Gerov, Terziev, Babev ja Babeva.

⁽⁶⁰⁾ LM Impex.

⁽⁶¹⁾ All Seas.

⁽⁶²⁾ Izgrev, Blagoeva, Litex Commerce, MIKS, Foros Development, Mirta Engineering ja Beta Forest.

⁽⁶³⁾ Izgrev, Litex Commerce, MIKS, BOIL, Mirta Engineering, Beta Forest, Mihaylov ja Mihaylova, LM Impex.

⁽⁶⁴⁾ LM Impex.

⁽⁶⁵⁾ Gerov, Babev ja Babeva sekä Terziev.

⁽⁶⁶⁾ Stoev.

5. BULGARIAN TASAVALLAN HUOMAUTUKSET

5.1 BULGARIAN HUOMAUTUKSET MENETTELYN ALOITTAMISTA KOSKEVAAN PÄÄTÖKSEEN

- (75) Bulgarian viranomaiset esittävät, että kiistanalaisissa vaihtokaupoissa ei ole kyse SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta valtiontuesta.
- (76) Bulgarian viranomaiset toteavat vaihtokauppojen ja vaihdetun metsämaan käyttötarkoituksen muuttamisen välisestä väitetystä olennaisesta yhteydestä, että metsälain 15 §:n b kohdan mukaan metsämaan käyttötarkoituksen muuttamista on mahdollista hakea riippumatta maa-alueen hankintatavasta (vaihtokauppa, myynti tai jokin muu tapa). Tällainen teoreettinen mahdollisuus ei kuitenkaan tarkoita sitä, että viranomaisten ja vaihtokaupan yksityisen osapuolen välillä olisi ennalta sovittu sitovasti maan käyttötarkoituksen myöhemmästä muuttamisesta.
- (77) Bulgarian viranomaiset toimittivat todisteita siitä, että vuosina 2007–2009 toteutetuista 132 vaihtokaupasta 24:ssä esitettiin pyyntö muuttaa vaihdetun metsämaan käyttötarkoitus. Kyseisistä 24 tapauksesta vain 15:ssä (11,4 % kaikista vaihtokaupoista) annettiin myönteinen hallinnollinen päätös, jolla hyväksyttiin käyttötarkoituksen muuttaminen.
- (78) Bulgarian viranomaiset huomauttavat myös, että maa-alueiden vaihtokaupoilla ja toisaalta maan käyttötarkoituksen muuttamisella oli erilaiset tavoitteet. Vaihtokauppojen tarkoituksena oli Bulgarian metsien lujittaminen ja säilyttäminen koko yhteiskuntaa hyödyttävän metsien kestävä kehityksen ja uusiutumisen turvaamiseksi, kun taas maan käyttötarkoituksen muuttamisella pyritään saavuttamaan maankäytön suunnittelusta annetussa laissa vahvistetut tavoitteet. Laissa vahvistetaan säännöt, jotka koskevat maa-alueiden sisällyttämistä taajamiin, joissa rakentaminen on sallittua kestävään kehitykseen sekä kansalaisten asianmukaisten asuin-, työskentely- ja virkistysedellytysten turvaamiseen liittyvien julkisten tarpeiden ja etujen mukaisesti. Lisäksi maa-alueiden vaihtokaupoille on saatava maatalous- ja elintarvikeministerin hyväksyntä, kun taas maan käyttötarkoituksen muuttaminen edellyttää sitä, että toimivaltaiset elimet, kuten aluekehityksestä ja julkisista töistä vastaava ministeri, alueen ylin hallintoviranomainen tai kunnanvaltuustot, hyväksyvät maankäyttösuunnitelman. Koska oikeus pyytää maan käyttötarkoituksen muuttamista ei perustu suoraan metsälakiin vaan edellyttää muissa säädöksissä asetettujen edellytysten täyttymistä, Bulgarian viranomaiset katsovat, että hypoteettinen mahdollisuus muuttaa maan käyttötarkoitusta ei tarkoita, että tällainen muutos liittyy olennaisesti maa-alueiden vaihtokauppoihin.
- (79) Bulgarian viranomaiset ottivat kantaa kysymykseen vaihdetun maan käyttötarkoituksen potentiaalisen muuttamisen ottamisesta huomioon maan hinnan määrittämisessä ja toistivat jälleen, että vaihtokauppaa varten arvioidun hinnan ja maan käyttötarkoituksen myöhemmän muuttamisen välillä ei ole suoraa yhteyttä. Viranomaiset kuvasivat kattavasti menettelyä, jonka mukaisesti määritetään toisaalta vaihtokaupassa sovellettavat hinnat (perushintoja koskevan asetuksen 20 §:n 5 momentti ja 21 §) ja toisaalta maan käyttötarkoituksen muuttamisesta perittävät maksut. Viranomaiset huomauttavat myös, että yksityiset maanomistajat voivat pyytää metsämaan käyttötarkoituksen muuttamista riippumatta maan hankintatavasta. Näin ollen kaikilla investoijilla on samanlaiset edut riippumatta siitä, onko metsämaa hankittu valtiolta vai markkinaehtojen mukaisella liiketoimella yksityiseltä osapuolelta. Sen vuoksi maan käyttötarkoituksen muuttamisesta perittävien maksujen ei pidä katsoa olevan valikoivia edunsaajien suhteen.
- (80) Komission epäilyksiin siitä, vastaako hallinnollisten hintojen laskentamenetelmä asianmukaisesti markkinahintoja, Bulgarian viranomaiset toteavat ensiksi, että hallinnolliset hinnat vahvistetaan perushintoja koskevan asetuksen säännösten mukaisesti ja että kyseisessä asetuksessa on otettu malliksi käytännöt, joita muissa jäsenvaltioissa, kuten Saksassa, on sovellettu metsämaan hallinnollisten hintojen määrittämisessä. Sen lisäksi yksityisten ja julkisten metsämaiden arvon määrittävät riippumattomat asiantuntijat, jotka noudattivat samoja kriteerejä.
- (81) Toiseksi Bulgarian viranomaiset esittivät tietoja kaikista vaihtokaupoista⁽⁶⁷⁾, joihin liittyi yksityisomistuksessa olevien metsäalueiden myyntiä tai hankintaa vuosina 2007–2009⁽⁶⁸⁾. Yksityisomistuksessa olevien maiden keskihinnasta (markkinahinnoista) esitettyihin tietoihin sisältyy tiivistelmä uskottavasta markkinapohjaisesta näytöstä perushintoja koskevan asetuksen täydentävien säännösten 34 kohdassa esitetyn vaatimuksen mukaisesti. Jos käytävissä ei ollut tietoja samalla alueella tehdyistä vaihtokaupoista, esitettiin yksityiskohtaisia tietoja lähellä sijaitsevilla

⁽⁶⁷⁾ Viranomaiset toteavat, että tarkastelujaksolla toteutettiin 567 yksityistä metsäalueiden kauppaa.

⁽⁶⁸⁾ Tammikuussa 2009 kiellettiin lailla valtion maiden vaihtaminen vanhojen sääntöjen ja vanhan menettelyn mukaisesti, eikä vaihtokauppoja enää sen jälkeen toteutettu.

alueilla toteutetuista vaihtokaupoista, joissa on ollut kyse sijainniltaan ja kasvilajistoltaan samantyyppisestä metsämaasta. Bulgarian viranomaisten mukaan nämä tiedot osoittavat, että kiistanalaisissa vaihtokaupoissa käytetty hallinnollinen hinta oli useimmissa tapauksissa korkeampi kuin markkinaehtoin tehdyissä kaupoissa saatu markkinahinta⁽⁶⁹⁾. Bulgarian viranomaiset kyseenalaistavat tältä osin kantelijan esittämät todisteet. Toisaalta kantelijoiden esittämät hinnat ovat nimenomaan hintoja, joita maa-alueista on pyydetty, eivät siis välttämättä maa-alueista maksettuja hintoja tai sellaisten maa-alueiden hintoja, joiden käyttötarkoitus oli jo muutettu ja leimavero maksettu. Toisaalta kantelijan mainitsema markkinahinta ei aina ole luotettava, sillä useissa tapauksissa se perustuu yhteen ainoaan yksityisten osapuolten väliseen liiketoimeen.

- (82) Kolmanneksi Bulgarian viranomaiset totesivat jälleen, että hallitus ei kattanut hintaeroa hankkimansa yksityisen metsämaan korkeampaan hallinnolliseen kokonaisarvoon verrattuna ja että vaihtokaupat toteutettiin vain, jos yksityiseltä omistajalta saadun metsämaan arvo oli vähintään yhtä suuri kuin siihen vaihdetun, valtion omistaman metsämaan arvo. Lisäksi yksityisen osapuolen oli maksettava hallinnollisia kuluja, joiden määrä oli 2 prosenttia maa-alueen arvosta.
- (83) Lopuksi Bulgarian viranomaiset huomauttavat, että perushintoja koskevaa asetusta on sen hyväksymisen jälkeen muutettu kolme kertaa: vuosina 2004, 2005 ja 2007. Etenkin vuonna 2005 tehty muutos oli merkityksellinen, kun otetaan huomioon pakkolunastettujen metsien ja metsämaiden palauttamisprosessin huomattava edistyminen, sillä se tarkoitti, että yksityisiä metsiä oli saatavilla markkinoilla ja niille oli kysyntää. Tällä muutoksella pyrittiin ensisijaisesti muuttamaan maan arvonmäärityksessä käytettyä menetelmää. Lisäksi kaupungistumiselta suojeltavia alueita koskevia kertoimia korotettiin, ja käyttöön otettiin useita uusia luokkia, joiden mukaisesti maa-alueiden hintoihin lisättiin korotus asuinalueen luokasta riippuen.
- (84) Sen jälkeen kun Bulgaria liittyi Euroopan unioniin 1 päivänä tammikuuta 2007, kaikki asetukseen sisältyvät kertoimet päivitettiin. Tämä koskee myös niitä kertoimia, jotka liittyvät kaupungistumiselta suojeltaviin alueisiin, sekä niin sanottuja "markkinakertoimia", jotka riippuvat maa-alueen luokasta. Lisäksi perushintoja koskevan asetuksen 20 §:n 5 momenttia muutettiin siten, että valtion omistaman maan vaihtohintaa korotettiin 50 prosentilla markkinakertoimen arvosta. Lisäksi otettiin käyttöön korotus, joka lisätään maan arvoon asuinalueen luokan mukaan.
- (85) Bulgarian viranomaisten mukaan nämä muutokset perushintoja koskevaan asetukseen osoittavat, että vaikka Bulgariassa ei ollut kehittyneitä metsämaan kotimarkkinoita ja vaikka Bulgaria oli piakkoin liittymässä Euroopan unioniin, viranomaiset pyrkivät päivittämään asetuksessa vahvistettua arvonmääritysmekanismia varmistaakseen, että se perustui uskottavaan markkinapohjaiseen tietoon. Näin ollen Bulgarian liittyessä unioniin perushintoja koskevan asetuksen perusteella lasketut hallinnolliset hinnat eivät voineet olla kyseisten maa-alueiden markkinahintoja alhaisemmat.
- (86) Komission epäilystä vaihtokauppojen mahdollisesti aiheuttamasta kilpailun vääristymisestä sekä vaikutuksesta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan Bulgarian viranomaiset toteavat ensiksi, että kiistanalaisiin vaihtokauppoihin osallistuneista yksityisistä osapuolista 81 on SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja yrityksiä. Muut 51 yksityistä osapuolta olivat luonnollisia henkilöitä, jotka eivät harjoittaneet tavaroiden tai palvelujen kauppaa. Bulgaria korostaa tässä yhteydessä, että valtiollinen metsävirasto tai sen seuraaja, metsistä vastaava toimeenpano- virasto, ei vastaanottanut lainkaan puunkaatoilupaa tai puutavaran maastavientilupaa koskevia hakemuksia niiltä luonnollisilta henkilöiltä, jotka tekivät tarkastelujaksolla vaihtokauppoja.
- (87) Toiseksi Bulgarian viranomaiset esittävät, että vaihtokaupat eivät voineet vaikuttaa unionin sisäiseen kauppaan, sillä tukea saaneet yritykset harjoittavat toimintaa, johon ei liity tuotteiden tai palvelujen tuontia tai vientiä. Bulgarian viranomaiset täydensivät jo toimittamiaan tietoja tarkastelujaksolla Bulgariassa tuotetun ja unioniin viedyn puutavaran määrästä sekä toimittivat asiakirjan, jonka mukaan yksikään valtion metsämaata kiistanalaisissa vaihtokaupoissa hankkineista yksityisistä osapuolista ei tuottanut puutavaraa, myynyt sitä kansallisilla markkinoilla tai vienyt sitä maasta.
- (88) Kolmanneksi Bulgarian viranomaiset väittävät, että matkailualaan (esim. toimintaan matkanjärjestäjänä, matkatoimistona, hotellinomistajana tai muiden matkailupalvelujen tarjoajana) sovelletaan Bulgarian matkailulain säännöksiä. Laissa edellytetään, että matkanjärjestäjät kirjautuvat talous- ja matkailuministeriön ylläpitämään julkiseen rekisteriin. Myös hotellitoimintaa harjoittavien henkilöiden on rekisteröidyttävä sitä varten luotuun rekisteriin matkailulain 58 §:n mukaisesti. Sen vuoksi vain talous-, energia- ja matkailuministeriön ylläpitämiin julkisiin

⁽⁶⁹⁾ Bulgarian viranomaiset viittaavat todisteisiin, joiden mukaan 105 vaihtokaupassa käytetty hallinnollinen hinta oli korkeampi kuin yksityisten osapuolten markkinaehtoin toteutetuissa liiketoimissa maksettu markkinahinta, ja hallinnollinen hinta oli markkinahintaa alhaisempi vain 13 tapauksessa.

rekistereihin rekisteröidyt yritykset voidaan katsoa matkailualalla toimiviksi yrityksiksi. Kyseisistä rekistereistä selviää, että vain yksi valtiolta kiistanalaisissa vaihtokaupoissa metsämaata hankkinut yritys (Kapsi Tours OOD) on rekisteröitynyt matkailulaissa tarkoitetuksi matkanjärjestäjäksi.

- (89) Neljänneksi Bulgarian viranomaiset selittivät, että myös kiinteistökehityksen harjoittaminen Bulgariassa edellyttää rekisteröitymistä Bulgarian rakennusliiton ylläpitämään rakennusalan yritysten keskusrekisteriin rakennusliitosta annetun lain ⁽⁷⁰⁾ mukaisesti. Bulgarian viranomaiset huomauttavat, että vain kolme hallituksen kanssa vaihtokauppoja tehneistä yrityksistä oli rekisteröity rakennusalan yritykseksi ja on saattanut jollakin tavalla osallistua lain-säädännön mukaisiin rakennustöihin.
- (90) Näin ollen Bulgarian viranomaiset väittävät, että useimmat niitä yrityksistä, jotka mahdollisesti hyötyivät kiistanalaisista vaihtokaupoista, eivät toimineet rakennus- tai matkailualalla. Sen vuoksi viranomaisten mukaan ei voida sanoa, että vaihtokaupat olisivat vääristäneet kilpailua asianomaisilla markkinoilla metsäalaa lukuun ottamatta.

5.2 BULGARIAN KOMMENTIT KANTELIJAN HUOMAUTUKSIIN

- (91) Bulgarian viranomaiset ovat kantelijan kanssa yhtä mieltä siitä, että valtion ja kuntien välisiin metsämaiden vaihtokauppoihin ei liity valtiontukea. Sen sijaan niiden mukaan kantelijan väite, että useimmat edunsaajat toimivat rakennus- tai matkailualalla, ei pidä paikkaansa edellisessä jaksossa esitetystä syistä.
- (92) Bulgarian viranomaiset ovat kantelijan kanssa eri mieltä myös siitä, miten tämä on määrittänyt metsäalueiden markkinahinnat vertailemalla metsämaan hintaa eri vuosina (esim. muutama vuosi ennen metsäalueiden vaihtoa). Lisäksi viranomaiset kiistävät kantelijan väitteen, että vaihdetun metsämaan omistajat tarjosivat eräissä tapauksissa kyseistä maata vakuudeksi saadakseen lainoja, sillä tämä olisi vastoin Bulgarian lainsäädäntöä sekä kantelijan mainitsemaa lakia valtion omaisuudesta. Kantelijan toimittamiin tietoihin sisältyy viranomaisten mukaan merkittäviä virheitä, eivätkä ne vastaa käytettävissä olevia kiinteistörekistereitä ja maa-alueiden vaihtokauppoja koskevia asiakirjoja. Viranomaisten mukaan kantelijan toimittamat tiedot eivät pidä paikkaansa myöskään vaihtokauppojen avulla hankitun ja sen jälkeen lainojen vakuudeksi tarjotun valtion metsämaan osalta. Joka tapauksessa Bulgarian viranomaiset toteavat, että pankit vaativat Bulgariassa vakuudeksi kiinteän omaisuuden lisäksi likvidejä varoja varmistaakseen lainan takaisinmaksun. Viranomaisten mukaan olisi sen vuoksi väärin jakaa myönnetyn lainan määrä kiinnityksen vakuudeksi tarjotun maa-alueen pinta-alalla neliömetrihinnan määrittämiseksi. Viranomaiset esittävät myös First Investment Bankin lausunnon lainojen myöntämismekanismeista sekä lainanottajien lainojensa vakuudeksi tarjoamien metsien ja metsämaiden arvonmääritysmenetelmistä.
- (93) Bulgarian viranomaiset eivät myöskään yhdy kantelijan väitteeseen, että paikallisviranomaisilla ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin hyväksyä yksityiskohtaiset maankäyttösuunnitelmat sellaista maa-aluetta varten, jonka käyttötarkoitus oli muutettu. Viranomaisten mukaan maan käyttötarkoituksen muuttaminen perustuu laillisesti hyväksytyihin yksityiskohtaisiin maankäyttösuunnitelmiin, joista on käyty julkisesti keskustelua ja joilla on muutettu asuin-alueiden voimassa olevia maankäyttösuunnitelmia. Nämä hallinnolliset menettelyt eivät kuulu maatalous- ja elintarvikeministerin harkintavaltaan, vaan ministeri antaa yksittäisiä hallinnollisia määräyksiä maan kaavoituksen muuttamiseksi muutosta pyytävälle osapuolille vasta sen jälkeen kun kyseiset maankäyttösuunnitelmat ovat tulleet voimaan.
- (94) Viranomaiset myös kiistävät väitteen, jonka mukaan monet vaihtokauppojen osapuolista aikoivat muuttaa hankkimansa metsämaan käyttötarkoituksen. Bulgarian metsälain mukaan tällainen käyttötarkoituksen muutos on mahdollinen vain, jos asianomainen tekee muutoshakemuksen noudattaen metsälain 14c §:ssä (kumottu) tarkoitettua menettelyä. Mikä tahansa muu joukkotiedotusvälineissä julkaistu tai muutoin kuin laissa tarkoitettua menettelyä noudattaen ilmaistu aikomus maan käyttötarkoituksen muuttamisesta on merkityksetön ja mielivaltainen.
- (95) Viranomaiset eivät myöskään ole samaa mieltä kantelijan väitteestä, jonka mukaan metsämaan hinnan määrittämisessä sovellettu hallinnollinen menettely ei vastaisi talouden dynaamista kehitystä. Viranomaiset katsovat, että perushintoja koskevan asetuksen mukainen menetelmä hintojen määrittämiseksi on riittävä. Niiden mukaan ei myöskään pidä paikkaansa, että asetusta ei olisi päivitetty, sillä vuonna 2007 asetukseen sisällytettiin uusia kertoimia, jotta jo toteutuneista vaihtokaupoista ei aiheutuisi talouden toimijoille taloudellista etua.

⁽⁷⁰⁾ Virallinen lehti N:o 108/2006.

- (96) Viranomaiset kiistävät kantelijan väitteen, jonka mukaan arvioijat ovat puolueellisia. Viranomaisten mukaan arvioijat ovat tuomioistuimen asiantuntijoita, joiden koskemattomuutta ei ole mahdollista kyseenalaistaa. Lisäksi viranomaiset eivät olisi hyväksyneet vaihtokauppaa varten sellaista arvioijan arviota, joka olisi suosinut yksityistä osapuolta ja ollut vastoin perushintoja koskevan asetuksen säännöksiä.
- (97) Kantelijan väitteestä, jonka mukaan viranomaisten toimittamat, liiketoimien arvoja/hintoja koskevat viralliset tilastotiedot eivät pidä paikkaansa, viranomaiset toteavat, että Bulgarian rikoslain mukaan veronkierto, joka toteutetaan pimittämällä liiketoimen todellinen hinta, on rikos.
- (98) Lopuksi Bulgarian viranomaiset kiistävät kantelijan väitteen, että metsistä vastaavan toimeenpanoviraston entisen päällikön syytteesenpano todistaisi vaihtokauppoihin liittyneen valtiontukea. Viranomaisten mukaan valtion metsämaata koskeviin vaihtokauppoihin osallistuneita virkamiehiä vastaan nostetuilla syyteillä ei ole merkitystä, kun arvioidaan kiistanalaisiin vaihtokauppoihin mahdollisesti sisältyvää valtiontukea.

5.3 BULGARIAN KOMMENTIT MUIDEN KOLMANSIEN OSAPUOLTEN ESITTÄMIIN HUOMAUTUKSIIN

5.3.1 Bulgarian 29 päivänä syyskuuta 2011 esittämät kommentit

- (99) Bulgarian viranomaiset vastasivat 29 päivänä syyskuuta 2011 päivätyllä kirjeellään huomautuksiin, joita All Seas oli esittänyt menettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä.
- (100) All Seas vaihtoi yhteensä 157,4 hehtaaria yksityisomistuksessa ollutta metsämaata Tetevenin ja Gabrovon kunnissa valtion Balchikin kunnassa omistamiin metsämaihin, joiden pinta-ala oli yhteensä noin 57,9 hehtaaria⁽⁷¹⁾. Samassa yhteydessä All Seas myös maksoi Bulgarian valtiolle 138 781 leviä hallinnollisia kuluja.
- (101) Valtion omistamien metsämaiden hallinnolliseksi hinnaksi määritettiin 11,99 leviä/m². Bulgarian viranomaisten tietojen mukaan keskimääräinen markkinahinta (metsäalueita markkinaehdoin samassa kunnassa samalla alueella tai vierekkäisillä alueilla myyvien ja ostavien yksityisten osapuolten keskenään sopima hinta) oli tarkastelujaksolla 4,16 leviä/m². Näin ollen vaihtokauppa, jonka osapuolina olivat All Seas ja Bulgarian valtio, toteutettiin maksua vastaan, eikä siitä aiheutunut SEUT-sopimuksen 107 artiklassa tarkoitettua taloudellista etua.
- (102) Bulgarian viranomaiset huomauttavat myös, että All Seas haki metsämaan käyttötarkoituksen muuttamista metsälain 14 §:n mukaisesti ja Bulgarian ministerineuvosto hyväksyi hakemuksen metsälain 14d §:n 2 momentin nojalla⁽⁷²⁾. Bulgarian viranomaisten tietojen mukaan kyseinen päätös ei ole tullut voimaan. Bulgarian viranomaiset ovat samaa mieltä kuin All Seas siitä, että valtiolla ei ollut suoraa vaikutusvaltaa kyseisen maa-alueen käyttötarkoituksen muuttamiseen (maa-alueita varten ei ollut maankäyttösuunnitelmaa), minkä vuoksi vaihtokauppaa seurannut omistajan muutos ei voi olla osoitus vaihtokaupan osapuolten yhteisestä aikomuksesta muuttaa maan käyttötarkoitus. Bulgarian viranomaisten mukaan vaihtokauppojen arvioinnissa on ratkaisevaa se, ovatko vaihdettavien omaisuuserien kirjanpitoarvot yhtä suuret. Bulgarian hallitus on toteuttanut kyseiset vaihtokaupat juuri tältä pohjalta. Toinen syy siihen, että maan käyttötarkoituksen muuttamiseen vaihtokaupan jälkeen ei liity valtiontukea, on se, että hallinnolliset maksut ovat samat kaikille hakijoille.
- (103) Bulgarian viranomaiset huomauttavat myös, että All Seas ei ole kaatanut puita vaihtokaupassa saamiltaan metsämailta eikä käynyt unionin sisäistä kauppaa kyseisiltä metsämailta peräisin olevalla puutavaralla. All Seas ei myöskään tarjoa matkailulaissa tarkoitettuja matkailupalveluja eikä ole rakennusliitosta annetussa laissa tarkoitettu rakennusalan yritys.

5.3.2 Bulgarian 4 päivänä marraskuuta 2011 esittämät kommentit

- (104) Bulgaria vastasi 4 päivänä marraskuuta 2011 päivätyllä kirjeellään seuraavien osapuolten esittämiin huomautuksiin: Elkabel AD, LM Impex EOOD, Foros Development EAD ja Simeon Stoev Mirov.
- (105) Bulgarian viranomaiset toteavat Elkabelin, LM Impexin ja Foros Developmentin kanssa toteutetuista vaihtokaupoista, ettei niissä katettu hintaeroa ja että yksityiset osapuolet maksoivat lisämaksua hallinnollisista kustannuksista. Lisäksi osapuolet maksoivat kaikki paikalliset verot. Yksikään yrityksistä ei hakenut hankkimansa metsämaan käyttötarkoituksen muuttamista.

⁽⁷¹⁾ Määräys N:o RD 49–269/17.7.2007.

⁽⁷²⁾ Päätös nro 602/16.9.2008.

- (106) Bulgarian viranomaiset toteavat lisäksi, että eräissä niistä kunnista, joissa vaihdetut maa-alueet sijaitsivat, ei ole toteutettu lainkaan pelkästään yksityisten osapuolten välisiä vaihtokauppoja. Sen vuoksi ei voitu määritellä vaihdettujen maa-alueiden markkinahintoja eikä arvioida, oliko vaihtokaupoista aiheutunut taloudellista hyötyä.
- (107) Bulgarian viranomaiset huomauttavat myös, että Elkabel ja LM Impex eivät vie puutavaraa ulkomaille eikä niitä ole rekisteröity Bulgarian lain mukaisesti rakennus- tai matkailualan yrityksiksi.
- (108) Simeon Stoev Mirov on luonnollinen henkilö, joka vaihtoi 56 aarin kokoisen yksityisen metsäalueen (arvo 3 436 leviä) Rakitovossa 50 aarin kokoiseen valtion metsämaahan (arvo 1 308 leviä) Burgasissa (Kraymorien kylässä). Bulgarian viranomaiset katsovat, että kyseisen vaihtokaupan olisi kuuluttava vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen soveltamisalaan.
- (109) Bulgarian viranomaiset väittävät sen vuoksi, että edellä mainittujen yksityisten osapuolten kanssa toteutettuihin vaihtokauppoihin ei sisälly valtiontukea.

5.3.3 Bulgarian 16 päivänä joulukuuta 2011 esittämät kommentit

- (110) Bulgaria vastasi 16 päivänä joulukuuta 2011 päivätyllä kirjeellään seuraavien kolmansien osapuolten esittämiin huomautuksiin: V-N-G Confort OOD, Izgrev 5 EOOD, Ekobalkani-Bulgaria EOOD, Vihren EOOD, Litex Commerce AD ja Jivka Blagoeva.
- (111) Bulgarian viranomaiset toteavat V-N-G Confortin, Izgrev 5:n, Ekobalkanin, Vihrenin ja Litex Commercen kanssa toteutetuista vaihtokaupoista, että niissä ei katettu hintaeroa ja että kyseisissä tapauksissa yksityiset osapuolet maksoivat lisämaksua hallinnollisista kustannuksista. Lisäksi kyseiset osapuolet maksoivat kaikki paikalliset verot. V-N-G Confort, Ekobalkani ja Litex Commerce eivät myöskään pyytäneet valtiolta hankkimiensa metsäalueiden käyttötarkoituksen muuttamista.
- (112) Bulgarian viranomaiset huomauttavat lisäksi, että eräissä niistä kunnista, joissa vaihdetut maa-alueet sijaitsivat, ei toteutettu lainkaan pelkästään yksityisten osapuolten välisiä vaihtokauppoja. Sen vuoksi ei voida määritellä kyseisten maa-alueiden markkinahintoja eikä pitävästi arvioida, aiheutuiko vaihtokaupoista kyseisille yksityisille osapuolille taloudellista hyötyä. Izgrev 5:n tapauksessa valtiolta vaihdossa saadun metsämaan hallinnollinen hinta oli hieman korkeampi kuin markkinahinta, joka oli saatu vastaavissa yksityisissä vaihtokaupoissa. Sen vuoksi vaihtokaupoista ei Bulgarian viranomaisten mukaan aiheutunut etua. Samaa perustelua voidaan soveltaa myös vaihtokauppaan Litex Commercen kanssa, sillä Bulgarian viranomaisten mukaan hallinnolliset hinnat olivat neljä kertaa korkeammat kuin valtion omistaman metsämaan markkinahinnat.
- (113) Lopuksi Bulgarian viranomaiset huomauttavat, että yksikään edellä mainituista yksityistä osapuolista ei vie puutavaraa ulkomaille eikä ole Bulgarian lainsäädännössä tarkoitettu rekisteröity rakennus- tai matkailualan yritys, joten niiden kanssa toteutetut vaihtokaupat eivät vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (114) Jivka Blagoeva on luonnollinen henkilö, joka vaihtoi 1,9036 hehtaaria omistamaansa metsämaata (arvo 16 091 leviä) Tetevenin kunnassa 0,3001 hehtaariin valtion metsämaata (arvo 24 216 leviä) Predelan alueella Razlogin kunnassa. Bulgarian valtio ei kattanut hintaeroa, ja Jivka Blagoeva maksoi kaikki hallinnolliset kulut ja paikalliset verot eikä ole hakenut vaihdetun maa-alueen käyttötarkoituksen muuttamista. Bulgarian viranomaisten mukaan kyseinen vaihtokauppa kuuluu vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen soveltamisalaan.
- (115) Sen vuoksi Bulgarian viranomaiset katsovat, että edellä mainittujen yksityisten osapuolten kanssa toteutettuihin vaihtokauppoihin ei liity valtiontukea.

5.3.4 Bulgarian 25 päivänä huhtikuuta 2012 esittämät kommentit

- (116) Bulgarian viranomaiset vastasivat 25 päivänä huhtikuuta 2012 päivätyllä kirjeellään seuraavien kolmansien osapuolten huomautuksiin: Aqua Estate, Beta Forest, Kosta Gerov, Dimitar Ivanov Terziev, Yavor Iliev Haytov, Valentina Angelova Haytova, Georgi Aleksandrov Babev, Marieta Tihomirova Damyanova, Elizabet Petkova Mihaylova, Svetoslav Petkov Mihaylov, BG Land Co, Mirta Engineering, Miks-PS OOD ja BOIL OOD.
- (117) Bulgarian viranomaiset yhtyvät kyseisten tarkastelujaksolla vaihtokauppoihin osallistuneiden luonnollisten henkilöiden ja yritysten näkemyksiin, joiden mukaan vaihtokauppoihin ei sisällynyt valtiontukea, vaan niissä oli kyse liiketoimista, jotka toteutettiin valtion kannalta edullisin ehdoin ja hinnoilla, jotka eivät olleet vastaavissa

kiinteistökaupoissa maksettuja markkinahintoja alhaisempia. Lisäksi Bulgarian viranomaiset tukevat edellä mainittujen yksityisten osapuolten näkemystä, jonka mukaan vaihtokaupat toteutettiin voimassa olleen Bulgarian lain-säädännön, tässä tapauksessa perushintoja koskevan asetuksen ja metsälain, mukaisesti. Eräiden näistä vaihtokaupoista olisi katsottava kuuluvan vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen soveltamisalaan.

5.4 BULGARIAN VASTAUKSET KOMISSION MUODOLLISEN TUTKINTAMENETTELYN AIKANA LÄHETTÄMIIN TIETOPYYNTÖIHIN

- (118) Bulgarian viranomaiset vastasivat komission tietopyyntöihin toimittamalla sekä yksityisten metsämaiden että valtion metsämaiden markkinahinnat kaikkien tarkastelujaksolla toteutettujen vaihtokauppojen osalta ⁽⁷³⁾.
- (119) Bulgarian viranomaiset kuitenkin ilmoittivat 19 päivänä marraskuuta 2013 ⁽⁷⁴⁾, että heidän toimittamiensa tietojen luotettavuuteen liittyi eräitä ongelmia. Erityisesti johdanto-osan 44 kappaleessa olevan kaavan osalta Bulgarian viranomaiset ovat esittäneet käyvät markkinahinnat 82 maa-alueen (60 valtion omistamaa ja 22 yksityisten omistamaa maa-alueita) osalta, joita kiistanalaiset vaihtokaupat koskevat. Muiden maa-alueiden osalta viranomaiset ovat parhaan kykynsä mukaan toimittaneet markkina-arvot ja ilmoittaneet, että tiedot eivät välttämättä vastaa käypää markkina-arvoa. Muiden valtion omistamien maa-alueiden osalta Bulgarian viranomaiset selittivät, että heidän markkinahintoina esittämänsä hinnat olivat itse asiassa erilaisten metsiin liittyvien liiketoimien keskihintoja. Näin ollen ne eivät välttämättä edusta käypää markkina-arvoa, koska ne eivät vastaa identtisten liiketoimien keskihintoja.
- (120) Vastaavasti kun on kyse yksityisten omistamista maa-alueista, joiden arvoa riippumaton asiantuntija ei vielä ole määrittänyt, Bulgarian viranomaiset ilmoittivat, että eräissä tapauksissa myyntitodistuksissa ilmoitetut hinnat, joita viranomaiset käyttivät kyseisten maa-alueiden ilmoitettujen markkina-arvojen suuntaa-antavana arvona, olivat yhtä tai lähes yhtä suuret kuin niin sanotut verotusarvot. Tietyn maa-alueen verotusarvo ei ole sama kuin sen markkina-arvo, vaan kyseessä on kiinteistökaupoissa maksettava vähimmäishinta. Näin ollen kyseisen maa-alueen markkina-arvo on periaatteessa korkeampi.
- (121) Edellä esitetystä huolimatta Bulgarian viranomaiset korostivat sitä, että heidän ilmoittamansa markkinahintoja koskevat tiedot ovat tarkimmat mahdolliset arviot, sillä i) Bulgariassa ei ole erityisiä sääntöjä metsäalueiden markkinahintojen määrittämiseksi arvonmäärityksellä, ii) riippumattoman asiantuntijan toteuttama arvonmääritys, jossa pyritäisiin selvittämään metsäalueiden markkinahinnat vaihtokaupan hetkellä, kestäisi liian kauan ja iii) maksaisi liikaa. Lisäksi Bulgarian viranomaiset esittivät, että ilmoitetut hinnat ovat joka tapauksessa lähempänä käypää markkinahintoja kuin hallinnollisia hintoja.
- (122) Lopuksi Bulgarian viranomaiset toimittivat tietoja 25 vaihtokaupassa todellisuudessa käytetyistä hallinnollisista hinnoista sekä hypoteettisista hallinnollisista hinnoista, jotka saadaan käyttämällä perushintoja koskevan asetuksen vuoden 2010 muutokseen sisältyviä kertoimia. Otos kattoi 25 vaihtokauppaa, jotka toteutettiin pääasiassa vuosina 2008 ja 2009 (vain 6 vaihtokauppaa vuonna 2007). Komissio oli pyytänyt näitä tietoja varmistaakseen, että hallinnollisten hintojen järjestelmä (mikäli hintoja päivitettiin asianmukaisesti) vastasi asianmukaisesti metsämaan markkinahintoja ja johti kaikissa tapauksissa hintoihin, jotka olivat mahdollisimman lähellä markkina-arvoa, kuten oikeuskäytännössä edellytetään.

6. TOIMENPITEEN ARVIOINTI

6.1 TUEN OLEMASSAOLO

- (123) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaan ”jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan”.
- (124) Jotta toimenpide voitaisiin katsoa SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi tueksi, sen on täytettävä seuraavat kumulatiiviset ehdot: i) toimenpide on valtion myöntämä ja rahoitetaan valtion varoista, ii) toimenpiteestä on etua toimenpiteen kohteelle, iii) etu on valikoiva, ja iv) toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

⁽⁷³⁾ Bulgaria toimitti (uudelleen) nämä tiedot komissiolle taulukkomuodossa sähköpostitse 21 päivänä tammikuuta 2014 (2014/032997).

⁽⁷⁴⁾ Viite 2013/115208.

- (125) Tässä tapauksessa on kuitenkin alustavasti pohdittava myös sitä, ovatko vaihtokauppojen mahdolliset edunsaajat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja yrityksiä. Tämä johtuu siitä, että kyseisen määräyksen sanamuodon mukaisesti valtiontukisääntöjä sovelletaan vain silloin, kun tuensaaja on yritys.
- (126) Euroopan unionin tuomioistuin määrittelee SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi yritykseksi kaikki yksiköt, jotka harjoittavat taloudellista toimintaa, riippumatta kyseisten yksiköiden oikeudellisesta muodosta ja rahoitustavasta⁽⁷⁵⁾. Euroopan unionin tuomioistuimen mukaan kaikki toiminta, jossa tarjotaan tavaroita tai palveluja markkinoilla, on taloudellista toimintaa⁽⁷⁶⁾. Yksikön luokittelu yritykseksi on siis aina suhteessa tiettyyn toimintaan. Toimijaa, joka harjoittaa sekä taloudellista että ei-taloudellista toimintaa, pidetään yrityksenä ainoastaan ensin mainitun toiminnan osalta. Yrityksen ei tarvitse olla oikeushenkilö. Myös luonnollinen henkilö voidaan katsoa valtiontukisääntöjen mukaisesti yritykseksi, jos hän harjoittaa taloudellista toimintaa.
- (127) Näin ollen olisi huomattava, että eräät kiistanalaisten vaihtokauppojen edunsaajat eivät harjoittaneet vaihdetulla metsämaalla taloudellista toimintaa tarkastelujaksolla eivätkä harjoita nykyäänkään. Sen vuoksi kyseisiä edunsaajia ei voida katsoa SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuiksi yrityksiksi, eikä niiden Bulgarian valtion kanssa tekemiin vaihtokauppoihin liity valtiontukea.
- (128) Sen vuoksi tämän päätöksen loppuosa koskee ainoastaan niitä kiistanalaisten vaihtokauppojen edunsaajia, jotka ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja yrityksiä.

6.1.1 Vaihtokauppojen ja maan käyttötarkoituksen muuttamisen välinen olennainen yhteys

- (129) Komission menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esittämä ensimmäinen epäily koski sitä, oliko vaihtokauppojen sekä edunsaajien vaihdossa saaman maa-alueen käyttötarkoituksen muuttamisen välillä olennainen yhteys. Tämä on tärkeä kysymys, koska jos tällainen yhteys todetaan, se vaikuttaa komission arvioon siitä, aiheutuuko vaihtokaupoista taloudellista etua ja miten tällainen etu olisi määritettävä. Olennainen yhteys tarkoittaa sitä, että vaihtokaupan osapuolet aikoivat jo ennen vaihtokaupan toteuttamista muuttaa valtion omistaman maan käyttötarkoituksen metsämaasta rakennusmaaksi vaihtokaupan jälkeen. Vaikka perushintoja koskevan asetuksen mukaisesti vaihtokauppaa varten lasketut hallinnolliset hinnat perustuivat kahden metsäalueen vaihtoon, vaihtokauppaa seuraava ja jo ennen sitä suunniteltu valtion maa-alueen käyttötarkoituksen muuttaminen saattoi johtaa maan aliarvostukseen ottaen huomioon sen aiottu tuleva käyttö rakennusmaana.
- (130) Komission mukaan se tosin ei ole, että kiistanalaisten vaihtokauppojen jälkeen tehtiin aina – tai ainakin useimmissa tapauksissa – hakemus (ja se hyväksyttiin) edunsaajan vaihdossa saaman metsämaan käyttötarkoituksen muuttamiseksi rakennusmaaksi, on objektiivinen osoitus siitä, että vaihtokauppojen osapuolet aikoivat alusta lähtien muuttaa valtion omistaman maan käyttötarkoituksen vaihtoa jälkeen.
- (131) Tilastotiedot, joita Bulgarian viranomaiset toimittivat vastauksena menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen, vahvistavat johdanto-osan 38 kappaleessa esitetyt tiedot, joiden mukaan tarkastelujaksolla toteutuneista 132 vaihtokaupasta 24:ssä esitettiin pyyntö maan käyttötarkoituksen muuttamiseksi rakennusmaaksi (18,2 % kaikista vaihtokaupoista), ja pyydetty muutos hyväksyttiin 15 tapauksessa (11,4 % kaikista vaihtokaupoista). Näiden tietojen pohjalta komissio päättää, että useimmissa tapauksissa ei vaihtokauppojen jälkeen pyydetty maan käyttötarkoituksen muuttamista.
- (132) Joka tapauksessa komissio toteaa, että Bulgarian lainsäädännössä säädetään kahdesta eri menettelystä, joista toinen koskee vaihtokauppoja ja toinen maan käyttötarkoituksen muuttamista, ja että kummastakin menettelystä vastaa erillinen valtion elin, jotka toimivat toisistaan riippumatta. Myös tämä osoittaa, että vaihtokauppojen ja maan käyttötarkoituksen muuttamisen välillä ei tässä tapauksessa ole olennaista yhteyttä.
- (133) Koska vaihtokauppojen ja edunsaajan vaihdossa saaman maan käyttötarkoituksen muuttamisen välillä ei ole osoitettu olevan olennaista yhteyttä, komissio tarkastelee jokaista vaihtokauppaa erikseen selvittääkseen, liittyykö niihin SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

⁽⁷⁵⁾ Yhdistetyt asiat C-180/98–C-184/98, Pavlov ym., tuomio 12.9.2000 (Kok., s. I-6451, 74 kohta).

⁽⁷⁶⁾ Asia 118/85, komissio v. Italia, tuomio 16.6.1987 (Kok., s. 2599, 7 kohta); asia C-35/96, komissio v. Italia, tuomio 18.6.1998 (Kok., s. I-3851, 36 kohta); yhdistetyt asiat C-180/98–C-184/98, Pavlov ym., tuomio 12.9.2000 (Kok., s. I-6451, 75 kohta).

6.1.2 Maan käyttötarkoituksen muuttamiseen liittyvän valtiontuen olemassaolo

- (134) Maan käyttötarkoituksen muuttaminen kuuluu maa-alueiden käytöstä ja kehityksestä vastaavien viranomaisten lakisääteiseen toimivaltaan. Silloin kun viranomainen hyväksyy tietyn maa-alueen käyttötarkoituksen muuttamisen, se toimii sääntelyelimenä eikä talouden toimijana.
- (135) Ainoastaan valtion varoista suoraan tai välillisesti myönnettyt edut katsotaan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi tueksi. Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön ⁽⁷⁷⁾ mukaan kyseisessä mää-
räyksessä tehty erottelu toisaalta jäsenvaltion myöntämän tuen ja toisaalta valtion varoista myönnetyn tuen välillä ei tarkoita, että kaikki valtion myöntämät edut ovat tukea riippumatta siitä, onko ne rahoitettu valtion varoista vai ei. Erottelun tarkoituksena on pelkästään sisällyttää määritelmän piiriin sekä valtion suoraan myöntämät tuet että valtion nimeämän tai perustaman julkisen tai yksityisen elimen myöntämät tuet.
- (136) Vaikka viranomaisten hyväksyntä tietyn maa-alueen käyttötarkoituksen muuttamiselle metsämaasta rakennus-
maaksi saattaa kasvattaa maan markkina-arvoa, hyväksyntään ei liity SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtion varojen siirtoa: kyseisen sääntelytehtävän suorittaminen ei johda varojen siirtämiseen hyväk-
synnän saajalle eikä siihen liity valtion varoista luopumista, koska valtion ei tarvitse sääntelytehtävän yhteydessä periä myönteisen päätöksen saaneilta hakijoilta maksua, joka kattaa kokonaisuudessaan hyväksynnästä aiheutuvan taloudellisen arvon ⁽⁷⁸⁾.
- (137) Näin ollen viranomaisen päätökseen hyväksyä tietyn maa-alueen käyttötarkoituksen muutos ei sisälly SEUT-sopi-
muksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

6.1.3 Vaihtrakauppoihiin liittyvän valtiontuen olemassaolo

- (138) Vakiintuneen oikeuskäytännön ⁽⁷⁹⁾ mukaisesti silloin kun viranomaiset myyvät maata tai rakennuksia yritykselle tai taloudellista toimintaa harjoittavalle yksityishenkilölle, myyntiin voi liittyä taloudellista etua ja siten SEUT-sopi-
muksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, erityisesti jos myynnissä ei sovelleta markkina-arvoa eli myyntihinta ei ole sellainen, jonka tavanomaisessa kilpailutilanteessa toimiva yksityinen investoija olisi todennä-
köisesti hyväksynyt. Sama koskee maa-alueiden vaihtokauppoja, joissa valtion luovuttamien maa-alueiden arvo on suurempi kuin yksityisten valtiolle luovuttamien maa-alueiden arvo.
- (139) Ennen kuin tarkastellaan, aiheutuiko vaihtokaupoista taloudellista etua, komissio tutkii, täyttyvätkö muut johdanto-
osan 124 kappaleessa esitetyt edellytykset SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettun valtiontuen olemassaolon toteamiseksi.
- (140) Ensiksi voidaan toimenpiteen alkuperästä todeta, että vaihtokaupat kuuluvat maatalous- ja elintarvikeministerin tai ministerineuvoston (riippuen vaihdettavan maa-alueen koosta) sekä metsistä vastaavan toimeenpanoviraston toi-
mivaltaan, jotka kaikki ovat valtion elimiä. Sikäli kuin vaihtokaupan seurauksena valtion omistamaa metsää, jonka arvo on yksityisen metsämaan arvoa suurempi, siirtyy pois valtion omistuksesta, kyse on valtion varojen siirrosta siltä osin kuin Bulgarian valtio luopuu tuloista, joita se olisi voinut saada, jos se olisi vaihtokaupan yhteydessä toiminut markkinaehtojen mukaisesti.
- (141) Toiseksi maa-alueiden vaihtokaupat ovat valikoivia siltä osin kuin niistä hyötyivät vain ne maanomistajat, jotka vaihtoivat yksityistä metsämaata valtion metsämaahan.
- (142) Kolmanneksi vaihtokaupat vääristävät kilpailua ja vaikuttavat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Siltä osin kuin vaihtokauppojen edunsaajat ovat yrityksiä, jotka tarjoavat tavaroita ja palveluja tietyillä markkinoilla, vaihtokau-
poista mahdollisesti aiheutuva rahallinen etu vahvistaa niiden asemaa verrattuna muihin yrityksiin, jotka kilpailevat unionin sisällä samojen tavaroiden ja palvelujen markkinoilla ⁽⁸⁰⁾. Monet vaihtokauppojen edunsaajista ⁽⁸¹⁾ ovat ilmoittaneet Bulgarian kauppakisteriin toimivansa muun muassa kiinteistö-, matkailu- tai ravintola-alalla tai

⁽⁷⁷⁾ Asia C-379/98, Preussen Elektra, tuomio 13.3.2001 (Kok., s. I-2099).

⁽⁷⁸⁾ Ks. vastaavasti asia T-475/04, Bouygues SA v. komissio, tuomio 4.7.2007 (Kok., s. II-2097, 108–111 sekä 123 kohta), tulkinta vahvistettu asiassa C-431/07 P, Bouygues SA ja Bouygues Télécom SA v. komissio, tuomio 2.4.2009 (Kok., s. I-2665, 94–98 sekä 125 kohta).

⁽⁷⁹⁾ Asia C-239/09, Seydaland Vereinigte Agrarbetriebe GmbH & Co. KG v. BVVG Bodenverwertungs- und -verwaltungs GmbH, tuomio 16.12.2010 (Kok., s. I-13083, 34 kohta); asia C-290/07 P, komissio v. Scott, tuomio 2.9.2010 (Kok., s. I-7763, 68 kohta); asia T-244/08, Konsum Nord ekonomisk förening v. komissio, tuomio 13.12.2011 (Kok., s. II-00444, 61 kohta).

⁽⁸⁰⁾ Asia T-288/97, Friuli-Venezia Giulia, tuomio 4.4.2001 (Kok., s. II-1619, 41 kohta).

⁽⁸¹⁾ Tämä koskee esimerkiksi seuraavia edunsaajia: All Seas Property 2, Aqua Estate, Beta Forest, BG Land Co, Ekobalkani, MIKS ja BOIL.

metsänistutuksen alalla. Näillä aloilla käydään kilpailua unionin tasolla. Tämä käy ilmi kyseiseen rekisteriin sisältyvistä tiedoista, joiden mukaan useat vaihtokauppojen edunsaajista ⁽⁸²⁾ ovat ilmoittaneet toimialakseen kaupan tai (kansainvälisen) kaupallisen toiminnan. Bulgarian viranomaisten esittämästä väitteestä, että matkailu- tai rakennus-alalla toimivien yritysten on kuuluttava asianomaisiin rekistereihin ja että useimmat vaihtokauppoihin osallistuneet yritykset eivät kuulu kyseisiin rekistereihin, komissio toteaa, että SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa esitetty ”yrityksen” käsite on objektiivinen. Sen vuoksi arvioitaessa, tarjoavatko yritykset tavaroita ja palveluja tietyillä markkinoilla ja kilpailevatko ne siten muiden yritysten kanssa ja harjoittavatko ne unionin sisäistä kauppaa, on otettava huomioon kyseisten yritysten todellinen toiminta eikä se, ovatko ne noudattaneet tiettyjä kansallisia oikeudellisia muodollisuuksia.

- (143) Taloudellisen edun olemassaolon osalta voidaan lopuksi todeta, että vaihtokaupoissa on kyse (vähintään) kahden metsäalueen vaihtamisesta Bulgarian valtion ja yksityisten osapuolten välillä. Yksityisten osapuolten vaihtokaupoista mahdollisesti saaman taloudellisen edun arvioimiseksi on ensin määritettävä vaihdettujen maa-alueiden markkina-arvot ja verrattava niitä keskenään. Jos vaihtokaupassa siirretään valtion metsämaata, jonka arvo on suurempi kuin yksityisen osapuolen luovuttaman metsämaan arvo, yksityinen osapuoli saa vaihtokaupasta taloudellista etua.
- (144) Kuten edellä johdanto-osan 16 kappaleessa esitetään, hallinnolliset hinnat laskettiin kyseisten vaihtokauppojen osalta perushintoja koskevan asetuksen mukaisesti. Euroopan unionin tuomioistuim on todennut, että silloin kun kansallisessa lainsäädännössä vahvistetaan hallinnolliset säännöt viranomaisten myymien maa-alueiden markkina-arvon laskemista varten, säännöt voidaan katsoa SEUT-sopimuksen 107 artiklan mukaisiksi, jos niitä soveltamalla saadaan kaikissa tapauksissa hallinnollinen hinta, joka on mahdollisimman lähellä maan markkina-arvoa ⁽⁸³⁾. Koska markkina-arvo on teoreettinen, sääntöjen perusteella saatu hallinnollinen hinta voi poiketa jonkin verran teoreettisesta hinnasta ⁽⁸⁴⁾.
- (145) Bulgarian viranomaisia pyydettiin toimittamaan tietoja tarkastelujaksolla toteutetuissa 132 vaihtokaupassa käytettyistä hallinnollisista hinnoista sekä samojen vaihtokauppojen markkinahinnoista. Komissio pyysi Bulgarian viranomaisia ottamaan markkina-arvojen määrittämisessä huomioon myös samoja metsämaita koskevat mahdolliset aiemmat tai myöhemmät liiketoimet. Sen vuoksi hintatiedot otettiin huomioon silloin kun niitä oli saatavilla, vaikka komissio katsoikin, että vaihdettujen metsäalueiden alkuperällä ei ole merkitystä vaihtokauppoihin mahdollisesti sisältyvän valtiontuen arvioinnissa.
- (146) Bulgarian viranomaiset mainitsivat, että niiden toimittamiin markkinahintoja koskeviin tietoihin liittyi eräitä ongelmia ⁽⁸⁵⁾. Samanaikaisesti viranomaiset kuitenkin totesivat, että toimitetut tiedot sisältävät parhaat mahdolliset arviot markkinahinnoista ⁽⁸⁶⁾. Komissio pitää tietoja riittävän luotettavina arvioina kyseisten maa-alueiden todellisesta (käyvästä) markkina-arvosta.
- (147) Kun tietoja analysoitiin, selvisi, että hallinnollisten hintojen käyttäminen johti yksityisten omistamien maa-alueiden osalta järjestelmälliseen metsämaan yliarvostamiseen markkinahintoihin verrattuna ⁽⁸⁷⁾, kun taas valtion omistaman metsämaan osalta tilanne vaihteli enemmän, sillä osa maa-alueista yliarvostettiin ja osa aliarvostettiin. Kun siis määritetään vaihtokaupoista edunsaajille mahdollisesti aiheutunutta etua, ei riitä, että valtion omistaman maan vaihtokaupan aikaista markkinahintaa verrataan vaihdetun, yksityisen osapuolen omistaman maan markkinahintaan, sillä yksityisten maa-alueiden markkinahintoja on järjestelmällisesti yliarvostettu. Sen vuoksi komissio on laatinut kaavan, jossa otetaan huomioon alkuperäisessä vaihtokaupassa käytetyt hallinnolliset hinnat, jotta voidaan asianmukaisesti arvioida vaihtokaupasta aiheutunutta etua. Kyseinen kaava esitettiin jo menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä, ja sitä varten on laskettava seuraavat määrät:
- i) yksityisomistuksessa olevan metsämaan todellisen markkinahinnan ja hallinnollisen hinnan ero, joka määräytyy perushintoja koskevan asetuksen säännösten mukaisesti, sekä
 - ii) valtion omistaman metsämaan todellisen markkinahinnan ja hallinnollisen hinnan ero, joka määräytyy perushintoja koskevan asetuksen säännösten mukaisesti.

⁽⁸²⁾ Tämä koskee esimerkiksi seuraavia edunsaajia: Izgrev, Litex Commerce, LM Impex ja V-N-G Confort.

⁽⁸³⁾ Edellä mainittu asia C-239/09, Seydaland, 35 kohta. Ks. myös komission asiassa SA.33167 19 päivänä joulukuuta 2012 antama päätös julkisen viranomaisen BVVG:n Saksassa myymän maatalous- ja metsämaan vaihtoehtoista arvostusmenetelmästä (EUVL C 43, 15.2.2013, s. 7).

⁽⁸⁴⁾ Ks. komission tiedonanto julkisten viranomaisten tekemiin maa-alueita ja rakennuksia koskeviin kauppoihin sisältyvistä tuista, II jakson 2 kohdan b alakohhta (EUVL C 209, 10.7.1997, s. 3).

⁽⁸⁵⁾ Kirje 19.11.2013; viite nro 2013/115208.

⁽⁸⁶⁾ Tätä kysymystä sekä Bulgarian esittämiä väitteitä käsitellään tarkemmin 5.4 kohdassa.

⁽⁸⁷⁾ Bulgarian viranomaiset ovat ilmoittaneet kunkin maa-alueen osalta, onko se ali- vai yliarvostettu markkinahintaan verrattuna.

Etua katsotaan aiheutuvan, jos ii kohdassa määritetty arvo, josta vähennetään i kohdassa määritetty arvo, on positiivinen.

Mikä tahansa yhden osapuolen toiselle osapuolelle maksama rahallinen korvaus, jolla katetaan vaihtokaupan kohteena olevien kahden maa-alueen hallinnollisten hintojen ero, on myös otettava huomioon määritettäessä vaihtokaupasta mahdollisesti aiheutunutta etua.

- (148) Komissio on soveltanut kaavaa tietoihin, joita Bulgarian viranomaiset ovat toimittaneet vaihdettujen metsäalueiden käyvistä markkina-arvoista ja hallinnollisista hinnoista. Komissio katsoo sen pohjalta, että edunsaajille aiheutui etua lähes 80 prosentissa tarkastelujaksolla toteutetuista vaihtokaupoista. Asiaa esitetään taulukossa 4.

Taulukko 4

Bulgarian viranomaisten toimittamien vaihtokaupoissa käytettyjen hallinnollisten hintojen sekä markkinahintojen vertailu

Vaihtokaupat	2007	2008	2009	Yhteensä
Aiheutunut etua (tapausten lukumäärä)	18	48	38	104
<i>prosenttia kaikista vaihtokaupoista</i>	78 %	77 %	81 %	79 %
Toteutuneiden vaihtokauppojen määrä	23	62	47	132

- (149) Edellä esitetyt tiedot osoittavat, että perushintoja koskevan asetuksen mukaisesti vaihtokauppoja varten määritetyissä hallinnollisissa hinnoissa ei ole otettu riittävästi huomioon kyseisten metsäalueiden todellista markkina-arvoa.
- (150) Kiistanalaisissa vaihtokaupoissa käytettyjen hallinnollisten hintojen sekä kyseisten maa-alueiden markkinahintojen välinen ero johtuu toisaalta siitä, että perushintoja koskevassa asetuksessa esitetyssä menetelmässä ei oteta riittävästi huomioon kriteerejä, joita markkinatoimija pitäisi tärkeinä vaihdettujen metsäalueiden arvon määrittämisessä, ja toisaalta niille ei anneta menetelmässä asianmukaista painoarvoa. Ensinnäkin perushintoja koskevan asetuksen liitteessä 1 esitetyt maa-alueiden keskimääräiset arvot, jotka perustuvat samanlaiset kasvuedellytykset tarjoavien maa-alueiden luokkiin ja joiden pohjalta määritetään maan perushinta (ks. johdanto-osan 18 kappale), oli tarkoitus vahvistaa markkinahintojen tai valtion omistamien metsien osalta pidetyn kirjanpidon perusteella. Todellisuudessa niistä kuitenkin päättivät asiantuntijat vain muutamien markkinalähteiden perusteella.
- (151) Toiseksi johdanto-osan 18–26 kappaleessa esitetyt kertoimet ja korotukset, joita käytettiin kuvaamaan eräitä metsäalueen ominaisuuksia kyseisen maa-alueen perusarvoa laskettaessa, perustuvat hallinnolliseen yksinkertaistamiseen, eikä niiden avulla ole pyritty tarkasti mittaamaan sitä taloudellista arvoa, jonka vastaavassa tilanteessa oleva hypoteettinen markkinatoimija olisi antanut kyseisille ominaisuuksille. Bulgarian viranomaiset eivät ole toimittaneet lainkaan taloudellisia tietoja perustellakseen asetuksessa vahvistettujen kertoimien ja korotusten tasoa.
- (152) Toisaalta vaikka perushintoja koskevassa asetuksessa säädetyn menetelmän perusteella olisikin aluksi päädytty vaihdetun metsämaan markkinahintoihin, mikä ei pidä paikkaansa, keskihintoja, kertoimia ja korotuksia ei tarkastelujaksolla lainkaan päivitetty vastaamaan asianmukaisesti markkinahintojen myöhempiä vaihteluja. Oikeuskäytännön⁽⁸⁸⁾ mukaan silloin kun maan hinnat nousevat voimakkaasti, hallinnollisissa menetelmissä, joita käytetään julkisten elinten myymän maan hinnan laskemiseen, on voitava jatkuvasti päivittää hintoja, jotta ostajan todellisuudessa maksama hinta kuvastaisi mahdollisimman tarkasti maan markkina-arvoa. Bulgarian viranomaiset selittivät alustavan tarkastelun yhteydessä, että perushintoja koskevassa asetuksessa esitettyjä kertoimia, joita sovelletaan hallinnollisten hintojen laskemisessa, olisi asetuksen 7 §:n 1 momentin ja 32 §:n mukaisesti pitänyt päivittää vuosittain. Lisäksi Bulgarian viranomaisten toimittamien tietojen mukaan metsämaan markkinahinnat nousivat voimakkaasti tarkastelujaksolla. Siitä huolimatta asetuksessa säädettyä päivitystä ei koskaan toteutettu kyseisellä ajanjaksolla. Bulgarian viranomaiset päivittivät hallinnollisten hintojen määrittämiseen käytettäviä keskihintoja, kertoimia ja korotuksia ainoastaan vuonna 2010, tuolloisen markkinakehityksen perusteella.

⁽⁸⁸⁾ Ks. edellä mainittu asia C-239/09, Seydaland, 54 kohta.

- (153) Näin ollen komissio katsoo, että vaihtokaupoista aiheutui edunsaajille taloudellista etua niissä tapauksissa, joissa käytetyt hallinnolliset hinnat eivät asianmukaisesti vastanneet vaihdetun maa-alueen markkinahintaa.

6.1.4 Vähämerkityksinen tuki

- (154) Lopuksi on todettava, että silloin kun yksittäinen vaihtokaupan edunsaaja on saanut etua, joka ei ylitä komission asetuksessa (EU) N:o 1407/2013 ⁽⁸⁹⁾ vahvistettuja enimmäismääriä, etua ei katsota valtiontueksi eikä se siten kuulu SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettun kiellon soveltamisalaan edellyttäen, että kaikki muut kyseisessä asetuksessa säädetty edellytykset täyttyvät.
- (155) Bulgarian viranomaisten toimittamien kvantitatiivisten tietojen perusteella näyttää siltä, että useissa tapauksissa ⁽⁹⁰⁾ vaihtokauppojen edunsaajien saaman tuen määrä on pienempi kuin vähämerkitykselle tuelle asetettu 200 000 euron enimmäismäärä.

6.1.5 Päätelmä tuen olemassaolosta

- (156) Komissio katsoo edellä esitetyn perusteella, että Bulgarian tasavallan tarkastelujaksolla toteuttamat vaihtokaupat ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea tapauksissa, joissa vaihtokaupan toinen osapuoli on kyseisessä kohdassa tarkoitettu yritys, vaihtokaupassa käytetyt hallinnolliset hinnat eivät vastanneet markkinahintoja ja komission asetuksessa (EU) N:o 1407/2013 säädetty vähämerkityksistä tukea koskevat edellytykset eivät täyty.

6.2 TOIMENPITEEN LAILLISUUS

- (157) Koska Bulgarian tasavalta ei ilmoittanut vaihtokaupoista ennen niiden toteuttamista, se ei noudattanut SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaista velvoitettaan. Sen vuoksi vaihtokaupoissa on kyse laittomasti täytäntöön pannusta valtiontuesta.

6.3 TUEN SOVELTUVUUS SISÄMARKKINOILLE

- (158) Vaikka Bulgarian viranomaisia pyydettiin toimittamaan tietoja vaihtokauppojen mahdollisesta soveltuvuudesta sisämarkkinoille, viranomaiset toistivat väitteensä, jonka mukaan vaihtokaupat eivät vaikuttaneet unionin sisäiseen kauppaan eikä niissä siten ollut kyse SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta valtiontuesta.
- (159) Komissio toteaa tältä osin, että jäsenvaltion on lähtökohtaisesti itse osoitettava, että valtiontuki soveltuu SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdasta poiketen sisämarkkinoille ja että poikkeuksen myöntämisen edellytykset täyttyvät ⁽⁹¹⁾.
- (160) Komissio toteaa joka tapauksessa, että ensi näkemältä ei näytä olevan minkäänlaisia perusteita katsoa vaihtokauppojen soveltuvan sisämarkkinoille joko suoraan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan nojalla tai kyseisiin määräyksiin perustuvien suuntaviivojen perusteella.
- (161) Näin ollen maa- ja metsätalouden valtiontukea koskevia unionin suuntaviivoja ei voida pitää perusteluna vaihtokauppojen soveltuvuudelle sisämarkkinoille, koska niitä sovelletaan pelkästään eläviin puihin ja niiden luonnonympäristöihin metsissä ja muilla metsämailla, mukaan lukien toimenpiteet metsien ekologisten ja suojelutehtävien säilyttämiseksi ja lujittamiseksi sekä toimenpiteet metsien virkistyskäytön ja sosiaalisten ja kulttuuristen ulottuvuuksien edistämiseksi. Lisäksi kustannukset, jotka vaihtokauppojen yhteydessä myönnettyllä tuella katetaan, eivät vastaa

⁽⁸⁹⁾ Komission asetus (EU) N:o 1407/2013, annettu 18 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen (EUVL L 352, 24.12.2013, s. 1). Komissio hyväksyi vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen neuvoston asetuksen (EY) N:o 994/98 (EYVL L 142, 14.5.1998, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EU) N:o 733/2013 (EUVL L 204, 31.7.2013, s. 11), 2 artiklan nojalla.

⁽⁹⁰⁾ Komissio on suorittanut alustavia laskelmia Bulgarian viranomaisten toimittamien kvantitatiivisten tietojen pohjalta. Niiden perusteella näyttää siltä, että niistä 104 tapauksesta, joissa vaihtokaupan yksityinen osapuoli sai etua, vain 45 tapauksessa edun määrä ylitti vähämerkityksiselle tuelle vahvistetun enimmäismäärän. Nämä laskelmat eivät kuitenkaan sulje pois niitä tapauksia, joissa vaihtokaupan edunsaaja ei ollut yritys (mikä vähentäisi niiden vaihtokauppojen määrää, joissa oli kyse valtiontuesta), eikä niissä oteta huomioon tapauksia, joissa sama edunsaaja hyötyi useista vaihtokaupoista, joista aiheutuneiden etujen yhteenlaskettu määrä oli suurempi kuin 200 000 euroa (mikä lisäsi niiden vaihtokauppojen määrää, joissa oli kyse valtiontuesta). Bulgarian viranomaisten on tehtävä tarkempia laskelmia tuen takaisinperinnän yhteydessä.

⁽⁹¹⁾ Asia T-68/03, Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE v. komissio, tuomio 12.9.2007 (Kok., s. II-2911, 34 kohta).

maa- ja metsätalousalan valtiontukea koskevien suuntaviivojen ⁽⁹²⁾ mukaista tukikelpoisten kustannusten määrittelyä, sillä yksityisille osapuolille ei ole asetettu lakisääteistä tai sopimukseen perustuvaa velvoitetta käyttää vaihtokaupassa saatua maata luonnonsuojelualueena. Päinvastoin kaikilla osapuolilla oli oikeus pyytää metsämaan käyttötarkoituksen muuttamista rakennusmaaksi, ja osa niistä tekikin niin.

- (162) Myöskään alueellisia valtiontukia koskevia suuntaviivoja vuosille 2007–2013 ei voida käyttää perusteena vaihtokauppojen soveltuvuudelle sisämarkkinoille. Komissio toteaa tältä osin, että Bulgarian viranomaiset eivät toteuttaneet vaihtokauppoja nimenomaan aluekehityksen edistämiseksi. Lisäksi tukikelpoisia kustannuksia ei määritely, eikä myöskään päätetty, miten tuen kannustinvaiikutusta valvottaisiin ja miten sovellettavien aluetuen enimmäismäärien noudattaminen varmistettaisiin.
- (163) Bulgarian viranomaiset väittivät ennen menettelyn aloittamista koskevan päätöksen antamista käydyissä keskusteluissa, että vaihtokaupoilla oli yleinen poliittinen tavoite eli metsämaan omistajuuden lujittaminen. Vaikka metsämaiden omistajuuden lujittaminen voitaisiin katsoa yhteisen edun mukaiseksi tavoitteeksi – mikä ei pidä paikkaansa – Bulgarian viranomaiset eivät ole osoittaneet, että myönnetty tuki oli välttämätön kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi tai että käytetyt keinot soveltuivat tarkoitukseen parhaiten.
- (164) Viranomaiset eivät myöskään ole osoittaneet, että valituilla keinoilla olisi varmistettu myönnetyn tuen rajoittaminen välttämättömään vähimmäismäärään, joka oli tarpeen yksityisten osapuolten kannustamiseksi osallistumaan vaihtokauppoihin. Tämä ilmenee muun muassa vahvistettua menetelmää käyttäen saatujen hallinnollisten hintojen voimakkaasta vaihtelusta. Verrattuna Bulgarian viranomaisten esittämiin markkinahintoihin nämä hallinnolliset hinnat eivät olleet järjestelmällisesti tietyn prosenttiyksikön verran korkeampia tai alhaisempia kuin markkinahinnat. Jos tarkastellaan vuonna 2007 toteutuneita vaihtokauppoja, markkinahintojen ja hallinnollisten hintojen välinen erotus vaihteli yksityisten omistamien maa-alueiden osalta –503,97 prosentista +89,91 prosenttiin ⁽⁹³⁾.
- (165) Bulgarian viranomaiset eivät myöskään kyenneet osoittamaan, että vaihtokaupat eivät vääristäneet kilpailua yhteisen edun kannalta haitallisessa määrin. Näin ollen vaihtokauppojen ei voida katsoa soveltuvan sisämarkkinoille suoraan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla.
- (166) Komissio katsoo sen vuoksi, että maa-alueiden vaihtokauppojen yhteydessä myönnetty valtiontuki ei sovellu sisämarkkinoille.

7. TAKAISINPERINTÄ

- (167) Asetuksen (EY) N:o 659/1999 14 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jos sääntöjenvastaisesti myönnetty tuki on todettu sisämarkkinoille soveltumattomaksi, se on perittävä takaisin tuensaajalta, jollei tämä ole lainsäädännön jonkin yleisen periaatteen vastaista. Kyseisen asetuksen 14 artiklan 2 kohdan mukaisesti tuki ja siihen lisätty korko peritään takaisin siitä päivästä alkaen, jolloin sääntöjenvastainen tuki on ollut tuensaajan käytössä, sen takaisinperimispäivään asti. Lopuksi asetuksen 14 artiklan 3 kohdassa säädetään, että takaisinperiminen on toteutettava viipymättä ja asianomaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön menettelyjen mukaisesti, jos ne mahdollistavat komission päätöksen välittömän ja tosiasiallisen täytäntöönpanon.
- (168) Takaisinperinnän tarkoitus on saavutettu, kun sääntöjenvastaista tukea saaneet yritykset ovat maksaneet tuen takaisin korkoineen. Maksamalla tuen takaisin tuensaaja luopuu edusta, jota se oli saanut kilpailijoihinsa nähden markkinoilla, ja tuen myöntämistä edeltävä tilanne palautuu ⁽⁹⁴⁾. Vaikka jäsenvaltio voi itse valita tavan, jolla se noudattaa velvollisuutta periä sääntöjenvastainen tuki takaisin, valitut toimenpiteet eivät saa vaikuttaa haitallisesti unionin lainsäädännön soveltamisalaan ja tuloksellisuuteen. Jäsenvaltio voi täyttää takaisinperintävelvoitteen vain, jos valittujen keinojen avulla voidaan palauttaa tavanomaiset kilpailuedellytykset, joita sääntöjenvastaisen tuen myöntäminen vääristi, ja jos keinot ovat yhdenmukaisia unionin lainsäädännön asiaa koskevien säännösten kanssa ⁽⁹⁵⁾.

⁽⁹²⁾ Maa- ja metsätalousalan valtiontukea koskevien suuntaviivojen 175 kohdan g alakohdan mukaan tukikelpoisia kustannuksia ovat "luonnonsuojelualueena käytetyn tai käytettävän metsämaan ostamisesta aiheutuvat kustannukset. Kyseistä metsämaata on käytettävä kokonaisuudessaan ja pysyvästi luonnonsuojelutarkoituksessa lakisääteisen tai sopimukseen perustuvan velvoitteen mukaisesti." Muut maa- ja metsätalousalan valtiontukea koskevien suuntaviivojen 175 kohdassa määritellyt tukikelpoisten kustannusten luokat eivät sovellu tähän tapaukseen.

⁽⁹³⁾ Valtion omistamien metsäalueiden osalta markkinahinnan ja hallinnollisen hinnan erotus vaihteli – 6 130 prosentista +74,98 prosenttiin. Olisi kuitenkin huomattava, että kyseisten maa-alueiden hallinnollinen hinta oli korkeampi kuin niiden markkinahinta vain 2 tapauksessa 23:sta.

⁽⁹⁴⁾ Asia C-277/00, Saksa v. komissio, (Kok., s. I-11695, 74–76 kohta).

⁽⁹⁵⁾ Edellä mainittu asia C-209/00, Saksa v. komissio, 57 ja 58 kohta.

- (169) Koska Bulgarian tasavallan on todettu sääntöjenvastaisesti toteuttaneen valtiontukea vaihtokauppojen yhteydessä, sen olisi perittävä tuki takaisin vaihtokauppojen edunsaajilta.

7.1 EDUNSAAJIEN MÄÄRITTELY TAKAISINPERINTÄÄ VARTEN

- (170) Sääntöjenvastainen ja sisämarkkinoille soveltumaton tuki on perittävä takaisin yrityksiltä, jotka ovat tosiasiallisesti hyötynneet tuesta⁽⁹⁶⁾. Jos komissio ei kuitenkaan voi itse takaisinperintäpäätöksessään nimetä kaikkia niitä yrityksiä, jotka ovat saaneet sääntöjenvastaista ja sisämarkkinoille soveltumatonta tukea, tämä on tehtävä heti kun kyseinen jäsenvaltio aloittaa päätöksen täytäntöönpanon, ja jäsenvaltion on tarkasteltava erikseen kunkin asianomaisen yrityksen tilannetta⁽⁹⁷⁾.
- (171) Tässä tapauksessa sisämarkkinoille soveltumattoman valtiontuen potentiaalisia edunsaajia ovat ne luonnolliset ja oikeushenkilöt, jotka osallistuivat 132 vaihtokauppaan Bulgarian viranomaisten kanssa tarkastelujaksolla. Tästä ryhmästä Bulgarian viranomaisten on suljettava pois ne luonnolliset ja oikeushenkilöt, joita ei voida katsoa SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuiksi yrityksiksi, sekä ne vaihtokauppoihin osallistuneet henkilöt, joiden vaihtokaupoista saaman edun kokonaisarvo ei ylitä vähämerkityksistä tukea koskevassa asetuksessa vahvistettuja enimmäismääriä, edellyttäen, että kyseiset vaihtokaupat täyttävät myös muut kyseisessä asetuksessa säädetyt edellytykset. Muut vaihtokauppoihin osallistuneet luonnolliset ja oikeushenkilöt olisi katsottava sääntöjenvastaisesti toteutetun valtiontuen edunsaajiksi, joilta Bulgarian viranomaisten on perittävä takaisin vaihtokauppojen perusteella saatu etu.

7.2 TUEN MÄÄRÄ

- (172) Komission ei ole lainsäädännön mukaan pakko esittää takaisin perittävän tuen tarkkaa määrää erityisesti silloin, jos sillä ei ole käytettävissään kaikkia tarvittavia tietoja. Riittää, että komission päätöksessä on tiedot, joiden perusteella jäsenvaltio voi määrittää takaisin perittävän tuen määrän ilman kohtuuttomia vaikeuksia⁽⁹⁸⁾.
- (173) Kuten edellä johdanto-osan 147 kappaleessa todetaan, komissio katsoo, että jäsenvaltion olisi otettava lähtökohdaksi seuraava menetelmä, kun se määrittää kultakin edunsaajalta perittävän, sisämarkkinoille soveltumattoman tuen määrän:
- i) määritetään yksityisomistuksessa olevan metsämaan todellisen markkinahinnan ja hallinnollisen hinnan ero perushintoja koskevan asetuksen säännösten mukaisesti, sekä
 - ii) määritetään valtion omistaman metsämaan todellisen markkinahinnan ja hallinnollisen hinnan ero perushintoja koskevan asetuksen säännösten mukaisesti.

Vaihtokaupan tuloksena saadun valtiontuen alkuperäinen määrä on yhtä suuri kuin ii kohdassa määritetty arvo, josta on vähennetty i kohdassa määritetty arvo.

Tätä alkuperäistä määrää olisi korjattava tapauksissa, joissa valtion omistama maa-alue, jonka hallinnollinen arvo oli suurempi, vaihdettiin yksityisen omistamaan maa-alueeseen, jonka hallinnollinen arvo oli pienempi. Bulgarian viranomaisten mukaan edunsaajan oli tällaisissa tapauksissa maksettava valtiolle korvaus, jolla katettiin maa-alueiden arvojen välinen ero. Näin ollen tuen alkuperäisestä määrästä olisi vähennettävä edunsaajan Bulgarian viranomaisille maksaman korvauksen määrä. Sen jälkeen Bulgarian viranomaisten on perittävä jäljelle jäänyt määrä takaisin edunsaajalta, jotta voidaan ottaa huomioon vaihtokaupasta aiheutunut etu.

- (174) Kyseisten maa-alueiden markkinahintojen määrittämistä varten olisi otettava huomioon maa-alueen taloudellinen arvo vaihdon hetkellä. Bulgarian viranomaisten 29 päivänä elokuuta 2008 toimittamien tietojen perusteella vaikuttaa siltä, että eräissä tapauksissa valtion metsäalueille oli jo ennen vaihtokauppaa pystytetty rakennuksia ja

⁽⁹⁶⁾ Asia C-303/88, Italia v. komissio, tuomio 21.3.1991 (Kok., s. I-1433, 57 kohta); asia C-277/00, Saksa v. komissio, tuomio 29.4.2004 (Kok., s. I-3925, 75 kohta).

⁽⁹⁷⁾ Asia C-310/99, Italia v. komissio, tuomio 7.3.2002 (Kok., s. I-2289, 91 kohta).

⁽⁹⁸⁾ Asia C-480/98, Espanja v. komissio, tuomio 12.10.2000 (Kok., s. I-8717, 25 kohta); yhdistetyt asiat C-67/85, C-68/85 ja C-70/85, Kwekerij Gebroeders van der Kooy BV ja muut v. komissio, tuomio 2.2.1988 (Kok., s. 219).

rakennettu infrastruktuuria, vaikka maa-alueen käyttötarkoitusta ei vielä ollut muutettu rakennusmaaksi. Komissio katsoo näissä tapauksissa, että myös näiden rakennusten ja/tai infrastruktuurin arvo olisi otettava kokonaisuudessaan huomioon maa-alueen markkina-arvossa.

- (175) Komissio toteaa, että Bulgarian viranomaisilla on jo hallussaan tiedot, jotka koskevat vaihtokaupoissa käytettyjä hallinnollisia hintoja sekä vaihtokauppojen kohteena olleiden maa-alueiden markkinahintoja vaihdon hetkellä⁽⁹⁹⁾. Sen vuoksi ei pitäisi olla kovin vaikea määrittää takaisin perittävät määrät johdanto-osan 173⁽¹⁰⁰⁾ kappaleessa kuvattua menetelmää käyttäen.
- (176) Tapauksissa, joissa Bulgarian viranomaisilla voi olla oikeutettuja epäilyksiä siitä, että menetelmää ei voida noudattaa tai että sen perusteella saadaan tulokseksi määrä, joka selvästikään ei riittävällä tavalla vastaa edunsaajan saaman valtiontuen määrää, viranomaiset voivat päättää järjestää avoimen tarjouskilpailun valitakseen riippumattoman ja pätevän asiantuntijan, joka arvioi vaihdettujen maa-alueiden markkinahinnat vaihdon hetkellä. Asiantuntijan valinnassa käytettävä menettely olisi valittava noudattaen avoimuuden ja tasavertaisen kohtelun periaatteita, myös silloin kun sopimuksen arvo ei ylitä julkisia hankintoja koskevilla unionin direktiiveissä vahvistettuja enimmäismääriä. Erityisesti i) tarjouskilpailusta olisi ilmoitettava riittävästi, ii) tarjouskilpailun olisi perustuttava ennalta ilmoitettuihin objektiivisiin valintakriteereihin, ja iii) tarjouskilpailussa olisi ilmoitettava, että komission yksiköiden edustajat tekevät esivalintavaiheen jälkeen lopullisen päätöksen. Poikkeustapauksissa Bulgarian viranomaisten on i) ilmoitettava maa-alue(et), jo(i)ta tarjouskilpailu koskee, ii) esitettävä perustelut sille, miksi kyseisessä tapauksessa tarvitaan riippumattoman asiantuntijan arviota, ja iii) esitettävä komissiolle (tarjouskilpailulla valittua) riippumatonta asiantuntijaa koskeva ehdotus, joka sekä komission että Bulgarian tasavallan on hyväksyttävä.
- (177) Koska takaisinperinnän tarkoituksena on palauttaa tilanne sellaiseksi kuin se oli ennen vaihtokaupan toteuttamista, komissio katsoo, että ottaen huomioon vaihtosopimusten poikkeuksellinen luonne suhteessa metsämaahan, jota ei ole hyödynnetty kaupallisesti, Bulgarian tasavalta noudattaisi velvoitettaan periä takaisin sääntöjenvastaisesti toteutettu valtiontuki purkamalla kiistanalaiset vaihtokaupat eli vaihtamalla takaisin kyseiset maa-alueet. Tämä kuitenkin johtaisi riittävään takaisinperintään vain silloin, kun kyseisiin valtion ja yksityisten osapuolten omistamiin metsä-alueisiin ei ole vaihtokaupan jälkeen tehty aineellisia muutoksia. Tällaisissa tapauksissa komissiolle on ilmoitettava kyseisistä maa-alueista kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta Bulgarian tasavallalle, kyseiset vaihtokaupat on purettava ja vaihtokauppojen purkamisesta on esitettävä todisteet neljän kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta.
- (178) Kaikissa tapauksissa, joissa tuki on perittävä takaisin, takaisinperintä toteutetaan edun myöntämishetkestä eli sen säädöksen antamispäivästä, jonka nojalla edunsaajat saivat oikeuden vaihtaa yksityisesti omistamansa metsämaan valtion metsämaahan.
- (179) Takaisinperittävästä tuesta on maksettava korkoa siitä lähtien, kun tuki on saatettu edunsaajien käyttöön, sen tosiasialliseen takaisinperintään asti. Korolle on laskettava korkoa komission asetuksen (EY) N:o 794/2004⁽¹⁰¹⁾ V luvun säännösten ja asetuksen (EY) N:o 794/2004 muuttamisesta annetun komission asetuksen (EY) N:o 271/2008⁽¹⁰²⁾ säännösten mukaisesti.
- (180) Kun valtiontukea peritään takaisin yksittäisiltä edunsaajilta, on mahdollisuuksien mukaan pyrittävä noudattamaan takaisinperintätiedonannossa⁽¹⁰³⁾ vahvistettuja määräaikoja. Määräajat eivät kuitenkaan missään tapauksessa voi olla pidemmät kuin taulukossa 5.

⁽⁹⁹⁾ Bulgaria toimitti nämä tiedot komissiolle taulukolla sähköpostitse 21 päivänä tammikuuta 2014 (lausunto 2014/032997).

⁽¹⁰⁰⁾ Eli vaihdetun metsäalueen i) markkinahinta ja ii) hallinnollinen hinta sellaisena kuin se on määritetty perushintoja koskevan asetuksen mukaisesti ja sitä on todellisuudessa käytetty vaihtokaupoissa (lausunnossa 2014/032997 esitetyt määrät).

⁽¹⁰¹⁾ Komission asetus (EY) N:o 794/2004, annettu 21 päivänä 2004, Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 täytäntöönpanosta (EUVL L 140, 30.4.2004, s. 1).

⁽¹⁰²⁾ Komission asetus (EY) N:o 271/2008, annettu 30 päivänä tammikuuta 2008, Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 täytäntöönpanosta annetun asetuksen (EY) N:o 794/2004 muuttamisesta (EUVL L 82, 25.3.2008, s. 1).

⁽¹⁰³⁾ Komission tiedonanto – Sääntöjenvastaisen ja yhteismarkkinoille soveltumattoman valtiontuen takaisinperintää edellyttävien komission päätösten tehokas täytäntöönpano jäsenvaltioissa (EUVL C 272, 15.11.2007, s. 4).

Taulukko 5

Takaisinperinnän aikataulu

Määräaika	Toimi
1. Kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta Bulgarian tasavallalle	Bulgarian tasavallan on ilmoitettava komissiolle toimenpiteistä, joita on suunniteltu tai toteutettu päätöksen täytäntöönpanemiseksi, ja erityisesti: i) toimitettava komissiolle luettelo kaikista vaihtokaupoista, joita tuen takaisinperintä koskee, sekä ilmoitettava seuraavat tiedot: — yksityisten ja valtion omistamien metsäalueiden hallinnolliset ja markkinahinnat (Bulgarian tasavallan esittämien tietojen pohjalta, lausunto 2014/032997), tiedot ylimääräisten korvausten maksamisesta kunkin vaihtokaupan osalta sekä näiden perusteella takaisin perittävän valtiontuen määrä; — kuhunkin vaihtokauppaan osallistuneiden yksityisten osapuolten nimet sekä syyt siihen, miksi edunsaaja katsotaan tai edunsaajaa ei katsota yritykseksi. ii) tapaukset, joissa takaisinperintä toteutetaan metsäalueiden markkinahintoja vaihdon hetkellä koskevien asiantuntija-arvioiden pohjalta (johdanto-osan 176 kappale); iii) tapaukset, joissa takaisinperintä toteutetaan purkamalla vaihtokaupat (johdanto-osan 177 kappale).
2. Neljän kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta Bulgarian tasavallalle	Edellä 1 kohdan ii alakohdassa tarkoitettujen maa-alueiden osalta Bulgarian tasavallan on täytynyt nimetä riippumaton asiantuntija määrittämään kyseisten maa-alueiden arvo. Asiantuntija olisi valittava avoimella tarjouskilpailulla ja nimettävä Bulgarian tasavallan ehdotuksen pohjalta, jonka komissio hyväksyy.
3. Seitsemän kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta Bulgarian tasavallalle	Edellä 1 kohdan ii alakohdassa tarkoitettujen maa-alueiden osalta Bulgarian tasavallan olisi esitettävä komissiolle riippumattoman asiantuntijan arvonnäilyskertomus.
4. Kahdeksan kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta Bulgarian tasavallalle	Bulgarian tasavallan olisi lähetettävä perintämääräykset kaikille edunsaajille, joita asia koskee, ja vahvistettava takaisin perittävät määrät.
5. Kahdentoista kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta Bulgarian tasavallalle	Bulgarian tasavallan on täytynyt toteuttaa takaisinperintä kaikkien asianomaisten vaihtokauppojen osalta.

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Tammikuun 1 päivän 2007 ja tammikuun 27 päivän 2009 välisenä aikana valtion omistamien metsäalueiden ja yksityisten omistamien metsäalueiden vaihtokauppojen yhteydessä yrityksille myönnetty valtiontuki, jonka Bulgarian valtio on pannut täytäntöön vastoin SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohtaa, ei sovellu sisämarkkinoille.

2 artikla

Edellä 1 artiklassa tarkoitettujen vaihtokauppojen yhteydessä myönnetty yksittäinen tuki ei ole valtiontukea, jos se täyttää myöntämishetkellä asetuksen (EY) N:o 994/98 2 artiklan nojalla annetussa, tuen myöntämishetkellä sovellettavassa asetuksessa säädetty edellytykset.

3 artikla

Edellä 1 artiklassa tarkoitettujen vaihtokauppojen yhteydessä myönnetty yksittäinen tuki, joka täyttää myöntämishetkellä asetuksen (EY) N:o 994/98 1 artiklan nojalla annetussa asetuksessa tai jossakin muussa hyväksytyssä tukiohjelmassa säädetyt edellytykset, soveltuu sisämarkkinoille enintään kyseiseen tukimuotoon sovellettaviin tuen enimmäisintensiteetteihin saakka.

4 artikla

1. Bulgarian tasavalta perii edellä 1 artiklassa tarkoitettujen vaihtokauppojen yhteydessä myönnetyn sisämarkkinoille soveltumattoman valtiontuen takaisin edunsaajilta.
2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, sisämarkkinoille soveltumaton valtiontuki voidaan periä takaisin edunsaajilta purkamalla vaihtokaupat tapauksissa, joissa vaihtokaupan kohteena olevaan yksityisen omistamaan metsämaahan ja valtion metsämaahan ei ole vaihtokaupan jälkeen tehty aineellisia muutoksia.
3. Takaisinperittävästä tuesta on maksettava korkoa siitä päivästä alkaen, jona tuki on saatettu edunsaajien käyttöön, sen tosiasialliseen takaisinperintään asti.
4. Korolle on laskettava korkoa asetuksen (EY) N:o 794/2004 V luvun sekä asetuksen (EY) N:o 271/2008 säännösten mukaisesti.
5. Bulgarian tasavallan on peruttava kaikki 1 artiklassa tarkoitettujen vaihtokauppojen perusteella vielä maksamatta olevat tukierät tämän päätöksen hyväksymispäivästä lähtien.

5 artikla

1. Edellä 1 artiklassa tarkoitetun tukiohjelman mukaisesti myönnetty tuki on perittävä takaisin välittömästi ja tuloksellisesti.
2. Bulgarian tasavallan on varmistettava, että tämä päätös pannaan täytäntöön kokonaisuudessaan kahdentoista kuukauden kuluessa sen tiedoksiantamisesta.

6 artikla

1. Bulgarian tasavallan on toimitettava komissiolle neljän kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta seuraavat tiedot:
 - a) luettelo kaikista vaihtokaupoista, mukaan lukien seuraavat tiedot:
 - vaihdettujen, yksityisten omistamien ja valtion omistamien maa-alueiden hallinnolliset ja markkinahinnat, tiedot kuhunkin vaihtokauppaan sisältyvistä ylimääräisistä rahallisista korvauksista sekä niiden perusteella saatu valtiontuen määrä,
 - kuhunkin vaihtokauppaan osallistuneiden yksityisten osapuolten eli vaihtokaupan edunsaajien nimet sekä syyt siihen, miksi osapuoli katsotaan tai osapuolta ei katsota yritykseksi;
 - b) luettelo tapauksista, joissa takaisinperintä suoritetaan Bulgarian tasavallan lausunnossa 2014/032997 ilmoittamien, vaihdon hetkellä vallinneiden markkinahintojen perusteella;
 - c) luettelo tapauksista, joissa takaisinperintä toteutetaan purkamalla vaihtokauppa;
 - d) luettelo tapauksista, joissa takaisinperinnän perusteena ovat riippumattoman asiantuntijan arvioimat määrät sekä asiakirjat, joista käy ilmi avoimella tarjouskilpailulla valitun ja komission hyväksymän riippumattoman asiantuntijan nimeäminen.
2. Bulgarian tasavallan on toimitettava komissiolle kahdeksan kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta seuraavat tiedot:
 - a) luettelo edunsaajista, jotka ovat saaneet tukea 1 artiklassa tarkoitettujen vaihtokauppojen yhteydessä, sekä vaihtokauppojen perusteella kullekin edunsaajalle myönnetyn tuen kokonaismäärä;
 - b) määrä (pääoma ja korko), joka on perittävä takaisin kultakin edunsaajalta;
 - c) yksityiskohtainen kuvaus toimenpiteistä, jotka on jo toteutettu ja joita suunnitellaan tämän päätöksen täytäntöönpanemiseksi;
 - d) asiakirjat, joista käy ilmi, että tuensaajat on määrätty maksamaan tuki takaisin.

3. Bulgarian tasavallan on kahdentoista kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta toimitettava asiakirjat, joista käy ilmi, että tuki on peritty kokonaisuudessaan takaisin edunsaajilta.

4. Bulgarian tasavallan on ilmoitettava komissiolle tämän päätöksen täytäntöönpanemiseksi toteuttamiensa kansallisten toimenpiteiden edistymisestä siihen saakka, kunnes 1 artiklassa tarkoitettujen vaihtokauppojen yhteydessä myönnetty tuki on peritty takaisin, esittämällä kahden kuukauden välein kertomus. Sen on annettava välittömästi komission pyynnöstä tiedot toimenpiteistä, jotka on jo toteutettu tai joita suunnitellaan tämän päätöksen noudattamiseksi. Sen on myös annettava tarkat tiedot tuensaajalta jo perityistä tukimääristä ja koroista.

7 artikla

Tämä päätös on osoitettu Bulgarian tasavallalle.

Tehty Brysselissä 5 päivänä syyskuuta 2014.

Komission puolesta

Joaquín ALMUNIA

Varapuheenjohtaja

OIKAISUJA

Oikaisu Euroopan unionin, Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Georgian väliseen assosiaatiosopimukseen*(Euroopan unionin virallinen lehti L 261, 30. elokuuta 2014)*

Sivu 145 korvataan seuraavalla sivulla:

"Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Za Europsku uniju
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen"

ISSN 1977-0812 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-261X (painettu julkaisu)

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI